A. GAIDAR

TIMUR ŞI BĂIEŢII LUI

Se împliniseră trei luni de cînd colonelul Aleksan-drov, comandantul unui divizion blindat, nu mai dăduse pe acasă. Fără îndoială că era pe undeva, pe front.

Pe la mijlocul verii trimise o telegramă, în care le propunea fetelor lui, Olga şi Jenia, să-şi petreacă sfîr-şitul vacanţei în vila lor de lîngă Moscova.

Sprijinită în coada periei şi cu basmaua înfloratăcăzută pe ceafă, Jenia stătea bosumflată în faţa Olgăi, care-i spunea :

- Eu plec cu bagajele, iar tu rămîi să faci curat prin casă. Ai putea să nu-ţi încrunţi sprîncenele şi să nu-ţi lingi buzele. După ce termini, încui uşa şi duci cărţile la bibliotecă. Apoi vezi să nu te opreşti pe la prietene, ci să te duci de-a dreptul la gară. De acolo trimite tatii telegrama asta. După aceea urcă-te în tren şi vino la vilă... Trebuie să mă asculţi, Evghenia. Sînt sora ta...

- Şi eu sînt sora ta.

- Da... dar eu sînt mai mare... Şi pe urmă, aşa a poruncit tata.

Cînd se auzi în curte maşina pornind, Jenia oftî se uită în jurul ei prin odaie. Peste tot era o neo: cluială înspăimîntătoare. Fetiţa se apropie de ogli prăfuită în care se răsfrîngea portretul tatălui ei, a fc-nat pe perete.

Bun ! Ce importanţă are că Olga e mai mare, importanţă are că deocamdată e silita s-o ascul In schimb ea, Jenia, are nasul, gura şi sprîncei exact ca ale tatii. Şi fără îndoială că o să-i sem şi la caracter.

Jenia îşi legă mai strîns basmaua pe cap, îşi s sandalele, luă o cîrpă, trase de pe masă faţa de m puse căldarea sub robinet şi, înşfăcînd peria, împi grămada de gunoi spre prag.

Curînd se auzi bîzîitul lămpii cu gaz şi vîjîitul musului.

Podeaua era plină de apă. într-o albie de zinc \ tru spălat rufe, se umflau şi plesneau clăbuci de pun. Iar trecătorii de pe stradă se uitau cu mirarf la fetiţa aceea desculţă, îmbrăcată într-un sarafan n care stătea cocoţată pe o fereastră larg deschisă d< etajul al doilea şi ştergea de zor geamurile.

Camionul alerga pe şoseaua largă şi plină de so :e. Rezemată de o boccea moale şi cu picioarele înt se pe un

geamantan, Olga stătea într-un fotoliu de t tie şi ţinea pe genunchi un motănaş roşcat, care juca cu un bucheţel de albăstrele.

La kilometrul treizeci i-a ajuns din urmă o colo motorizată din Armata Roşie. Unul lingă altul pe 1 cile de lemn, ostaşii roşii îşi ţineau puştile cu ţe le îndreptate spre cer şi cîntau cu voie bună.

Cînd răsunau aceste cîntece, ferestrele şi uşile i; lor se deschideau larg, iar peste garduri şi pe poi ieşeau buluc copii, cuprinşi de bucurie. îşi fluti braţele, aruncau ostaşilor mere trude, strigau „t în urma lor şi chiar acolo, pe loc, puneau la cale talii, desfăşurînd şarje vijelioase de cavalerie asijra pelinului şi a urzicilor.

Camionul o luă spre staţiunea de odihnă, oprind în faţa unei vile mici, acoperită cu iederă.

Şoferul şi ajutorul lui lăsară în jos obloanele camionului şi începură să descarce bagajele, iar Olga se duse să descuie veranda.

De acolo se vedea o grădină întinsă şi părăginită. In fund se afla un şopron cu etaje, destul de dărăpă-nat, deasupra căruia, flutura un steguleţ roşu.

Olga se întoarse spre camion. Acolo o aştepta o femeie bătrînă, dar sprintenă: era vecina lor, lăptăreasa. Ea se oferi să le facă curat prin casă, să spele geamurile, podelele, şi pereţii.

în timp ce vecina îşi pregătea lighenele şi cîrpele, Olga luă în braţe motănaşul şi se duse în grădină.

Pe trunchiurile vişinilor, ciuguliţi de vrăbii, ■ sclipea cleiul fierbinte. Mirosea tare a coacăze, a romănită şi a pelin. Acoperişul şopronului, înverzit de muşchi, era plin de găuri. Şi prin găurile acelea porneau în sus, dispărînd în frunzişul copacilor, nenumărate „cabluri" subţiri de sfoară.

Olga se strecură prin tufele de alun, ştergîndu-şi de pe obraz o pînză de păianjen.

Dar ce însemna asta ? Steagul roşu de deasupra şopronului dispăruse şi nu rămăsese decît prăjina lui.

Deodată, Olga auzi şoapte neliniştite şi înfierbîntate şi, imediat, scara cea grea, care stătea rezemată de fereastra podului, lunecă cu zgomot de-a lungul peretelui, rupînd în

cădere crengi uscate, şi se prăbuşi la pămînt, împrăştiind în jurul ei frunze de brusturi.

Sfoara de deasupra acoperişului începu să tremure. Speriat, motănaşul o zgîrie pe Olga şi o zbughi în ur-zici. Fata se opri nedumerită, se uită împrejur şi ascultă... Dar nici în mijlocul tufişurilor verzi, nici peste gard, nici în pătratul negru al ferestrei şopronului, nu se vedea şi nu se auzea nimic.

Olga se întoarse pe verandă.

- Ăştia-s băieţii care-şi fac de cap noaptea prin grădinile oamenilor - o lămuri lăptăreasa. Ieri au scuturat doi meri la un vecin de-al meu, ba i-au rupt şi un păr. Ce copii mai sînt în ziua de azi... adevăraţi huliganI! Mie, drăguţă, mi-a plecat feciorul în Armata Roşie. Şi la plecare nici vin n-a vrut să bea. Atîta mi-a spus: „Rămîi cu bine, mamă". Şi a plecat fluierînd,

drăguţul de el. Spre seară m-a apucat jalea şi,_duS cuviinţă, am plîns puţintel. Noaptea, cînd m-am tres t, mi s-a părut că umblă cineva prin curte. Ei, m-i I gindit, acum am rămas singură, n-are cine să i ă apere... Că parcă mult îi trebuie unui om bătrîn a mine ? O cărămidă în cap, şi gata ! Dar Dumnez ■ mi-a purtat de grijă, că nu mi-au furat nimic. S-1 învîrtit ei ce s-au învîrtit, pe urmă au plecat. Ave; n în curte un butoi, un butoi de stejar, greu de nu 1 r ti putut urni din loc doi oameni. L-au dat de-a di a cam douăzeci de paşi spre poartă. Atîta tot. Dar cini o fi fost şi ce au vrut, nimeni nu poate să ştie...

–

Spre seară, după ce termină treburile casei, O I ieşi în cerdac. Apoi scoase cu băgare de seamă, dint o cutie de piele, un acordeon alb şi sclipitor, de sid E, pe care-1 primise de la tata de ziua ei de naştere.

Luă acordeonul pe genunchi, îşi petrecu pe di ă umăr cureaua şi începu să cînte un cîntec pe cai -l auzise de curînd:

„- O, ce n-aş da
Să te mai văd o dată!
Să te mai văd o dată...
De două ori... de trei...
Cum ai putea să-nfeîegi,
Tu, ce ca fulgerul zbori,
Cum te aştept pină-n zori ?

Da!

"•.//'' Aviatori ! Mitraliere, bombe !

Plecaţi acum In lungul vostru drum. De-o să vă-ntoarceU curînd. Asta eu nu pot să ştiu. Dar să vă-ntoarceţi oricînd. Fie chiar şi mai tirziu !"

In timp ce cînta, Olga se uită de cîteva ori cu : :-linişte spre un tufiş întunecat, care se înălţa în cui;, lingă gard-

După ce-şi termină einteeul, se ridică repede în i-cioare şi, întorcîndu-se spre tufă, întrebă tare :

8

- Hei, dumneata de colo, ascultă ! De ce te as
cunzi ? Şi ce cauţi aici ?

Atunci, de după tufiş ieşi un bărbat îmbrăcat într-un costum alb obişnuit. îşi aplecă uşor capul şi-i răspunse politicos :

- Nu mă ascund. Dar sînt şi eu puţin artist. N-aş fi vrut să te tulbur, de aceea am stat şi te-am ascultat.

- Da, dar puteai să stai şi să asculţi şi din stradă. Dumneata, însă, cine ştie de ce, ai sărit peste gard!

- Eu, peste gard ?... se supără străinul. Iartă-mă, dar nu-s pisică. Acolo, în colţ, lipsesc cîteva scînduri, pe-acolo am intrat.

- Am înţeles ! şi Olga zîmbi. Dar pentru a intra aveai portiţa. Şi acum fii bun şi ieşi pe portiţă...

Străinul părea ascultător. Fără să spună o vorbă, ieşi pe portiţă, trăgînd zăvorul în urma lui, lucru care-i plăcu Olgăi.

- Stai! îl strigă ea, coborînd treptele cerdacului. Cine eşti dumneata ? Eşti artist ?

- Nu - îi răspunse străinul, Sînt inginer-mecanic, dar în timpul liber cînt şi joc în trupa de operă a uzinei noastre.

- Ascultă - îi propuse Olga pe neaşteptate, simplu - hai cu mine, te rog, pînă la gară. O aştept pe sora mea cea mică. E întuneric, e tîrziu şi văd că nu mai vine. Mie nu mi-e frică de nimeni, însă nu cunosc încă străzile pe-aicL Dar stai, de ce vrei să deschizi portiţa ? Poţi foarte bine să mă aştepţi şi dincolo de gard...

Fata îşi duse acordeonul în casă, îşi aruncă un şal pe umeri şi ieşi în strada învăluită în întuneric, unde mirosea a rouă şi a flori.

Olga era supărată pe Jenia, de aceea nu prea vorbi cu însoţitorul ei pe drum. Dar el îi spuse că-1 chema Gheorghi Garaev şi că lucra ca inginer-mecanic la uzina de automobile.

O aşteptară pe Jenia în gară. Trecuseră deja două trenuri. In sfîrşit, sosi şi al treilea, cel din urmă.

9

- Cu fetişcana asta afurisită n-am decît bătaie de cap! strigă Olga necăjită. Ei, dacă aş avea patruzeci de ani, sau măcar treizeci! Dar eu n-am decît optsprezece şi ea treisprezece, aşa că nu mă ascultă de loc !

- Nu trebuie să ai patruzeci de ani! zise Gheorghi hotărît. E mult mai bine să ai optsprezece... Şi nu mai i fi îngrijorată, sora dumitale o să sosească desigur mîine dimineaţă.

Peronul se golise. Gheorghi îşi scoase portţigaretul. f In clipa aceea se apropiară de el doi băieţandri zdra-veni, care, în aşteptarea focului, îşi scoaseră şi ei ţigările.

- Ascultă, tinere - zise Gheorghi, aprinzînd un I chibrit şi luminînd faţa celui mai mare dintre băieţi - înainte de a te vîrî în mine cu ţigara, trebuia să-mi dai bună seara, deoarece am avut onoarea să facem cunoştinţă în parc, unde dumneata încercai, cu multă sîrguinţă, să rupi o scîndură din gardul cel nou. Te cheamă Mihail Kvakin. Nu-i aşa ?

Băiatul începu să gîfîie şi să se tragă îndărăt, iar Gheorghi stinse chibritul, o luă pe Olga de braţ şi plecară spre casă.

După ce se depărtară, celălalt băiat îşi puse după ureche ţigara udă de scuipat şi întrebă cu nepăsare :

-- Cine-o mai fi şi propagandistul ăsta ? E de pe-aici ?

- De-aici - îi răspunse Kvakin în silă. E unchiul lui Timkâ Garaev. Ştii, ar trebui să punem mina pe Timka şi să-i tragem o mamă de bătaie. Şi-a adunat o ceată de băieţi şi mi se pare că pun ceva la cale împotriva noastră.

Chiar atunci cei doi prieteni văzură la capătul peronului, sub un felinar, un domn cărunt şi prezentabil, care cobora scările sprijinindu-se în baston.

Era doctorul F. G. Kolokolcikov, din staţiune. Băieţii se luară în grabă după el, întrebîndu-1 cu glas ridicat dacă n-avea chibrituri. Dar nici înfăţişarea şi nici vorba lor nu-i plăcură

bătrînului. Se întoarse spre ei, îi ameninţă cu bastonul lui cel noduros, apoi, gTav, îşi căută de drum.

10

Jenia n-avusese cînd să expedieze telegrama pentru tata din gara Moscova. De aceea, cînd coborî din trenul de centură, se gîndi să caute oficiul poştal al staţiunii de odihnă.

După ce traversă parcul bătrîn, unde culese clopoţei, fata se pomeni pe neaşteptate la o răscruce de uliţe, cu case înconjurate de grădini, a căror înfăţişare părăsită dovedea că nu nimerise acolo unde trebuia.

La cîţiva paşi de ea, Jenia văzu o fetiţă isteaţă, care, dracuind, trăgea de coarne o capră încăpăţînată.

- Spune-mi, te rog, drăguţă - o strigă Jenia --
pe unde s-o iau ca să ies la poştă ?

însă chiar în clipa aceea capra se smuci şi, cu capul în piept, o luă la goană prin parc, iar fetiţa alergă plîngînd în urma ei. Jenia se uită în jur: începea să se întunece şi nu se vedea nicăieri ţipenie de om. Atunci deschise o portiţă, care dădea în grădina unei vile cenuşii, cu un etaj, şi o luă pe cărare, spre cerdac.

- Vă rog să-mi spuneţi - întrebă ea tare, însă cît
se poate de politicos, fără să deschidă uşa - pe unde
s-o iau ca să ajung la poştă ?

Dar nu-i răspunse nimeni. Fata stătu puţin pe gîn-duri, apoi deschise uşa şi, trecînd printr-un coridor, intră într-o odaie. Stăpînul vilei nu era acasă. Tulburată, se întoarse cu gîndul să plece, cînd un cîine, mare şi roşcat, ieşi fără zgomot de sub masă, o cercetă cu luare-aminte pe fetiţă şi, rnîrîind domol, se întinse lîngă uşă, tăindu-i drumul. Jenia se zăpăci.

- Tare mai eşti prost! strigă ea speriată, răsfirîn-
du-şi degetele. Doar nu-s hoaţă. N-am luat nimic de
la voi. Uite, asta-i cheia casei noastre, iar asta e tele
grama pentru tata. Tata e comandant... înţelegi ?

Cîinele tăcea, dar nu se urnea din loc. Iar Jenia, înaintînd încetişor spre fereastra deschisă, vorbea înainte :

- Aşa ? Prin urmare stai culcat ? Foarte bine, stai
cum pofteşti... Eşti un cîine aşa de bun... pari a fi şi
deştept, şi simpatic.

Dar abia îşi puse Jenia mîna pe pervazul ferestrei, că dulăul cel simpatic mîrîi înspăimîntător şi se ridică

11

în picioare, aşa că Jenia, speriată, se urcă pe strîngîndu-şi picioarele sub ea.

- Asta-i chiar frumos ! urmă fata aproape plî: N-ai decît să prinzi hoţii şi spionii, dar eu... & om de treabă. Să ştii tu !... Şi Jenia scoase limba prostule !

Aşează apoi cheia şi telegrama pe marginea Trebuia să aştepte să se întoarcă stăpînii...

Trecu aşa un ceas, trecură două... Se întui de tot. Pe fereastra deschisă veneau din depărtare rat de locomotive, lătrat de cîini şi loviturile mingi de volei. De undeva se auzea o chitară. î mai acolo, în jurul vilei cenuşii, era pustiu şi

Jenia îşi lăsă capul pe sulul aspru al divanuţu începu să plîngă domol.

Pînă la urmă adormi adînc.

Se trezi abia a doua zi dimineaţa.

Dincolo de ferestre se auzea freamătul frun:şi de un verde proaspăt, spălat de ploaie. Prin apr ne scîrţîia roata unei fîntîni, iar pe undeva se tăiau 1 nu Numai în vilă era tot atît de linişte ca şi înain

Avea acum sub cap o pernă moale de piele, i cioarele îi erau acoperite cu un cearşaf subţire (nele nu mai era acolo.

Asta însemna că fusese cineva în odaie astă-nc p

Jenia sări de pe divan, îşi aruncă părul pe pa îşi potrivi sarafanul mototolit, luă de pe masă :hi şi telegrama pe care n-o trimisese încă şi se ţfe s-o ia la goană.

Dar deodată zări pe masă o foaie de hîrtie, p. c era scris cu litere de o şchioapă, cu creion ajbjrti

„Fetiţo, cînd pleci, să tragi uşa mai dedesubt iscălitura: „Timur".

„Timur ? Cine-o mai fi şi Timur ăsta ? Ar să-1 văd şi să-i mulţumesc".

Jenia aruncă o privire în odaia de alături, j văzu o masă de scris, pe care se aflau un serviţii scris, o scrumieră şi o oglindă. La dreapta, lîngă reche de jambiere de piele, descoperi un pistol

şi zgîriat. Tot acolo, sprijinită de masă, era şi o sabie turcească încovoiată, cu teaca jupuită şi roasă. Jenia pute pe masă cheia şi telegrama, luă sabia în mînă, o scoase din teacă, apoi o ridică deasupra capului şi se uită în oglindă.

Avea o înfăţişare fioroasă. „N-ar strica să mă fotografiez aşa şi să arăt fotografia fetelor, la şcoală ! se gîndi ea. Aş putea să cîrpesc cine ştie ce minciună, să spun, de pildă, că m-a luat tata pe front. N-ar strica să iau fi pistolul în mîna stingă... Uite, aşa-i şi mai bine!" Apoi îşi încruntă cît putu mai mult sprîncenele, îşi strînse buzele şi, ţintind în oglindă, apăsă pe trăgaci.

~ în odaie răsună o bubuitură. Fumul înceţoşa ferestrele şi oglinda se răsturnă peste călimară. Asurzită, Jenia uită pe masă şi cheia şi telegrama şi ieşi puşcă din odaie, căutînd să fugă cît mai departe de casa aceea misterioasă şi plină de primejdii.

Fără să ştie cum, se pomeni pe malul unui pîrîu. N-avea la ea nici cheia casei de la Moscova, nici re-cipisa telegramei, nici măcar telegrama! Acum o să fie nevoită să-i spună Olgăi tot adevărul : şi chestia cu cîinele, şi că rămăsese peste noapte într-o vilă pustie, şi povestea cu sabia turcească, ba chiar şi cu focul de revolver t Nu, asta nu-i bine 1 Ei, dacă ar fi tata aici, el ar înţelege... Dar Olga n-o să înţeleagă nimic. Olga o să se supere, ba poate chiar o să plîngă. Iar asta ar fi şi mai rău I Şi Jenia ştia să plîngă. Dar cînd o vedea pe Olga plîngînd, îi venea să se urce pe un stîlp de telegraf, într-un copac înalt, sau pe hogeacul casei...

Ca să-şi facă curaj, se scaldă, apoi plecă încetişor să-şi caute vila.

In timp ce Jenia urca treptele verandei, Olga stătea în bucătărie şi încerca să aprindă primusul. Auzind paşi, întoarse capul şi, fără să scoată o vorbă, îşi aţinti privirea duşmănoasă asupra Jeniei.

- Bună dimineaţa, Olia! zise Jenia, oprindu-se pe treapta de sus şi încercînd să zâmbească. Olia, n-ai să mă certi ?

■- Ba da ! îi răspunse Olga, fără să-şi ia ochii de la ea.

- Bine, n-ai decît să mă certi - făcu Jenia, re semnată. Dacă ai şti ce întâmplare ciudată, ce aven tură extraordinară am avut! Haide, Olia, nu mai ridica din sprîncene, că nu s-a întîmplat cine ştie ce... doar că am pierdut cheia de la casă şi nici telegrama pen tru tata n-am dat-o...

Şi Jenia îşi închise ochii pe jumătate şi răsuflă adînc, pregătindu-se să dea drumul la toate noutăţile deodată. Dar tocmai atunci portiţa din faţă se deschise cu zgomot. O capră zbîrlită, plină toată de scaieţi, năvăli în curte şi, cu capul în piept, o luă la goană spre fundul grădinii. Iar în urma ei alerga plîn-gînd fetiţa cea desculţă, pe care Jenia o mai văzuse o dată.

Profitând de acest prilej, Jenia lăsă baltă discuţia primejdioasă cu soră-sa şi se repezi să alunge capra din grădină. O ajunse din urmă tocmai cînd fata, gî-fîind, o apucase de coarne.

- Ascultă, n-ai pierdut nimic ? o întrebă fetiţa cea I străină pe Jenia, ghiontindu-şi înainte capra.

- Nu - îi răspunse Jenia nedumerită.

- Dar asta a cui e ? Nu-i a ta ? Şi fetiţa îi arătă cheia de la casa din Moscova.

-■ Ba e a mea - răspunse Jenia în şoaptă, întor-cînd capul, cu frică, spre veranda.

- Uite cheia, recipisa şi un bileţel. Telegrama a şi fost trimisă - zise fetiţa printre dinţi, tot aşa de încet.

Şi punînd în mîna Jeniei un pacheţel, îi mai dădu un ghiont caprei.

Capra o luă la trap spre portiţă. Fetiţa cea desculţă porni după ea ca o umbră, de-a dreptul prin spini şi urzici. Şi îndată ce trecură pragul portiţei, se făcură nevăzute.

Strângând din umeri, ca şi cum ea ar fi mîncat bătaie, nu capra, Jenia desfăcu pacheţelul:

- Asta-i cheia. Asta-i recipisa de la telegramă. Prin urmare, cineva a expediat telegrama. însă cine ?... A, uite şi bileţelul! Dar ce înseamnă asta ?

In bileţel scria, cu litere mari şi cu creion albastru :

„Fetiţo, să nu-ţi fie frică de cei de acasă. Totul e în ordine, iar de la mine n-o să afle nimeni nimic". Mai jos, semnătura: „Timur".

Ca vrăjită, Jenia vîrî încet bileţelul în buzunar. Apoi se îndreptă din umeri şi, liniştită acum, se întoarse la Olga.

Olga stătea tot acolo, lîngă primusul care nu voia să se aprindă. Avea ochii plini de lacrimi.

- Olia ! strigă atunci Jenia, dezolată. Am glumit.

De ce te-ai supărat pe mine ? Am făcut curăţenie în casă. am spălat geamurile, mi-am dat toată silinţa să Fie totul aşa cum trebuie, am spălat pînă şi podelele ţi toate eîrpele ! Uite cheia de la casă şi recipisa de la telegramă. Haide, lasă-mă să te sărut. Dacă ai şti cit te iubesc ! Vrei să sar de pe acoperiş în urzici, de dragul tău ?

Şi fără să mai aştepte răspunsul Olgăi, i se aruncă de gît.

- Da... dar eu eram îngrijorată - zise Olga cu deznădejde. Totdeauna faci glume proaste... Iar tata mi te-a dat în grijă... Lasă-mă în pace, Jenia ! Nu vezi că-s plină de gaz pe mîini ? Mai bine toarnă laptele in cra-tiţă şi pune-1 pe primus !

- Eu... eu nu pot fără să glumesc 1 îngăimă Jenia, în timp ce Olga se spăla pe mîini.

Trînti cratiţa cu lapte pe primus, pipăi bileţelul din fundul buzunarului, apoi întrebă :

- Olia. oare există Dumnezeu ?

- Nu - ti răspunse Olga, vîrîndu-şi capul sub robinet.

- Dar atunci, cine există ?

- i,asâ-mă în pace ! făcu Olga necăjită. Nu există nimeni!

Jenia tăcu puţin, apoi o întrebă din nou :

- Olia, dar cine-i acel Timur ?

- In orice caz nu-i Dumnezeu ! A fost un ţar în evul mediu - răspunse Olga fără tragere de inimă, săpunindu-şi faţa şi mîinile. Un ţar şchiop şi rău.

- Dar dacă nu-i ţar, şi nu-i nici rău, şi nici din evul mediu, atunci cine-i ?

- Atunci nu ştiu. Lasă-mă în pace ! Ce ţi-a venit, mă rog, cu Timur al tău ?

- Mi-a venit aşaa, fiindcă mi se pare că-1 iubesc tare mult pe Timur ăsta.

- Pe cine?... Şi, nedumerită» Olga îşi ridică faţa plină de clăbuci : Ce tot îndrugi acolo şi nu mă laşi să mă spăl în linişte ? Lasă că s-o întoarce el tata, să vadă ce-i cu dragostea asta a ta!...

- Ei, şi ce-i dacă s-o întoarce tata ? strigă Jenia cu t patos, dar în acelaşi timp cu tristeţe. Chiar dacă se f întoarce, se întoarce pentru puţin timp. Şi sînt sigură l că n-o să obijduiască un suflet singur şi fără apărare. l

- Nu cumva eşti tu sufletul acela singur şi fără I apărare ? întrebă Olga nedumerită. Eh, Jenka, Jenka, f nu mai înţeleg ce fel de om eşti şi cu cine semeni 1

Atunci Jenia îşi lăsă capul în piept şi, cercetîndu-şi chipul care se răsfrîngea în capacul rotund al ceainicu- f lui nichelat, răspunse mîndră, fără să stea la gînduri:

- Cu tata! Numai cu el! Atît. Şi cu nimeni alt

cineva pe lume !

Doctorul F. G. Kolokolcikov, domnul cel în vîrstă, stătea în grădina casei şi-şi repara o pendulă.

în faţa lui, în picioare, stătea Kolea, nepotu-său. Chipul băiatului părea abătut.

Ai fi zis că îl ajută pe bătrîn la lucru. în realitate, însă, ţinea în mînă o şurubelniţă şi aştepta de un ceas l să i-o ceară.

Dar arcul de oţel care trebuia aşezat la locul lui era grozav de încăpăţînat, iar bunicul avea o răbdare... Ai I fi zis că aşteptarea n-o să se mai sfîrşească niciodată. Şi Kolea nu mai putea de necaz, cu atît mai mult, cu [cît de după gardul vecin se ivise pînă acum de cîteva ori capul zbîrlit al lui Sima Simakov, un băiat grozav de isteţ şi destoinic. Şi Sima Simakov îi făcea lui Kolea semne atît de ciudate şi de neînţeles - şi cu limba, şi cu capul, şi cu mîinile - încît pînă şi Tatianka, sora lui Kolea, o fetiţă de cinci ani care stătea sub tei şi se căznea să vîre un ciulin în gura cîinelui lungit alene lîngă ea, începu deodată să ţipe, ba chiar îl trase pe

bunicu-său de pantaloni, ceea ce-1 făcu pe Simka Simakov să se ascundă după gard. în sfîrşit, arcul intră la locul lui.

- Omul trebuie să muncească - zise sentenţios F. G. Kolokolcikov, domnul cel cărunt, ridicîndu-şi faţa asudată către Kolea. Iar după mutra ta, s-ar zice că-ţi dau să bei unt de ricin. Dă-mi şurubelniţa şi na-ţi deştele. Munca înnobilează pe om. Şi ţie tocmai nobleţea sufletească îţi lipseşte. De pildă, ieri ai mîncat patru porţii de îngheţată, fără să-i dai şi surorii tale celei mici.

- Minte, neruşinata! strigă Kolea indignat, arun-cîndu-i Tatianei o căutătură mînioasă. I-am dat de trei ori la şir cîte două linguriţe. Cu toate astea, a venit să mă pîrască, dar a uitat să spună că trecînd pe lîngă măsuţa mamei a şterpelit patru copeici!

- Dar tu n-ai coborît astă-noapte cu frînghia pe fereastră ? i-o trînti Tatiana netulburată, fără să întoarcă măcar capul. Ba mai ţii şi o lanternă ascunsă sub pernă ! Iar ieri, nu ştiu ce huligan a aruncat cu pietre în fereastra odăii noastre de dormit: zvîrlea cîte-o pietricică şi tluiera, şi iar zvîrlea, şi iar fluiera...

Auzind aceste vorbe nesocotite ale neruşinatei de Tatianka, lui Kolea Kolokolcikov i se opri răsuflarea. Un fior îi trecu prin tot trupul, din creştet şi pînă-n căl-cîie. Dar, spre norocul lui, adîncit în lucru, bunicul nu ţinu seama de o calomnie atît de cumplită, ori poate că nici n-o auzi. Tocmai atunci, şi tocmai la timp, intră în grădină lăptăreasa, care, turnînd laptele cu măsura, începu să se plîngă :

- Să vedeţi, Fedor Grigorievici, nişte hoţi erau cît pe ce să-mi fure astă-noapte butoiul de stejar din curte! Iar azi mi-au spus oamenii că au vUzut în zori, pe acoperiş la mine, doi indivizi: şedeau cică pe hogeac şi bălăbăneau din picioare...

- Adică, cum vine asta, pe hogeac ? Dă-mi voie să te întreb, ce interes puteau să aibă ? începu s-o des-coasă, mirat, bătrînul.

Deodată, dinspre coteţul găinilor, se auzi venind mai întîi un zăngănit, apoi o bătaie ca de gong. Şurubelniţa din mîna domnului celui cărunt tremură şi, cît ai clipi, arcul încăpăţînat sări de la locul lui şi căzu cu zgomot

pe acoperişul de tablă. Toată lumea - pînă şi fi tianka. pînă şi cîinele cel leneş - se întoarse în ac laşi timp, fără să înţeleagă de unde venea zgomotul ce se întîmplase. Numai Kolea Kolokolcikov, fără spună un cuvînt, o zbughi, ca un iepure, de-a drept peste straturile cu morcovi, făcîndu-se nevăzut dinco de gard.

Nu se opri decît lîngă grajdul vacilor, de unde r sunau, ca şi din coteţul găinilor, aceleaşi zgomote st: dente, de parcă bătea cineva cu o greutate de cînt într-o şină de oţel. Acolo se ciocni cap în cap cu Sin SimakoY, pe care-1 întrebă neliniştit :

- Ascultă... nu înţeleg. Ce înseamnă asta ?... Als mă ?

- Da* de unde ! După instrucţiunea numărul un pare să fie semnalul de adunare generală.

Săriră apoi peste gard şi se strecurară, printr-o spî tură, in parc. Acolo dădură peste Gheika, un băiet voinic şi lat în umeri. In urma lui venea în goană Vas Ladîghin, după el alţii. Şi, sprinteni, fără să facă cel nE mic zgomot, 6 luară la fugă, pe cărări numai de i cunoscute, spre o destinaţie anumită, schimbînd c i mers cîte o vorbă-două :

- Nu-i alarmă ?

- Da* de unde ! După instrucţiunea numărul ui ăsta-i semnalul de adunare generală.

- Care semnal ? Doar nu-i „trei-stop", trei-stop Trebuie să fie vreun dobitoc care a tras de roată zece ori la şir 1

- O să vedem !

- Da, aşa-i, o să verificăm !

- înainte, băieţi! Ca fulgerul!

In vremea asta, un băiat de vreo treisprezece a înalt şi cu părul negru, stătea în faţa mesei din od vilei în care-şi petrecuse noaptea Jenia. Purta pantal negri, subţiri şi o cămaşă albastră fără mîneci, pe c era brodată o stea roşie.

î.

Un bătrîn cărunt şi cu părul lung se apropie de Avea o cămaşă de pînză sărăcăcioasă, iar pantalo foarte largi, erau numai petice. De genunchiul st purta, legat cu curele, un picior de lemn, cioplit f

solan. Intr-o mînă ţinea un bileţel, în cealaltă un revolver veebi şi zgîriat.

- „Fetiţo, cînd pleci, să tragi uşa mai tărişor" - citi bătrînul, ironic. Totuşi, poate că pînă la urmă tot ai să-mi spui cine a dormit astă-noapte la noi, pe divan ?

- O fetiţă pe care o cunosc - îi răspunse băiatul, fără tragere de inimă. Eu nu eram acasă şi cîinele n-a lăsat-o să plece.

- Vezi că minţi ? se supără bătrînul. Dac-ar fi fost o fetiţă cunoscută, i-ai fi spus pe nume colea, în bileţel.

- Cînd am scris bileţelul, nu ştiam cum o cheamă, dar acum ştiu.

- Nu ştiai... Şi dimineaţa ai lăsat-o singură în odaie ? Nu, prietene, eşti bun de trimis la balamuc ! Ticăloasa a spart oglinda şi a făcut ţăndări scrumiera. Noroc că revolverul era încărcat cu cartuşe oarbe. Dar dacă erau cartuşe adevărate ?

- Bine, unchiule... dar tu n-ai cartuşe adevărate, pentru că săbiile şi puştile duşmanilor tăi sînf de... lemn curat.

Ai fi zis că bătrînul zîmbea. Totuşi, scuturîndu-şi pletele, zise cu asprime :

- Bagă de seamă! Ştii că mie nu-mi scapă nimic.

Şi după cît văd, treburile tale sînt cam suspecte... Tare mă tem. că din pricina asta o să te expediez acasă la maică-ta!

Bocănind cu piciorul lui de lemn, bătrînul urcă scările spre etaj. Cînd dispăru, băiatul sări în sus de bucurie, apucă de labe cîinele, care tocmai dăduse buzna în bucătărie, şi-1 sărută pe bot.

- Ei, ce zici, Rita ? Am dat de dracu* amîndoi!

Dar nu-i nimic, astăzi e bine dispus. Acuşi o să în ceapă a cînta !

într-adevăr, din odaia de sus se auzi cum îşi dregea cineva glasul, apoi un tra-la-la !... După aceea, o voce plină, de bariton, începu să cînte :

- „Sînt patru nopţi de cînd nu dorm. Şi mi se pare Că-n linişte şi-n beznă pîndesc mereu duşmanii.

- Stai, turbatule! strigă Timur la cîine. Ce-mi ru pantalonii ? Unde vrei să mă duci ?

Şi deodată, înţelegînd, Timur închise cu zgomot ui care ducea sus, la unchiu-său, şi, luîndu-se după cîin trecu prin coridor şi ieşi în verandă.

Acolo, într-un colţ, lângă un telefon, se zbătea, sări l şi se lovea de perete un clopoţel de aramă, atîrnat < o sfoară.

Băiatul îl strînse în palmă şi petrecu sfoara pe du] un cui. Dar sfoara încetă să mai zbîrnîie : fără înd ială că se rupsese pe undeva. Atunci, nedumerit şi f rios, Timur înşfacă receptorul telefonului.

Cu un ceas înaintea celor povestite mai sus, Ol; stătea la masă, avînd în faţa ei un manual de fizic

Jenia intră în odaie şi luă sticluţa cu tinctură I iod.

-> Jenia -- o întrebă Olga, supărată - unde te zgîriat aşa la umăr ?

- Păi, mergeam pe cărare - îi răspunse Jenia
prefăcută nepăsare - şi am dat peste nu ştiu ce i
cuţit, care înţepa... Şi uite, m-am zgîriat!

--■ Dar cum se face că eu nu dau niciodată peste i ştiu ce ascuţit, care înţeapă ? O îngînă Olga.

. - Nu-i adevărat! Ai şi tu înaintea ta examenul i matematici, care-i şi ascuţit, şi te şi înţeapă 1 Parcă v; că ai să cazi!... Ascultă, Olecika, nu te face ingin< fă-te doctor - urmă Jenia, împingînd spre Olga glinda de pe masă. Uite, ai tu mutră de inginer ? I inginer' trebuie să fie aşa... aşa şi aşa... (Şi Jenia strîmbă de trei ori cu energie.) Iar tu eşti aşa... aşa şi aşa... Şi Jenia făcu ochii galeşi, îşi ridică puţin spri cenele şi zîmbi dulce.

- Eşti o proastă I zise Olga, îmbrăţişînd-o. Şi du
după ce o sărută, o dădu uşurel la o parte : Du-
Jenia, şi lasă-mă în pace. Mai bine dă o fugă pînă
fîntînă şi adu nişte apă.

Jenia luă un măr dintr-o farfurie, se trase într-colţ, stătu puţin în faţa ferestrei, apoi desfăcu curelei cutiei cu acordeonul şi începu iarăşi:

ih
li

ffe.5

1 1

*-« - -
s.-s * ;.;:_o;

e 7 C£

2 ' -> T7?
=3^="

"^T^B

7TrTTT-TT

felinar, d K fi han mne misterioa ic-opcrit cu sa
placaj. Sus, s roată mare, ci i roţii atîrna u jo spărtură. Fr ţa ei ca valuri Şi fata se g]
fi pescăruşi, elinarele si cu
stlrn j-i i i d-o 1
l. sor
de praf. Deodată, soneria telefonului din perete începu
i mai cu putei ftru in întuneric n accident I O ii ocoli şopronul pate părţUe cab ră o scară liîrbt ar, cin ine de sfoara, u
a. o L se tbii.
Jeniai
dinilor se
porumbe vechi, cu o corabi» Cîndul vîrti. Ca niind. Şi valuri v« corabia-ş
mare. tm

soare sub
lenta îşi
căutau M i-i dibu
lupta.
Îşi corducea t
scîrţiia c înd la
mişcările cu eoni
ta că r.
păliră. a| toi se st
ele. cari
duşmani care. i
Lupta se sfîrşi«

paiaşutislul. luat de curent, estrei de la (iodul şopronului. ui de carton trebuia salvat, al cărui acoperiş găurit plecau jbţiri de sfoară. Sprijini de leii- citiră şi sari in pod. Im locuit. Pe perete aliniau steguleţe de semna-taţiunii de odihnă. ise. Intr-un colţ era pi. Tot acolo zăcea, ub acoperişul găurit are aducea cu cuina
tor.
tra-
'fon de i ui bogat
iul ei ?...
în-t>ir-
nd.

îse mina pe roată |
ie întinse, tremurar
î vînt. care ridici,
lăru ci valurile ii
i şi liniştit în larg.

ord I comandă ea in gura tare roata cea grea. pirturile acoperişului, raze de [leau pe faţa şi pe rochia ei. Dar iectoarele vaselor duşmane, care istimenrul. Şi se hotărî si dea

u energie, manevrind roata care cînd la stingă, şi însoţindu-şi ie de autoritate.

proiectorului că nu era de : era escadra

[■u palma plină

jţiri şi drepte e tot. Bineinţe nsese după un se ducea la fi îşi şterse frui

să zbîrnîie. La una ca asta Jenia nu se aştepta : era sigură că-i vorba de un telefon-jucărie. Nu se prea simţi la largul ei. Ridică receptorul şi-1 duse la ureche. Un glas răsunător şi furios striga :

- Alo 1 Alo! Răspunde ! Cine-i măgarul care a rupt cablurile şi a dat semnale încurcate şi tîmpite ?

- Nu-i nici un măgar aici - îngăimă fata uluită. Sînt eu, Jenia.

- Nesocotită ce eşti! strigă acelaşi glas, mai aspru încă şi parcă speriat. Lasă roata în pace şi pleacă de acolo cît mai repede ! Or să vină numaidecît nişte... băieţi şi ai să mănînci o bătaie !

Jenia lăsă receptorul din mînă, dar era prea tîrziu. în pătratul de lumină al ferestrei apăru un cap : era Cheika. în urma lui se ivi Sima Simakov, apoi Koîea Kolokolcikov şi după ei încă mulţi alţii.

- Cine sînteţi voi ? îi întrebă Jenia îngrozită, trăgîndu-se îndărăt de la fereastră. Plecaţi de-aici!... Asta-i grădina noastră. Nu v-am chemat eu să veniţi.

Dar, umăr lîngă umăr, băieţii înaintau către ea, în tăcere, ca un zid de nepătruns. Văzîndu-se înghesuită într-un colţ, Jenia începu să ţipe.

în aceeaşi clipă, în lumina ferestrei tresări încă o umbră. Toţi se întoarseră, trăgîndu-se la o parte. Şi în faţa Jeniei se ivi un băiat înalt şi cu părul negru, îmbrăcat cu o cămaşă albastră fără mîneci, care avea, brodată pe piept, o stea roşie.

- Linişteşte-te, Jenia ! zise el cu hotărîre. Nu trebuie să ţipi I N-o să se atingă nimeni de tine. Noi ne cunoaştem. Eu sînt Timur.

- Tu eşti Timur ? îl întrebă Jenia cu neîncredere, deschizîndu-şi mari ochii plini de lacrimi. Tu m-ai învelit noaptea trecută cu cearşaful ? Tu mi-ai lăsat bileţelul pe masă ? Tu ai expediat, pe front, telegrama pentru tata şi mi-ai trimis cheia şi recipisa ? Dar de ce ? De ce le-ai făcut toate astea ? De unde mă cunoşti ?

Atunci Timur se apropie de ea, o luă de mînă şi-i răspunse :

- Ştii una ? Rămîi cu noi! Stai jos, ascultă, şi atunci ai să pricepi totul.

23

m

Timur desfăcu în faţa lui harta staţiunii de odihnă, iar băieţii i se aşezară roată împrejur, pe paiele aco-perite cu saci.

într-o spărtură, mai sus de lucarnă, se instala într-un scrînciob de frînghie un observator. Purta la gît, atîrnat de un şnur, un binoclu de teatru, turtit.

Nu departe de Timur stătea Jenia, care asculta şi urmărea cu atenţie tot ce se petrecea la consfătuirea acestui stat-major neştiut de nimeni. Timur începu :

-• Mîine în zori, înainte de a se trezi lumea, Kolokolci-kov şi cu mine avem să reparăm cablurile pe care le-a rupt ea. (Şi arătă spre Jenia.)

- Nu se scoală el, Kolokolcikov, la timp ! îl întrerupse, ursuz, Gheika, un băiat cu capul mare, îmbrăcat cu un tricou de marinar. Ăsta nu se trezeşte decît la ora ceaiului şi a prînzului.

- Asta-i calomnie 1 strigă bîlbîindu-se Kolea Kolokolcikov, şi sări în picioare. Eu mă trezesc la prima rază de soare 1

- Eu nu ştiu care-i prima rază de soare şi care-i cea de-a doua, dar garantez că n-ai să te scoli la timp ! o ţinea înainte Gheika.

în clipa aceea observatorul, care se legăna în scrîn-ciobul lui de frînghii, fluieră. Băieţii săriră cu toţii de la locurile lor.

Pe drum, stîrnind nori de praf, venea în galop un di vizion de artilerie. Cai voinici, înhămaţi în curele şi fier, trăgeau repede după ei chesoane verzi şi tunuri cu în veli tori cenuşii. , ;>'

încremeniţi în şa, călăreţii, arşi de soare şi de vînt, o luară cu semeţie pe după colţ şi bateriile dispărură, una după alta, în dumbravă. în sfîrşit, divizionul se făcu nevăzut.

- Se duc la gară să se îmbarce - explică Kolea Kolokolcikov cu importanţă. Eu îi cunosc după echi-pament dacă se duc la instrucţie, la paradă sau în altă parte.

- îi cunoşti, nu-i cunoşti, taci din gură I îl întrerupse Gheika. Doar şi noi avem ochi. Ştiţi una, băieţi ? Limbutul ăsta vrea s-o şteargă în Armata Roşie !

- Nu se poate - interveni Timur. Asta-i o prostie !

- Cum nu se poate ? strigă Kolea, înroşindu-se. Dar altădată cum fugeau băieţii pe front ?

- Altădată, da ! Acum, însă, toţi şefii şi comandanţii au primit poruncă aspră să alunge toţi băieţii care sînt pe front.

- Cum să-i alunge ? strigă Kolea Kolokolcikov, înfierbîntîndu-se şi înroşindu-se şi mai amarnic. Pe cei care-s de partea lor ?...

- După cum vezi! oftă Timur. întocmai: pe cei care-s de partea lor ! Şi acum, băieţi, să ne căutăm de treabă.

Toţi se întoarseră la locurile lor.

- Nişte băieţi necunoscuţi au scuturat un măr din grădina casei cu numărul treizeci şi patru de pe strada Krivaia - raportă Kolea Kolokolcikov, ursuz. Au rupt două crengi şi au călcat în picioare un strat cu flori.

- A cui o fi casa asta ? Şi Timur căută într-un caiet cu scoarţe de muşama. E a lui Kriukov, ostaş roşu. Care dintre noi e „specialist în livezi străine şi în meri" ?

- Eu - se auzi un glas ruşinat.

- Cine a fost în stare să facă o ispravă ca asta ?

- Asta-i opera lui Mişka Kvakin şi a ajutorului său, zis şi „Mutra". E vorba de un măr miciurinist, din specia „Zolotoi naliv" \ şi se înţelege că l-au ales anume.

- Iar Kvakin! Şi Timur rămase pe gînduri. Gheika, ai vorbit cu el ?

- Am vorbit.

- Şi ?...

- I-am dat doi dupaci.

- Dar el ?

- Mi-a atins şi el vreo doi.

- Mereu tot aud : „l-am dat", „m-a atins"... Dar folosul nu-1 văd... Bun ! De Kvakin o să ne ocupăm în mod special. Să trecem mai departe.

- Pe băiatul lăptăresei celei bătrîne, care stă la numărul douăzeci şi cinci, l-au luat la cavalerie - raportă nu ştiu cine dintr-un colţ.

- Ei, mare lucru ai mai spus şi tu ! Şi Timur clătină din cap a dojana. Apoi acolo, pe poartă, e pus încă de alaltăieri semnul nostru. Cine 1-a pus ? Tu, Kolokolcikov ?

1 Zolotoi naliv - „seva de aur", (n.t.)

- Eu.

- Atunci de ce steaua are raza de sus, din stînga, răsucită ca o lipitoare ? Dacă te-ai apucat să faci o treabă, trebuia s-o faci ca lumea. Or să ne rîdă oamenii... Să trecem mai departe.

De data asta se ridică Sima Simakov şi începu să turuie repede din gură, fără să se încurce şi cu îndrăzneală:

■- Pe strada Puşkarev, la numărul cincizeci şi patru, s-a pierdut o capră. Tocmai treceam pe acolo, cînd văd o bătrînă care bătea o fetiţă. „Mătuşica, i-am zis, ştii că după lege nu mai ai voie s-o baţi ?" Ea mi-a răspuns : „Apoi mi-a pierdut capra, fire-ar afurisită să fie !" „Şi unde ţi-a pierdut-o ?" „Uite, colo, în rîpa aceea din spatele păduricii. A ros capra cît a ros coajă de tei şi pe urmă a intrat în pămînt, de parcă a mîncat-o lupii !"

- Stai! A cui e casa ?

■- A lui Pavel Guriev, ostaş roşu. Fetiţa e a lui, o cheamă Niurka. Cea care o bătea era bunică-sa, nu ştiu cum îi zice. Capra e cenuşie, cu dungi negre pe spinare, îi zice Manka.

- Să cauţi capra ! porunci Timur cu asprime. Să plece o echipă de patru oameni. Tu... tu, tu şi tu. Ei, mai este ceva, băieţi ?

- în casa cu numărul douăzeci şi doi am văzut o 'fetiţă plîngînd - comunică Gheika, în silă parcă.

- Şi de ce plîngea ?

- Am întrebat-o, dar n-a vrut să-mi spună.

- Trebuia s-o descoşi mai bine. Poate că o bătuse cineva... sau o nedreptăţise.

- Am întrebat-o, nu mi-a spus.

- Cît e de mare fetiţa ?

- De vreo patru ani.

- Ia te uită! Dac-ar fi un om în toată firea... dar aşa, un plod de patru ani! Stai, a cui e casa ?

- A locotenentului Pavlov, care a căzut mai zilele trecute pe graniţă.

- „Am întrebat-o, dar nu mi-a spus" - îl îngînă Timur, supărat, pe Gheika. Apoi se încruntă şi se gîndi. Bine... O să cercetez cazul personal. Voi să nu vă amestecaţi în chestia asta.

26

- A apărut la orizont Mişka Kvakin ! raportă observatorul, tare. Merge pe partea, cealaltă a străzii, înfulecă un măr. Timur I Trimite o echipă să-i ardă vreo cîteva palme, ori să-i înfunde vreo doi dupaci 1

- Nu, nu-i nevoie. Staţi cu toţii la locurile voastre. Mă întorc îndată.

Timur sări de pe fereastră pe scară şi dispăru în tufişuri, iar observatorul comunică din nou :

- In faţa unei portiţe din cîmpul meu de vedere, o fată necunoscută, frumoasă ca înfăţişare, ţine în mînă un urcior şi cumpără lapte. Fără îndoială că e stăpîna vilei.

- E soră-ta ? o întrebă Kolea Kolokolcikov pe Je-nia, trăgînd-o de mînecă. Şi neprimind nici un răspuns, îi atrase atenţia, pe un ton grav şi supărat: Vezi să nu-ţi treacă prin minte s-o strigi de aici!

- Stai locului I Iacă cine s-a găsit să facă pe şeful CM mine !... îi răspunse Jenia în batjocură, trăgîndu-şi mîneca din mîna lui.

- Las-o în pace ! îl necăji Gheika pe Kolea. Asta e în stare să te şi bată!

- Pe mine ? se supără Kolea. Dar ea n-are decît gheare! Pe cînd eu, uite ce musculatură am! Şi la braţe... şi la picioare!

- Te bate ea cu toată musculatura ta de la braţe şi de la picioare ! Băieţi, fiţi atenţi: Timur se apropie de Kvakin...

Fluturind în mînă o crenguţă, Timur îi tăie drumul lui Kvakin. Văzîndu-1, Kvakin se opri. Faţa lui turtită nu arăta nici mirare, nici frică...

- Bună ziua, comisarule! zise el cu linişte, aple-cîndu-şi capul pe umăr. Unde te duci aşa de grăbit ?

- Bună ziua, atamane ! îi răspunse Timur pe acelaşi ton. Ieşeam înaintea ta.

- Bucuros de oaspeţi! Numai că n-am cu ce să te cinstesc. Doar cu ăsta ! Şi Kvakin îşi vîrî mîna în sîn şi-i întinse lui Timur un măr.

- E de furat ? întrebă Timur, muşcînd din măr.

- Cam aşa - îi răspunse Kvakin. Astea-s din specia „Zolotoi naliv". Păcat însă că nu-s coapte cum se cuvine.

- Parcă-i aguridă! zise Timur, aruncînd mărul. Ascultă, ai văzut pe gardul casei de la numărul treizeci şi patru un semn ca ăsta ? Şi-i arătă cu degetul steaua brodată pe cămaşa lui albastră fără mîneci.

- Da, l-am văzut - şi Kvakin întinse urechea. Mie, frăţioare, nu-mi scapă nimic, fie zi, fie noapte.

- Aşa! Apoi, uite ce-i: dacă o să mai vezi pe undeva, fie zi, fie noapte, un semn ca ăsta, să fugi de acolo ca dracu' de tămîie!

- Oho, comisarule, dar iute mai eşti!... făcu Kvakin, lungind cuvintele. Ajunge cit am vorbit!

- Ehei, atamane, dar încăpăţînat mai eşti! îi răspunse Timur, fără să ridice glasul. Şi acum ţine minte ce-ţi spun şi spune-le şi celor din banda ta că de azi înainte nu mai stăm de vorbă cu voi.

Văzîndu-i de departe, nimeni nu şi-ar fi închipuit că stăteau de vorbă doi duşmani şi nu doi buni prie-teni. De aceea, Olga, care rămăsese în poartă cu urciorul în mînă, o întrebă pe lăptăreasă cine era băiatul care vorbea cu haimanaua aceea de Kvakin.

-■ Nu ştiu - îi răspunse cu pornire lăptărească. Nu mai începe vorbă că e o haimana şi un neruşinat ca şi Kvakin. Mereu se tot învîrte pe lîngă casa voastră. Bagă de seamă, drăguţă, să n-o ia cumva la bătaie netrebnicii ăştia pe surioara dumitale!

Olga se simţi cuprinsă de nelinişte. După ce aruncă celor doi băieţi o căutătură duşmănoasă, se duse pe terasă, lăsă acolo urciorul, apoi încuie uşa şi ieşi în stradă s-o caute pe Jenia, care nu mai dăduse pe acasă de două ceasuri încheiate.

După ce se întoarse, Timur le povesti băieţilor ce vorbise cu Kvakin. Şi hotărîră ca a doua zi să trimită întregii bande a lui Kvakin un ultimatum în scris.

Fără să facă cel mai mic zgomot, băieţii coborîră pe rînd din pod şi, strecurîndu-se prin spărturile gar-

durilor, sau sărind de-a dreptul peste el, se împrăş-tiară care încotro pe la casele lor. După ce plecară toţi ceilalţi, Timur se apropie de Jenia.

- Ei, ce zici ? o întrebă. Acum ai înţeles tot ?

- Tot - îi răspunse Jenia - însă deocamdată nu* tocmai bine. Te-aş ruga să mă lămureşti, dar cît mai simplu...

- Atunci hai să coborîm şi să mergem împreună. Tot nu-i acasă soră-ta.

După ce coborîră din pod, Timur luă scara şi o culcă la pămînt.

Cu toate că se înserase bine, Jenia îl urmă cu încredere.

Se opriră în dreptul casei unde stătea lăptăreasa cea bătrînă. Timur se uită împrejur. Nu era nimeni prin apropiere. Atunci băiatul scoase din buzunar un tub cu vopsea şi se apropie de poarta pe care era zugrăvită o stea. într-adevăr, colţul de sus, din stînga, al stelei era răsucit ca o lipitoare.

Cu mînă sigură, Timur îndreptă şi ascuţi razele stelei.

- Spune-mi, te rog, ce rost are steaua asta ? îl întrebă Jenia. Dar spune-mi cît mai .simplu, să ştiu şi eu ce înseamnă tot ce faceţi...

Timur îşi vîrî tubul în buzunar, rupse o frunză de brusture, îşi şterse degetul de vopsea, apoi, uitîndu-se drept în ochii Jeniei, îi răspunse :

- Steaua înseamnă că din casa asta a plecat un bărbat în Armata Roşie şi că din clipa aceea casa lui se află sub paza şi ocrotirea noastră. Tatăl tău e în armată ?

- Da! făcu Jenia, mîndră şi emoţionată. E comandant.

- Prin urmare, şi tu te afli sub paza şi ocrotirea noastră.

Se^ opriră apoi în faţa porţii altei vile. Şi acolo era zugrăvită pe gard o stea. însă razele ei drepte şi luminoase erau încercuite cu o dungă lată şi neagră.

-■ Uite - zise Timur. Şi din casa asta a plecat un bărbat în Armata Roşie. Dar el nu mai este. E vila locotenentului Pavlov, care a fost ucis mai zilele

trecute la graniţă. Aici stau nevasta şi fetiţa lui, fetiţa aceea mică, de la care Gheika cel bun n-a putut să afle de ce plînge aşa de des... Dacă ţi-o veni vreodată la îndemînă, Jenia, fă-i vreun bine.

Toate acestea Timur le spuse firesc şi simplu, şi totuşi Jenia simţi cum o treceau fiori de-a lungul piep-tului şi braţelor, cu toate că era o seară caldă, înăbuşitoare chiar.

Stătu tăcută, cu capul în piept. Şi, numai aşa, ca să spună ceva, îl întrebă:

- Cum, Gheika e un băiat bun ?

- Da - îi răspunse Timur. E băiatul unui marinar, al unui matroz. Cu toate că îl ceartă mereu pe Kolokolcikov, care-i un plod lăudăros, totdeauna îi ia apărarea.

Un strigăt ascuţit, aproape furios, îi făcu să se întoarcă. Nu departe de ei stătea Olga.

Jenia îl apucă pe Timur de mină. Ar fi vrut să i-1 prezinte Olgăi, să-1 cunoască şi ea.

Dar Olga o strigă din nou, cu o voce aspră şi rece, aşa că renunţă la gîndul acesta.

Plecîndu-şi capul cu resemnare şi ridicînd nedumerită din umeri, Jenia îşi luă rămas bun de la Timur şi se îndreptă spre Olga.

-- Evghenia 1 zise Olga cu lacrimi în ochi şi răsu-flînd greu. Iţi interzic să stai de vorbă cu băiatul ăsta ! M-ai înţeles ?

-- Dar ce-i cu tine, Olia ? îngăimă Jenia.

- îţi interzic să mai ai de-a face cu băiatul ăsta!

repetă Olga cu străşnicie. Tu ai treisprezece ani, eu am optsprezece. Sînt sora ta şi sînt mai mare decît tine. Iar tata, cînd a plecat, mi te-a dat în grijă...

-• Bine, Olia, dar tu nu ştii şi nu înţelegi nimic ! strigă Jenia cu deznădejde. Tremura toată. Ar fi vrut să-i explice totul, s-o facă să înţeleagă... Insă nu putea. N-avea dreptul. Şi, dînd din mînă, nu mai adăugă nimic.

Fără să mai piardă vremea, Jenia se duse să se culce. Dar somnul nu venea. Adormi tîrziu şi nu auzi cînd în toiul nopţii cineva bătu în fereastră, aducînd o telegramă de la tata.

30

p

Se luminase de zi. Văcarul începu să sufle în cornul lui de lemn. Bătrîna lăptăreasă deschise portiţa şi plecă să-şi ducă vaca la cireada. Dar nici nu dădu bine colţul, şi de după tufele de salcîm răsăriră ca din pămînt cinci băieţi cu cîte o găleată goală în mină. Căutînd să nu facă zgomot, se repeziră cu toţii spre fîntînă.

- Pompează!
- Dă-o încoace!
- Na-ţi-o!
- înşfac-o !

Stropindu-se cu apă rece pe picioarele goale, băieţii alergau pînă în curte, răsturnau găleţile în butoiul de stejar şi, fără să piardă o clipă, fugeau îndărăt la fîntînă.

Sima Simakov care, năduşit tot, manevra pompa fără încetare, se pomeni cu Timur, care-1 întrebă:

- Nu l-aţi văzut pe-aici pe Kolokolcikov ? Nu ?

Asta înseamnă că încă nu s-a sculat... Hai, grăbiţi-vă!

Bătrîna trebuie să se întoarcă dintr-un moment în-

tr-altul.

Ajungînd în grădină în faţa vilei Kolokolcikovilor, Timur se opri sub un copac şi fluieră. Cum nu-i răs-punse nimeni, se urcă pe o creangă şi se uită în odaie. Din copac nu se vedea decît o jumătate din patul tras lîngă fereastră şi două picioare acoperite cu o pătură.

Timur aruncă pe pat o fărîmă de scoarţă de copac şi strigă încet :

- Kolea, scoală-te ! Ei, Kolka!

Cel adormit nu se mişcă. Atunci Timur scoase briceagul din buzunar, tăie o nuia lungă, îi ciopli un cîrlig la vîrf, apoi o vîrî pe fereastră şi, prinzînd pătura cu cîrligul, o trase spre el.

Pătura, uşoară, ajunsese acum pe pervazul ferestrei. In clipa aceea, din odaie se auzi un strigăt răguşit de nedumerire. Holbîndu-şi ochii somnoroşi, domnul cel cărunt sări din pat. Numai în cămaşă de noapte, apucă de un capăt pătura care luneca şi se repezi la fereastră.

Cînd se văzu faţă în faţă cu domnul acela bătrin şi onorabil, Timur sări din copac cît ai clipi.

31

Atunci domnul cel cărunt aruncă pe pat pătura recucerită, luă în grabă din perete o puşcă cu două ţevi, îşi puse la repezeală ochelarii şi, îndreptînd ţeava pe fereastră, spre cer, îşi închise ochii pe jumătate şi trase...

Speriat, Ti mur nu se opri decît la fîntînă. Greşiseră amîndoi : Timur îl luase pe domnul care dormea drept Kolea, iar domnul, la rîndul lui, îl luase pe Timur drept un hoţ.

Ajuns la fîntînă, Timur o văzu pe lăptâreasa bă-trînă ieşind pe portiţă. Se ducea cu cobiliţa fi cu găleţile să-şi aducă apă. Atunci Timur se ascunse în tufele de salcîm şi se uită. După.ce se întoarse de la fîntînă, bătrîna ridică o găleată şi o răsturnă în butoi. Dar se trase speriată înapoi, deoarece apa dăduse' cu zgomot peste marginile butoiului plin deja, stropind-o şi vărsîndu-i-se la picioare.

Nedumerită, bătrîna se uită in jur oftînd, apoi ocoli butoiul, se opri, îşi vlrî mîna în apă şi-o duse la nas. După aceea alergă în cerdac, să vadă dacă lacătul de la uşă era la locul lui. In cele din urmă, neştiind ce să mai creadă, bătu la fereastra vecinei.

Timur începu să rîdă şi ieşi din ascunzătoare. Trebuia să se grăbească. Soarele era sus. Kolea Kolokolcikov nu venise încă, iar cablurile nu erau reparate nici pînă acum.

In timp ce se îndrepta spre şopron, Timur îşi aruncă ochii pe fereastra deschisă care dădea în grădină.

In faţa unei mese trase lingă pat, Jenia scria. Din cînd în cînd îşi dădea peste cap părul care-i cădea mereu pe frunte. Era îmbrăcată cu tricou şi pantaloni scurţi.

Văzîndu-1 pe Timur, nici nu se sperie, nici nu se miră. îl ameninţă doar cu degetul, atrăgîndu-i atenţia să n-o trezească pe Olga. Vîrî apoi scrisoarea neterminată în sertar şi ieşi din odaie în vîrful picioarelor.

32

Aflînd despre întâmplarea cu Kolka, Jenia uită de toate sfaturile Olgăi şi se prinse de bună voie să-1 ajute pe Timur la reparatul cablurilor, pe care le rupsese chiar ea.

După ce terminară lucrul şi Timur stătea de partea cealaltă a gardului, fata îi spuse :

- Nu ştiu de ce, dar sora mea nu te poate suferi.

- Ei, vezi ? îi răspunse Timur cu tristeţe. Iar unchiul meu nu te poate suferi pe tine!

Timur vru să plece, dar Jenia îl opri:

- Stai puţin şi piaptănă-te. Prea eşti zbîrlit astăzi!

Scoase un pieptene şi i-1 întinse. Dar chiar în clipa aceea Olga o strigă din spate, de la fereastră, cu indignare :

- Jenia ! Ce faci acolo ?...

Surorile stăteau acum pe verandă.

- Eu nu mă amestec cînd e vorba să-ţi alegi tu cunoştinţele - se apăra Jenia cu deznădejde. Nu mă uit dacă-s îmbrăcate modest sau cu haine albe. „O, ce minunat cîntă sora dumitale 1" Minunat 1 Mai bi-ne-ar asculta ce minunat ocărăşti! Uite, despre toate astea eu i-am şi scris tatii...

- Evghenia! Băiatul ăsta e o haimana, iar tu eşti o proastă - zise Olga cu răceală, încercînd să pară liniştită. Dacă vrei, n-ai decît să-i scrii tatii, treaba ta. Dar dacă te mai prind numai o singură dată cu băia-tul ăsta, să ştii că în aceeaşi zi plecăm de-aici şi ne întoarcem la Moscova. Şi tu ştii că vorba mea e vorbă !

- Ştiu, tirano I îi răspunse Jenia cu glasul înecat în lacrimi. Ştiu foarte bine...

- Şi acum, uite, citeşte. Şi Olga aşează pe masă telegrama pe care o primise noaptea trecută, apoi ieşi.

Telegrama suna aşa:

„Zilele acestea trec Moscova, rămîn cîteva ore. Stop. Voi telegrafia data şi ora sosirii. Stop. Tata".

Jenia îşi şterse lacrimile, apropie telegrama de buze şi murmură încet:

- Tată, vino mai repede, tată! Jenka ta e aşa de necăjită !...

3 - Timur şi băieţii lui

33

In curtea casei de unde dispăruse capra şi unde stătea bunicuţa care o bătea pe Niurka, fetiţa cea isteaţă, se aduseră două care cu lemne.

Blestemîndu-i pe cărăuşi că descărcaseră lemnele la întâmplare, bunicuţa se apucă să le aşeze ea, icnind şi gemînd. Dar munca aceea era peste puterile ei. Tuşind, se lăsă pe o treaptă, răsuflă adînc, apoi îşi luă stropitoarea şi plecă spre grădina de zarzavat. în curte nu rămase decît frăţiorul Niurkăi, un băieţel de trei ani - bărbat voinic şi vrednic pe cît se pare, deoarece, îndată ce dispăru bunica, luă un băţ şi începu să bată cu el în bancă şi în albia răsturnată cu fundul în sus.

Sima Simakov alergase pînă mai adineauri după capra cea hoinară, care galopa prin tufişuri şi prin rîpi mai ceva ca un tigru indian. Auzind semnalul băieţelului, Sima lăsă un băiat din echipa lui în marginea păduricii, iar el împreună cu ceilalţi se repeziră în curte ca o vijelie.

Sima vîrî în gura băieţelului un pumn de fragi şi-i dădu o pană strălucitoare, smulsă dintr-o aripă de cioară, iar ceilalţi patru băieţi se apucară, grăbiţi, să clădească lemnele în stivă.

Apoi Sima Simakov o luă repede de-a lungul gardului, s-o ţină pe bunicuţă în grădină, pînă cînd băieţii vor termina de aşezat lemnele. Ajungînd într-un loc unde vişinii şi merii se înălţau chiar lîngă gard, Sima se opri şi se uită printre seînduri.

Bunica îşi umpluse poala cu castraveţi şi se pregătea să se întoarcă în curte.

Sima Simakov bătu încet în seîndura gardului.

Bătrîna trase cu urechea. Atunci Sima luă un băţ şi începu să mişte crengile unui măr.

Bătrîna îşi închipui că cineva încerca să sară gardul, ca să fure mere. Lăsă castraveţii în iarba, smulse Un smoc mare de urzici, se apropie pe furiş de gard şi rămase acolo, aşteptînd.

Sima Simakov se uită iarăşi printre seînduri, dar de data aceasta n-o mai văzu pe bunicuţă. îngrijorat, îşi făcu vînt, se

prinse cu mîinile de marginea gardului şi, cu băgare de seamă, începu să se ridice.

Dar în aceeaşi clipă, bătrîna ieşi din ascunzătoarea ei cu un strigăt de biruinţă, şi-1 arse cu urzicile peste mîini.

Scuturîndu-şi mîinile urzicate, Sima o luă la goană spre poartă. Cînd ajunse acolo, cei patru băieţi, ca-re-şi terminaseră treaba, ieşeau grăbiţi în stradă.

In curte nu mai era decît băieţelul singur. Luă de jos o surcică, o aşează pe marginea stivei, apoi începu să tîrască întracolo o bucată de coajă de mesteacăn.

Aşa îl găsi bunica, atunci cînd se întoarse din grădină. Făcînd ochii mari, bătrîna se opri în faţa stivei clădite cu grijă şi întrebă:

- Cine-o fi trebăluit aici în lipsa mea ?

Aşezînd coaja de mesteacăn peste lemne, băieţelul îi răspunse cu importanţă:

- Apoi, nu vezi, bunicuţo ? Eu trebăluiesc aici!

Tocmai atunci intră în curte şi lăptăreasa. Şi bătrînele se aşezară la sfat, cumpănind în fel şi chip cele două întîmplări misterioase, cea cu apa şi cea cu lem-nele, încercară să-1 descoasă pe băieţel, dar nu aflară mare lucru de la el. Le povesti că intraseră pe poartă mai mulţi oameni, că-i vîrîseră în gură fragi dulci, că-i dăduseră o pană, ba că-i făgăduiseră să prindă şi să-i aducă chiar un iepure cu două urechi şi patru picioare! După asta se apucaseră să clădească lemnele şi pe urmă fugiseră.

în clipa aceea intră şi Niurka.

- Tu n-ai văzut, Niurka, cine a fost mai adineauri la noi în curte ? o întrebă bunica.

- Nu ştiu, că eu am căutat capra - îi răspunse Niurka, amărîtă. Toată dimineaţa am alergat prin desişuri şi prin rîpi.

- Ştii că mi-au furat capra ? se plînse lăptăresei bunica, supărată. Şi ce capră! Parcă era o porumbiţă, nu o capră. Curat porumbiţă!

- Ce porumbiţă! se oţărî Niurka, trăgîndu-se mai încolo de lîngă bunică-sa. Cînd începea să împungă cu coarnele, nu mai ştiai unde să te ascunzi! Porumbiţele n-au coarne...

- Taci, Niurka! Taci, gură-cască ce eşti! strigă bunica. E drept că era grozav de neastîmpărată. Spirt,

35

nu alta. Tocmai voiam s-o vînd, drăguţa de ea ! Şi acum, uite, am rămas fără porumbiţa mea...

Fără veste, portiţa se deschise scîrţîind şi capra intră în curte cu coarnele în piept şi se repezi, glonţ, la lăptăreasă. înşfăcîndu-şi bidonul cu lapte, femeia se urcă ţipînd pe cerdac. Izbindu-se cu coarnele de perete, capra se opri.

Abia atunci femeile văzură că de coarnele caprei era legat bine un dreptunghi de placaj, pe care scria cu litere de-o şchioapă :

„Capră, capră sînt, Pe toţi vă-nspăimînt, Pe Niurka de-o oropsiţi, Cu mine o s-o păţiţi!"

în vremea asta, de peste gard se auzeau hohotele de rîs ale băieţilor.

Sima Simakov sărea în jurul unui băţ înfipt în pă-mînt şi, bătînd tactul cu piciorul, cînta grozav de mîndru :

- Nu sîntem nici hoţi de codru, Nici vreo şleahtă de smintiţi : Sîntem vesela echipă De pionieri vestiţi. Iha-ha!

Apoi, ca un stol de lăstuni, băieţii îşi luară tălpăşiţa, fără să fată cel mai mic zgomot.

Mai aveau încă destule treburi în ziua aceea. Dar lucrul cel mai de căpetenie era să ticluiască numai-decît un ultimatum, pe care să-1 trimită lui Mişka Kvakin.

Nici unul dintre băieţi nu ştia cum să scrie un ultimatum. De aceea, Timur îl întrebă pe unchiul său.

Acesta îi spuse că fiecare ţară îşi alcătuieşte ultimatumul în felul ei, dar că, din politeţe, la sfîrşit se obişnuieşte să se adauge :

„Primiţi, domnule ministru, încredinţarea celei mai înalte consideraţiuni".

36

După aceea ultimatumul se înmânează, printr-un ambasador acreditat, conducătorului statului duşman.

Dar asta nu-i plăcu nici lui Timur şi nici băieţilor lui. Mai întîi, nici nu le trecea prin gînd să-i trimită haimanalei de Kvakin vreo consideraţie oarecare, şi apoi ei n-aveau ambasador

permanent, şi nici măcar un trimis plenipotenţiar, pe lîngă banda lui Kvakin. După ce se sfătuiră, băieţii hotărîră să trimită ulti-matumul într-un chip cît se poate de simplu, cam în felul în care trimiseseră odinioară zaporojenii epistola lor către sultanul turc, aşa cum văzuseră cu toţii în poze citind despre luptele pe care le purtaseră cazacii cei viteji cu turcii, cu tătarii şi cu leşii.

Dincolo de poarta cenuşie pe care era zugrăvită o stea roşie în chenar negru, pe aleea de nisip din grădina plină de umbră a casei de peste drum de vila Olgii şi a Jeniei, se plimba o fetiţă bălaie. Mama ei, o femeie tînără şi frumoasă, cu chipul trist şi obosit, stătea în balansoar, lîngă fereastra pe care • era un buchet mare de flori de cîmp. Avea în faţă un teanc de scrisori şi de telegrame desfăcute, pe care le primise de la rude, de la prieteni, de la cunoscuţi şi necunoscuţi. Scrisorile şi telegramele erau pline de dragoste şi de duioşie. Ele veneau de departe şi cuvintele lor vibrau ca un ecou în pădure, care, deşi nu te cheamă nicăieri anume şi nici nu-ţi făgăduieşte nimic, totuşi îţi dă curaj, deoarece te face să simţi că oamenii sînt pe aproape şi că nu eşti singur de tot în pădurea plină de întuneric.

Fetiţa cea bălaie se opri în faţa gardului. îşi ţinea păpuşa de picioare, aşa că mîinile ei de lemn şi cozile do cînepă i se tîrau pe nisip. Deodată de pe gard coborî un iepuraş de placaj vopsit, care-şi plimba lăbuţa pe strunele unei balalaici zugrăvite. Iepuraşul avea o mutrişoară grozav de tristă şi de caraghioasă.

încîntată de minunea aceea pe care nu şi-o putea explica - fără îndoială că nu i se mai întîmplase nimănui pe lume - fetiţa lăsă păpuşa din mînă şi se apropie de gard. Iepuraşul, blînd, i se coborî cuminte drept în braţe, iar în urma iepuraşului se ivi peste gard şi chipul fericit şi zîmbitor al Jeniei.

Fetiţa ridică ochii la Jenia şi o întrebă :

- Cu mine te jucai ?

- Da, cu tine. Dacă vrei, uite, sar peste gard şi vin acolo.

-■ Vezi că sînt urzici - îi atrase atenţia fetiţa, după ce se gîndi puţin. Aici m-arn urzicat şi eu la mînă, ieri.

- Nu-i nimic - ii răspunse Jenia, sărind peste gard. Mie nu mi-e frică de urzici. Arată-mi în care tufă te-ai urzicat, ieri. în asta ? Ei bine, uite : o smulg,

o arunc, o zdrobesc cu picioarele şi pe urmă o scuip !

Şi acum hai să ne jucăm: tu ţine iepuraşul şi cu o să iau păpuşa.

Olga, care stătea pe verandă, o văzu pe Jenia în-vîrtindu-se pe lingă gardul vecinilor, dar o lăsă în pace, pentru că şi aşa surioara ei plînsese destul în dimineaţa aceea. Dar cînd o văzu căţărîndu-se pe gard şi sărind în grădina de alături, ieşi îngrijorată din casă şi se îndreptă spre portiţă.

În vremea asta, Jenia şi fetiţa cea bălaie se depărtaseră de gard şi stăteau acum în faţa ferestrei, lingă mama. Fetiţa îi arăta iepuraşul cel trist şi caraghios care cînta din balalaică, iar mama zîmbea.

După felul cum se tulbură Jenia cînd o văzu pe Olga intrînd în grădină, mama fetiţei înţelese că noua sosită era nemulţumită.

-■ Nu te supăra pe ea - zise străina încet către Olga, care se apropia. Nu face nici un rău, se joacă cu fetiţa mea... Pe noi ne-a lovit o mare nenorocire... Străina tăcu. Eu măcar plîng, dar ea... - şi femeia arătă spre fetiţă, adăugind în şoaptă - ea nici nu ştie că tatăl ei a fost ucis zilele trecute pe frontieră...

Olga se tulbură, iar Jenia, care stătea mai la o parte, îi aruncă o privire plină în acelaşi timp şi de amărăciune, şi de dojana.

- Sînt singură - urmă femeia. Mama mea e în munţi, în taiga, foarte departe, fraţii mei sînt în armată, iar surori nu am.

Străina îşi lăsă mina pe umărul Jeniei, care se apropiase, şi, arătînd spre fereastră, o întrebă :

- Fetiţo, nu cumva tu mi-ai pus astă-noapte bu chetul ăsta pe cerdac ?

-■ Nu - îi răspunse repede Jenia. Nu l-am pus eu. Dar desigur că 1-a pus vreunul dintr-ai noştri.

- Cine ? Şi Olga se uită la Jenia nedumerită.

-■ Nu ştiu - făcu Jenia speriată. Nu l-am pus eu. Eu nu ştiu nimic... Dar uite, vine cineva.

În dreptul porţii se auzi huruit de maşină, apoi pe cărare se iviră doi comandanţi aviatori.

- La mine vin - şopti străina. Sînt sigură că vor

să-mi propună iarăşi să plec în Crimeea sau în Cau-
caz, la vreun sanatoriu sau la vreo staţiune balneară...

Cei doi comandanţi, care se apropiau, îşi ridicară mîinile la bonete, şi auzind, se vede, ultimele ei cu-vinte, cel mai mare în grad, un căpitan, zise :

- Nici în Crimeea, nici în Caucaz, nici la vreun sanatoriu şi nici la vreo staţiune balneară. Doreaţi să vă vedeţi mama, nu-i aşa ? Ei bine, mama dumneavoastră pleacă chiar în cursul zilei de astăzi, cu trenul din Irkutsk. Pînă la Irkutsk a fost adusă cu un avion special.

- Cine a adus-o ? întrebă străina, fericită şi descumpănită în acelaşi timp. Dumneavoastră ?

- Nu - îi răspunse căpitanul aviator. Prietenii noştri comuni.

Fetiţa cea bălaie se apropie în fugă de noii sosiţi, uitîndu-se la ei cu îndrăzneală. Se vedea bine că uni-forma lor albastră nu-i era străină.

- Mamă - se rugă ea - fă-mi un scrînciob, că vreau să zbor încoace şi încolo, încoace şi încolo, departe, departe... ca tata de departe!

- Nu, asta nu! strigă mama, luîndu-şi fetiţa în braţe şi strîngînd-o la piept. Nu, sa nu zbori departe... ca tatăl tău I

Pe Malaia Ovrajnaia, în spatele capelei cu zugrăveli scorojite, cu moşnegi pletoşi şi încruntaţi şi cu îngeri proaspăt bărbieriţi, mai la dreapta icoanei care înfăţişa judecata de apoi, cu cazanele ei cu smoală şi

cu draci sprinteni, pe o pajişte plină de romănite, cîţiva băieţi din banda lui Mişka Kvakin jucau cărţi.

Jucătorii n-aveau bani, aşa că jucau pe „dupaci", pe „bobîrnace" şi pe „învie mortul". Cel care pierdea era legat la ochi, apoi culcat pe iarbă cu faţa în sus, iar la urmă i se punea în mînă un băţ lung în chip de luminare. Cu băţul acela, răposatul trebuia să se apere pe nevăzute de prietenii lui cu inima milostivă, care, în dorinţa de a-1 învia, îl băteau cu urzici peste genunchi, peste pulpele şi peste tălpile goale.

Jocul era în toi, cînd, deodată, de după gardul de piatră răsună semnalul strident al unei trompete.

Erau solii lui Timur, care se apropiau.

Trompetul-major Kolea Kolokolcikov strîngea în pumn o goarnă de alamă sclipitoare, iar Gheika, desculţ şi-încruntat, ţinea în mînă un plic făcut din hîrtie de împachetat.

- Dar ce înseamnă hărmălaia asta de circ ? întrebă, aplecîndu-se peste zid, băiatul căruia i se spunea „Mutra". Mişka ! strigă el, întorcînd capul. Lasă cărţile, că a venit la tine nu ştiu ce delegaţie !

- Aici sînt! răspunse Kvakin, urcîndu-se pe gardul de piatră. Hei, Gheika, salutare ! Dar cine-i mucosul cela care-i cu tine ?

- Ţine plicul - zise Gheika, întinzîndu-i ultimatumul. Vi se dă un termen de gîndire de douăzeci şi patru de ore. O să vin după răspuns mîine, tot la vremea asta. ^

Supărat că-1 făcuse mucos, trompetul-major Kolea Kolokolcikov ridică goarna şi, umflîndu-şi obrajii, suflă retragerea mînios. Şi, fără să mai adauge un cu-vînt, cei doi parlamentari se depărtară cu demnitate, petrecuţi de privirile curioase ale băieţilor înşiraţi pe muchea zidului.

- Ce-o mai fi şi asta ? întrebă Kvakin, întorcînd plicul pe amîndouă feţele şi uitîndu-se la băieţii caro rămăseseră cu gurile căscate. Pînă acum trăiam în pace, de nimic nu ne păsa... Şi deodată goarnă, vuiet, e primejdie, păzea ! Dracu' să mă ia, măi frate, dacă mai pricep ceva!

Rupse plicul şi, fără să se coboare de pe zid, începu să citească :

- „Lui Mihail Kvakin, atamanul bandei care se ocupă cu jefuirea grădinilor străine..." Mie mi-e adresată - explică Kvakin, tare. Cu titlul întreg şi după toate regulile... „şi lui Piotr Peatakov, preaticălosul ajutor al atamanului, zis şi Mutra". Acum ţi se adresează ţie - explică Kvakin, satisfăcut, către cel poreclit Mutra. Ia te uită cum au întors-o : „preaticălosul" !... Găsesc că e o expresie mult prea aleasă pentru tine, ar fi putut să-ţi spună cumva mai simplu, „idiotule !". ...„precum şi tuturor membrilor acestei ruşinoase tovărăşii, ultimatum". Ce-o fi însemnînd cu-vîntul ăsta, habar n-am -- făcu Kvakin, batjocoritor. Trebuie să fie vreo înjurătură, sau aşa ceva.

- Ăsta-i un cuvînt internaţional. înseamnă că voi sa ne bată - îi lămuri Alioşka, un băiat ras pe cap, care stătea lîngă Mutra.

- Apoi, aşa trebuia să scrie - zise Kvakin. Citesc mai departe. Punctul întîi :

„Avînd în vedere că atacaţi noaptea grădinile oamenilor paşnici, fără să cruţaţi nici casele însemnate cu semnul nostru, steaua roşie, şi nici măcar pe acelea unde steaua roşie are un chenar negru, de doliu - vă ordonăm, vouă, netrebnici şi laşi ce sînteţi..."

...la te uită cum ne insultă, cîinii! urmă Kvakin, descumpănit, dar silindu-se să zîmbească. Şi ce stil, şi ce de mai virgule! într-adevăr...

„...vă ordonăm : Mihail Kvakin, împreună cu individul ticălos zis Mutra, să se prezinte cel mai tîrziu mîine dimineaţă, avînd asupra lor tabelul nominal al tuturor membrilor bandei lor ticăloase, la locul pe care îl vom comunica prin trimişii noştri.

în caz de refuz, ne considerăm liberi de a acţiona aşa cum vom crede de cuviinţă".

...Adică, cum asta : liberi ? întrebă din nou Kvakin. După cît ştiu, pînă acum nu i-am închis nicăieri !

- Ăsta-i un cuvînt internaţional. Asta înseamnă că vor să ne bată - îl lămuri iarăşi Alioşka, cel cu capul ras.

- Apoi aşa trebuia să spună!... zise Kvakin, cu necaz. îmi pare rău că a plecat Gheika. Se vede că n-a mai plîns de mult.

•

- El nu plînge - făcu cel ras pe cap - că are un frate marinar.

- Ei, şi ?

- Şi tată-său a fost tot marinar. De aceea nu plînge.

- Dar tu ce te amesteci ?

- Mă amestec, pentru că şi unchiul meu e marinar.

- Ce tot îi dai cu marinarii tăi, idiotule ! se înfurie Kvakin. Cînd tată-său, cînd frate-său, cînd un-chiu-tău... Singur nu ştii ce legătură au una cu alta. Mai lasă să-ţi crească părul, Alioşa, că ţi s-a copt creierul de soare 1 Şi tu ce tot mirii acolo, Mutro ?

- Eu zic că mîine să punem mina pe trimişii lor, iar lui Timka şi băieţilor lui să le tragem o mamă de bătaie!... propuse Mutra, mohorît, adînc ofensat de ultimatum.

Această propunere a fost aprobată de toţi.

Apoi Kvakin şi Mutra se retraseră la umbra capelei şi se opriră lîngă icoana în care erau înfăţişaţi dracii cei sprinteni şi voinici, tîrînd cu îndemînare în focul iadului pe păcătoşii care urlau, împotrivindu-se din răsputeri. Acolo, Kvakin îl întrebă pe tovarăşul lui:

- Ascultă, tu ai intrat în grădina vilei unde stă fetiţa al cărei tată a fost ucis ?

- Eu. Şi ce-i cu asta ?

- Apoi asta-i... - bombăni Kvakin cu necaz, ciocănind cu degetul în perete. Bineînţeles că puţin îmi pasă de semnele lui Timka, şi totdeauna Timka o să mănînce bătaie de la mine...

- Foarte bine I încuviinţă Mutra. Dar ce tot ciocăneşti cu degetul în dracii ăştia ?

- Apoi, uite - îi răspunse Kvakin, strîmbîndu-se - cu toate că îmi eşti rjrieten, Mutro, trebuie să-ţi spun că nu semeni de loc a om, ci mai degrabă cu diavolul ăsta burduhos şi scîrbos!

...A doua zi dimineaţa, lăptăreasa nu găsi acasă trei dintre clienţii ei obişnuiţi. Cum era tîrziu ca să se mai ducă la piaţă, luă bidonul pe umăr şi plecă pe la case.

Umblă mult degeaba, pînă cînd, la urmă, se opri io dreptul vilei unde stătea Timur.

După gard. cineva cînta încet, cu glas plin şi plăcut. Asta însemna că stăpînii erau acasă şi că s-ar putea să-şi vîndă laptele.

Bătrîna intră pe portiţă şi strigă cu glas cîntător :

- Luaţi lapte, lapte ?

- Două măsuri! îi răspunse cineva, cu voce groasă.

Lăptăreasa lăsă bidonul jos, se întoarse şi văzu ieşind dintr-un tufiş un bătrîn şchiop, cu plete, îmbrăcat în zdrenţe şi ţinînd într-o mînă o sabie încovoiată, scoasă din teacă.

- Eu întrebam, taică, dacă n-ai nevoie de oleacă de lăptişor - repetă bătrîna, trăgîndu-se speriată îndărăt. Dar ce înfăţişare fioroasă ai! Ce faci cu sabia ? Poate coseşti iarbă ?

- Dă-mi două măsuri. Urciorul e pe masă - îi răspunse scurt bătrînul, înfigîndu-şi sabia în pămînt.

- Mai bine ţi-ai cumpăra o coasă, taică - zise lăptăreasa, tunând zorită laptele în urcior şi uitîn-du-se cu frică la bătrîn. Iar sabia arunc-o mai bine, că nu de alta, dar poţi să bagi în sperieţi o biată femeie ca mine...

- Cît am de plată ? o întrebă bătrînul, vîrindu-şi mîna în buzunarul pantalonilor largi.

- Cît plăteşte toată lumea - îi răspunse lăptăreasa. Cite o rublă patruzeci măsura, adică două ruble şi optzeci. Eu nu vreau decit ce mi se cuvine.

Bătrînul se mai scotoci prin buzunar, apoi scoase un pistol mare, zgiriat.

- Lasă, taică, mai pe urmă... - zise lăptăreasa, înşfăcînd bidonul şi depărtîndu-se grăbită. Nu te obosi, drăguţă 1 urmă ea, mărind pasul şi întorcîndu-şi me reu capul îndărăt. N-am nevoie numaidecît de bani...

Se repezi în uliţă, trînti portiţa în urma ei şi apoi strigă, cu necaz :

- Eşti bun de băgat la balamuc, diavol bătrîn ce eşti, nu de umblat slobod prin lume. La balamuc, cu lacăt pe uşă!

Bătrînul ridică din umeri, vîrî la loc în buzunar faîrtia de trei ruble şi ascunse repede revolverul la

Fetiţa ridică ochii la Jenia şi o întrebă :

- Cu mine te jjucai ?

- Da, cu tine. Dacă vrei, uite, sar peste gard şi vin acolo.

- Vezi că sînt urzici - îi atrase atenţia fetiţa, după ce se gîndi puţin. Aici m-am urzicat şi eu la mînă, ieri.

- Nu-i nimic - îi răspunse Jenia, sărind peste gard. Mie nu mi-e frică de urzici. Arată-mi în care tufă te-ai urzicat, ieri. în asta ? Ei bine, uite: o smulg, o arunc, o zdrobesc cu picioarele şi pe urmă o scuip I Şi acum hai să ne jucăm : tu ţine iepuraşul şi cu o să iau păpuşa.

Olga, care stătea pe verandă, o văzu pe Jenia în-vîrtindu-se pe lingă gardul vecinilor, dar o lăsă in pace, pentru că şi aşa surioara ei plinsese destul ia dimineaţa aceea. Dar cind o văzu căţărîndu-se pe gard şi sărind în grădina de alături, ieşi îngrijorată din casă şi se îndreptă spre portiţă.

în vremea asta, Jenia şi fetiţa cea bălaie se depărtaseră de gard şi stăteau acum în faţa ferestrei, lingă mama. Fetiţa îi arăta iepuraşul cel trist şi caraghios care cînta din balalaică, iar mama zîmbea.

După felul cum se tulbură Jenia cînd o văzu pe Olga intrînd în grădină, mama fetiţei înţelese că noua sosită era nemulţumită.

-■ Nu te supăra pe ea - zise străina încet către Olga, care se apropia. Nu face nici un rău, se joacă cu fetiţa mea... Pe noi ne-a lovit o mare nenorocire... Străina tăcu. Eu măcar plîng, dar ea... - şi femeia arătă spre fetiţă, adăugind în şoaptă - ea nici nu ştie că tatăl ei a fost ucis zilele trecute pe frontieră...

Olga se tulbură, iar Jenia, care stătea mai la o parte, îi aruncă o privire plină în acelaşi timp şi de amărăciune, şi de dojana.

- Sînt singură - urmă femeia. Mama mea e în munţi, în taiga, foarte departe, fraţii mei sînt în armată, iar surori nu am.

Străina îşi lăsă mîna pe umărul Jeniei, care se apropiase, şi, arătînd spre fereastră, o întrebă:

- Fetiţo, nu cumva tu mi-ai pus astă-noapte buchetul ăsta pe cerdac ?

- Nu - îi răspunse repede Jenia. Nu l-am pus eu. Dar desigur că 1-a pus vreunul dintr-ai noştri.

- Cine ? Şi Olga se uită la Jenia nedumerită.

- Nu ştiu - făcu Jenia speriată. Nu l-am pus eu. Eu nu ştiu nimic... Dar uite, vine cineva.

în dreptul porţii se auzi huruit de maşină, apoi pe cărare se iviră doi comandanţi aviatori.

- La mine vin - şopti străina. Sînt siguri că vor să-mi propună iarăşi să plec în Crimeea sau în Caucaz, la vreun sanatoriu sau la vreo staţiune balneară...

Cei doi comandanţi, care se apropiau, îşi ridicară miinile la bonete, şi auzind, se vede, ultimele ei cuvinte, cel mai mare în grad, un căpitan, zise:

- Nici în Crimeea, nici în Caucaz, nici la vreun sanatoriu şi nici la vreo staţiune balneară. Doreaţi să vă vedeţi mama, nu-i aşa ? Ei bine, mama dumneavoastră pleacă chiar în cursul zilei

de astăzi, cu trenul din Irkutsk. Pină la Irkutsk a fost adusă cu un avion special.

- Cine a adus-o ? întrebă străina, fericită şi descumpănită în acelaşi timp. Dumneavoastră ?

- Nu - îi răspunse căpitanul aviator. Prietenii noştri comuni.

Fetiţa cea bălaie se apropie în fugă de noii sosiţi, uitîndu-se la ei cu îndrăzneală. Se vedea bine că uniforma lor albastră nu-i era străină.

- Mamă - se rugă ea - fă-mi un scrînciob, că vreau să zbor încoace şi încolo, încoace şi încolo, departe, departe... ca tata de departe!

- Nu, asta nu! strigă mama, luîndu-şi fetiţa în braţe şi strîngînd-o la piept. Nu, să nu zbori departe... ca tatăl tău !

Pe Malaia Ovrajnaia, în spatele capelei cu zugrăveli scorojite, cu moşnegi pletoşi şi încruntaţi şi cu îngeri proaspăt bărbieriţi, mai la dreapta icoanei care înfăţişa judecata de apoi. cu cazanele ei cu smoală şi

J9

cu draci sprinteni, pe o pajişte plină de românite, cîţiva băieţi din banda lui Mişka Kvakin jucau cărţi.

Jucătorii n-aveau bani, aşa că jucau pe „dupaci", pe „bobîrnace" şi pe „învie mortul . Cel care pierdea era legat la ochi, apoi culcat pe iarbă cu faţa în sus, iar la urmă i se punea în mînă un băţ lung în chip de luminare. Cu băţul acela, răposatul trebuia să se apere pe nevăzute de prietenii lui cu inima - milostivă, care, în dorinţa de a-1 învia, îl băteau cu urzici peste genunchi, peste pulpele şi peste tălpile goale.

Jocul era în toi, cînd, deodată, de după gardul de piatră răsună semnalul strident al unei trompete.

Erau solii lui Timur, care se apropiau.

Trompetul-major Kolea Kolokolcikov strîngea în pumn o goarnă de alamă sclipitoare, iar Gheika, desculţ şi încruntat, ţinea în mînă un plic făcut din hîrtie de împachetat.

- Dar ce înseamnă hărmălaia asta de circ ? întrebă, aplecîndu-se peste zid, băiatul căruia i se spunea „Mutra". Mişka ! strigă el, întorcînd capul. Lasă cărţile, că a venit la tine nu ştiu ce delegaţie 1

- Aici sînt! răspunse Kvakin, urcîndu-se pe gardul de piatră. Hei, Gheika, salutare ! Dar cine-i mucosul cela care-i cu tine ?

- Ţine plicul - zise Gheika, întinzîndu-i ultimatumul. Vi se dă un termen de gîndire de douăzeci şi patru de ore. O să vin după răspuns mîine, tot la vremea asta. <, ? J

Supărat că-1 făcuse mucos, trompetul-major Kolea Kolokolcikov ridică goarna şi, umflîndu-şi obrajii, suflă retragerea mînios. Şi, fără să mai adauge un cu-vînt, cei doi parlamentari se depărtară cu demnitate, petrecuţi de privirile curioase ale băieţilor înşiraţi pe muchea zidului.

- Ce-o mai fi şi asta ? întrebă Kvakin, întorcînd plicul pe amîndouă feţele şi uitîndu-se la băieţii care rămăseseră cu gurile căscate. Pînă acum trăiam în pace, de nimic nu ne păsa... Şi deodată goarnă, vuiet, e primejdie, păzea ! Dracu' să mă ia, măi frate, dacă mai pricep ceva !

Rupse plicul şi, fără să se coboare de pe zid, începu să citească :

- „Lui Mihail Kvakin, atamanul bandei care se ocupă cu jefuirea grădinilor străine..." Mie mi-e adresată - explică Kvakin, tare. Cu titlul întreg şi după toate regulile... „şi lui Piotr Peatakov, preaticălosul ajutor al atamanului, zis şi Mutra". Acum ţi se adresează ţie - explică Kvakin, satisfăcut, către cel poreclit Mutra. Ia te uită cum au întors-o : „preaticălosul" !... Găsesc că e o expresie mult prea aleasă pentru tine, ar fi putut să-ţi spună cumva mai simplu, „idiotule !". ...„precum şi tuturor membrilor acestei ruşinoase tovărăşii, u 11 i m a t u m". Ce-o fi însemnînd cu-vîntul ăsta, habar n-am - făcu Kvakin, batjocoritor, Trebuie să fie vreo înjurătură, sau aşa ceva.

- Ăsta-i un cuvînt internaţional. înseamnă că vor să ne bată - îi lămuri Alioşka, un băiat ras pe cap, care stătea lîngă Mutra.

- Apoi, aşa trebuia să scrie - zise Kvakin. Citesc mai departe. Punctul întîi :

„Avînd în vedere că atacaţi noaptea grădinile oamenilor paşnici, fără să cruţaţi nici casele însemnate cu semnul nostru,

steaua roşie, şi nici măcar pe acelea unde steaua roşie are un chenar negru, de doliu - vă ordonăm, vouă, netrebnici şi laşi ce sînteţi..."

...Ia te uită cum ne insultă, cîinii! urmă Kvakin, descumpănit, dar silindu-se să zîmbească. Şi ce stil, şi ce de mai virgule! într-adevăr...

„...vă ordonăm: Mihail Kvakin, împreună cu individul ticălos zis Mutra, să se prezinte cel mai tîrziu mîine dimineaţă, avînd asupra lor tabelul nominal al tuturor membrilor bandei lor ticăloase, la locul pe care îl vom comunica prin trimişii noştri.

In caz de refuz, ne considerăm liberi de a acţiona aşa cum vom crede de cuviinţă".

...Adică, cum asta: liberi ? întrebă din nou Kvakin. După cît ştiu, pînă acum nu i-am închis nicăieri !

- Ăsta-i un cuvînt internaţional. Asta înseamnă că vor să ne bată - îl lămuri iarăşi Alioşka, cel cu capul ras.

- Şi tată-său a fost tot marinar. De aceea nu plînge.

- Dar tu ce te amesteci ?

- Mă amestec, pentru că şi unchiul meu e marinar.

- Ce tot îi dai cu marinarii tăi, idiotule ! se înfurie Kvakin. Cînd tată-său, cînd frate-său, cînd un-chiu-tău... Singur nu ştii ce legătură au una cu alta. Mai lasă să-ţi crească părul, Alioşa, că ţi s-a copt creierul de soare! Şi tu ce tot mîrîi acolo, Mutro ?

- Eu zic că mîine să punem mîna pe trimişii lor, iar lui Timka şi băieţilor lui să le tragem o mamă de bătaie!... propuse Mutra, mohorît, adînc ofensat de ultimatum.

Această propunere a fost aprobată de toţi.

Apoi Kvakin şi Mutra se retraseră la umbra capelei şi se opriră lîngă icoana în care erau înfăţişaţi dracii cei sprinteni şi voinici, tîrînd cu îndemînare în focul iadului pe păcătoşii care urlau, împotrivindu-se din răsputeri. Acolo, Kvakin îl întrebă pe tovarăşul lui:

- Ascultă, tu ai intrat în grădina vilei unde stă fetiţa al cărei tată a fost ucis ?

- Eu. Şi ce-i cu asta ?

- Apoi asta-i... - bombăni Kvakin cu necaz, ciocănind cu degetul în perete. Bineînţeles că puţiq îmi pasă de semnele lui Timka, şi totdeauna Timka o să mănînce bătaie de la mine...

- Foarte bine! încuviinţă Mutra. Dar ce tot ciocăneşti cu degetul în dracii ăştia ?

- Apoi, uite - îi răspunse Kvakin, strîmbîndu-se - cu toate că îmi eşti prieten, Mutro, trebuie să-ţi spun că nu semeni de loc a om, ci mai degrabă cu diavolul ăsta burduhos şi scîrbos!

Umblă mult degeaba, pînă cînd, la urmă, se opri în dreptul vilei unde stătea Timur.

După gard, cineva cînta încet, cu glas plin şi plăcut. Asta însemna că stăpînii erau acasă şi că s-ar putea să-şi vîndă laptele.

Bătrîna intră pe portiţă şi strigă cu glas cîntător:

- Luaţi lapte, lapte ?

- Două măsuri 1 îi răspunse cineva, cu voce groasă.

Lăptăreasa lăsă bidonul jos, se întoarse şi văzu ieşind dintr-un tufiş un bătrin şchiop, cu plete, îmbrăcat în zdrenţe şi ţinând într-o mînă o sabie încovoiată, scoasă din teacă.

- Eu întrebam, taică, dacă n-ai nevoie de oleacă de lăptişor - repetă bătrîna, trăgîndu-se speriată în dărăt. Dar ce înfăţişare fioroasă ai! Ce faci cu sabia ? Poate coseşti iarbă ?

-• Dă-mi două măsuri. Urciorul e pe masă - îi răspunse scurt bătrînul, înfigîndu-şi sabia în pămînt.

- Mai bine ţi-ai cumpăra o coasă, taică - zise lăptăreasa, turnînd zorită laptele în urcior şi uitîn-du-se cu frică la bătrin. Iar sabia arunc-o mai bine, că nu de alta, dar poţi să bagi în sperieţi o biată femeie ca mine...

- Gît am de plată ? o întrebă bătrînul, vîrîndu-şi mina în buzunarul pantalonilor largi.

- Cît plăteşte toată lumea - îi răspunse lăptăreasa. Cîte o rublă patruzeci măsura, adică două ruble şi optzeci. Eu nu vreau decît ce mi se cuvine.

Bătrînul se mai scotoci prin buzunar, apoi scoase un pistol mare, zgîriat.

- Lasă, taică, mai pe urmă... - zise lăptăreasa,

înşfăcînd bidonul şi depărtîndu-se grăbită. Nu te obosi, drăguţă 1 urmă ea, mărind pasul şi întorcîndu-şi me reu capul îndărăt. N-am nevoie numaidecît de bani...

Se repezi în uliţă, trînti portiţa în urma ei şi apoi Strigă, cu necaz :

- Eşti bun de băgat la balamuc, diavol bătrin ce eşti, nu de umblat slobod prin lume. La balamuc, cu lacăt pe uşă!

Bătrînul ridică din umeri, vîrî la loc în buzunar nîrtia de trei ruble şi ascunse repede revolverul la

spate, deoarece tocmai atunci intra în grădină dom nul cel în vîrstă, doctorul F. G. Kolokolcikov.

Faţa lui era încruntată şi gravă. Mergea ţeapăn sprijininduse în baston, pe aleea presărată cu nisip

Văzîndu-1 pe bătrînul cel ciudat, domnul tuşi, îş potrivi ochelarii, apoi întrebă:

- N-ai putea să-mi spui, stimate, unde îl pot gas pe stăpînul acestei vile? '•.

- Stăpînul acestei vile sînt eu - îi răspunse bătrînul.

- In cazul acesta - urmă domnul, ducîndu-şi mîna la pălăria de pai - eşti bun să-mi spui dacă un oarecare băiat Timur Garaev nu e rudă cu dumneata ?

- Ba mi-e rudă - îi răspunse bătrînul. Acest oarecare băiat mi-e nepot.

- îmi pare foarte rău - făcu domnul, dregîndu-şi glasul şi trăgînd nedumerit cu coada ochiului spre sabia înfiptă în pămînt - îmi pare rău, dar nepotul dumitale a încercat ieri dimineaţă să mă jefuiască.

- Cum asta ? zise uimit bătrînul. Timur al meu a încercat să vă jefuiască ?

- închipuieşte-ţi! urmă domnul. Dar aruncîndu-şi ochii la mîna pe care bătrînul o ţinea la spate, începu să se tulbure. In timp ce dormeam, a încercat să fure pătura cu care eram învelit.

- Cine ? Timur te-a jefuit ? A furat o pătură ? Şi bătrînul păru a-şi pierde cumpătul, iar mîna ascunsă la spate, în care ţinea revolverul, îi căzu fără voie în jos.

Domnul cel onorabil se tulbură şi, trăgîndu-se cu demnitate de-a-ndăratelea spre ieşire, zise:

- Se înţelege, eu nu susţin că... însă faptele... faptele nu mint. Te rog nu te apropia de mine, stimate domn ! Se înţelege, nu ştiu cărui fapt să atribui, însă... însă înfăţişarea dumitale, atitudinea dumitale ciudată...

- Ascultă - zise bătrînul, făcînd un pas spre străin - eu cred că trebuie să fie o neînţelegere.

- Stimate domn ! strigă doctorul, trăgîndu-se mereu îndărăt, fără să-şi ia ochii de la revolver. Discuţia

noastră ia o întorsătură nedorită, aş putea spune chiar nedemnă de vîrsta noastră... Zicînd aşa, ieşi repede pe portiţă şi plecă, repetînd :

- Da, într-adevăr, o întorsătură nedorită şi ne

demnă...

Bătrînul ajunse la portiţă tocmai atunci cînd Olga, care se ducea la scăldat, trecea pe lîngă domnul cel speriat.

Cum o văzu, bătrînul începu să dea din mîini, strigîndu-i să se oprească. Dar domnul, sprinten ca o capră, sări peste şanţ, o apucă pe Olga de mînă şi, cit ai clipi, dispărură amîndoi după colţ.

Bătrînul izbucni în hohote de rîs. Bocănind vioi cu piciorul lui de lemn, începu să cînte, emoţionat şi fericit :

- Cum ai putea să-nţelegi,

Tu ce ca fulgerul zbori,

Cum te aştept nopţi întregi,

Cum te aştept pînă-n zori ?

Da!

Desfăcu în grabă cureaua de la genunchi, îşi aruncă piciorul de lemn în iarbă şi, smulgîndu-şi din mers peruca şi barba, o luă la fugă spre casă.

Peste zece minute, tînărul şi veselul inginer Gheor-ghi Garaev cobora repede cerdacul. îşi scoase apoi motocicleta din şopron, îi porunci căţelului Bita să aibă grijă de casă, apăsă pe demaror şi, sărind în şa, o luă la goană spre rîu, s-o caute pe Olga, care se speriase de el...

La ora unsprezece, Gheika şi Kolea Kolokolcikov se duseră să ia răspunsul la ultimatumul lui Timur.

- Ţine-te drept! se răstea Gheika la Kolea. Calcă uşor şi apăsat. Nu vezi că mergi ca un pui de găină care caută viermi ? Tot ce ai pe tine e bine făcut: şi pantalonii, şi cămaşa, toată uniforma. Dar degeaba, că tot ca dracu' arăţi! Nu te supăra, măi frate, vor besc serios ! De pildă, spune-mi, te rog, de ce-ţi lingi buzele cînd mergi ? Bagă-ţi limba în gură şi las-o acolo, 45

la locul ei... Hei, dar tu ce cauţi pe-aici ? îl întrebi Gheika pe Sima Simakov, care le ieşise în cale.

- M-a trimis Timur să fac legătura - începu si turuie din gură Sfmakov. Aşa trebuie, tu nu te pri cepi la nimic! Voi aveţi misiunea voastră, eu o an pe a mea... Kolea, dă-mi goarna, să suflu şi eu o dată la te uită la el ce grozav e astăzi! Gheika, eşti ur prost! Cînd ştiai că o să fii trimis cu o însărcinare ca asta, trebuia să-ţi pui cizmele sau bocancii. Cum. crezi că solii umblă desculţi ? Dar să lăsăm asta. Voi o luaţi într-acolo, eu într-acoace. Hei-hop, la revedere !

- Ce gură spartă ! zise Gheika, clătinînd din cap.l Ceea ce altul ar spune în patru vorbe, el îţi spune I într-o sută. Haide, Nikolai, suflă, că ne apropiem...

- Ia mînă-1 încoace pe Mihail Kvakin ! îi porunci Gheika unui băiat care se ivise sus, pe gardul de piatră.

- Luaţi-o la dreapta! le strigă Kvakin de după zid. Am lăsat poarta deschisă anume pentru voi.

- Nu te duce ! îi şopti Kolea lui Gheika, trăgîndu-1 -tte mînă. Or să ne prindă şi or să ne bată !

-■ Anume pentru noi amîndoi ? întrebă Gheika, cutezător, pe Kvakin. Suflă mai tare, Nikolai! Pentru noi toate drumurile sînt deschise ! . Trecură prin portiţa de fier ruginită, şi se pomeniră în faţa unui grup de băieţi, în fruntea cărora- erau Mutra şi Kvakin.

- Daţi-ne răspunsul Ia scrisoare ! zise Gheika cu hotărîre. J^S

Kvakin zîmbi, iar Mutra se încruntă.

- Să mai discutăm - îi propuse Kvakin. Stai, aşa-ză-te, de ce te grăbeşti ?

- Am venit după răspuns - stărui Gheika, fără prietenie. Cît despre vorbit, o să vorbim noi mai tîrziu.

Şi n-ai fi putut să-ţi dai seama dacă băiatul acela voinic şi cu privirea deschisă, în tricou de marinar, lîngă care stătea gornistul cel mititel şi palid, se juca ori glumea ; sau, simţind că dreptatea şi puterea erau de partea lui, el, voinicul lat în umeri şi totdeauna desculţ, îşi mijea ochii cenuşii şi neînduplecaţi, hotărît să le smulgă un răspuns...

46

- Ţine - îi zise Kvakin, întinzîndu-i o hîrtie.

Gheika o desfăcu. Pe partea dinăuntru a hîrtiei era

desenată, grosolan, o tiflă, sub care mai era scrisă şi o înjurătură.

Liniştit, fără să se schimbe la faţă, Gheika rupse hîrtia bucăţele. Deodată se simţiră amîndoi, şi el, şi Kolea, înşfăcaţi de umeri şi de braţe.

Nu se împotriviră.

- Pentru un ultimatum ca al vostru s-ar cuveni să vă dăm o scărmăneală zdravănă - zise Kvakin apropiindu-se de Gheika. însă noi sîntem oameni cumsecade. O să vă închidem pînă mîine dimineaţă colea - şi el arătă spre capelă - iar la noapte o să curăţăm de fructe toată grădina de la numărul douăzeci şi patru.

- Asta n-o să se întîmple - îi răspunse Gheika liniştit.

-• Ba o să se întîmple ! strigă Mutra, dîndu-i o palmă peste obraz.

- N-ai decît să-mi dai şi o sută de palme ! zise

Gheika, închizînd o clipă ochii şi deschizîndu-i apoi

din nou. Kolea, să nu-ţi fie frică - îşi îmbărbăta to

varăşul. Simt că astăzi o să se dea semnalul de adu

nare generală după instrucţiunea numărul unu 1

După ce prizonierii au fost împinşi în capela cea mică cu obloane ferecate, cele două uşi s-au închis, iar zăvorul a fost tras şi înţepenit cu o până de lemn.

-■ Ei, cum îi ? strigă Mutra, apropiindu-se de uşă Şi ducîndu-şi mîinile pîlnie la gură. Cum credeţi că o să fie : cum vrem noi, sau cum vreţi voi ?

- Nu, haimanalelor, de azi înainte nimic n-o să

mai fie cum vreţi voi. Niciodată l

Mutra scuipă.

- Frate-său e marinar - zise întunecat Alioşka,

cel cu capul ras. E pe acelaşi vapor cu unchiu-meu.

-r Dar tu ce eşti ? îl întrebă Mutra, ameninţător. Căpitanul lor ?

-■ Era cu mîinile legate şi tu l-ai bătut. Frumos îţi sade!

Ţ~ Na-ţi şi ţie! se înfurie Mutra, plesnindu-1 pe Alioşka cu dosul palmei.

Sima coborî în spirală la pămînt şi, luînd-o de-a dreptul peste grădini, alergă într-un suflet spre pîrîu, la ai lui, la Timur.

După ce-şi înfăşură capul cu un prosop, Olga se întinse pe nisipul fierbinte al plajei şi începu să citească.

Jenia se scălda. Fără veste, simţi că cineva o ia în braţe pe la spate.

întoarse capul.

- Bună ziua - îi zise o fetiţă înaltă şi cu ochi negri. Am venit înot din partea lui Timur. Mă cheamă Tania şi fac şi eu parte din detaşament... îi pare rău că te-a certat soră-ta din pricina lui. Trebuie să fie o fiinţă grozav de rea!

- Spune-i să nu-i pară rău - îngînă Jenia, înro-şindu-se. Olga nu e rea de loc, dar aşa-i firea ei... Şi bătînd din palme, adăugă cu descurajare : O, veşnic sora, sora şi iar sora ! Aşteptaţi, că vine el tata !...

Cele două fete ieşiră din apă şi se urcară pe malul înalt, mai spre stînga plajei. Acolo dădură" peste Niurka.

- Mă mai cunoşti ? o întrebă ea pe Jenia repede şi printre dinţi, ca de obicei. Eu te-am recunoscut dintr-o dată. Uite că vine şi Timur ! Şi în timp ce-şi scotea rochiţa, arătă spre malul celălalt, unde erau o mulţime de băieţi. Ştiu acum şi cine a prins capra, şi cine ne-a aşezat lemnele, şi cine a dat fragi frăţioru lui meu ! Şi pe tine te ştiu - se întoarse ea către Tania. Te-am văzut odată cum stăteai pe un strat cu flori şi plîngeai. Să nu mai plîngi. Ce folos ai din asta ?... Hei! Stai acolo, drace, că de nu, te zvîrl în pîrîu ! strigă ea către capra legată de un tufiş. Hai să sărim în apă, fetelor!

Jenia şi Tania se uitară una la alta. Avea haz Niurka, fetiţa cea arsă de soare ca o ţigancă !

Luîndu-se de mîini, fetele se apropiară de malul sub care plescăia apa limpede şi albastră ca cerul.

- Ei, sărim ?

- Sărim!

Şi tustrele, deodată, se aruncară în apă.

Dar nici n-apucară să iasă la lumină, şi în urma lor mai sări cineva.

Era Sima Simakov, care se repezise în apă din goană, îmbrăcat cum era : cu şorţul, cu tricoul şi cu sandalele în picioare. Scuturîndu-şi şuviţele de păr ud, scuipînd şi sforăind, înota în salturi lungi spre celălalt mal.

- Bucluc, Jenia, mare bucluc ! strigă el, întorcînd capul. Gheika şi Kolea au căzut în capcană !

Olga urca malul citind. Cînd ajunse sus, acolo unde cărarea dădea în drum, se pomeni cu Gheorghi, care stătea lîngă motocicletă. îşi dădură bună ziua.

- Tocmai treceam cu motocicleta - începu el să-i explice - cînd te-am văzut venind. Hai s-o aştept, mi-am zis, şi s-o duc unde are de mers, dacă s-o întîmpla să fie în drumul meu...

- Nu-i adevărat! zise Olga neîncrezătoare. Ai stat şi m-ai aşteptat anume.

- Ai dreptate - recunoscu Gheorghi. Am încercat să spun o minciună, dar nu mi-a mers. Eram dator să-ţi cer iertare pentru că te-am speriat azi-dimineaţă. Ştii, bătrînul acela şchiop de lîngă portiţă eu eram. Mă pregăteam de repetiţie şi mă grimasem... Urcă-te, să te duc cu motocicleta.

Olga clătină din cap.

Gheorghi îi puse pe carte un mănunchi de flori. Florile erau frumoase. Fata se înroşi, se zăpăci... apoi le aruncă în drum. La una ca asta Gheorghi nu se aşteptase.

- Ascultă! îi zise el amărît. Dumneata cînţi fru
mos şi din acordeon, şi din gură, ai privirea deschisă
şi luminoasă. Nu te-am supărat cu nimic... Dă-mi voie

să cred că oamenii nu fac ce ai făcut dumneata... nici chiar cînd au drept specialitate betonul armat I

- N-am nevoie de flori I îi răspunse Olga cu un aer vinovat, speriindu-se singură de gestul ei. Eu... eu merg cu dumneata şi fără flori!

Se. aşează pe perna de piele, şi motocicleta porni ca vîntul.

La un moment dat, drumul se desfăcea în două. Părăsindu-1 pe cel care ducea la staţiune, motoeicleta o luă spre cîmp.

- N-ai apucat pe unde trebuia - strigă Olga. Trebuia s-o luăm la dreapta 1

- Pe aici drumul e mai bun - îi răspunse Gheorghi - şi e şi mai plăcut.

Mai făcură un cot. Zburau acum printr-o dumbravă plină de umbră şi de foşnet. Pe lîngă o turmă sări un cîine, lătrînd şi încercînd să ajungă motocicleta. Dar cum ar fi putut s-o ajungă ? Rămase în urmă, cine ştie unde.

Un camion greu trecu vîjîind, ca un proiectil, pe lîngă ei. Iar cînd Gheorghi şi Olga ieşiră din norii de praf, văzură la poalele dealului fumurile, coşurile, turnurile, geamurile şi acoperişurile de tablă ale unui oraş necunoscut.

- Asta-i uzina noastră ! strigă Gheorghi. Acum trei ani veneam aici şi culegeam ciuperci şi fragi!

Motocicleta vira brusc, aproape fără să-şi micşoreze viteza.

- Drept înainte! îl preveni Olga. înainte, şi de-a dreptul acasă!

Deodată, motorul amuţi. Se opriră.

- Puţină răbdare - zise Gheorghi, sărind jos. Avem o mică pană...

Culcă motocicleta pe iarbă, sub un mesteacăn, scoase din trusă o cheie şi se apucă să înşurubeze şi să strîngă nu ştiu ce.

- Ce rol ai în opera voastră ? îl întrebă Olga, aşe-zîndu-se pe iarbă. De ce ţi-ai ales o mască aşa de fioroasă şi de înspăimântătoare ?

- Am un rol de bătrîn invalid - îi răspunse Gheorghi, umblînd mereu la motocicletă. E vorba de

an fost partizan puţin cam... într-o ureche. Stă in apropiere de graniţă şi mereu i se pare că duşmanul

e mai viclean decît noi şi că e gata să ne surprindă. E bătrîn, dar e prevăzător. însă ostaşii roşii sînt tineri, rîd, şi îndată ce ies din posturi, încep să joace volei. Ba mai au şi tot soiul de fetiţe... de Katiuşe. Gheorghi se încruntă şi începu să cînte încet :

Se-ascunde iarăşi luna-n nori. Şi pe coline, De patru nopţi, departe, tot patrulez mereu. Duşmanii stau la pîndă... Fii treaz, poporul meu! Eu sînt bătrîn şi slab... Sărman, sărman de mine !

Apoi îşi schimbă fără veste glasul şi, imitînd corul, urmă :

O, linişte, bătrine, linişte I

- Ce înseamnă asta „linişte" ? îl întrebă Olga, ştergîndu-şi buzele de praf cu basmaua.

- Asta înseamnă - îi explică Gheorghi, ciocănind mereu cu cheia în bucşă - asta înseamnă : dormi liniştit, dobitoc bătrîn ce eşti! Toţi luptătorii şi toţi comandanţii sînt de mult la posturile lor... Olia, surioara dumitale ţi-a spus că ne-am întîlnit ?

- Mi-a spus şi am certat-o.

- Păcat, nu trebuia s-o certi. E o fetiţă foarte nostimă. Eu îi spun „a", ea îmi răspunde „be" !

- Cu fetiţa asta nostimă am eu destulă bătaie de cap! zise Olga. S-a împrietenit cu un băiat, cu unul Timur, din banda huliganului de Kvakin. Şi orice aş face, nu izbutesc să-1 alung din jurul casei noastre.

- Timur ?... Hm !... Şi Gheorghi tuşi încurcat. Cum adică: face parte din banda lui Kvakin ? După cîte ştiu eu, Timur nu prea... nu tocmai... In sfîrşit, să n-ai nici o grijă, că-1 vindec eu de năravul ăsta !... Olia, de ce nu urmezi dumneata conservatorul ? Parcă mare lucru e să fii inginer ? Şi eu sînt inginer, şi ce folos ?

- Cum, nu eşti un inginer bun.?

- De ce să nu fiu bun ? îi răspunse Gheorghi, apropiindu-se de ea şi începînd să ciocănească în

4«

bucşa roţii din faţă. Nu-s de loc un inginer rău, însă I dumneata cînţi aşa de frumos, şi din acordeon, şi din I gură !

- Ascultă, Gheorghi - zise Olga tulburată, trăgîn- I du-se mai la o parte - eu nu ştiu ce fel de inginer I eşti, însă... însă îţi repari motocicleta într-un chip I foarte ciudat 1

Şi Olga îi arătă cu mîna cum ciocănea cu cheia I cînd în bucşă, cînd în geanta roţii.

- Dar nu-i de loc ciudat! Totul e aşa cum trebuie I să fie. Sări în picioare şi mai ciocăni o dată cu cheia I în cadru : Uite că e gata... Olia, tatăl dumitale e co- I mandant ?

- Da. ^^

- Asta-mi place. Şi eu sînt comandant.

- Cine să te mai înţeleagă ? ! zise Olga, ridicînd I din umeri. Cînd eşti inginer, cînd actor, cînd coman- I dant... Poate că eşti şi aviator ?

- Nu - şi Gheorghi zîmbi. Aviatorii te asurzesc I de sus cu bombele lor, pe cînd noi, ăştia de pe pămînt, I pătrundem de-a dreptul în inimă, chiar şi prin beton I armat!

Şi iarăşi începură să defileze prin faţa lor lanurile I de secară, cîmpiile, dumbrăvile şi pîrîul. însfîrşit, iată I şi vila.

Cînd auzi motocicleta, Jenia coborî în goană de pe I verandă. Văzîndu-1 pe Gheorghi, se tulbură, iar cînd I inginerul plecă, se apropie de Olga, o îmbrăţişa şi-i I şopti cu invidie uitîndu-se în urma lui :

- Ce fericită eşti pe ziua de azi!

După ee se înţeleseră să se întîlnească- pe aproape I de grădina casei cu numărul douăzeci şi patru, băieţii din curtea capelei se împrăştiară care încotro.

Nu rămase acolo decît Mutra. Tăcerea din capelă I începea să-1 nelinişteascâ şi să-1 supere. Prizonierii nici nu strigau, nici nu băteau în uşă şi nici nu răspundeau I la întrebările şi la provocările lui.

Atunci Mutra se folosi de un vicleşug. Deschise uşa din faţă, intră în pridvor şi rămase nemişcat, ca şi cum n-ar fi fost nimeni acolo.

Stătea aşa, cu urechea lipită de gaura cheii, cînd deodată uşa cea mare de fier se închise cu un zgomot atît de cumplit, de parcă o izbise cineva cu un drug.

- Care-i acolo ? se înfurie Mutra, repezindu-se spre uşă. Haide, nu face glume proaste, că altfel o păţeşti cu mine !

Dar nu-i răspunse nimeni. De afară se auzeau glasuri necunoscute. Apoi balamalele obloanelor scîrţîiră. Cineva vorbea printre gratii cu prizonierii.

Nu mult după aceea, în capelă se auziră rîsete. Şi lisetele* acelea îl scoaseră din sărite pe Mutra.

în sfîrşit, uşa de afară se dădu de perete şi în faţa Mutrei ieşiră ca din pămînt Timur, Simakov şi Ladîghin.

- Trage zăvorul de la cealaltă uşă ! îi porunci Timur, fără să se clintească. Deschide de bunăvoie, că de nu, o să fie şi mai rău.

Mutra trase zăvorul, fără nici un chef. Kolea şi Gheika ieşiră din capelă.

- Intră în locul lor ! îi porunci Timur Mutrei. In tră mai repede, ticălosule ! strigă el, strîngîndu-şi pumnii. N-am timp să stau de vorbă cu tine !

Cele două uşi se închiseră cu zgomot în urma Mutrei. Apoi băieţii prinseră de uşă un drug greu şi atîrnară de capătul lui un lacăt.

După aceea Timur luă o foaie de hîrtie şi, cu un creion albastru, scrise cu litere strîmbe :

„Kvakin, nu mai este nevoie să-i păzim. I-am încuiat şi cheia e la mine. Vin deseară de-a dreptul acolo unde trebuie să ne întîlnim, în apropierea grădinii".

Apoi Timur şi băieţii.lui se făcură nevăzuţi. Peste vreo cinci minute, în curtea capelei intră Kvakin.

El citi bileţelul, încercă lacătul, zîmbi şi se întoarse spre portiţă, în timp ce Mutra, prizonier, bătea deznădăjduit cu pumnii şi cu picioarele în uşa de fier.

Ajungînd la portiţă, Kvakin se întoarse şi mormăi cu nepăsare:

- Bate, Gheika, bate ! Că pînă deseară, măi frate, ai cind te sătura bătînd 1

După aceea, evenimentele se desfăşurară cam aşa:

înainte de asfinţitul soarelui, Timur şi Simakov tra-seră o fugă pînă la piaţă. La capătul unui şir de barăci aşezate la voia întîmplării, barăci în care se vindea cvas, sifon, zarzavaturi, ţigări, articole de băcănie, îngheţată şi altele, era o gheretă goală, ca vai de ea, care în zilele de tîrg servea de atelier de cizmărie.

Timur şi Simakov intrară în gheretă, dar nu rămaseră mult aoolo.

Pe înserat, roata de comandă din podul şopronului începu să se învîrtească. Unul după altul cablurile tari de sfoară se întinseră, trimiţînd peste tot unde era nevoie semnalul cuvenit.

începură să sosească întăriri. Se adunară vreo i douăzeci-treizeci de băieţi. Iar prin spărturile gardurilor se mai furişau încă mulţi, domol şi fără zgomot.

Pe Tania şi pe Niurka le trimiseră îndărăt. Jenia rămăsese acasă : trebuia să facă ce-o şti, numai să n-o lase pe Olga să iasă în grădină.

în pod, la roată, stătea Timur.

- Repetă semnalul pe cablul numărul şase - îi rugă Simakov îngrijorat, vîrîndu-şi capul pe fereastră. J Nu ştiu de ce nu răspund cei de-acolo.

Doi băieţi scriau o placardă. Veni şi grupa lui Ladîghin.

în sfîrşit, cercetaşii se înapoiară. Banda lui Kvakinl se aduna pe maidanul din apropierea grădinii casei cui numărul douăzeci şi patru.

- Acum! porunci Timur. Toată lumea să fie gata ! I Spunînd acestea, lăsă roata din mînă şi apucă o frîn-l ghie. Şi deasupra şopronului vechi, în lumina nestator-l nică a lunii care alerga printre nori, se înălţă încet, I fluturînd în vînt, drapelul detaşamentului lui, semnalul I de luptă.

De-a lungul gardului casei cu numărul douăzeci şi patru înainta un lanţ de vreo zece băieţi. Oprindu-se I în umbră, Kvakin zise:

- Toţi au venit, afară de Mutra.

- El e şmecher - răspunse nu ştiu cine. Nici vorbă că a şi intrat în grădină. Aşa-i el, totdeauna se bagă înainte.

Kvaldn dădu la o parte două scînduri, desţepenite de cu vreme, şi trecu prin gaură. După el se strecurară şi ceilalţi. la uliţă, lingă spărtură, rămase de pază numai Alioşa.

Din şanţul năpădit de urzici şi de buruieni de pe cealaltă parte a uliţei, se iviră cinci capete. Patru se ascunseră numaidecît. Al cincilea, al lui Kolea Kolokol-cikov, mai întârzie puţin, dar o palmă pe care o primi în creştet îl făcu să dispară şi el.

Santinela Alioşka se întoarse. De jur împrejur era linişte. Atunci îşi vîrî capul prin spărtură să vadă ce se petrecea în grădină.

Trei umbre ieşiră din şanţ. In clipa următoare, santinela se simţi apucată zdravăn de mîini şi de picioare. Şi, tară să aibă cînd scoate un strigăt, zbură de lîngă gard.

- Gheika ! îngînă el, ridicînd capul. De unde-ai ieşit ?...

- De acolo - îi răspunse Gheika printre dinţi. Bagă de seamă, nu cumva să deschizi gura ! Că de nu, nu mă mai uit că mi-ai luat apărarea !

- Bine - încuviinţă Alioşka - uite, tac ! Dar, pe neaşteptate, slobozi un fluierat ascuţit.

Cit ai clipi, palma lată a lui Gheica îi astupă gura. Apoi se simţi înşfăcat de umeri şi de picioare şi dus cine ştie unde.

Cei din grădină auziră semnalul. Kvakin întoarse capul. Dar semnalul nu se mai repetă. Atunci Kvakin , se uită cu atenţie împrejur. De data aceasta i se păru că tufele din fundul grădinii se mişcau.

- Asta e Mutra ! zise el încet. Tu te-ai ascuns acolo, dobitocule ?

- Mişka ! Lumină ! strigă deodată unul din băieţi. Vin stăpînii!

Dar nu erau stăpînii grădinii. i Din spatele lor, din frunziş, izbucni lumina a cel puţin zece lanterne, care, orbindu-i, înaintau fulgerător asupra tîlharilor năuciţi.

- Bateţi-i, nu fugiţi ! strigă Kvakin, scoţînd un măr
din buzunar şi aruncîndu-1 în direcţia luminilor. Smul-
geţi-le lanternele din mînă ! Ăsta-i Timka.

- Dintr-acolo vine Timka, de dincoace vine Simkâ
strigă Simakov, ieşind de după un tufiş.

Şi încă vreo zece băieţi se iviră din spate şi dii flancuri.

- Ehei! urlă Kvakin. Ăştia au putere, nu glumă

îndărăt peste gard, băieţi 1

Văzîndu-se căzută în cursă, banda se năpusti spr gard, cuprinsă de panică.

îmbrîncindu-se şi lovindu-se la frunte, băieţii săreai în uliţă, căzînd de-a dreptul în mîinile lui Ladîghin § Gheika. Luna se ascunsese în nori. Nu se auzea decît

- Dă-mi drumul 1

- Lasă-mă 1

- Nu mă îmbrînci! Să nu te-atingi de mine !

- Linişte ! răsună din întuneric glasul lui Timui Nu bateţi prizonierii 1 Unde-i Gheika ?

- Aici.

- Du-i pe toţi la locul hotărît.

- Dar dacă vreunul nu vrea să meargă ?

- Atunci luaţi-1 de mîini şi de picioare şi duceţi cu alai, ca pe icoana Maicii Domnului.

- Daţi-mi drumul, diavolilor! se auzi un gla plîngător.

- Care ţipă ? întrebă Timur, înfuriat. La blestemi; ţii sînteţi meşteri, dar cînd e vorba să daţi socotealî n-aveţi curaj ! Gheika, dă comanda şi ia-o din loc !

Prizonierii au fost duşi pînă la ghereta cea pustii din capătul pieţei şi, unul cîte unul, împinşi de la spat înăuntru.

- Mihail Kvakin să poftească la mine - porunc

Timur.

Kvakin a fost adus înaintea lui.

- Gata ? întrebă Timur.

- Gata.

Cel din urmă prizonier fusese împins în ghereti Traseră zăvorul şi puseră în urechile lui un lacăt grei

- Pleacă 1 strigă atunci Timur către Kvakin. Eşj

un caraghios. Nimănui nu-i e frică de tine şi nimeil

n-are nevoie de tine.

Kvakin, care/se aştepta să-1 bată, stătea cu capul îl piept şi nu înţelegea nimic.

- Pleacă! repetă Timur. Ţine cheia asta şi du-te

de deschide capela, unde stă închis prietenul tău fo| Mutra...

Dar Evakin nu se mişcă din loc.

- Dă drumul băieţilor - se rugă el, întunecat. Sau

: inchide-mă şi pe mine la un loc cu ei.

pw t - Nu - îi răspunse Timur. De-acum înainte s-a j sfîrşit. Nu mai aveţi nimic comun, nici tu cu ei, nici ei

^ I cu tine.

- Ş | Petrecut cu fluierături şi huiduieli, Kvakin plecă în-

&I 1 cet, cu capul vîrît între umeri. Făcu aşa vreo zece paşi, 1 apoi se opri şi se îndreptă din mijloc.

- Am să te bat! strigă el cu mînie, întorcîndu-se

spre Timur. Numai pe tine am să te bat I O să ne batem

toi numai noi amîndoi, pînă la cea din urmă picătură de sînge! Şi dintr-o săritură se mistui în întuneric.

- Ladîghin şi grupa ta de cinci, sînteţi liberi -

zise Timur. Ce aveţi de făcut acum ?

- Trebuie să mutăm butucii la numărul douăzeci $- • şi doi de pe Bolşaia Vasilkovskaia.

- Bine. Dă-i drumul!

şla Deodată se auzi fluierînd o locomotivă. Sosise trenul de centură şi călătorii începeau să coboare. Timur se mă grăbi să plece. aii - Simakov şi grupa ta de cinci, voi ce aveţi de

făcut?

ştii - Casa cu numărul douăzeci şi opt de pe Malaia gn Petrakovskaia. Băiatul începu să rida şi adăugă : Treaba ne-o cunoaştem noi: căldări, apă şi-un butoi. Hep ! mei Hep! La revedere !

- Bine, daţi-i drumul î Şi acum...- dar deodată

Timur schimbă vorba : Vine nu ştiu cine spre noi. Cei

care au mai rămas să se împrăştie pe la casele lor...

Haide, repede !

etaj Fără veste se auziră dnspre piaţă bocănituri şi larmă. reis Călătorii care veneau de.la gară se opriră şi se traseră Ea îndărăt. Bocăniturile şi larma se repetară. Ferestrele ier» vilelor din jurul pieţei se luminară. Cineva aprinse becul de deasupra gheretei şi oamenii care se adunaseră vă-1 ii zură atârnată de uşă o placardă cu următoarele rinduri: „Trecătorule, să nu te înduioşezi 1

Aici sînt închişi indivizii care jefuiesc cu laşitate, noaptea, grădinile cetăţenilor paşnici. Cheia lacătului e atîrnată după această placardă. Cel care va da drurul arestaţilor să se uite mai întîi dacă n-are printre ei V|D rudă sau vreun prieten".

E noapte, tîrziu. Steaua cea roşie încadrată în cheiâr negru nu se vede, dar e la locul ei.

Asta-i grădina vilei în care stă fetiţa cea mică. El-tr-un copac stufos coboară cîteva frînghii. După ele, le trunchiul aspru lunecă un băiat. Leagă o scîndurică le frînghii, apoi se aşază şi încearcă dacă scrînciobul el nou e trainic. Creanga groasă scîrţîie uşor, frunziil freamătă şi se cutremură. O pasăre speriată ţipă ş pi ia zborul. E tîrziu... Olga doarme de mult. Doarme şi Jenia. Dorm şi tovarăşii lui: Simakov cel plin de via a, Ladîghin cel tăcut, Kolea cel poznaş. Doarme şi Gheb cel îndrăzneţ şi, ca de obicei, se agită şi mormie prin somn.

Orologiul din foişor bate un sfert! „A trecut o ti - o zi grea ! Bing-bang... un-doi!..." E tîrziu, întil-devăr...

Băiatul se scoală, caută cu mîinile prin iarbă şi rid» un mănunchi mare de flori de cîmp, culese de Jenia. I

Încetişor, ca să nu-i trezească şi să-i sperie pe cei cife dorm, băiatul se urcă pe cerdacul luminat de lună şi aşază cu băgare de seamă buchetul pe treapta de h a scării. E Timur.

Dimineaţa unei zile de odihnă. în cinstea aniversîl unui an de la victoria roşilor la Hasan, comsomoli: ii staţiunii organizaseră în parc o mare petrecere cu muzi 1 urmată de chermesă.

încă de dimineaţă fetele se duseseră în dumbral Olga se grăbea să-şi calce o bluză. Umblînd prinl rochii, atinse sarafanul Teniei. Din buzunarul lui câ| un bileţel.

Olga îl ridică şi-1 citi :

„Fetiţo, să nu-ţi fie frică de cei de acasă. Totul e n ordine, iar de la mine n-o să afle nimeni nimic. TimuŞ

„Ce anume n-o să afle ? Pentru ce să nu-i fie frică ? Ce tainâ are fetişcana asta ascunsă şi vicleană ? Destul! Ar fi timpul să pun capăt la toate prostiile astea. La plecare, tata mi-a dat-o în seamă... Nu, trebuie să fac ceva, repede şi cu hotărîre".

Tocmai atunci Gheorghi îi bătu în geam :

- Olia, scoate-mă din încurcătură! A venit la mine o delegaţie şi m-a rugat să cînt ceva pe estradă. Azi e o zi aşa de mare, încît n-am putut să nu primesc. Acom-paniază-mă, te rog, cu acordeonul.

- Da... Bine, însă lucrul ăsta poate să-1 facă şi pianista 1 se miră Olga. De ce numaidecît eu, cu acordeonul ?

- Da, Olia, dar eu vreau să mă acompaniezi dumneata, nu pianista ! O să cîntăm aşa de frumos amîndoi! Pot să intru la dumneata pe fereastră ? Lasă fierul de călcat şi scoate-ţi acordeonul. Uite, l-am şi scos eu. Nu-ţi rămîne alta decît să apeşi pe clape, iar eu o să cînt.

- Ascultă, Gheorghi - se supără Olga - la urma urmei, o dată ce este uşa, puteai să nu intri pe fereastră 1

Parcul vuia de zgomot. Soseau în şiruri nesfîrşite maşini cu vilegiaturişti. Camioane grele, încărcate cu sandvişuri, cu franzele, cu sticle, cu salam, cu bomboane şi cu turtă dulce, intrau încet pe poartă. ' Echipele albastre ale vînzătorilor de îngheţată, unii cu cărucioare, alţii cu bidoane, se apropiau în ordine.

In poieni cîntau pe glasuri felurite patefoane, în jurul cărora se instalau şi vilegiaturiştii din staţiune, şi cei veniţi de prin alte părţi, cu băutură şi cu mâncare.

Fanfara cînta. La poarta teatrului de estradă stătea (pe pază un bătrînel şi certa pe un electrician, care voia să intre înăuntru cu toate cheile, curelele şi crampoanele lui.

-• Pe-aici nu-i voie cu unelte, drăguţă. Azi e sărbătoare. Du-te întîi acasă, spală-te şi îmbracă-te mai curăţel şi vino pe urmă.

- Dar bine, tăţucă, intrarea e gratuită, fără bilete.

~ Nu-i nimic. Nici aşa nu se poate. Aici se cîntă.

Mă mir că n-ai adus încalţe şi un stîlp de telegraf 1 Şi Pe tine, cetăţene, te rog să pleci - opri el pe un altul.

I. i i-i

Aici se cîntă... e muzică. Iar ţie îţi iese din .buzunir gîtul unei sticle.

- Stai puţin, tătucă dragă - se bîlbîi omul, înctt-cînd să se împotrivească. Eu am nevoie... că sînt tentl

- Hai, vezi-ţi de drum, tenorule, vezi-ţi de drun! îi răspunse bătrînul. Apoi, arătînd spre electricial Uite, basul nici nu crîcneşte, aşa că nu crîcni nici <L tenorule.

Jenia, căreia băieţii îi spuseseră că Olga trecuse k acordeonul spre scenă se frămînta nerăbdătoare ii banca ei.

In sfîrşit, iată-i - Gheorghi şi Olga ! Jenia se tulburis îi era frică să nu rîdă lumea de sora ei.

Dar nimeni nu rîse.

Pe scenă, Gheorghi şi Olga erau atît de veseli, ai de tineri şi atît de la largul lor, încît Jeniei îi venea si a sărute pe amîndoi.

In sfîrşit, Olga îşi petrecu pe după umăr curea a acordeonului.

O brazdă adîncă tăie fruntea lui Gheorghi, care 1 gîrbovi dintr-o dată şi-şi lăsă capul în piept. Părea acul un moşneag. Şi, cu glas sonor şi plin, începu să chiti:

- ...Sînt patru nopţi de cind nu dorm. Şi mi se parei
Că-n linişte şi-n beznă pîndesc mereu duşmanii.
Mă frige puşca... Inima-mi tresare
Ca-n nopţile războiului de-acuma douăzeci de ani.
O, dacă astăzi ai ieşi in calea mea,
Soldat duşman din oastea mercenară,
Să' ştii c-aşa cărunt cum sînt, eu aş lupta
Tot liniştit şi dîrz, ca şi-odinioară f
- O, ce frumos ! Şi ce milă îţi face bătrînul acesi
curajos şi şchiop! Bravo, bravo !... şoptea Jenia. Cînll
Olfa, cîntă! Ce păcat că nu te aude şi tata !...

După concert, Gheorghi şi Olga se luară de mînă I doi prieteni şi plecară împreună pe alee.

- Toate ar fi bune - zicea Olga - numai nu şti
unde a dispărut Jenia.

- Am văzut-o - îi răspunse Gheorghţ - stătea pe
0 bancă şi striga mereu : „Bravo, bravo !" Pe urmă s-a apropiat de ea... - aici Gheorghi se încurcă - un băiat şi s-au dus amîndoi.
- Ce fel de băiat ? se sperie Olga. Gheorghi, dum neata eşti mai mare decît mine, învaţă-mă ce să mă fac cu fata asta ? Uite, azi-dimineaţă am găsit la ea bile ţelul ăsta.

Gheorghi citi bileţelul. De data aceasta rămase şi el pe gînduri, încruntat.

- „Să nu-ţi fie frică", înseamnă să nu mă asculte.

Eh, de mi-ar cădea băieţaşul ăsta în mînă, aş sta eu de vorbă cu el!

Zicînd aşa, Olga îşi vîrî bileţelul în buzunar. O vreme rămaseră tăcuţi amîndoi. Dar orchestra cînta o melodie veselă, de jur împrejur nu se auzeau decît rîsete. Aşa că, prinzîndu-se iarăşi de mînă, Gheorghi şi Olga o luară înainte pe alee.

Deodată, -la o răscruce, se întîlniră faţă în faţă cu altă pereche, care se ţinea tot atît de prieteneşte de mînă, venind în întâmpinarea lor. Erau Timur şi Jeiua.

Zăpăcindu-se, cele două perechi se salutară politicos, fără să se oprească.

- Ăsta-i! strigă Olga cu deznădejde, trăgîndu-1 pe Gheorghi de mînecă. Ăsta-i băiatul.

- Da - răspunse Gheorghi încurcat. Dar partea c proastă e că băiatul e Timur, nepotul meu cel neastâm părat.!

- Şi tu... şi dumneata ştiai !... se supără Olga. Ştiai şi nu-mi spuneai nimic !

Trăgîndu-şi mîna dintr-a lui, o luă la fugă pe alee. Linsă Timur şi Jenia nu se mai vedeau. Atunci Olga coti pe o cărare îngustă şi şerpuită şi abia acolo dădu peste Timur, care stătea în faţa Mutrei şi a lui Kvakin.

1 - Ascultă - îi zise Olga, apropiindu-se de el - nu ţi-e destul că ai jefuit toate livezile, chiar şi pe ale ; femeilor bătrîne şi pe a fetiţei celei orfane, nu-i destul Itik fug de tine şi cîinii, mai vrei s-o strici şi pe soră-mea şi s-o stîrneşti împotrivă-mi ? Porţi cravată de pionier, dar nu eşti.decît un... decît un ticălos!

61

Tiniur se îngălbeni.

- Nu-i adevărat! zise el. Dumneata nu ştii nirre.

Olga dădu din mină şi plecă în goană s-o caute ie Jenia.

Timur rămase nemişcat şi mut.

Mutra şi Kvakin tăceau şi ei, nedumeriţi.

- Ei, cum e, comisare ? întrebă Kvakin. După cm văd, ţi se întîmplă şi ţie să ai neplăceri.

- Aşa e, atamane - îi răspunse Timur, ridicîndua încet ochii. Mi-e inima grea, sînt amari t. Mai bine m-Ş fi prins şi mi-aţi fi tras o mamă de bătaie, decît să al asemenea vorbe din pricina voastră !

- Apoi de ce-ai tăcut ? zise Kvakin rîzînd. Trebia să-i spui că noi sîntem vinovaţi, nu tu. Doar eram colet lîngă tine.

- Ehei ! Ia să-i fi spus, că-ţi arătam noi ţie ! adăuă Mutra, bucurîndu-se.

Dar Kvakin, care nu se aştepta la un astfel de spripl se uită la el în tăcere şi fără prietenie, în timp ce Timr se depărta încet, atingînd cu mîna, din mers, trunchi I rile copacilor.

- E mîndru - şopti Kvakin. îi vine să plîngă, dr se stăpîneşte.

- Ia hai să-i ardem cîte una, să vezi cum plîngi! zise Mutra, aruncînd după Timur cu un cucuruz <i brad.

- El e mîndru... - repetă Kvakin răguşit - iar tu. tu eşti un ticălos ! Şi, făcîndu-şi vînt, îi trînti Mutri un pumn drept în frunte.

Mutra înlemni, apoi începu să urle şi o luă la goan. Kvakin alergă după el şi, ajungîndu-1 din urmă, ii m trase de două ori cîte un ghiont în spate.

în cele din urmă, Kvakin se opri, îşi ridică şapca (I jos şi şi-o scutură de genunchi. Apoi se apropie de ii vînzător de îngheţată, luă o porţie, se rezemă de ti copac şi, răsuflînd greu, începu s-o mănînce cu lăcomii

In poiană, lîngă poligonul de tir, Timur dădu pesl Gheika şi Sima.

- Timur ! Te caută unchiul tău. Părea grozav c

supărat - îl preveni Sima.

- Da. mă duc, ştiu...

- Te întorci îndărăt ?

- Nu ştiu.

- Tima! îi vorbi Gheika, cu glas neaşteptat de blind. luîndu-1 de mină. Ce înseamnă asta ? Doar noi n-am făcut nimănui nici un rău. Şi tu ştii că dacă omul are dreptate...

- Da, ştiu... atunci nu se teme de nimic în lume! Cu toate astea, îl doare...

Şi Timur se depărta.

In vremea asta, Jenia se apropia de Olga, care-şi ducea acasă acordeonul.

- Olia!

- Pleacă de-aici! îi răspunse Olga, fără să se uite la ea. Eu nu mai vorbesc cu tine. Plec imediat la Moscova, şi în lipsa mea poţi să te plimbi cu cine pofteşti, chiar şi pînă-n zori!

- Bine, Olia, dar...

- Ţi-am spus că nu mai vorbesc cu tine. Poimîine ne întoarcem la Moscova.O să-1 aşteptăm pe tata acolo.

- Da! Tatii am să-i spun tot, ţie însă nu! strigă cu lacrimi în glas Jenia, înfuriată, apoi plecă în goană să-1 caute pe Timur.

Curînd dădu peste Gheika şi Simakov şi-i întrebă unde era Timur.

- L-a chemat acasă - îi răspunse Gheika. Nu ştiu
de ce, dar unchiu-său e grozav de supărat pe el din pri
cina tal

înfuriată, Jenia bătu din picior şi, strîngîndu-şi pumnii, strigă :

- Uite-aşa se prăpădesc oamenii... pentru nimica
toată!

Şi prinse în braţe trunchiul unui mesteacăn. Dar chiar atunci se apropiară de ea, în goană, Tania şi Niurka.

- Jenka! îi zise Tania. Ce-i cu tine ? Hai repede
cu noi I A venit un acordeonist şi a început dansul.
Toate fetele dansează!

O apucară de braţe, o scuturară bine şi o duseră pe sus spre cercul dansatorilor, în mijlocul căruia fluturau bluze, rochii şi sarafane în culori vii, ca florile.

- Haide, Jenia, nu mai plînge ! zise Niurka repez şi printre dinţi, ca de obicei. Eu nu plîng nici cînd ni bate bunica ! Fetelor, hai să intrăm în cerc ! Să r repezim !

- „Să ne r-repezim !" o îngînă Jenia.

Şi, trecînd prin lanţ, fetele se răsuciră şi se învîrtir; vesele şi nebunatice.

Cum ajunse Timur acasă, unchiu-său îl şi chemă la e

- M-am săturat de hoinărelile tale nocturne - îi I cepu Gheorghi. M-am săturat de semnale, de sonerii I de frînghii. Ce înseamnă povestea aceea cu pătura ?

- A fost o eroare.

- Frumoasă eroare, n-am ce zice ! Să nu te m; f ţii de Jenia. Sora ei nu te iubeşte.

- De ce ?

- Nu ştiu. Se vede că nu meriţi. Ce-i cu bileţele]! acelea ? Ce-i cu întîlnirile voastre misterioase din griji dină, în zorii zilei ? Olga pretinde că o înveţi pe fatl tot soiul de blestemăţii! *

- Minte ! se indignă Timur. Şi mai zice că e eoni somolistă! Dacă avea vreo îndoială, putea să mi cheme şi să mă întrebe. Iar eu i-aş fi răspuns la tbatj întrebările.

- Bine. Dar pînă cînd ai să-i răspunzi, îţi interzij să te mai apropii de vila lor. Şi, în general, dacă î mai faci de cap, să ştii că te trimit acasă, la maică-ta I

Şi Gheorghi dădu să plece.

- Unchiule - îl opri Timur - cînd erai şi dual neata ca' mine, ce făceai ? Cum vă jucaţi ?

- Noi ?... Alergam, săream, ne urcam pe acoperJ şuri... Se mtîmpla să ne şi batem... Dar jocurile noastr erau simple şi pe înţelesul tuturor...

Ca s-o pedepsească pe Jenia, Olga plecă spre searl la Moscova, fără să-i spună nici un cuvînt.

N-avea nici o treabă la Moscova. De aceea se dus' de-a dreptul la o prietenă de-a ei, unde rămase pîn se înnopta şi abia pe la orele zece se îndreptă spr

casă. Deschise uşa, aprinse lumina şi deodată tresări: pe uşă era înfiptă o telegramă. Olga smulse telegrama şi o citi. Era de la tata.

Spre seară, cînd camioanele plecau din parc, Jenia şi Tania alergară la vilă. Se înţeleseră să joace volei, şi Jenia trebuia să-şi schimbe pantofii cu alţii de sport.

Tocmai îşi lega şireturile cînd se pomeni cu mama fetiţei celei blonde. Fetiţa dormea în braţele ei.

Aflînd că Olga nu era acasă, străina se întrista.

- Voiam să-mi las fetiţa la voi - zise ea. Nu ştiam că sora ta nu-i acasă... ' Trebuie să mă duc Ia Moscova, s-o primesc pe mama, care soseşte cu trenul de noapte.

- Las-o - zise Jehia. De ce numaidecît Olga... ce, eu nu-s om ? Culc-o în patul meu, eu o să mă cule în altă parte.

- Fetiţa mea doarme liniştit, n-o să se trezească decît mîine dimineaţă - se bucură mama. Atîta doar că din cînd în cînd trebuie să-i potriveşti perna sub cap.

Dezbrăcară fetiţa şi o culcară în pat. Apoi străina plecă. Jenia dădu perdeaua la o parte, ca să se vadă patul de afară, închise uşa la verandă şi, împreună cu Tania, alergă la volei, învoindu-se ca după fiecare joc să vină să vadă cum doarme fetiţa.

îndată după plecarea ei, poştaşul urcă treptele cerdacului. Bătu mult timp la uşă, dar cum nu-i răspundea nimeni, se întoarse la portiţă şi întrebă pe un vecin dacă nu cumva stăpînii plecaseră în oraş.

- Nu - îi răspunse vecinul - chiar adineauri

am văzut-o pe fetiţă. Lasă telegrama la mine.

Vecinul iscăli, vîrî telegrama în buzunar, se aşeză pe bancă şi-şi aprinse luleaua. Şi stătu acolo mult, aşteptînd-o pe Jenia.

I Trecu aşa vreo oră şi jumătate. Poştaşul se apropie din nou de vecin.

- Ce-o fi zorul şi focul ăsta ? se miră el. Uite,

am mai adus o telegramă !

Vecinul iscăli. In vremea asta se întunecase de-binelea. Atunci vecinul deschise portiţa, urcă treptei cerdacului şi se uită pe fereastră. Fetiţa cea străin dormea. Pe pernă, lîngă obrazul ei, se culcase moţă naşul cel roşcat. Prin urmare, stăpînii vilei erau p undeva, pe aproape. Vecinul deschise gemuleţul < dădu drumul în casă celor două telegrame, care se aşe zară lin pe pervazul ferestrei, aşa că Jenia trebuia să 1 vadă numaidecît la întoarcere.

Dar Jenia nu le văzu. Venind acasă, ea potrivi pernJ fetiţei la lumina lunii,' goni motănaşul, se dezbrăcă ş se culcă.

Rămase aşa mult timp gîndindu-se la ciudăţeniil vieţii De pildă, acum : nici ea nu era vinovată, ş poate că nici Olga. Şi totuşi pentru întîia oară se ceri taseră, şi încă destul de serios.

îi părea nespus de rău. Nu-i era somn. Şi deodat; îi veni gust să mănînce pîine cu dulceaţă. Sări din pat se duse la dulap, aprinse lumina -şi deodată văzi telegramele de pe pervazul ferestrei.

Se sperie. Cu mîini tremurătoare, le deschise şi 1 citi.

în cea dintîi scria :

„Astăzi trec prin Moscova. Stop. Voi sta de la două sprezece noaptea pînă la trei dimineaţa. Aşteptaţi-rn; acasă. Tata".

în cea de-a doua :

„Vino imediat, tata soseşte noaptea asta la Moscova Olga".

Jenia se uită îngrozită la ceas. Era ora unsprezece şi patruzeci şi cinci. Se îmbrăcă la repezeală, luă îil braţe fetiţa adormită şi se repezi, ca ieşită din minţii spre ieşire. Dar se răzgîndi. Aşeză fetiţa la loc, apo: ieşi în uliţă şi o luă la goană spre casa lăptăresei. Acolc începu să bată în uşă cu pumnii şi cu picioarele, pîns cînd ieşi vecina la fereastră.

- De ce baţi ? întrebă femeia, somnoroasă. Asta-: joacă ?

- Dar nu mă joc ! se rugă Jenia. Am treaba cu lăptăreasa, cu mătuşa Masa. Aş vrea să-i las în grija fetiţa...

- Ce tot baţi cîmpii ? Gospodina a plecat de di
mineaţă în sat, la frate-său - se răsti la ea femeia şi
închise fereastra cu zgomot.

Dinspre gară se auzi fluierînd un tren. Jenia se repezi în stradă, unde dădu peste domnul cel cărunt, doctorul.

- Iertaţi-mă ! îngăimă ea. Nu ştiţi ce tren a flu
ierat ?

Domnul îşi scoase ceasul.

- Douăzeci şi trei şi cincizeci şi cinci de minute - îi răspunse. E ultimul tren spre Moscova.

- Cum, ultimul ? şopti Jenia, înghiţindu-şi lacrimile. Şi cînd mai pleacă altul ?

- Dimineaţa la ora trei şi patruzeci. Dar ce-i cu tine, fetiţo ? o întrebă speriat bătrînul, văzînd-o că se clatină. O apucă de umăr : De ce plîngi ? Poate că pot să te ajut cu ceva ?

[- O, nu 1 îi răspunse Jenia, stăpînindu-şi plînsul şi luînd-o la goană. Nimeni pe lume nu mă mai poate ajuta acum.

Ajungînd acasă, Jenia îşi înfundă capul în pernă. Dar imediat sări în picioare şi se uită cu necaz la fetiţa adormită. Apoi, venindu-şi în fire, îi potrivi pătura şi alungă iarăşi de pe pernă motănaşul cel roşcat.

După aceea aprinse lumina în verandă, în bucătărie şi în odaie, se aşeză pe divan şi începu să dea din cap. Rămase aşa mult timp, fără să se gîndească la nimic, pe cît se pare. Din întîmplare, atinse cu piciorul acordeonul, care era jos, lingă ea. îl ridică fără să-şi dea seama, şi-şi trecu degetele pe clape. In odaie ră-sună o melodie gravă şi tristă. Deodată îşi întrerupse cîntecul şi se apropie de fereastră. I se scuturau umerii de plîns.

Nu, nu mai avea putere să îndure singură un chin atît de cumplit 1 Aprinse o luminare şi, împiedicîn-du-se la fiecare pas, o luă prin grădină spre şopron.

Iată podul. Iată şi frînghiile, harta, sacii, steagurile. Jenia aprinse felinarul, se apropie de roata de coman-

dă, găsi cablul de care avea nevoie, îl agaţă de cîrlijj şi învîrti roata cu putere.

Timur dormea, cînd Rita îl atinse cu laba pe umărl Dar băiatul nu simţi nîmic. Atunci Rita îi apucă păi tura cu dinţii şi i-o trase în jos.

Timur sări ca ars.

- Ce-i cu tine ? întrebă el nedumerit. Ce s-a în tîmplat ?

Căţeaua se uita în ochii lui, dădea din coadă şi-ş: I scutura capul. Deodată Timur auzi clinchetul clopoţelului de bronz.

Fără să priceapă, cine ar putea să aibă nevoie de e] la miezul nopţii, ieşi pe terasă, şi ridică receptorul telefonului.

- Da, eu sînt. Cine-i acolo ? Tu eşti ?... Tu, Jeniat

La început, Timur ascultă liniştit. Dar îndată prin seră să-i tremure buzele şi faţa i se acoperi cu petei roşii. Respira des şi cu întreruperi.

- Numai pentru trei ore ? întrebă el, tulburat
Plîngi, Jenia ? Te aud eu, plîngi... Lasă, nu trebuie I
Vin îndată !

Timur agăţă receptorul, apoi luă de pe poliţă mersul trenurilor.

- Da, aşa-i, cel din urmă pleacă la ora douăzeci şi
trei şi cincizeci şi cinci de minute, iar următorul abia
mîine la trei şi patruzeci. îşi muşcă buzele : Prea târ
ziu ! Oare, într-adevăr, nu se mai poate face nimic ?
Nu ! E prea tîrziu.

însă steluţa roşie ardea ziua şi noaptea pe poarta casei în care stătea Jenia. Chiar el o zugrăvise, el, cu mîna lui, şi razele ei drepte şi ascuţite păreau că-i, strălucesc şi-i sclipesc şi acum în faţa ochilor.

Fata comandantului era în mare nevoie ! Fata comandantului căzuse, din întîmplare, în cursă...

Timur se îmbrăcă repede, ieşi alergînd în stradă şi peste cîteva minute era dinaintea cerdacului domnului celui cărunt. în cabinetul doctorului era încă lumină. Timur bătu la uşă. I se deschise.

- Pe cine cauţi ? îl întrebă domnul mirat, fără prietenie.
- Pe dumneavoastră - îi spuse Timur.
- Pe mine ? Doctorul se gîndi puţin, apoi, cu un gest larg, deschise uşa şi zise : Atunci intră, te rog !...

'N-au stat prea mult de vorbă.

- Asta e tot ce facem - îşi încheie povestirea Ti-
mur, cu ochi strălucitori. Asta e tot ce facem. Aşa ne
jucăm noi şi iată de ce am nevoie acum de nepotul
^dumneavoastră, Kolea.

Bătrînul se ridică în tăcere. Apoi, cu o mişcare gră-bită, îl apucă pe Timur de bărbie, îi înălţă capul, i se uită drept în ochi şi ieşi.

Trecu în odaia unde dormea Kolea şi-1 scutură de ■măr.

- Scoală-te - zise el - te cheamă...
- Dar eu nu ştiu nimic ! se apără Kolea, holbînd ochii speriat. Crede-mă că nu ştiu nimic, bunicule 1
- Scoală-te ! repetă doctorul cu asprime. A venit să
[te ia un tovarăş de-al tău.

Jenia şedea în podul şopronului pe o grămadă de paie, strîngîndu-şi genunchii cu braţele. îl aştepta pe Timur. Dar în locul lui, în spaţiul gol al ferestrei se arătă capul zbîrlit al lui Kolea Kolokolcikov.

i- Tu eşti ? ! se miră Jenia. Ce cauţi aici ?

- Nici eu nu ştiu - îi răspunse în şoaptă Kolea, speriat. Dormeam ; cînd a venit Timur, m-a sculat şi m-a trimis aici, poruncindu-mi să coborîm amîndoi şi să-1 aşteptăm lîngă portiţă.

- Dar de ce ?

- Nu ştiu. Şi pe urmă, aşa de tare îmi vîjîie şi-mi vuieşte capul, încît crede-mă, Jenia, că nu mai pricep nimic!

în noaptea aceea unchiul Gheorghi era la Moscova.

|Aşa că, neputînd. să-i ceară motocicleta, Timur aprinse felinarul, luă toporul, o strigă pe Rita şi ieşi în grădină. Se opri în faţa uşii încuiate şi se uită cînd la topor, cînd la lacăt. Da, îşi dădea seama că nu se cuvenea să facă

aşa ceva, dar n-avea altă ieşire. Cu o lovitură pu terni ii de topor, sfărîmă lacătul şi scoase motocicleta din şoprcl

- Rita I şopti el cu amărăciune, lăsîndu-se într-il genunchi şi sărutînd căţeaua pe bot. Nu te supăra ! Df nu se putea altfel...

Jenia şi Kolea stăteau lîngă portiţă. Fără veste, în dl părtare se ivi o lumină care se apropia fulgerător. Li mina venea drept asupra lor. Se auzi vîjîit de motel Orbiţi, îşi închiseră ochii şi se tras eră lîngă gard, cîn<| deodată, lumina se stinse, motorul amuţi şi în faţa lor ii ivi Timur.

- Kolea - zise el, fără să-1 mai întrebe nimic - 1| rămîi aici, să păzeşti fetiţa care doarme. Răspunzi pal tru ea în faţa întregului detaşament! Jenia, urcă-tel înainte ! La Moscova !

Fetiţa ţipă de bucurie, se repezi la Timur, îl îmbrăţiţ cît putu de tare şi-1 sărută.

- Urcă-te, Jenia, urcă-te ! strigă Timur, încereînd s| pară autoritar. Ţine-te mai bine 1 Haide, pornim 1 ;

dăm drumul!

Motorul începu să pîrîie, claxonul urlă şi în curîn] luminiţa roşie de la spatele motocicletei dispăru di ochii lui Kolea, care se uita după ea buimăcit.

Băiatul mai rămase puţin locului, apoi ridică de jc un băţ şi, ţinîndu-1 în cumpănire ca pe o puşcă, făc înconjurul vilei cu ferestrele luminate.

- într-adevăr - mormăi el, călcînd cu important I

- e grea slujba de ostaş ! N-ai linişte nici zi, nic •

noapte....

...Era aproape ora trei. Colonelul Aleksandrov statei lîngă masa pe care era un ceainic, rece acum, felii d salam, de brînză şi de franzelă.

- Peste o jumătate de oră trebuie să plec - îi zişi el Olgăi. îmi pare rău că n-am putut-o vedea pe Jenka.. I Olia, plîngi ?

- Nu înţeleg de ce n-a venit. Mi-e aşa de milă di ea, cu atîta nerăbdare te aştepta ! Acum o să-şi iaşi din minţi de-a binelea. Iar ea şi aşa era cam într-<j ureche.

170

- Olia - zise colonelul, ridicîndu-se - eu nu ştiu nimic. Totuşi nu cred că Jenka a nimerit într-un cerc de băieţi răi, care să-i strice caracterul şi să pună stă-pînire pe ea. Nu e în firea ei.

- Atît mai lipseşte - şi Olga se îmbufna - să i-o mai spui şi pe-asta 1 Că şi aşa i-a intrat în cap că seamănă la caracter cu tine ! în ce-o fi semănînd, nu ştiu. Odată, s-a urcat pe acoperiş şi a dat drumul unei frînghii pe hogeac. Cînd să pun mîna pe fierul de călcat, fierul a sărit în sus 1 Acum, altceva. La plecarea ta, avea patru rochii. Pe două le-a făcut ferfeniţă, a treia i-a rămas scurtă, iar pe a patra, deocamdată, nu i-o dau s-o p'oarte. în vremea asta i-am cusut eu, cu imîna mea, încă trei rochii, noi-nouţe. Dar tot ce îmbracă face praf imediat. Cînd o cauţi, e zgîriată şi plină de vînătăi. Şi cînd o vezi făcîndu-şi guriţa mică, cu ochii ei mari şi albaştri, îţi vine a crede că e o floare, nu un drac de fată I Dar întreabă-mă pe mine ce fel de floare-i! Oho ! Cum o atingi, te frigi. Aşa că nici prin gînd să nu-ţi treacă, tată, că seamănă la fire cu tine. Şi lucrul acesta te rog să i-1 spui şi ei, că de nu, e în stare să ţupăie trei zile pe hogeac !

- Bine, bine - încuviinţă colonelul, îmbrăţişînd-o.

0 să-i spun. O să-i scriu. Dar şi tu, Olia, las-o mai do

mol, n-o mai ţine atîta din scurt! Să-i spui că mi-e dragă şi că n-am uitat că trebuie să mă întorc curînd. Şi să-i mai spui că n-are voie să plîngă după mine, pentru că e fată de comandant!

- Degeaba, că tot o să plîngă ! zise Olga, strîngîndu-se lîngă el. Şi eu sînt fată de comandant, şi uite, piîng 1 mm

Tata se uită la ceas, se apropie de oglindă, se încinse cu centironul şi începu să-şi aşeze bluza. Deodată, uşa din faţă se izbi cu zgomot, draperia se dădu la o parte şi, cu umerii ridicaţi, de parcă stătea gata- să se repeadă, l Jenia se ivi în prag.

1 Dar iii loc să strige de bucurie, să sară şi să se repeadă, Jenia se apropie încetişor şi fără zgomot de tatăl ei şi-şi sprijini obrazul, în tăcere, de pieptul lui. Fruntea-i era stropită cu noroi, rochia mototolită şi plină de i>ete. Văzînd-o aşa, Olga o întrebă, speriată:

- De unde vii, Jenia ? Cum de-ai ajuns aici ?

Fără să se întoarcă, Jenia dădu numai din mînă, ceea ce însemna : „Stai puţin !... Lasă-mă în pace !... Nu mă întreba !..."

Tata o strînse în braţe, se aşeză pe divan şi o luă pe genunchi. Apoi se uită la faţa ei şi-i şterse cu palma fruntea stropită cu noroi.

- Da, foarte bine ! Eşti un om şi jumătate, Jenia I

- Dar uită-te, eşti plină de noroi, ţi-s obrajii negri de murdari ce-s ! Cum ai ajuns aici ? o întrebă din nou oiga._vm

Jenia arătă spre draperia uşii, şi atunci Olga îl văzu pe Timur.

Băiatul îşi scotea jambierele de piele. Pe o tîmplă avea o pată mare de ulei galben, iar faţa-i era asudată şi obosită, ca a omului care şi-a îndeplinit cu cinste munca zilei. Salută, aplecîndu-şi capul.

- Tată ! strigă Jenia, sărind de pe genunchii lui şi

alergînd spre Timur. Să nu crezi pe nimeni! Ceilalţi nu ştiu nimic ! Acesta e Timur, cel mai bun tovarăş al meu !

Tata se ridică- şi, fără să stea la gînduri, se apropie de Timur şi-i strînse mîna. Un zîmbet fugar de biruinţă lunecă pe faţa Jeniei: aruncă o privire iscoditoare spre Olga, care, descumpănită şi încă nedumerită, se apropie de Timur :

- Ei... atunci... bine-ai venit!

Atunci pendula bătu ora trei.

"---* Tată j- se sperie Jenia - te şi duci? Ceasul nostruTiierge înainte... .,Fnri Nu, Jenia, e ora trei.

- Tată, să ştii că şi ceasul tău merge înainte. Şi fata se repezi la telefon şi ceru „ora exactă". In receptor se auzi un glas metalic şi monoton :

- E ora trei şi patru minute !

Jenia aruncă o privire la ceas şi oftă :

- Nu merge înainte decît cu un minut... Tată, ia-ne şi pe noi la gară, să te conducem pîna la tren I

- Nu se poate, Jenia. Acolo n-o să am timp pentru voi.

De ce ? Doar ai bilet, nu-i aşa ?

- Desigur.

- într-un vagon capitonat ?

- Fără îndoială.

- O, cum aş vrea să călătoresc cu tine într-un va-. I gon capitonat... să ne ducem departe, departe de tot!...

...O gară ? Nu, mai curînd o staţie de mărfuri, ca acelea de la periferiile Moscovei, cum ar fi Triajul, să zicem. Numai linii, numai macazuri, trenuri de marfă şi j vagoane. Oameni, nici pomeneală. Pe una din linii staţionează un tren blindat. Iată, s-a deschis puţin feres-truia de fier şi o clipă s-a arătat faţa luminată de flăcări a mecanicului. Pe peron stă tatăl Jeniei, colonelul Alek-sandrov, îmbrăcat cu o haină de piele. Deodată, un locotenent se apropie de el, salută şi-1 întreabă :

- Tovarăşe comandant, putem pleca ?

- Da ! Colonelul se uită la ceas : trei şi cincizeci şi trei de minute. Ordinul e să plecăm la ora trei şi cincizeci şi tţei de minute.

Apoi colonelul Aleksandrov se îndreptă spre un va-gon. Se uită în sus : se luminează de zi, însă cerul e în- [norat. Se prinde de barele pline de rouă. în faţa lui se deschide o uşă grea. Şi în clipa cînd pune piciorul pe scară, se întreabă zîmbind :

- Călătoreşti într-un vagon capitonat, nu-i aşa ? HI

- Desigur, într-un vagon capitonat...

Uşa grea de oţel se închide cu zgomot în urma lui. Apoi, uriaşa namilă blindată se urneşte din loc, uşor, fără smucituri nici zăngănit de fier şi, treptat-treptat, ia viteză. Trece locomotiva, defilează turelele tunurilor. Moscova rămîne în urmă. E ceaţă. Stelele se sting una cîte una. Se luminează de zi.

în dimineaţa următoare, cînd Gheorghi se întoarse de la muncă, şi nu-1 găsi nici pe Timur, nici motocicleta, se hotărî pe loc să-1 trimită pe Timur acasă la maică-sa. Se aşeză să scrie o scrisoare cumnatei sale, dar deodată văzu pe cărare un ostaş roşu.

Ostaşul se apropie de fereastră, scoase un plic şi întrebă :

■- Tovarăşul Gâraev ?

■ - Eu sînt.

- Gheorghi Alekseevici ?

- Da.

- Luaţi plicul şi semnaţi de primire.

Ostaşul plecă. Gheorghi se uită la plic şi fluieră cu înţeles. în sfîrşit - iată că sosise ceea ce aştepta de atîta timp ! Deschise plicul, citi hîrtia, apoi mototoli scrisoarea începută. Nu mai avea nici un rost acum să-1 trimită pe Timur la maică-sa. Dimpotrivă, trebuia s-o cheme telegrafic, să vină ea aici, la el.

Cînd Timur intră în odaie, Gheorghi, înfuriat, bătu cu pumnul în masă. Dar în urma lui Timur veneau Olga şi Jenia.

- Domol! zise Olga. Nu trebuie nici să strigi, nici să baţi cu pumnul în masă. Timur n-are nici o vină. Dumneata şi cu mine sîntem vinovaţi 1

- Aşa-i - se amestecă în vorbă Jenia - nu mai ţipa la el! Şi tu, Olga, nu te apropia de masă, că pistolul cela pocneşte grozav!

Gheorghi se uită la Jenia, apoi la pistol şi la toarta ruptă a scrumierei de ceramică. In mintea lui încolţi o bănuială. Misterul începea să se dezlege. întrebă :

- Prin urmare, tu ai fost în noaptea aceea aici, Jenia ?

- Da, eu. Olia, spune-i tu toată întâmplarea, să priceapă omul. în vremea asta, noi luăm puţin gaz şi o eîrpă şi ne ducem să curăţăm motocicleta...

A doua zi, în timp ce Olga era pe verandă, intră pe portiţă un ofiţer. Călca apăsat şi sigur, ca omul care vine la el acasă, şi Olga, mirată, se ridică să-1 întâmpine. în faţa ei stătea Gheorghi, în uniformă de căpitan de tancuri.

- Ce înseamnă asta ? îl întrebă Olga, încet. E un... rol nou, într-o nouă operă ?

- Nu .- îi răspunse Gheorghi. Nu e un rol nou, ci doar o nouă uniformă. Am venit numai pentru o clipă, să-mi iau rămas bun.

- Şi astea - întrebă Olga, arătînd petliţele şi înro-şindu-se uşor - şi astea înseamnă ceea ce mi-ai spus

atunci ?... „Noi pătrundem de-a dreptul în inimă, chiar | şi prin betonul armat" ?

- Da, întocmai... Olia, cîntă-mi ceva înaintea ple-j

carii la drum lung !

Gheorghi se aşează. Olga îşi luă acordeonul:

- ...Aviatori! Mitraliere, tunuri!

Plecaţi acum

In lungul vostru drum.

De-o să vă-ntoarceţi curînd,

Asta eu nu pot să ştiu,

Dar să vă-ntoarceţi oricînd,

Fie chiar şi mai tîrziu !

Hei! Dar pe unde-aţi fi - Sus în văzduh, sau pe mări, Sau peste duşmane ţări - Voi, aripi dragi, veţi zbura, Cu cîte-o roşie stea, Necruţătoare, Iar eu vă voi aştepta Cu nerăbdare I

- Vezi, ţi-am cîntat - zise Olga. Numai că ăsta-i un cîntec cu aviatori. Cu tanchişti nu cunosc nici imul aşa de frumos.

- Nu-i nimic - răspunse Gheorghi. O să găseşti un cuvînt bun pentru mine şi fără cîntec.

Olga rămase pe gînduri şi, în timp ce căuta cuvîntul acela bun şi potrivit, tăcută, se uită ţintă în ochii lui, cenuşii, care acum nu mai rîdeau.

...Jenia, Timur şi Tania erau în grădină.

- Ascultaţi - le propuse Jenia - Gheorghi trebuie»
să plece dintr-o clipă în alta. Ce-ar fi să adunăm tot
detaşamentul şi- să-1 petrecem ? Hai să dăm semnalul
de adunare generală, după instrucţiunea numărul unu.
Să vedeţi ce zarvă o să stîrnim !

- Nu se poate - zise Timur. -- De ce ?

- Nu se poate 1 N-am mai petrecut aşa pe nimeni.

- Ei, dacă nu se poate, nu se poate ! încuviinţă
Jenia. Aşteptaţi-mă aici, că mă duc să beau puţină apă.
76

După ce plecă Jenia, Tania începu să rida.

- De ce rîzi ? o întrebă Timur, nedumerit.

Tania rîse şi mai tare.

- Bravo, Jenia, deşteaptă fată ! „Mă duc să beau puţină apă" !

- Atenţiune ! se auzi din podul şopronului glasul limpede şi victorios al Jeniei. Dau semnalul de adunare generală, după instrucţiunea numărul unu!

- Ce faci, nebuno ? strigă Timur, sărind ca ars. Acuşi or să se adune o sută de băieţi!

Insă era prea tîrziu. Roata cea grea scîrţîi şi începu să se învîrtească. Cablurile tresăriră : „Trei-stop", „trei-stop", oprire ! Şi pretutindeni - pe sub acoperişurile şoproanelor, prin cămări, prin coteţele găinilor - începură să sune clopoţeii, pîrîitoarele, sticlele şi tinichelele de semnalizare. Şi dacă nu o sută, dar cel puţin cincizeci de băieţi alergară la semnalul cunoscut.

- Olia - strigă Jenia, urcîndu-se pe terasă ca o furtună - mergem şi noi să-1 petrecem! Sîntem mulţi. Ia te uită pe fereastră !

- Oho! se minună Gheorghi, dînd perdeaua la o parte. Dar sînteţi un detaşament întreg, bun de îmbarcat în tren şi de trimis pe front!

- Nu se poate ! repetă Jenia, oftînd, vorbele lui Timur. Toţi şefii şi toţi comandanţii au primit poruncă să alunge de pe front pe toţi băieţii. Şi-mi pare aşa de rău ! Eu, că-s fată, şi încă m-aş

încumeta la luptă, la atac. Mitralierele în linia de foc !... Aş fi cea dintîi!

- Cea dintîi ?... o îngînă Olga. Da, cea dintîi lăudă-roasă şi capul răutăţilor ! Apoi, petrecîndu-şi cureaua acordeonului pe după umăr, adăugă : Dacă-i vorba să-1 petrecem, atunci să-1 petrecem cu muzică.

Coborîră în stradă. Olga începu să cînte la acordeon. Deodată izbucni fanfara de amatori din fruntea coloanei : un amestec de tinichele, de sticle şi borcane lovite cu beţele. Şi toată lumea se pomi să cînte.

Alaiul o luă pe străzile înverzite, îngroşîndu-se mereu. La început, oamenii nu înţelegeau ce însemnau zgomotul şi gălăgia aceea. De ce şi cu ce prilej cînta atîta lume ? Dar după ce aflau, zîmbeau şi, unii numai în gînd, alţii în gura mare, îi urau lui Gheorghi

- 77

drum bun. In timp ce mulţimea se apropia de peron, trecu prin gară, fără să se oprească, un tren militar.

în primele vagoane erau ostaşi roşii. Toată lumea le făcu semne cu mîna, strigînd „ura" 1 Trecură apoi platforme deschise, încărcate cu căruţe, deasupra cărora se înălţa o întreagă pădure de oişti verzi. Urmară vagoane încărcate cu cai. Caii dădeau din cap, meste-cîndu-şi fînul. Oamenii îi petrecură şi pe ei cu urale. In sfîrşit, trecu o platformă pe care era ceva mare şi colţuros, acoperit cu grijă cu o prelată cenuşie. Alături stătea o santinelă, legănîndu-se în ritmul vagonului. Eşalonul dispăru în depărtare, iar în faţa peronului se opri un tren de pasageri. Şi Timur îşi luă rămas bun de la unchiul său.

Olga se apropie de Cheorghi.

- La revedere 1 îi zise ea. Cine ştie pentru cît timp ne despărţim...

El clătină din cap şi-i strînse mîna:

- Ştiu eu ?... Cum o vrea soarta I

Deodată răsună fluieratul locomotivei, urmat de larma şi de tunetele asurzitoare ale fanfarei. Trenul plecă. Olga rămase gînditoare. Iar în ochii Jeniei se citea o fericire nesfîrşită, pe care nici ea singură n-o înţelegea.

Timur era tulburat, dar se stăpînea'»

- Vezi, acum am rămas şi eu singur - zise el cu glas schimbat. Şi, îndreptîndu-se imediat din mijloc, adăugă: Adică nu, mîine soseşte mama.

- Dar eu ? strigă Jenia.. Dar ei ? Şi arătă spre tovarăşi. Dar asta ? şi bătu cu degetul în steaua roşie.

- Fii liniştit! îi zise Olga lui Timur, trezindu-se din gîndurile ei. Totdeauna te-ai gîndit la cei din jurul tău. Acum te vor răsplăti şi ei la fel.

Timur înălţă capul. Şi nici atunci, nici chiar atunci, el, băiatul neprefăcut şi de ispravă, nu putu să răs-pundă altfel.

îmbrăţişîndu-şi cu privirea tovarăşii, zîmbi şi zise:

- Stau şi mă uit... Toată lumea e mulţumită. Toată lumea e liniştită... Prin urmare sînt şi eu liniştit!

Anul 1940

GIUK SI GHEK

Era odată un om care trăia într-o pădure din apropierea Munţilor Albaştri. Muncea mult, şi cum lucrul lui nu mai avea sfîrşit, nu era chip să se ducă şi el acasă, în concediu.

Şi aşa veni iarna şi omul nostru nu mai putea de dorul casei. Atunci, cu învoirea mai-marilor lui, îi trimise soţiei sale o scrisoare, rugînd-o să vină împreună cu copiii la el, în pădure.

Omul acela avea doi băieţi - pe Ciuk şi pe Ghek.

Amîndoi stăteau, împreună cu mama lor, foarte departe, într-un oraş mare, în cel mai frumos oraş din lume.

Stele roşii scînteiau ziua şi noaptea deasupra turnurilor lui. Oraşul acesta - aţi ghicit, desigur - era Moscova.

în momentul cînd poştaşul urca scara, Ciuk şi Ghek se ciorovăiau, sau mai bine zis se băteau în toată legea, urlînd cît îi ţinea gura. N-aş putea să spun de la ce se luaseră. Mi se pare că Ciuk şterpelise o cutie de chibrituri de la Ghek sau, dimpotrivă, Ghek ciordise de la Ciuk o cutie de cremă de ghete goală.

seră cîte un pumn şi se
e unul, cînd se auzi sonerîaTT3ăic\ii
altul, îngrijoraţi. Credeau ci se in-
mama lor era tare ciudată. Nu-i certa

nici nu striga la ei, ci îi despărţea fru-
a pe fiecare în altă odaie. Şi pe urmă
iri chiar şi două, nu le mai dădea voie
'ună. Şi într-un ceas - tic-tac - nu-s
de şaizeci de minute, iar
]|
fi şterseră repede lacrimile a mamei.
tasul cu o scrisoare. |r-un glas :

ire de la tata 1 De la tata, n. .l.i. că vine curînd acasă, ră să bată din picioare, să a pe divan. Pentru că, deşi bras, cînd lipseşte tata de le zile, chiar şi la Moscova ericiţi, încît nici nu băgară casă.

mirată cînd văzu cum ngiţi pe spate şi, urlind cît iiele în perete cu atîta pu-upra divanului se clătinau,

stătea
ii cu
j de •
remura.

Dar cînd mama află motivul bucuriei

doar vînt de pe divan, scoase şuba la repezeală fi | îai scuture din păr fulgii, care îi şi sclipeau acum deasupra sj
nu-i mai
scrisoarea, emea asta cenelor ei

Toată lumea ştie că scrisorile aduc ori veşti bune, ori veşti rele. De aceea, cît timp mama citi scrisoarea, Ciuk şi Chek urmăriră cu atenţie expresia feţei sale.

La început, mama se încruntă, şi atunci se încruntară şi ei. Dar în purînd mama începu să zîmbească şi băieţii înţeleseră că scrisoarea aducea veşti bune.

- Tata nu poate veni - le spuse marna, punînd
scrisoarea la o parte. Mai are încă mult de lucru şi cei
mari nu-1 lasă sa plece la Moscova.

Dezamăgiţi, Giuk şi Ghek se uitară buimaci unul la altul. Va să zică, scrisoarea -era cît se poate de rea...

Bosumflaţi, pufniră pe nas, uitîndu-se cu ciudă la mama, care, cine ştie de ce, zîmbea.

- Nu vine el - urmă mama - dar în schimb ne
cheamă pe noi la el.

Ciuk şi Ghek săriră în sus de pe divan.

- Ciudat om mai e şi tatăl vostru ! oftă mama. Uşor de zis, să mergem la el! Ca şi cum ar fi la doi paşi: te urci în tramvai, şi gata...

- Ba nu - zise Ciuk. O dată ce ne cheamă, trebuie să ne ducem.

- Prost mai eşti! făcu mama. Ca să ajungem acolo, trebuie să mergem mai întîi cu trenul mii şi mii de kilometri, pe urmă cu sania prin taiga. Iar în taiga te pomeneşti că dăm peste lupi şi urşi... Ce i-a mai venit în minte ! Numai gîndiţi-vă !

- I-ha! chiuiră Ciuk şi Ghek într-un glas. Şi, fără să mai stea la.gînduri, îi declarară mamei că erau gata să meargă nu o mie, dar şi o sută de mii de kilometri. Lor nu le era frică de nimic, amîndoi erau curajoşi: nu goniseră ei cu pietre, ieri, cîinele cela străin care intrase în curte ?

Şi mult timp au vorbit aşa, dînd din mîini, sărind şi bătînd din picioare. Iar mama stătea şi-i asculta în tăcere, în sfîrşit, izbucni în rîs, îi luă pe amîndoi în braţe, îi învîrti şi-i trînti pe divan.

Să ştiţi că de mult aştepta ea scrisoarea aceea şi acum doar îi necăjea pe Ciuk şi pe Ghek, aşa, anume, fiindcă era tare poznaşă.

Trecu o săptămînă întreagă pînă cînd mama îşi termină pregătirile de plecare. Dar nici Ciuk şi Ghek nu statură cu mîinile în sîn.

Ciuk îşi meşteri un pumnal dintr-un cuţit de bucătărie, iar Ghek căută un băţ neted, îi bătu un cui la unul din capete şi în felul acesta îşi făcu o suliţă aşa de trainică, încît, dacă ar găuri pielea vreunui urs şi apoi i-ar înfige

suliţa aceea în inimă, nu mai încape îndoială că ursul ar muri pe loc.

în sfîrşit, toate treburile erau gata şi bagajele făcute. Au pus la uşă încă un lacăt, ca nu cumva să-i prade hoţii. Dulapul fusese scuturat de resturile de pîine, de făină şi de arpacaş, ca să nu se încuibeze şoarecii în casă. După aceea, mama se duse la gară să cumpere bilete pentru trenul din seara următoare.

Dar în lipsa ei, Ciuk şi Ghek se luară la ceartă. O, dacă ar fi ştiut ei cîte necazuri avea să le aducă ciondăneala aceea, nu s-ar fi certat pentru nimic în lume 1

Strîngător de felul lui, Ciuk avea o cutiuţă lată de metal, în care păstra foiţe de staniol de la pachetele cu ceai, hîrtiuţe poleite în care fuseseră învelite bomboane (dacă aveau pe ele un tanc, un avion sau un soldat roşu), pene de cioară pentru săgeţi, păr de cal pentru unele scamatorii de-ale lui şi multe alte lucruri grozav de trebuincioase. Ghek n-avea asemenea cutie. De altfel, Ghek era mai gură-cască, dar în schimb ştia să cînte frumos.

Şi iată că, tocmai cînd Ciuk se ducea să-şi ia din ascunzătoare cutiuţa lui nepreţuită, iar Ghek cînta în odaie, intră poştaşul şi-i dădu lui Ciuk o telegramă pentru mama.

Ciuk vîrî telegrama în cutiuţă şi se duse să vadă de ce Ghek nu mai cînta, ci zbiera cît îl ţinea gura :

R-ra! R-ra ! Ura, măi! Haide, dă-i, ţi dă-i, şi dă-i l

Curios, Ciuk deschise puţin uşa. Şi ce văzu îl înfurie aşa de grozav, încît începură să-i tremure mîinile.

De speteaza unui scaun aşezat în mijlocul odăii atîma. un ziar zdrenţuit de împunsături de suliţă. Şi dacă ar fi fost numai atît 1 Dar blestematul de Ghek, închipuin-du-şi, se vede, că avea de-a face cu un urs adevărat, împungea furios o cutie galbenă de pantofi, de-a mamei, în care Ciuk îşi păstra o trompetă de tinichea, trei insigne colorate de la sărbătoarea lui Octombrie, şi banii : patruzeci şi şase de copeici - pe care, în loc să-i cheltuiască pe fleacuri cum făcuse frate-său Ghek, îi păstra cu grijă pentru călătoria lor cea lungă.

Văzînd cutia găurită, Ciuk luă suliţa din mîinile lui Ghek, o rupse pe genunchi şi o aruncă pe podele.

Atunci Ghek se repezi ca un hultan la Ciuk, îi smulse jdih mîini cutia de metal şi, urcîndu-se dintr-o săritură pe fereastră, o aruncă afară, prin geamul deschis.

Necăjit, Ciuk începu să se vaiete şi să strige cît îl ţinea gura : „Telegrama 1 Telegrama !" Şi se repezi în stradă aşa cum era, numai cu paltonul, fără căciulă şi fără galoşi. Simţind că gluma se îngroaşă, Ghek se luă după el.

Dar în zadar căutară amîndoi cutiuţa de metal, cu telegrama pe oare n-o citise încă nimeni!

Căzuse, pesemne, în vreun troian şi zăcea acum adînc sub zăpadă, sau pe cărare, de unde o ridicase vreun trecător. In orice caz, într-un fel sau altul, cutia era pierdută pentru totdeauna, împreună cu toate comorile din ea şi cu telegrama nedesfăcută.

Întorşi în casă, Ciuk şi Ghek rămaseră multă vreme fără să spună un cuvînt. Se împăcaseră, deoarece ştiau de mai 'nainte că amîndoi aveau s-o păţească urît cu mama. Dar cum Ciuk era cu un an mai mare decît Ghek şi se temea să nu încaseze el mai mult, îi propuse celuilalt:

- Ştii una, Ghek ? Adică ce-ar fi să nu-i spunem nimic mamei despre telegramă ? Mare lucru, o tele gramă ! Ce nevoie avem noi acum de telegramă ? Parcă nu-i bine şi aşa ?

- Nu-i frumos să minţim - oftă Ghek. Mama se supără grozav cînd spunem minciuni.

- Dar nu spunem nici o minciună ! se bucură Ciuk. Dacă ne întreabă unde-i telegrama, atunci o să-i spunem. Dar dacă nu ne întreabă, de ce să ne repezim ? De ce să facem pe grozavii ?

- Fie şi aşa - se învoi Ghek. Dacă nu-i nevoie să minţim, facem cum zici tu. Ştii că ai avut o idee bună ?

Abia căzuseră la învoială, cînd intră şi mama. Era mulţumită că găsise locuri bune în tren. Totuşi observă numaidecît că scumpii ei băieţaşi erau trişti şi aveau ochii plînşi.

- Ia să-mi spuneţi, cetăţeni - îi întrebă ea, scutu-rmdu-şj zăpada de pe haină - de la ce v-aţi bătut în lipsa mea ?

- Nu ne-am bătut - tăgădui Ciuk.

- Nu ne-am bătut - întări şi Ghek. Am vrut să ne batem, dar ne-am răzgîndit repede.

- Grozav îmi place cînd vă răzgîndiţi - zise mama.

Se dezbrăcă, se aşează pe divan şi le arătă biletele de tren. Erau verzi: unul mai mare şi două mai mici. Mîn-cară devreme, apoi zgomotele se potoliră, lumina se stinse şi toţi trei adormiră.

In ce pliveşte telegrama, mama nu ştia nimic şi de aceea, bineînţeles, nu întrebă nimic.

A doua zi .porniră la drum. Dar cum trenul pleca din gară foarte tîrziu, la început Ciuk şi Ghek nu văzură nimic interesant prin ferestrele întunecate.

Peste noapte, Ghek se trezi să bea puţină apă. Becul din tavan era stins. Cu toate astea, tot ce-1 înconjura era învăluit într-o lumină albăstruie : şi paharul care tremura pe măsuţa acoperită cu un şerveţel alb, şi portocala aurie, care părea acum verzuie, şi faţa mamei care, legănată de vagon, dormea dusă. Prin geamul înflorit cu flori de gheaţă, Ghek zări luna, însă o lună aşa de mare, cum nu mai văzuse niciodată la Moscova. Şi atunci băiatul se gîndi că, fără îndoială, trenul alerga peste munţi înalţi, aşa că erau mai aproape de lună. '

Ghek o trezi pe marna şi-i ceru apă. Dar, pentru un anumit motiv, mama nu-i dădu apă, ci îi spuse să mă-nînce o felie de portocală, Ghek se bosumflă, mîncă o felie de portocală, dar somnul îi pierise. Dădu cu cotul în Ciuk, cu gînd să-1 trezească şi pe el. Ciuk mormăi înciudat, dar nu se trezi.

Atunci Ghek îşi puse pîslarii, deschise încet uşa şi ieşi pe culoar.

Culoarul era lung şi îngust. De-a lungul peretelui din] afară se înşirau cîteva strapontine, care se ridicau cu zgomot cînd te sculai de pe ele. Tot în culoarul acela mai dădeau încă zece uşi. Şi toate uşile erau roşii şi strălucitoare şi aveau mînere galbene, aurite.

Ghek se aşează pe o strapontină, apoi pe alta şi tot aşa pînă aproape de capătul vagonului. Insă tocmai atunci <

trecu însoţitorul cu un felinar în mînă şi-1 făcu de ocară că trîntea strapontinele în timp ce călătorii dormeau.

însoţitorul plecă, iar Chek se grăbi să se întoarcă în compartiment. Abia izbuti să deschidă uşa. O închise la Ioc încetişor, ca să nu se trezească mama, şi se trînti pe canapeaua moale. Dar cum buftea de Ciuk se lăţise ca o broască, fără să mai stea pe gînduri, Ghek îi repezi un pumn în coastă, să se dea mai încolo.

Şi atunci se petrecu un lucru înspăimîntător: în locul feţei bălaie şi rotunde a lui Ciuk, se ridică chipul mustăcios şi ursuz al unui moş, care îl întrebă cu mînie :

- Care mă împinge ?...

Văzînd aşa ceva, Ghek începu să urle cît îl ţinea gura. Speriaţi, călătorii săriră de pe băncile lor şi aprinseră lumina. Iar Ghek, înţelegînd că nimerise într-un compartiment străin, se porni să urle şi mai cumplit.

Dar călătorii îşi dădură seama ce se întâmplase şi începură să rîdă. Moşul cel mustăcios îşi puse pantalonii şi bluza militară şi-1 duse pe Ghek în compartimţen-tul lui.

Băiatul se strecură sub pătură şi se linişti numaidecît, în legănatul vagonului şi în şuieratul vîntului de afară.

Luna uriaşă, nemaipomenit de mare, învăluia din nou în lumina ei albăstruie paharul care tremura, portocala aurie de pe şerveţelul alb şi chipul mamei, care zîmbea prin somn cine ştie cărei vedenii, şi habar n-avea de aventurile băiatului ei.

în cele din urmă adormi şi Ghek.

...Şi Ghek visează-un vis ciudat:

Vagonul, iată, a-nviat! S-aude-un zvon - şi dintr-o dată, Vorbeşte fiecare roată / Gonind, vagoanele-ntr-un glas Stau cu maşina la taifas.

întîiul

vagon

- Grăbeşte-n noapte, draga mea, Că drumu-i lung în faţa ta !

85

Al doilea:

- Voi, faruri, daţi din plin lumină,
Fină s-o face zi deplină 1

Al treilea .

- Să ardă focul duduind,
Mereu spre răsărit gonind!

Al patrulea :

- Iar noi, zorind pe fiecărei * Să stăm de vorbă, surioare, Pîn la Albaştrii Munţi din zare!

Cînd se trezi Ghek, roţile nu mai stăteau de vorbă între ele, ci bocăneau uniform sub podeaua vagonului. Prin geamurile îngheţate intra soarele. Paturile erau făcute. Ciuk, care se şi spălase, ronţăia un măr. Iar mama şi militarul cel mustăcios stăteau în faţa uşii deschise şi se prăpădeau de rîs de păţania lui Ghek. Cum îl văzu că deschide ochii, Ciuk îi arătă lui Ghek un creion, avînd în vîrf o apărătoare făcută dintr-un cartuş galben, pe care-1 primise în dar de la militarul cel mustăcios.

Dar Ghek nu era nici invidios şi nici lacom. E drept că umbla cu capul în nori şi că era gură-cască. Nu numai că intrase astă-noapte într-un compartiment străin, dar uite că chiar acum nu-şi putea aduce aminte cu nici un chip unde-şi pusese pantalonii. în schimb, cînta frumos.

După ce se spălă şi-i spuse bună dimineaţa mamei, Ghek îşi lipi fruntea de geamul rece şi începu să cerceteze cu ochii ţinutul prin care treceau, ce făceau şi cum trăiau oamenii de pe acolo. Şi în timp ce Ciuk umbla de la o uşă la alta şi făcea cunoştinţă cu călătorii,. care-i ofereau cu plăcere fel de fel de nimicuri - unul un dop de cauciuc, altul un cui, al treilea o bucată de sfoară - Ghek vedea pe fereastră o mulţime de lucruri interesante.

Iată o căsuţă de pădurar. Deodată, un băieţaş încălţat cu pîslari uriaşi, dar numai în cămaşă, iese în cerdac cu o pisică în braţe. Buf! şi pisica se duce de-a tumba în

troianul moale, de unde iese cu mare greutate, şi începe să fugă în salturi pe zăpada afinată. Ar fi interesant să ştii pentru ce o aruncase. Fără îndoială că şterpelise ceva de pe masă...

Dar iată că nu se mai vede nici căsuţa, nici băieţaş şi nici pisică. Acum, în mijlocul cîmpiei se înalţă o uzină. Cîmpia e albă, coşurile sînt roşii, fumul e negru, iar lumina dinăuntru e galbenă. Ar fi interesant să ştii ce se lucrează în această uzină ! Iată o gheretă în care stă o santinelă cu cojoc. Din pricina cojocului ostaşul pare atît de înalt şi de gros, încît puşca lui e subţire ca un fir de pai. Totuşi, numai încearcă să te apropii!

Prin faţa ferestrei începu apoi să dănţuiască o pădure. Copacii mari din faţă săreau repede, dar cei mai din fund se mişcau încet, de parcă-i mîna, domol, un rîu de zăpadă.

I Ghek îl strigă pe Ciule, care tocmai intra în compartiment încărcat cu daruri, şi începură să se uite împreună.

Trecură în drumul lor prin gări mari şi luminoase, în care pufăiau şi gîfîiau cîte o sută de locomotive deodată. Trecură şi prin gări mici, aşa de mici, încît, pe cinstea mea, nu erau mai mari decît prăvălioara din colţ, de lîngă casa lor din Moscova, în care se vindeau fel de fel de mărunţişuri. întâlniră în drum trenuri încărcate cu minereuri, cu cărbuni şi cu grinzi uriaşe, aproape cît o jumătate de vagon de groase.

Ajunseră din urmă şi un tren care transporta boi şi vaci. Locomotiva trenului aceluia nu părea bună de nimic, iar fluieratul ei era subţire şi ascuţit. Şi tocmai atunci prinse să ragă un bou : mu-u !... Pînă şi mecanicul întoarse capul, închipuindu-şi, fără îndoială, că venea din urmă o locomotivă mai mare.

într-o haltă, trenul lor se opri paralel cu un tren greu, blindat. Ţevile tunurilor, acoperite cu huse, ieşeau la iveală din turele. Veseli, ostaşii roşii tropăiau din picioare, rîdeau şi-şi încălzeau mîinile bătîndu-şi-le una de alta.

Iar lîngă trenul blindat stătea tăcut şi gînditor un bărbat îmbrăcat cu o haină de piele. „Ăsta trebuie să fie comandantul - îşi ziseră Ciuk şi Ghek. Nu aşteaptă,

nici vorbă, decît un ordin de la Voroşilov, ca să deschidă focul asupra duşmanului..."

într-adevăr, multe lucruri văzură de-a lungul călă-
teoriei lor. Păcat doar că afară viscolea aproape tot
timpul, aşa că ferestrele vagonului erau de multe ori
astupate cu zăpadă. :|$p^ j v$«\

în sfîrşit, într-o dimineaţă trenul se opri într-o gară mică. Mama abia avu cînd să-i dea jos pe Ciuk şi pe Ghek şi să-şi primească bagajele din mîinile militarului, că trenul o şi luă din loc.

Geamantanele fură aşezate în zăpadă. Curînd, peronul de scînduri se goli: tata nu venise să-i aştepte... Atunci mama se supără pe tata şi, lăsînd copiii să păzească bagajele, se duse să-i întrebe pe cei cu săniile pe care dintre ei îl trimisese tata să-i ia de la gară, deoarece-mai aveau de făcut încă o sută de kilometri în plină taiga, pînă la locul unde era tata.

Mama lipsi multă vreme şi, colac peste pupăză, nu departe de ei răsări ca din pămînt un ţap înspăimîntă-tor. Mai întîi, ţapul se apucă să roadă coaja de pe un buştean îngheţat, dar deodată behăi groaznic, şi-şi aţinti ochii asupra lui Ciuk şi Ghek. Atunci băieţii se ascunseră repede după geamantane : pentru că, oricum, parcă poţi să ştii ce e în mintea ţapilor de prin ţinuturile acelea !

Dar iată că se întoarse şi mama. Era grozav de abătută şi le spuse că, mai mult decît sigur, tata nu primise telegrama prin care îşi anunţau sosirea şi de aceea nu trimisese sania să-i ia.

Chemară atunci pe unul din surugii, care goni ţapul cu o lovitură zdravănă de bici, apoi luă bagajele şi le cară în bufetul gării.

Bufetul era mic. în spatele tejghelei pufăia un samovar pîntecos, înalt aproape cît Ciuk. Samovarul se cutremura şi bubuia, iar aburii pe care-i scotea, deşi ca norii, se înălţau spre tavanul de bîrne, unde ciripeau cîteva vrăbiuţe intrate să se încălzească.

în timp ce Ciuk şi Ghek beau ceai, mama se tocmea cu surugiul asupra preţului călătoriei pînă la locul unde trebuia să ajungă. El cerea o sumă respectabilă : nici mai mult nici mai puţin decît o sută de ruble. Ce e

drept, aveau de făcut un drum lung. în sfîrşit, se înţeleseră din preţ şi omul trase o fugă pînă acasă, să aducă pîine, fîn şi cojoace călduroase.

- Tata nici nu bănuieşte că am şi venit - zise mama. Ce-o să se mai mire şi ce-o să se mai bucure !

- Da, o să se bucure - întări grav Ciuk, sorbin-du-şi ceaiul. Şi eu o să mă mir şi o să mă bucur.

- Şi eu la fel - adăugă şi Ghek. O să ne apropiem încetişor, şi dacă tata n-o să fie în casă, o să ascundem geamantanele şi noi o să ne vîrîm sub pat... Parcă-1 văd cum vine, se aşază şi rămîne pe gînduri. Iar noi tăcem cît tăcem, şi deodată scoatem un ţipăt!...

- Ba eu - se împotrivi mama - nici n-o să mă bag sub pat, nici n-o să ţip ! N-aveţi decît să vă băgaţi

.voi sub pat şi să ţipaţi... Ascultă, Ciuk, de ce vîri zahăr în buzunar ? Nu vezi că şi aşa ţi-s buzunarele pline ca " nişte lăzi de gunoi ?

- O să-1 dau la cai - îi răspunse Ciuk, liniştit.

Ghek, ia şi tu o bucată de plăcintă, că niciodată n-ai

■ nimic-ş-apoi vii şi ceri de la mine ! . Cufînd, omul se întoarse. Aşezară geamantanele în sania lui largă, desfăcură fînul ca să fie înfoîat şi se înveliră în pături şi cojoace. De acum rămîneţi cu bine oraşe mari, uzine, gări, sate şi tîrguşoare ! De aci încolo nu ne aşteaptă decît pădurea, dealurile şi iar pădurea deasă, învăluită în întuneric...

Călătoriră aşa toată ziua, fără să bage de seamă că se însera," minunîndu-se la fiecare pas de frumuseţea î codrilor din taigaua pustie. Dar iată că Ciuk, care nu vedea bine drumul de după spinarea vizitiului, începu să se plictisească. îi ceru mamei plăcintă sau franzelă. Dar mama, bineînţeles, nu-i dădu nici plăcintă, nici franzelă. Atunci, Ciuk se îmbufna şi, neavînd ce face, începu să-1 împingă pe Ghek spre marginea săniei.

La început, Ghek doar se apără. Dar în curînd îşi ieşi din sărite şi-1 scuipă. Ciuk se înfurie şi sări la bătaie, însă, cum mîinile lor erau încotoşmănite în cojoacele grele, nu le rămînea decît să se bată cap în cap, cioc-nindu-şi frunţile acoperite cu glugi.

Mama se uită la ei şi o bufni rîsul. Dar chiar în clipa aceea surugiul pocni caii cu biciul, şi caii o luară la galop. Doi iepuri albi şi pufoşi săriseră în drum şi începuseră să se joace.

- Ehei-hei! Oho-ho ! Păzea, că vă strivim! strigă

vizitiul.

Şi cei doi iepuri poznaşi o. luară la sănătoasa, sprinteni, spre pădure. Vîntul proaspăt îi bătea în obraz. Şi, înghesuindu-se fără voie unul într-altul, Ciuk şi Ghek zburau cu sania la deal în întîmpinarea taigalei şi în întîmpinarea lunii, care se înălţa încet de după Munţii Albaştri, mult mai apropiaţi acum. Insă iată : fără să aştepte vreun îndemn, caii se opriră lîngă o izbă mică, aproape îngropată în nămeţi.

- O să rămînem peste noapte aici - zise surugiul,

sărind în zăpadă. Aici e popasul nostru.

Izba era mică, dar solidă. Iar înăuntru nu era nimeni.

Omul puse numaidecît ceainicul la fiert, apoi aduseră cu toţii din sanie sacul cu merinde.

Cîrnatul îngheţase şi era aşa de tare, încît puteai să baţi cuie cu el. îl opăriră cu apă clocotită, iar pîinea o puseră pe vatra fierbinte.

După cuptor, Ciuk găsi un arc strîmb, care, după cum îi explică vizitiul, rămăsese de la o capcană pen-tru prins sălbăticiuni. Arcul era ruginit şi stătea acolo fără nici un rost, lucrul de care Ciuk îşi dădu seama imediat.

După ce băură ceai şi mîncară, se culcară pe patul lat de lemn aşezat lîngă perete. în loc de saltea, aveau sub ei un maldăr de frunze uscate.

Lui Ghek nu-i plăcea să doarmă nici la perete şi nici la mijloc, ci la margine. Şi cu toate că ştia încă de cînd era mic cîntecul: „Hai nani-nani, nani-na, la margine nu te culca", totdeauna se culca la margine.

Dacă se întîmpla să-1 oulce la mijloc, dezvelea prin somn pe toată lumea, dădea din coate şi-1 izbea pe Ciuk cu genunchii în burtă.

Fără să se dezbrace, se culcară şi se înveliră cu cojoacele : Ciuk la perete, mama la mijloc şi Ghek la margine.

Surugiul stinse luminarea şi se urcă pe cuptor. Adormiră cu toţii. Dar; ca de obicei, în timpul nopţii lui Ghek i se făcu sete. Se trezi. Pe jumătate adormit, îşi trase pîslarii, se apropie de masă, bău apă din ceainic şi se aşează pe un scăunel în faţa ferestrei.

Luna era învăluită în nori; văzuţi pe geam, nămeţii păreau de un albastru întunecat.

„la te uită tocmai unde 1-a aruncat soarta pe tata!" se miră Ghek şi se gîndi că, fără îndoială, de acolo nu mai era mult pînă la capătul pămînrului.

Deodată, Ghek întinse urechea. I se părea că bocăneşte cineva pe-afară. Şi parcă nu era un bocănit, ci mai degrabă scîrţîia zăpada sub paşii grei ai nu ştiu cui. Şi, într-adevăr, aşa era ! In întuneric se auzi un oftat adînc, apoi cum se mişcă cineva şi se întoarce... Şi Ghek înţelese că trecuse un urs pe sub fereastră.

- Urs rău ce eşti, ce cauţi tu aici ? De atîta timp mergem ca să ajungem la tata, şi tu vrei să ne mănînci şi să nu-1 mai vedem niciodată ?... Haide, şterge-o repede, pînă nu te ucid oamenii cu o descărcătură de puşcă bine ochită, sau cu sabia ascuţită !

Aşa îşi zicea Ghek, mormăind şi lipindu-şi tot mai tare fruntea de geamul îngheţat al ferestruii înguste, cu toate că-i era grozav de frică. Dar iată că luna se ivi, grăbită, dintre nori. Troienele de un albastru întu-necat sclipiră uşor şi dulce, şi Ghek văzu că ursul nu era urs, ci unul din cai, care fusese priponit şi scăpase, iar acum umbla în jurul săniei, ronţăind la fin.

Înciudat, Ghek se urcă în pat şi se strecură sub cojoc şi, cum se gîndise la lucruri urîte, visă un vis rău.

„Şt Ghek visă un vis ciudat : Venea un Căpcăun turbat, Ce apă-n clocot tot scuipa, Cu pumn de fier ameninţa. Sclipiri de baionetei foc... Şi regjimente, multe la un loc, Bătlnd din tobe de aramă ferecate, Vin cu război din ţări îndepărtate...1"

91

„Staţi! le strigă Ghek. Aţi greşit drumul! Pe aici nu se trece !" Dar nimeni nu voia să-1 asculte şi să se oprească.

Atunci, înfuriat, Ghek înşfacă trompeta lui de tinichea, care era în cutia de pantofi a lui Ciuk, şi suflă în ea atît de tare, încît comandantul cel care stătea pe gîn-duri lîngă trenul blindat ridică repede capul şi făcu un semn poruncitor cu mîna. Atunci tunurile cele grele sloboziră o salvă asurzitoare. „Bravo! le lăudă Ghek. însă mai trageţi o dată, că nu cred c-o să le ajungă o singură salvă..."

Mama se trezi, deoarece scumpii ei băieţaşi se învîr-teau mereu şi o împingeau, unul de o parte, celălalt de alta. Se întoarse spre Ciuk, dar simţi că o împunge în coastă ceva tare şi ascuţit. Pipăi cu mîna şi scoase de sub pătură arcul de capcană pe care băiatul, strîngător^ ca totdeauna, îl luase cu el în pat.

îl aruncă jos. La lumina lunii văzu faţa lui Ghek şi înţelese că visa urît. însă visul nu e un arc, pe care să-1 poţi arunca jos. Totuşi îl poţi alunga. Şi mama îl întoarse pe băiat de pe spate pe o parte şi, legănîndu-1, suflă uşor peste fruntea lui înfierbîntată.

îndată după aceea, Ghek sforăia pe nas, zîmbind: asta însemna că visul cel rău zburase. Atunci mama se ridică şi se

apropie de fereastră numai în ciorapi, fără să-şi mai pună pîslarii.

încă nu se luminase de ziuă şi cerul era bătut cu stele. Unele străluceau sus, altele atît de jos, încît păreau că ard chiar deasupra taigalei întunecate.

Şi, ciudat lucru I întocmai ca şi micul ei Ghek, mama se gîndi că de acolo, de unde fusese aruncat de soartă bărbatul ei cel fără astîmpăr, nu mai era mult, fără îndoială, pînă la capătul pămîntului.

Toată ziua următoare călătoriră numai prin păduri şi peste dealuri. La urcuşuri, surugiul se dădea jos din sanie şi mergea pe alături, prin zăpadă. în schimb, la coborîşuri, sania zbura atît de repede, încît lui Ciuk şi lui Ghek li se părea că se prăbuşeau, cu sanie şi cai cti tot, de-a dreptul din cer.

92

Ia sfîrşit, spre seară, cînd şi caii, şi călătorii nu mai puteau de oboseală, surugiul opri şi zise :

- Iată că am ajuns ! Peste dîmbul cela e o cotitură,

si acolo, într-o poiană, e baza lor... Ei, hai, băieţi !...

Hai, căluţii tatii I

Ciuk şi Ghek se ridicară în picioare cu strigăte de bucurie, dar sania se urni din loc şi ei căzură unul peste altul în fîn.

Zîmbind, mama îşi scoase şalul de lînă şi rămase numai cu căciulită ei pufoasă.

I Iată şi cotitura. Sania întoarse din viteză şi se opri în faţa cîtorva căsuţe, trei la număr, aşezate în marginea pădurii, la loc ferit de vînturi.

I însă, ciudat! Nu se auzea nici un lătrat de cîine şi nu se vedea picior de om. Nici fum nu ieşea pe ho-geacuri. Toate cărările erau astupate cu nămeţi de zăpadă şi de jur împrejur stăpînea o linişte ca iarna în cimitir. Numai cîteva coţofene tărcate săreau fără rost de pe un copac pe altul. . - Unde ne-ai adus ? îl întrebă mama, speriată, pe surugiu ? Nu cumva ai greşit ?

- V-am adus unde ne-am înţeles să vă aduc - îi răspunse omul. La „Baza de cercetări geologice numărul trei". Aşa li se zice caselor ăstora. Uite şi tăbliţa colo, pe stîlp... Citeşte. Poate că voiaţi să mergeţi la baza numărul patru ? Aceea e în altă parte, cam la vreo două sute de kilometri de aici.

- Nu, nu ! îi răspunse mama, uitîndu-se la tăbliţă. De asta avem nevoie, de a treia. Numai că, vezi: lacăte la uşi, cerdacul plin de zăpadă. Unde or fi oamenii ?

- Nici eu nu ştiu unde ar putea să fie - se miră şi omul. Nu mai departe decît săptămîna trecută, am adus un transport de alimente: făină, ceapă şi cartofi. Şi toţi erau aici: opt oameni, cu şeful nouă şi cu paznicul zece... Ia te uită, buclucul dracului 1 Că doar nu i-o fi mîncat lupii pe toţi!... Dar staţi puţin colea, că eu mă duc pînă la căsuţa paznicului.

Şi, dezbrăcîndu-se de cojoc, omul o luă prin troiene spre izba din margine. Se întoarse curînd.

93

I

- Izba e goală, dar cuptorul e cald. Asta înseamnă! ca paznicul e pe-aproape, se vede că s-a dus la vînă-toare. Dar trebuie să se întoarcă pînă se înnoptează şi atunci v-o spune el cum stă treaba.

- Ce să-mi mai spună'? oftă mama. Parcă nu vădi şi eu singură că nu mai sînt de mult pe aici ?

- Nu pot să ştiu ce-o să vă spună - îi răspunsei omul. Dar de spus, trebuie să vă spună ceva, că doar de aceea e paznic.

Ajunseră cu greu pînă la cerdacul căsuţei paznicului,! de unde o cărăruie îngustă ducea spre pădure. Trecură prin tinda plină de lopeţi, de măturoaie, de topoare şi de vreascuri şi, ocolind o blană de urs îngheţată, atîrnată într-un cui de fier, intrară în izbă. în urma lor venea omul cu bagajele.

în odaie era cald. Omul se duse să dea demîncar* la cai, iar mama, în tăcere, începu să-şi dezbrace băieţii încremeniţi de frică.

- Cît drum am făcut ca să venim la tata, şi cînd

„ colo, uite 1

Se aşeză pe laviţă şi rămase pe gînduri. Ce se în-tîmplase, de ce nu mai era nimeni la bază şi ce era de făcut ? Să se întoarcă înapoi ? Dar n-avea bani decît atît cît să-i plătească surugiului. Aşa că trebuia să aştepte pînă o veni paznicul. însă omul urma să plece îndărăt peste trei ceasuri... Şi dacă paznicul nu se întorcea pînă atunci, ce-i de făcut ? Gara cea mai apropiată şi telegraful cel mai apropiat sînt la o sută de kilometri...

Veni şi surugiul. Se uită de jur împrejur prin izbă, adulmecă pe nas şi, apropiindu-se de cuptor, dădu capacul la o parte.

- Hotărit că pînă se întunecă se întoarce şi paznicul - îi linişti el. Uitaţi-vă, a lăsat oala cu ciorbă în cuptor. Dacă ar fi plecat pentru mai mult timp, punea ciorba să stea la rece... Sau, cum vreţi - le propuse el. Dacă s-a întîmplat aşa, eu vă duc îndărăt la gară fără să vă mai iau un ban, că doar om sînt şi eu !

- Nu - îi răspunse mama. N-avem ce căuta la gară.

94

I

Puseră iarăşi ceainicul pe foc, încălziră din nou cîr-tutul, apoi mîncară ţi băură ceai. în timp ce mama , desfăcea bagajele, Ciuk şi Ghek se urcară pe cuptorul cald, unde mirosea a mături de mesteacăn, a blană I Infierbîntată de oaie şi a surcele de pin. Şi cum mama i tăcea, îngrijorată, Ciuk şi Ghek tăcură şi ei. Dar parcă I poţi să stai cine ştie cît fără să vorbeşti ? De aceea,

!

negăsindu-şi nimic de făcut, băieţii adormiră repede şi «dine. ' Nu auziră nici cînd plecă surugiul, nici cînd mama se urcă pe cuptor şi se culcă lingă ei. Cînd Ciuk şi Ghek se treziră, era întuneric beznă. Se treziră toţi trei în acelaşi timp, deşteptaţi de tropăitul care se auzea pe r cerdac şi de bufnitura din tindă : căzuse, pesemne, o I lopată. Uşa se deschise larg şi în izbă intră paznicul [cu felinarul în mînă şi, o dată cu el, un cîine mare şi I lăţos. Omul îşi scoase puşca de pe umăr, aruncă pe laviţă un iepure împuşcat şi, ridicînd felinarul în dreptul cuptorului, întrebă : F - Cine-s, mă rog, oaspeţii care au venit aici ?

- Eu sînt Sereghina, soţia şefului echipei geologice

.*- îi răspunse mama sărind de pe cuptor - iar aceştia sînt copiii lui. Dacă e nevoie, uite şi actele.

- Actele îs de faţă colea, pe cuptor - făcu paznicul, apropiind felinarul de chipurile îngrijorate ale lui Ciuk fi Ghek. Seamănă leit cu tatăl lor, bucăţică ruptă 1 Mai ales buftea ăsta. Şi-1 arăta cu degetul pe Ciuk.

Băieţii se supârară foc pe paznic : Ciuk pentru că-1 făcuse „buftea", iar Ghek pentru că era convins că sea-; mană cu tata mai mult decît Ciuk.

- Şi ce căutaţi aici, mă rog dumneavoastră ? întrebă paznicul, aruncîndu-şi căutătura spre mama. Doar vi s-a poruncit să nu veniţi.

- Cum asta, „mi s-a poruncit" ? Cine ne-a poruncit Că nu venim ?

- Vi s-a poruncit şi gata ! Că doar eu am dus la gară telegrama lui Sereghin, iar în telegramă era scris cît se poate de lămurit: „Amînă plecarea cu două săp-tămîni. Echipa noastră trebuie să iasă numaidecât în taiga". Şi o dată ce Sereghin a scris „amînă", trebuia să amînaţi, nu să faceţi cum v-a tăiat capul!

- Ce telegramă ? întrebă mama. N-am primit nici un fel de telegramă. Şi, ca şi cum ar fi căutat un sprijin, se întoarse buimăcită spre Ciuk şi Chek.

însă sub privirea ei stăruitoare, Ciuk şi Chek holbară ochii unul la altul, speriaţi, şi se traseră în grabă mai spre fund.

- Copii - îi întrebă mama, uitîndu-se la ei cu bă nuială - nu cumva aţi primit voi în lipsa mea vreo-telegramă ?

De pe cuptor se auziră foşnind surcele şi măturі, dar nu veni nici un răspuns.

- Răspundeţi, barbarilor! strigă mama. Nu mai în cape vorbă, aţi primit telegrama în lipsa mea şi nu mi-aţi dat-o ! Nu-i aşa ?

Se scurseră cîteva clipe de tăcere, după care, de pe cuptor izbucni un urlet egal şi bine susţinut: Ciuk urla gros şi uniform, Ghek mai subţire şi cu modulaţii.

- De la voi o să mi se tragă sfîrşitul! oftă mama. Voi o să mă băgaţi în mormînt!... Ei, dar isprăviţi odată şi spuneţi-mi omeneşte cum s-a întîmplat.

Auzind însă că mama era gata să intre în mormînt, Ciuk şi Ghek începură să urle şi mai cumplit, aşa că trebui să treacă destul timp pînă ce, întrerupîndu-se şi aruncînd cu neruşinare vina unul asupra celuilalt, îi mărturisiră jalnica poveste.

Ce poţi să faci cu asemenea oameni ? Să le tragi cîte o mamă de bătaie ? Să-i bagi la puşcărie ? Să le pui cătuşe şi să-i trimiţi la ocnă ?... Nu, mama nu făcu nimic din toate acestea. Oftă numai şi le porunci să se dea jos de pe cuptor, să-şi şteargă

nasul şi să se spele, iar ea îl întrebă pe paznic ce crede el că ar trebui să facă în împrejurarea de faţă.

Omul îi spuse că echipa de cercetări geologice primise ordin să plece de urgenţă spre trecătoarea Alkaraş, de unde urma să se întoarcă cel mai curînd peste zece zile.

- Dar noi cu ce-o să trăim în aceste zece zile ? îl întrebă mama. N-avem nimic demîncare.

- Uite aşa, o să trăiţi - îi răspunse paznicul. Pîine vă dau eu şi vă mai dau şi iepurele ăsta. îl jupuiţi şi-1

96

puneţi la fiert. Iar mîine o să plec pentru două zile în taiga, să cercetez capcanele.

- Asta nu-mi place - zise mama. Cum o să rămînem noi singuri ? Că nu cunoaştem rosturile pe-aici. Şi pe urmă... sîntem în pădure, în jurul nostru sînt numai sălbăticiuni...

- Vă las eu cealaltă puşcă - o linişti paznicul. Cît despre rosturi, uite, lemnele sînt în şopron şi apa la izvorul de după dîmb. In sacul de colo aveţi arpacaş, iar sarea e în borcan. Şi pe urmă, să vă spun drept, nici nu prea am vreme să vă dădăcesc...

- Ia te uită ce moşneag rău 1 zise Ghek în şoaptă. Ia haide, Ciuk, să-i spunem amândoi o vorbă, colea...

- Nici gînd ! se împotrivi Ciuk. Ar fi în stare să ne dea afară din casă. Lasă pînă s-o întoarce tata, şi pe Urmă i-om spune noi!

- Eh, tata! Mai avem de aşteptat pînă s-o întoarce !...

Şi Ghek se apropie de mama, i se urcă pe genunchi şi, încruntîndu-şi sprîncenele, se uită fără prietenie în ochii bădăranului aceluia de paznic.

I

- Ai auzit, Ghek ? făcu Ciuk, cînd paznicul ieşi în tindă. S-a bătut cu ursul, de aceea e aşa de cătrănit 1

Ghek auzise şi el, dar nu-i făcea plăcere s-o vadă pe mama năpăstuită chiar şi de un om care era în stare să se sfădească şi să se bată cu urşii...

A doua zi, în zori, paznicul îşi luă sacul, puşca şi cîinele, îşi legă schiurile şi plecă în pădure. De aci înainte trebuia să se gospodărească singuri. Se duseri| tustrei după apă, dincolo de dîmb. Izvorul ţîşnea în mijlocul nămeţilor dintr-o stîncă prăvălită. Un abur gros ieşea din apă, ca dintr-un ceainic în clocot. Dar cînd Ghek îşi puse degetul sub şuviţa străvezie, văzu că apa era mai rece chiar decît gerul.

Se apucară apoi să care lemne. Mama nu se pricepea să facă focul într-un cuptor rusesc, de aceea lemnele se aprindeau grozav de greu. Dar cînd se aprinseră, se făcu aşa de cald, încît gheaţa groasă de pe fereastra din faţa cuptorului se topi numaidecît. Acum se vedea bine pe geam toată marginea pădurii, copacii în care săreau coţofenele şi piscurile stîncoase ale Munţilor Albaştri.

Mama se pricepea să jumulească o găină, dar nu jupuise niciodată un iepure, aşa că-şi pierdu cu el atîta : timp cît i-ar fi trebuit cuiva să jupoaie şi să desfacă un bou sau o vacă.

Lui Ghek nu-i plăcu de loc treaba asta. In schimb, a Ciuk o ajută cu plăcere şi, drept răsplată, căpătă codiţa % iepurelui, care era atît de uşoară şi de pufoasă, încît, cînd o arunca de sus, de pe cuptor, cădea lin ca o para- i şută.

După ce mîncară, ieşiră tustrei să se plimbe. Ciuk stărui pe lîhgă mama să ia puşca, sau măcar cîteva ; cartuşe. Dar mama nici nu voi să audă de aşa ceva.

Dimpotrivă, agăţă puşca de cîrligul cel mai înalt, j apoi se urcă pe un scaun, puse cartuşele pe poliţa cea mai de sus, şi-i atrase atenţia lui Ciuk că dacă o să § încerce să şterpelească un singur cartuş, să-şi ia nădejdea că mai duc amîndoi casă bună. Ciuk se înroşi şi

se depărta în grabă, pentru că avea deja un cartuş în buzunar.

t Ce plimbare minunată ! Mergeau unul după altul pe «ararea îngustă care ducea la izvor. Deasupra lor strălucea văzduhul albastru şi rece, iar stîncile zimţuite ale Munţilor Albaştri se înălţau spre cer ca turnurile unor castele din poveşti. în liniştea îngheţată, coţofenele furioase flecăreau cu glasurile lor ascuţite. Veveriţe cenuşii săreau sprintene printre crengile dese ale cedrilor. Sub copaci, în zăpada albă şi înfoiată, se

vedeau urme ciudate de dihănii şi păsări necunoscute. Deodată, în taiga se auzi un suspin adînc, apoi un zgomot neînţeles, urmat de o trosnitură. Se vede că se prăbuşise un morman de zăpadă îngheţată din vîrful unui copac, rupîndu-i crengile.

Cînd era la Moscova, lui Ghek i se părea că peste tot pămîntul trebuia să fie întocmai ca la Moscova, adică străzi, case, tramvaie şi autobuze.

[Acum i se părea că tot pămîntul era numai codru lînalt şi neumblat.

De asemeni, cînd soarele strălucea deasupra lui, Ghek era încredinţat că nicăieri în lume nu plouă şi nu era nici urmă de nor. Iar dacă era mulţumit şi vesel, îşi Închipuia că toţi oamenii de pe pămînt erau şi ei veseli şi mulţumiţi.

Trecură două zile, veni şi a treia, şi paznicul nu se mai întorcea din pădure. îngrijorarea începu să apese peste căsuţa acoperită de troiene.

Le era frică mai cu seamă seara şi noaptea. Atunci zăvoreau bine şi uşa de la tindă, şi pe cea de la odaie şi, temîndu-se ca nu cumva lumina să atragă fiarele sălbatice, astupau ferestrele cu lăicere, cu toate că altfel ar fi trebui să facă, deoarece fiara nu e ca omul, ea fuge de lumină. Vîntul urla în horn, aşa cum se şi cuvenea de altfel, iar cînd viscolul biciuia ferestrele şi zidurile cu fulgi îngheţaţi şi ţepoşi, li se părea că cineva se freacă ori se caţără afară pe pereţi.

Se urcau pe cuptor să se culce şi mama le povestea
fel -de fel de istorioare şi de basme. Pînă la urmă,
aţipeau. v '
99

- Ciuk - întrebă odată Ghek - oare de ce nu există vrăjitori decît în poveşti ? Ce-ar fi să fie cu adevărat ?

- Să fie şi muma-pădurii, şi draci ? se interesă Ciuk.

- Nu !... făcu Ghek cu necaz. Ce ne trebuie nouă draci ? La ce ne-ar folosi ? Dar dacă ar fi un vrăjitor, l-am ruga să zboare pînă la tata şi să-i spună că sîntem de mult aici...

- Dar ou ce vrei să zboare, Ghek ?

- Ei, cu ce !... Ar da din mîini, sau mai ştiu eu ce-ar face. S-ar pricepe el I

- Vezi că acum e prea frig ca să dea din mîini •-1 zise Ciuk. Tu ştii ce mănuşi călduroase am eu, ba încă pun şi cîte două

perechi una peste alta. Cu toate astea,) cînd aduc cîte un butuc, tot îmi îngheaţă degetele !

- Totuşi, Ciuk, n-ar fi rău. Ce zici ?

- Ştiu eu ?... şi Ciuk stătu la îndoială. îţi mai aduci aminte de şchiopul acela care stătea la noi în curte, în subsolul unde stă acum Mişka Kriukov? Cînd vindea covrigi, cînd ghicea în cărţi la tot felul de femei şi de babe, spunîndu-le ba că or să aibă parte de o viaţă fericită, ba că le aşteaptă numai necazuri...

- Şi le ghicea bine ?

- Asta nu ştiu. Ştiu numai că într-o zi a venit miliţia şi 1-a arestat, iar de la el din odaie a ridicat o mulţime de lucruri care nu erau ale lui.

- Apoi nici vorbă că acela nu era vrăjitor, ci şarla-* tan. Tu ce zici ?

- Nici vorbă că era şarlatan - încuviinţă Ciuk. De altfel, eu cred că toţi vrăjitorii nu-s decît nişte şarlatani. Spune şi tu-, de ce ar mai munci, dacă pot să intre ori-^ unde, prin orice deschizătură ? N-au altceva de făcut decît să-şi ia singuri tot ce le trebuie... Şi acum, Ghek, lasă-mă în pace şi dormi, că nu mai vreau să stau de vorbă cu tine.

- De ce ? *sr^

- Fiindcă spui tot soiul de bazaconii, pe urmă visezi urît şi începi să dai din mîini şi din picioare. Crezi că tare mi-a plăcut cînd mi-ai tras noaptea trecută un ghiont în burtă ? Ia să-ţi trag şi eu unul...

100

\ ...In dimineaţa celei de-a patra zi. mama trebui să I despice singură lemnele. Mîncaseră de mult iepurele, iar coţofenele căraseră de mult toate osişoarele. La prînz nu-şi făcură decît casă cu untdelemn şi cu ceapă. »rîinea era pe sfîrşite, însă mama găsi făină şi le făcu plăcinte.

După un prînz ca acela, Ghek se întrista, iar mamei fi se păru că băiatul avea fierbinţeală şi-i porunci să [stea în casă. îl îmbrăcă apoi pe Ciuk, luă căldarea şi săniuţa şi plecară amîndoi să aducă apă şi-n acelaşi timp să adune crengi din pădure, ca să aprindă mai uşor focul dimineaţa. Ghek rămase singur. Aşteptă multă vreme. Dar pînă la urmă i se urî şi se gîndi să pună la cale o năzdrăvănie.

| Mama şi Ciuk întîrziaseră. în timp ce se întorceau [spre casă, săniuţa se răsturnase cu găleată cu tot şi ei puseseră nevoiţi să se întoarcă din nou la izvor. Apoi, la mijlocul drumului, Ciuk băgă de seamă că-şi uitase [o mănuşă în marginea pădurii şi se mai întoarseră o pată. Pînă s-o caute, pînă s-o găsească, se înserase.

Cînd se întoarseră acasă, Ghek nu era în odaie. La început crezură că Ghek se ascunsese pe cuptor, sub planurile de oaie. Dar nu era acolo.

Atunci Ciuk zîmbi cu viclenie şi-i şopti mamei că, fără îndoială, Ghek se vîrîse sub cuptor*

Mama se făcu foc şi-i porunci lui Ghek să iasă nu-maidecît de acolo. Ghek însă nu-i răspunse. Atunci Ciuk luă vătraiul cel lung şi începu să scotocească pe sub cuptor. Dar Ghek nu era nici acolo, .îngrijorată, mama aruncă o privire la cuiul din uşă. Căciula şi cojocul lui Ghek nu mai erau la locul lor.

Atunci mama ieşi afară şi făcu ocolul izbei. Apoi se întoarseră în tindă, aprinse felinarul şi cercetă cămara cea întunecoasă şi şopronul cu lemne... îl strigă pe Ghek, reertîndu-1 şi rugîndu-1, rînd pe rînd, dar nu-i răspunse nimeni. Afară, întunericul se lăsa repede peste nămeţi.

Speriată, mamă intră în casă, coborî puşca din perete, luă cartuşe, înşfacă felinarul şi, strigînd la Ciuk să nu se urnească din loc, ieşi în goană din izbă.

în cele patru zile se făcuseră în zăpadă nenumărate urme de paşi.

Mama nu ştia unde să-1 mai caute pe Ghek, totuşi 6 luă spre drum, deoarece nu putea să-şi închipuie că băiatul ar fi avut curajul să se ducă singur în pădure.

Drumul era pustiu.

Atunci mama încarcă puşca şi trase. Ascultă cu atenţie, apoi mai trase o dată, şi încă o dată.

Fără veste, de undeva, din apropiere, bubui, drept răspuns, o împuşcătură. Cineva îi venea grabnic în ajutor. Mama ar fi vrut să se ducă într-acolo, dar tocmai atunci nimeri în nişte troiene, felinarul îi căzu în zăpadă, sticla plesni şi lumina se stinse.

De pe cerdacul casei paznicului se auzi strigătul deznădăjduit al lui Ciuk : auzind împuşcăturile, băiatul îşi închipui că pe Ghek îl mîncaseră lupii şi că dihăniile o atacau acum şi pe mama.

In vremea asta, mama aruncase felinarul şi, gîfîind, alerga spre izbă. Il împinse în casă pe Ciuk, care ieşise dezbrăcat, trînti puşca într-un colţ şi, repezindu-se la căldare, bău pe nerăsuflate cîteva înghiţituri de apă rece.

Deodată, lîngă cerdac, se auzi tropăit de picioare, apoi uşa se deschise şi în izbă se năpusti cîinele, iar după el intră şi paznicul, învăluit în aburi.

- Ce s-a întâmplat ? Ce înseamnă împuşcăturile astea ? întrebă- el, fără să le dea bună seară şi fără să se dezbrace.

- A dispărut băiatul I îi răspunse mama. Şiruri de lacrimi i se prelingeau pe obraji şi nu mai putu adăuga un cuvînt_

- Stai, nu plînge ! strigă paznicul. Cînd a dispărut ? Mai demult ? Mai de curînd ?... îndărăt, Smelîi! strigă el la cîine. Haide, spune odată, că de nu, îmi iau lumea în cap!

- Acum un ceas - îi răspunse mama. M-am dus cu Ciuk după apă, şi cînd ne-am întors, nu l-am mai găsit. S-a îmbrăcat şi a plecat.

- Bun. într-un ceas nu putea să ajungă cine ştie ce departe şi nici să îngheţe : că doar e îmbrăcat şi are şi

pîslari în picioare... Vino încoace, Smelîi I Ia miroase colea!

Şi omul luă din cui gluga lui Ghek şi o apropie de botul cîinelui. Acelaşi lucru îl făcu şi cu galoşii băia-[itelui.

Cîinele adulmecă gluga şi galoşii, apoi, cu ochii lui inteligenţi, se uită la stăpînă-său.

- După mine ! îi porunci paznicul, deschizînd uşa.

Du-te, Smelîi, şi caută!

Cîinele dădu din coadă, dar nu se urni din loc.

- Ieşi! repetă paznicul, cu glas poruncitor. Caută,

Smelîi, caută !

I Cîinele îşi învîrti botul cu nelinişte, frămîntă din picioare, dar tot nu se urni din loc.

- Ce tot ţopăi aşa ? se înfurie paznicul. Şi după

ce-i vîrî din nou sub nas gluga şi galoşii lui Ghek, îl

■ smuci de zgardă.

Dar Smelîi nu se luă după el; se suci, se învîrti, ^apoi se duse spre celălalt capăt al odăii. ** Acolo se opri lingă un cufăr mare de lemn, îşi trecu laba miţoasă peste capac şi, întorcîndu-şi capul spre stăpîn, latră de trei ori, rar şi tare.

Atunci paznicul aruncă puşca în mîinile mamei, care rămăsese uluită, şi după ce se apropie de cufăr, îi ridică capacul. Acolo, pe o grămadă de fel de fel de cîrpe, de piei de oaie şi de saci, dormea adînc şi liniştit Ghek, învelit cu cojocelul şi cu căciulită sub cap.

Cînd îl treziră şi-1 scoaseră din cufăr, clipind din ochii somnoroşi, Ghek nu putea să înţeleagă cu nici un preţ de ce era atîta zgomot şi veselie în jurul lui. Mama îl săruta şi plîngea, iar Ciuk, trăgîndu-1 de mîini şi de picioare, sărea şi striga :

- Ei-lea I Ei-li-lea !...

i Smelîi, dulăul cel miţos, pe care Ciuk îl sărutase în bot, se întoarse ruşinat. Nici el nu pricepea nimic. începu să dea încet din coada lui cenuşie, aruncînd din cînd în cînd priviri galeşe la bucata de pîine de pe masă.

Iată ce se întîmplase : în timp ce mama şi Ciuk erau plecaţi după apă, Ghek, care se plictisea, se gîndi sa le facă o farsă. îşi luă din cui cojocul şi căciula şi

se ascunse în cufăr. îşi făcuse următorul plan: cînd se vor întoarce ceilalţi şi vor începe să-1 caute, să urle cît mai înfiorător din fundul cufărului, ca să-i sperie..^ Aşteptă el cît aşteptă, dar cum mama şi Ciuk întîr-ziau, adormi pe nesimţite.

Deodată, paznicul se ridică şi aruncă pe masă o cheie grea şi un plic albastru mototolit.

- Uite - zise el. Aveţi aici o scrisoare de la Se-reghin şi cheia de la odaia şi de la cămara lui. Peste patru zile o să fie şi el aici, împreună cu toţi oamenii I săi... adică numai bine în ajunul Anului nou !

Prin urmare, iată unde fusese bătrînul acesta ursuz şi morocănos 1 Le spusese că se duce la vînătoare, şi I cînd colo alergase cu schiurile tocmai pînă la tre-cătoarea Alkaraş ! Mama se ridică şi, înainte chiar de a deschide scrisoarea, îşi lăsă mîna cu recunoştinţă pe umărul moşneagului.

Bătrînul nu-i răspunse nimic şi începu să-1 bodogănească pe Ghek, care răsturnase în cufăr o cutie cu tot felul de lucruri, şi-n acelaşi timp şi pe mama, pen- I tru că spărsese sticla felinarului. Şi bodogăni aşa mult timp, dar nimănui nu-i mai era acum frică de moş-neagul acela ciudat, dar bun. Cît despre mama, nu se mai dezlipi toată seara de Ghek. La cea mai mică mişcare a băiatului îl apucă de mînă, de parcă se temea să nu-1 piardă din nou. Şi avea atîta grijă de el, încît pînă la urmă Ciuk se supără şi-i fu ciudă că nu se ascunsese şi el în cufăr...

Acum, casa era plină de veselie. A doua zi dimi-neaţa, paznicuL le deschise odaia în care stătea tata. Făcu în sobă un foc zdravăn şi le mută bagajele acolo. Odaia era încăpătoare şi luminoasă, dar într-o cumplită neorînduială.

Mama se apucă imediat să deretice. Toată ziua spălă, frecă şi şterse, mutînd mereu lucrurile din loc în loc. Iar cînd paznicul veni, spre seară, cu un braţ de lemne, nu mai îndrăzni să treacă pragul, surprins de schimbarea şi de curăţenia de acolo.

104

Dar Smelîi intră. Călca de-a dreptul pe podeaua proaspăt spălată, se apropie de Ghek şi-1 împinse cu botul lui rece, ca şi cum ar fi vrut să-i spună : „Măi prostule, eu te-am găsit! Şi pentru asta ar trebui să-mi Bai ceva demîncare..."

K înduioşată, mama îi aruncă o bucată de cîrnat. Atunci paznicul bombăni din nou : „Auzi, să hrăneşti în taiga cîinii cu cîrnaţi! Apoi să nu te rîdă şi coţo-fenele ?"

f. Mama îi tăie şi lui o bucată. Bătrînul îi mulţumi şi plecă mirat, clătinînd din cap.

A doua zi, copiii se hotărîră să pregătească un pom pentru Anul nou.

6 începură să meşterească jucării din tot ce le ieşea în cale.

I Tăiară poze colorate din reviste vechi. Din vată şi din cîrpe făcură tot soiul de animale şi de păpuşi. Răsuciră flori minunate din hîrtia de ţigări a tatii, pe *are o şterpeliră dintr-un sertar. Pînă şi paznicul, aşa de ursuz şi de neprietenos de felul lui, de cîte ori aducea lemne rămînea în prag, cu gura căscată, în faţa nimicu-I rilor pe care le născoceau copiii. în cele din urmă nu se mai putu stăpîni şi le aduse o foaie de cositor de la un

pachet de ceai şi o bucată de ceară, rămasă de la cîrpă-citul cizmelor.

| Ceara picase cum nu se poate mai bine! Fabrica de jucării se transformă, cît ai clipi, în fabrică de lumî-jnări. Nu erau tocmai drepte şi arătoase, însă ardeau tot aşa de bine ca şi cele de tîrg.

Nu le rămînea decît să-şi facă rost de un brad. Mama îl rugă pe paznic să-i împrumute un topor. Dar în loc să-i răspundă, bătrînul îşi luă schiurile şi dispăru în pădure; Peste vreo jumătate de ceas se întoarse.

L Şi ce dacă jucăriile nu erau tocmai frumoase, dacă iepurii de cîrpă semănau a pisici, dacă păpuşile erau toate la fel, cu nasuri drepte şi cu ochii holbaţi şi dacă, în sfîrşit, cucuruzii de brad înveliţi în foiţă de /cositor n-aveau strălucirea jucăriilor uşoare de sticlă ? în schimb, bradul - mîndria copacilor din taiga - era frumos, aşa cum, fără îndoială, nu era altul în

I

toată Moscova I înalt şi stufos, avea trunchiul drept şi crengi care se desfăceau la vîrfuri ca nişte steluţei

Prinşi de treburi, cele patru zile trecură pentru toţi; pe nesimţite. Şi iată că sosi şi ajunul Anului nou.

De cum se lumină de ziuă, Ciuk şi Ghek ieşiră din casă. Unde mai era chip să-i aducă înăuntru. Stăteau în ger, cu nasurile învineţite, aşteptînd să se ivească din pădure tata şi oamenii lui. Dar paznicul, care fă-<] cea foc la baie, îi sfătui să nu îngheţe degeaba, de-j oarece echipa n-o să sosească înainte de prînz.

Şi, într-adevăr, abia se aşezaseră la masă, cînd paz-j nicul bătu în geam. Se îmbrăcară la repezeală şi ieşiră toţi trei pe cerdac.

- Uitaţi-vă bine acum - îi sfătui paznicul. Din clipă în clipă trebuie să se arate pe povîrnişul de colo, din dreapta crestei celei înalte. După aceea or să coboare în taiga şi după vreo jumătate de ceas or să, fie aici.

Aşa se şi întîmplă. De după creastă se ivi întîi unu atelaj de cîini care trăgeau o sanie încărcată, apoi un şir de schiori. Pe lîngă munţii înalţi oamenii păreau-ridicol de mici, deşi pe albul zăpezii li se desluşeau] bine braţele, picioarele şi capetele.

Trecură ca vîntul peste povîrnişul gol şi se făcură; nevăzuţi în pădure. Exact peste o jumătate de oră sa auzi larmă, scîrţîit de schiuri, strigăte omeneşti şi lătrat de cîini.

Simţind apropierea casei, cîinii, flămînzi, ieşiră din pădure în goană nebună. In urma lor, la distanţă mică} veneau nouă schiori.

Şi zărindu-i pe cerdac pe mama, pe Ciuk şi pe Ghek,! drumeţii ridicară din goană bastoanele de schi, stri-gînd din răsputeri: „Ura 1"

Atunci, fără să se mai poată stăpîni, Ghek sări peste cerdac şi, înotînd prin zăpadă, se repezi în întîmpi-narea unui bărbat înalt, cu barba crescută, care alerga* înaintea celorlalţi şi striga mai tare decît toţi.

Tot restul zilei, bărbaţii îşi curăţară hainele, se spălară şi se bărbieriră.

Iar seara, adunaţi .toţi în jurul pomului, întâmpinară cu veselie Anul nou.

După ce se puse masa, stinseră lampa şi aprinseră luminările.' Dar cum afară de Ciuk şi Ghek toţi ceilalţi erau oameni în toată firea, nu prea ştiau ce trebuie să facă. Din fericire, unul din ei avea un acordeon şi începu să cînte un cîntec de joc. Atunci toţi se ridicară de la locurile lor şi începură să dănţuiască. Şi toţi jucau bine, mai ales cînd o invitau la dans pe mama.

Tata nu ştia să danseze. Era un bărbat blînd şi voinic, iar cînd păşea prin odaie, chiar şi fără să danseze, toate lucrurile din dulap zăngăneau.

Tata îi luă pe genunchi pe Ciuk şi pe Ghek, care aplaudau pe toată lumea. Cînd jocul se sfîrşi şi toţi îl rugară pe Ghek să cînte ceva, băiatul nu făcu mofturi, deoarece îşi dădea seama că ştie să cînte frumos şi era mîndru de asta.

Şi Ghek începu să cînte, acompaniat în surdină de acordeonist. Ce cîntec a cîntat, nu mai ştiu. Oricum, îmi aduc aminte că era un cîntec frumos, deoarece toată lumea se linişti

şi-1 ascultă în tăcere. Iar cînd Ghek se oprea ca să respire, se auzeau cum sfîrîie luminările şi cum bate vîntul afară...

După ce Ghek îşi termină cîntecul, toţi îl luară Si braţe şi începură să-1 arunce în sus, chiuind şi strigînd. Dar mama se repezi şi-1 luă, de frică să nu-1 lovească vreunul de tavanul de lemn.

- Acum, să stăm jos - zise tata, uitîndu-se la ceas. îndată începe partea cea mai interesantă.

Şi deschise aparatul de radio. Toţi se aşezară în tăcere. La început nu se auzi nimic. Apoi aparatul în-| cepu să şuiere, să vuiască şi să pîrîie. După aceea, parcă foşni - şi deodată se auzi de undeva, de departe, un dangăt melodios. Clopotele, mici şi mari, începură să cînte aşa:

Tir-lil-M-don! Tir-lil-lili-don !

Ciuk şi Ghek, se uitară unul la altul zîmbind. Ghiciseră că dangătul acela venea tocmai din Moscova

cea depărtată, de la Kremlin, că erau bătăile orologiului de aur de sub steaua roşie a turnului Spasski.

Iar dangătul acela, care vestea sosirea Anului nou, era ascultat acum şi în oraşe, şi în munţi, şi în stepe, şi în taiga, şi pe mările albastre.

Fără îndoială că şi comandantul cel care stătea pe gînduri lîngă trenul blindat, aşteptînd neobosit ordinul lui Voroşilov de a deschide focul asupra duşmanului, îl asculta şi el...

Şi atunci toţi se ridicară în picioare, urîndu-şi fericire pentru Anul nou.

Ce era fericirea, asta fiecare o înţelegea în felul lui. însă toţi îşi dădeau seama şi erau încredinţaţi că pentru a o merita, erau datori să ducă o viaţă cinstită, să muncească cu tragere de inimă şi să iubească şi să păzească acest necuprins pămînt fericit, care se numeşte Ţara Sovietelor.

Anul 1939

COMANDANTUL CETĂŢII DE ZĂPADĂ Scenariu

Deasupra cetăţii înalte de zăpadă, cu forturile, cu turnurile şi cu zidurile ei crenelate, fîlfîie un steag avînd pe el o stea. In faţa porţilor larg deschise stă aliniată garnizoana cetăţii.

Pe poartă iese Timur, comandantul cetăţii de zăpadă. Se întoarce către Kolea Kolokolcikov şi-i spune apăsat;

- Cu începere de azi, santinelele din posturile cetăţii să se schimbe din oră în oră, atît ziua, cît şi noaptea !

- Dar dacă... pe unii băieţi n-or să-i lase cei de-acasă ?

- O să alegem dintre cei pe care ştim c-or să-i lase.

*

*. *

în faţa uşii de la biroul statului-major al unei unw taţi militare, stă şoferul Nikolai Başmakov.

Căpitanul de artilerie Maksimov lasă receptorul telefonului pe furcă. Apoi se ridică şi-şi potriveşte centi-i

ronul. Şoferul face stînga-mprejur. Dar în aceeaşi clipă telefonul zbîrnîie şi telefonistul de serviciu îl opreşte pe căpitan:

- Tovarăşe căpitan, vă cheamă cineva la aparat.

Căpitanul ia receptorul, ascultă, apoi răspunde :

- Prin urmare, iar v-aţi retras ? E regretabil... To varăşe comandant de divizie, dumneavoastră sînteţi ge neral, iar eu nu sînt decît un căpitan. Totuşi îndrăz nesc să vă reamintesc ceea ce v-am mai spus de ne numărate ori: disciplina în unităţile dumneavoastră Jasă foarte mult de dorit...

Telefonistul de serviciu se uită, surprins, la căpitan. Maksimov urmează :

- Subunităţile dumneavoastră înaintează prin nă meţi fără schiuri, căutînd să înfrîngă duşmanul numai cu chiote, cu strigăte şi cu urlete sălbatice. Afară de asta, asaltaţi cetatea fără un plan dinainte stabilit, fără pregătire, şi atacaţi numai cu pumnii, cu baionetele şi cu săbiile. Şi, bineînţeles, duşmanul vă învinge cu tehnica cea mai modernă. Generale, preţuiesc bărbăţia şi bra vura dumneavoastră, însă, cu tot regretul, trebuie să vă spun că aceste calităţi nu sînt nici pe departe su ficiente pentru a obţine victoria în războiul modern... ^Vă rog să mă iertaţi că v-o spun deschis... Peste o oră voi fi acasă. Şi căpitanul pune la loc receptorul în furcă.

* .*

Aproape în aceeaşi clipă, Maksimov Saşa, fiul căpitanului, aşează şi el receptorul pe furcă la el acasă, apoi puse mîna pe goarnă. In faţa lui, pe masa aco-iperită cu o muşama cu flori, stau înşiraţi soldaţii de plumb.

Un semnal strident de goarnă de tinichea... A suflat Saşa. Deodată îl apucă tuşea şi-şi duce mîinile la piept. Dădaca îi întinde repede o batistă.

Un bulgăre de zăpadă loveşte geamul întunecat al ferestrei. Dădaca şi Jenia, sora lui Saşa, se întorc în acelaşi timp. Saşa aruncă batista şi se repede la fereastră. Alt bulgăre de zăpadă loveşte în geam.

- Ce înseamnă asta ? se înfurie dădaca. Mă duc să chem portarul... Saşa, pleacă de lînga fereastră !

Uşa se deschide larg şi în prag se iveşte făptura firavă şi cu părul răvăşit a lui Vovka. Băiatul gîfîie rj

- Uf 1 Ne-am bătut ca leii, ca tigrii... Ai auzit,;

Saşa, cum strigam „ura" ?

Dădaca sare cu gura :

- Ai înnebunit, Vovka ? Scoate-ţi paltonul! Saşa e bolnav, are fierbinţeală şi...

- Tu nu eşti nici leu, nici tigru, ci un biet iepure de casă urecheat! îi spune foarte calm Jenia.

•-- Ascultă, pisică leşinată ! Am fost rănit ieri de două ori, iar astăzi de patru ori! Ştii că am înaintat pînă aproape de zidurile cetăţii ?

- Pe mine nu mă interesează cum aţi înaintat şi pînă unde - îl întrerupse Saşa, furios. Pe mine mă interesează de ce aţi bătut în retragere ?

- Cine a bătut în retragere ? Noi ? îşi iese din fire Vovka. Dar imediat schimbă tonul: Bineînţeles că am bătut în retragere... Plecasem la atac fără schiuri. Troienele ne ajungeau pînă la brîu... Şi pe deasupra, comandantul cela al cetăţii întinsese peste noapte sîrmă' pe sub zăpadă.

- Sîrmă ?

- Da, sîrmă. Mereu ni se agăţa, cînd de pantaloni," cînd de pîslari... Dar lasă, le arătăm noi 1 La noapte, Iurka şi cu mine ne-am hotărît să intrăm cu orice preţ în cetate !

- Tu ?... în cetate ? zice Jenia în batjocură. A fost odat-un iepuraş, un iepuraş, un iepuraş...

- Eu, iepuraş ? Dar eu sînt... vultur 1 Uite, îmi iau zborul I strigă Vovka şi, fluturînd din mîini, iese din, odaie alergînd.

Doi bulgări de zăpadă lovesc din nou în geam. Je-J nia îi spune lui Saşa :

- A venit un băiat străin în fruntea unui detaşa
ment şi a ridicat aici, sub ochii noştri, o cetate... Şi
iată, sînt două săptămîni de cînd vă luptaţi şi nu sîn-
teţi în stare s-o cuceriţi !

Din uşa care dă în odaia de alături scoate capul Nina, vecina lor, o studentă :

- Saşa, ai vorbit cu tata la telefon ?

- Am vorbit. Trebuie să vină numaidecît... Ai nevoie de el, Nina ?

- Totdeauna am nevoie de el. Vreau să-i arăt tabloul meu.

Şi Nina intră în odaie cu un tablou, pe care-1 aşază pe masă, rezemat de perete. Saşa tuşeşte. Nina îi spune:

- Pleacă de lîngă fereastră, Saşa. Auzi ?

Saşa se depărtează în silă. Dădaca se supără :

- Cînd i-am spus eu, n-a vrut, dar îndată ce i-a spus ea, a plecat... Şi doar eu sînt dădaca lui, ea nu e decît o străină... o vecină, acolo...

- Anna Egorovna, asta s-o spui de faţă cu Stepan - şi Nina zîmbeşte blînd.

- Să ştii c-o să-i spun ! Pentru tine o fi el căpitan, dar pentru mine e tot un băiat, că doar eu l-am dădăcit...

- Şi pentru mine e tot un băiat - îi taie vorba Nina. Mai cu seamă cînd lasă buza în jos, şi-şi ridică sprîncenele, uite aşa... Dădăcuţă dragă, cu cine seamănă Stepan Petrovici ?

- Cu maică-sa - îi răspunse dădaca, îmblînzin-du-se. Maică-sa era de felul ei din Reâzan, o femeie muncitoare şi liniştită... Şi taică-său era om de treabă, dar prea aspru, ca pe vremea de demult...

- Dacă seamănă cu mamă-sa, e semn bun. Şi eu sînt fată muncitoare... Şi tot din ţinutul Reazanului sînt. Sînt ţărancă, ştiu să cînt, ştiu să joc...

- Ei, de-acuma gata, te-ai pornit! Ai întors-o cum ai vrut... Orice comandant trebuie să aibă o nevastă, iar copiii lui, o mamă. Iacă, îs trei ani de cînd îi tot bat capul să se însoare. Dar ţi-ai găsit!... Pe cine o fi aşteptînd ? Dădaca se uită drept în ochii Ninei şi întreabă cu ironie : Nu cumva pe tine ?

Nina arată cu ochii spre copii.

- Degeaba îmi faci cu ochiul, ştiu eu ce gîndeşti !

Cît despre dînşii - şi dădaca arătă şi ea spre copii

L- încă nu pricep nimic din treburile astea. Fără să-şi ridice ochii de pe caiet, Jenia zice :

- Ba să ne iertaţi, dădacă, noi pricepem tot. NUM aşa, Saşa ?

- Nu mă interesează chestiile astea. Eu sînt comandant de divizie - îi răspunde Saşa cu nepăsare.

In odaie intră căpitanul Maksimov. Se îndreaptă spre băiat şi, punîndu-i mîna pe frunte, întreabă :

- A fost doctorul ?

- Trebuie să vină îndată - îi răspunde dădaca.

Maksimov pare tulburat. Se apropie de Nina şi-i şopteşte :

- Nina...

Dar, întîlnind privirea aţintită a dădacei, se zăpăceşte şi se uită la tabloul pe care sînt pictaţi fel de fel de oameni, de diferite vîrste şi naţionalităţi. Cu braţele încărcate cu fructe şi flori, oamenii se îndreaptă către un drum larg, care urcă spre piscurile unor munţi luminaţi de soare.

- Tabloul se numeşte „Drumul spre comunism",

nu-i aşa ? întreabă Maksimov.

Nina încuviinţează în tăcere şi rămîne cu urechea aţintită, să audă ce-o să mai spună. Maksimov arătă spre tablou :

- Tractorul ăsta tot într-acolo merge ? N-o să

ajungă niciodată la destinaţie : rezervorul de benzină

e prea mic, iar pinioanele de conducere sînt prea mari I

Nina se aprinde :

- Cum, nu-ţi place ? Bineînţeles, tu ai vrea ca îna

intea acestor oameni să meargă patrulele de recunoaş

tere şi, de o parte şi de alta, flancgărzi! Uite, aici ar

fi bine să aşez un observator de artilerie... nu-i aşa ?

Ciudat mai eşti, Stepan !... Doar asta nu-i decît o ale gorie, o fantezie !...

Zîmbind, Maksimov îi arătă petliţele de artilerist de pe veston :

- Nu ştiu. Se vede că artileria mea nu înţelege ale goria ta... După mine, toţi ăştia nu-s decît nişte oa meni lipsiţi de griji, care se întorc acasă de la un pic nic... Văzîndu-i faţa tulburată, Maksimov urmează mai împăciuitor şi prieteneşte : Nu te supăra, fetiţo, dar asemenea drumuri care să ducă spre comunism nu există.

Se uită la Nina, dar ea se trage îndărăt, face ochii mari şi-1 întreabă:

- Şi tu... şi tu zici că nu-s decît o fetiţă ?

- Apoi, ce alta eşti decît o fetiţă ? zice dădaca, fără să se tulbure şi fără să-şi întrerupă lucrul. El e comandant, e căpitan. Meseria lui e milităria, aşa că Ştie mai bine unde duce fiecare drum. De aceea au ei fel de fel de planuri, fel de fel de hărţi. Pe cînd tu pita ştii: comunism şi iar comunism!... Şi de, cine ştie dacă în capul tău mai ai altceva decît vînt!

- Dădacă! o opreşte Maksimov, cu dojana.

. Jenia se amestecă şi ea în vorbă, cu diplomaţie :

-- Tată, ştii ? Acuşi vine vacanţa şi o să facem un pom de iarnă frumos...

- îmi pare foarte rău că n-o să fiu şi eu la pomul -yostru. Peste o oră, o oră şi jumătate, trebuie să plec departe, într-o delegaţie.

Pe faţa Ninei se aşterne spaima, pe a dădacei îngrijorarea. Jenia parcă s-a zăpăcit. Iar Saşa se uită drept în ochii tatii şi-i arată cu mîna harta Finlandei, atîrnată de perete :

- Nu-i adevărat, tată ! Pleci cu bateria acolo... pe front !

Un bulgăre de zăpadă loveşte surd în fereastră. Dădaca se întoarce şi-şi ridică braţele în sus :

- Ce înseamnă asta, doamne iartă-mă ? Să nu poată avea omul linişte în casa lui !...

în odaie intră doctorul Kolokolcikov. Se scutură de zăpadă şi zice :

- Vă rog să mă iertaţi, dar în curte lupta e în toi,

şi ca să ajungă cineva pînă la voi, trebuie să treacă cu un automobil blindat!

- Uite, tătucă, Saşa are temperatură - zice dădaca, arătînd spre băiat.

- Fiecare om are temperatură.

- Are o sută de grade ! strigă Jenia.

- E dţept că temperatura asta n-o are oricine ! recunoaşte doctorul.

- Dumnealor, tătucă, s-au apucat să facă războiu - caută să-1 lămurească dădaca - şi aleargă cît e ziulica

de mare prin nămeţi. Şi uite aşa s-a făcut că a prins, pe undeva, o răceală.

- Apoi o să vedem noi îndată dacă el a prins răceala,

ori răceala 1-a prins pe el I

Doctorul se apropie de Saşa, care stă întunecat lîngă soldaţii lui de plumb.

- Ce ai, tinere ?

Saşa arată cu mîna înspre soldaţi:

- Am o armată.

- Bine, bine, dar eşti bolnav.

- Sînt comandant de divizie.

- Prin urmare, sînteţi... sînteţi general. Doctorul îi ia pulsul. Generalul trebuie să meargă la spital. Generalul are temperatură mare.

Şi doctorul îl duce pe Saşa în odaia lui. Dădaca, după ei. Maksimov se întoarce spre Nina :

- Te-ai supărat ?

- Doar pleci... Dar aş vrea să ştiu de ce rîzi ?

- Ca să nu plîngi tu.

- N-o să plîng... Că a mai fost şi campania din Mongolia, şi cea din Polonia... Ne-am deprins.

Deodată, cineva bate la uşă şi în prag se opreşte uu băiat plin de zăpadă din cap' pînă-n picioare, îmbrăcat cu paltonul şi încins pe deasupra cu o curea. îl salută politicos şi demn pe căpitanul Maksimov şi zice :

- Mă cheamă Timur. Sînt comandantul cetăţii de zăpadă. Vă rugăm să ne iertaţi dacă vreo cîteva din proiectilele noastre au căzut, din greşeală, pe teritoriul dumneavoastră neutru...

Şi Timur arată spre fereastră.

Auzindu-i glasul, Saşa intră în odaie aşa cum e - în cămaşă albă şi cu gulerul descheiat - şi se opreşte, sprijinindu-se de uşă. Faţa lui e palidă şi mîndră.

- Hoarda dumitale s-a retras astăzi de pe toată linia frontului - zice Timur către Saşa. însă dumneata eşti bolnav, iar ajutorul dumitale, lurka, nu ştie să comande. De aceea am venit să-ţi propun un ar mistiţiu.

închizîndu-şi ochii şi strîngîndu-şi buzele, Saşa clatină din cap. Jenia se uită cu mirare la Timur. Timur ridică uşor din umeri:

- Cum pofteşti. însă cetatea n-o s-o cuceriţi! Ca să puteţi duce lupta, trebuie să aveţi schiuri, cîrlige, frînghii şi scări portative. îmi eşti duşman, dar ţi-o spun ca unui prieten...

Saşa deschide ochii şi răspunde, cu ură :

- Pleacă, pleacă ! Orice s-ar întîmpla, cetatea ta o să cadă în mîinile noastre!

- O s-o topească soarele, or s-o dărîme ploile, are s-o spulbere vîntul, dar a voastră n-o să fie niciodată ! îi răspunde Timur cu aprindere, apoi se întoarce şi pleacă. .

Jenia aleargă după el.

- Hei, tinere comandant! strigă doctorul în urma lui Timur. Eu reprezint Crucea Roşie şi vă rog să-mi asiguraţi libera trecere pe teritoriul vostru plin de pri mejdii...

Deschizîndu-i uşa din sală, Jenia îl întreabă pe Timur :

- Prin urmare, dumneata şi fratele meu sînteţi duşmani ?

- Da. De asta eşti supărată pe mine ?

- Nu - suspină Jenia. De ce-aş fi ?... Voi sînteţi în război...

După ce închide uşa, Jenia se întoarce în sufragerie, unde doctorul şi căpitanul Maksimov vorbesc despre boala lui Saşa.

- Sînt aproape sigur că băiatul are o congestie pulmonară - zice doctorul. Trebuie să stea în pat şi să ţină regim: mîncăruri uşoare., băuturi acre. Uite reţeta. Să se ducă cineva, repede, la farmacie.

Dădaca vîrî reţeta în mîna Ninei :

- Du-te tu, Nina. Eu trebuie să-1 pregătesc de drum pe căpitan.

încurcată, Nina se uită la dădacă.

- Bine, dădăcuţă, dar putem să dăm un telefon sau să trimitem portarul... - zice Jenia, înţeleaptă. Te pomeneşti-că vine maşina să-1 ia pe tata şi Nina n-o să-şi mai poată lua rămas bun de la el!

- Ba o să poată. Că ia tramvaiul de aici, după aceea se urcă în celălalt şi de acolo pînă la farmacie nu-s decît doi paşi! îi răspunde dădaca, cu linişte.

îngrijorată, Nina se uită în ochii lui Maksimov. Căpitanul aruncă o privire la ceas şi dă din cap, în tăcere.

- Nina, nu te duce ! strigă Saşa din odaia lui, stînd acum în pat. Eu pot să mai aştept. Nu mă doare nimic...

Nina intră la el, se apleacă şi-1 sărută pe frunte :

- Mulţumesc, comandante. Dormi. Totul o să fie bine !

Nina pleacă. Dădaca pătureşte lucrurile în geamantan. Maksimov se aşază pe un scaun lîngă Saşa, iar Jenia se cuibăreşte lîngă el.

La căpătîiul lui Saşa e o măsuţă pe care sînt flori, o cutiuţă, un pahar şi un detaşament de soldaţi de plumb.

Cineva bate în uşă. E şoferul Kolea, care-i întinde lui Maksimov un plic :

- Tovarăşe căpitan, maşina vă aşteaptă... Bună seara, Saşa !

Rupînd plicul, Maksimov îi spune şoferului:

- Ai venit cu un ceas mai devreme. Apoi scoate ordinul şi-1 citeşte. Da, am înţeles. Copii, trebuie să plec. Dădacă, să-i spui Ninei că n-am mai putut-o aş tepta... Şi nu mai fi supărată pe ea. S-o săruţi din par tea mea.

Saşa se ridică în coate:

- Tată, să-mi scrii cît de des... Să-mi scrii şi tu, Kolea, poate că tata o să plece în luptă, sau o să fie ocupat... Şi zicînd aşa, ia un soldat de plumb de pe măsuţă şi i-1 întinde şoferului: Uite, să ai o amintire de la mine.

Kolea se apropie în vîrful picioarelor şi întinde mîna, de departe :

- Am înţeles, Saşa : să scriu des. Fii sigur că sol datul tău o să se întoarcă din război cu o medalie.

Şi-i vîrî soldatul de plumb în buzunar.

- Ascultă, zăpăcitule, vezi să nu alergaţi pe front după medalii, tu şi căpitanul tău ! îi zise dădaca lui Kolea poruncitor. Cînd o să vezi că pe undeva e pri mejdie şi-i greu de trecut, mai bine aşteaptă, sau ia-o pe-alături şi ocoleşte !...

- Am înţeles : s-o iau pe-alături şi s-ocolesc !

Saşa îi face tatii un semn cu mîna şi-i spune nu ştiu ce la ureche. Tata se gîndeşte puţin, dă din cap misterios, scoate o foaie de hîrtie din geanta de campanie, şi scrie ceva la repezeală. Dădaca e numai ochi şi urechi. Maksimov pătur este ^bileţelul şi-1 dă lui Saşa. Băiatul ia cutiuţa de pe masă, vîră bileţelul înăuntru îşi pune cutiuţa la loc. Apoi se mai gîndeşte puţin şi aşază lîngă cutiuţă două santinele de plumb. I Maksimov îl ia de mînă şijl sărută :

- Tovarăşe general! îţi doresc sănătate, fericire şi succes în bătălii!... Urează-mi şi mie acelaşi lucru...

Cînd se întoarce Nina de la farmacie, nu-1 mai găseşte pe căpitanul Maksimov. In sufrageria goală e dezordine. Fără sa se uite la dădacă, o întreabă încet :

- Aiina Egorovna, Stepan n-a spus nimic înainte de plecare ? Nu mi-a lăsat nici o vorbă ?

- El ? face bătrîna, căutînd parcă să-şi aducă aminte. Nimic. Adică, nu. Te-a rugat să duci cărţile lai la biblioteca regimentului.

- Bine - răspunde Nina, lăsîndu-şi capul în piept. Apoi se întoarce şi o întreabă cu glas tremurat: Spune-mi, te rog, de ce nu mă iubeşti ?

- Eu iubesc pe toată lumea - îi răspunde dădaca, fără prietenie. Dar trebuie să înţelegi că el are copii mari, şi că lor le trebuie o mamă adevărată, nu o fetişcană ca tine.

* * *

Santinelele păşesc cu paşi măsuraţi de-a lungul cetăţii de zăpadă.

Cu puşti de lemn pe umăr, uşor încovoiaţi, vin unul în întîmpinarea celuilalt. Apoi se opresc în faţa focului. Orologiul bate, sonor, sferturile.

Cea dinţii santinelă trage cu urechea : , - N-o să vină - îi răspunde cea de-a doua, în-călzindu-şi mîinile la foc. N-or să-i lase cei de-acasă să plece.

119

'- S-au dus vremurile acelea ! Acum or să-i lase.

Santinelele întorc capul; schimbul vine pe cărare, umăr la umăr. Pîslarii mari, vîrîţi în galoşi, bat tactul pas după pas, pe zăpada care scîrţîie. Garda se schimbă.

- E linişte peste tot ? întreabă cea de-a treia santinelă.

- A trecut un cîine în goană şi în zbor o cioară. Hoarda doarme, aşa că nici n-ai ce păzi - îi răspunde cea de-a doua.

- Totul e în ordine 1 adăugă prima santinelă? Avem un comandant straşnic ! Un comandant care ştie ce face !

- Comandantului nu-i merge tocmai rău. El doarme liniştit sub plapuma lui caldă... - mormăie al treilea.

- Comandantul inspectează gărzile ! zice Timur, ieşind de după un tufiş. Dar văzînd faţa tulburată a santinelei numărul trei, îi strînge mîna-: Să trăieşti» Grişka, tu ai venit, n-ai tras chiulul. Apoi se îndreaptă din mijloc : Luaţi poziţia potrivit regulamentului ! Trage umerii înapoi ! Nu sta ţeapăn şi fii cu ochii în patru 1

Printr-o spărtură a zidului de piatră se ivesc feţele mirate ale lui Vovka şi Iura.

- A înnebunit! Pe un ger ca ăsta... Brrr!... Şi Vovka se zgribuleşte. Uite colo o pisică îngheţată... Şi ei îşi schimbă din nou santinelele... Trebuie să mă duc acasă. Tata nu mi-ar zice nimic, dar bunică-mea e dată dracului. Ar fi în stare să-mi şi ardă vreo cîteva !

- Bună' recunoaştere am făcut, n-am ce zice ! îi şopteşte Iurka, posomorit. Ce-ar fi să aşezăm o bombă bună sub zidurile cetăţii ?

- O bombă ? Vovka se uită împrejur, şi zărind pe zăpadă un pîslar rupt, îl ridică : Distrage atenţia santinelelor ! Cronometrează timpul! Bomba urmează să fie aruncată imediat !...

Vovka şi Iurka se furişează spre zidurile cetăţii.

- Stai ! Cine-i ? strigă a treia santinelă.

Vine în goană şi cea de-a patra. Amîndoi ostaşii scrutează întunericul. In vremea asta, pîslarul rupt zboară peste zidul cetăţii şi cade în partea cealaltă, pe zăpadă.

120

t Fără să-1 observe, santinelele continua să meargă cu paşi măsuraţi de-a lungul zidului.

* * . *

I întins în pat, cu braţele aruncate în lături - semn rău - Saşa mormăie nu ştiu ce prin somn. Temperatura i se urcă mereu.

Peretele de lîngă patul lui e plin de arme de lemn. Pe masa de la căpătîi se află o floare într-un pahar şi sutiuţa. Lîngă cutiuţă stau încremenite două santinele de plumb. Mai încolo, chiar la marginea mesei, s-a aliniat detaşamentul întreg.

Saşa deschide pe jumătate ochii strălucitori de friguri şi se uită la soldaţii lui. Deodată, cele două santinele coboară cu mişcări sigure de pe piedestalele lor şi, ridicînd uşor puştile, pornesc cu pas măsurat, unul în întîmpinarea celuilalt, de-a lungul spaţiului de pază. Saşa zîmbeşte. Dar iată că chipul lui arată o atenţie încordată. Cu mişcări iuţi, ,cele două* santinele fac stînga-mprejur şi întind puştile în poziţia de tragere. Se dau puţin îndărăt. Două rotocoale de fum, mici şi caraghioase, se înalţă unul după altul. Apoi, santinelele scot de la cingătoare cîte o grenadă şi o aruncă. Şi pe loc izbucnesc, fără zgomot, flăcări şi se înalţă nori de fum.

Iar cînd fumul lăptos se risipeşte, pe deasupra santinelelor răsturnate se întinde o mînă care deschide cutiuţa şi ia bileţelul. E dădaca. Vîră grăbită bileţelul în buzunar şi se întoarce : în prag stă Nina, îmbrăcată într-un halat pestriţ.

- Arma Egorovna - zice ea - du-te, că rămîn eu. Tot nu mi-e somn...

I Dădaca potriveşte perna sub capul lui Saşa, iese şi după ce închide uşa, desface în grabă bileţelul. Pe faţă i se aşterne o expresie de nedumerire : în mînă are o foaie de hîrtie albă, pe care nu scrie nimic.

în vremea asta, Nina ia termometrul de pe masă, clatină din cap, pune la loc sticluţa răsturnată şi se aşază pe marginea patului. Cînd să ridice mîna lui

Saşa, căzută de pe pat şi strinsă pumn, vede că băiatul ţine în palmă o hîrtiuţă. Nina desface degetele încleştate, ia "bileţelul şi citeşte: „Dragă Nina, ai grijă de copii. Să creşti mare. Rămîi cu bine. Cînd o să mă întorc, totul o să fie bine. -Stepan".

Faţa Ninei se înroşeşte de emoţie. începe să zîm-bească. Pune bileţelul în cutiuţă şi aşază alături cele două santinele de plumb. Apoi, recunoscătoare, îşi lasă capul pe pieptul lui Saşa.

Santinelele de plumb sînt din nou la postul lor.

* *

Santinelele de sub zidurile cetăţii de zăpadă stau şi ascultă bătăile orologiului din turn.

- Trebuie să vină schimbul - zice unul.

- N-o să vină nici un schimb. N-or să-i lase cei de acasă - se împotriveşte celălalt.

- Nu mai sînt vremurile de altădată. Acum or să-i lase.

Chiar în aceeaşi clipă, cele două santinele aud tropot regulat de paşi grei pe zăpada care scîrţîie şi întorc capul. Vine Kolea Kolokolcikov şi încă un băiat, 1 înfofolit din cap pînă-n picioare.

Garda se schimbă în faţa porţilor larg deschise. 1 Deodată, Kolokolcikov se repede în cetate, ridică de jos pîslarul rupt şi, bîlbîindu-se de emoţie, răcneşte drept în obrazul santinelelor uluite :

- Gură-cască ce sînteţi 1 Nu mai iau postul în pri-1 mire ! O să-i raportez comandantului!

* *

In poiana acoperită cu zăpadă, totul e răvăşit. într-o margine se înalţă o construcţie de beton armat, pe i jumătate năruită, mai la o parte zace un tun cu roţile în sus.

Un schior în halat alb traversează poiana şi dispare în desişul pădurii. Peste tot sînt numai copaci negri

şi stînci colţuroase. De jur împrejur domneşte o linişte mohorîtă.

1 Schiorul aleargă. Halatul i se agaţă de un ciot şi se rupe. Ostaşul se opreşte şi-1 dezbracă. Deodată, aude de sus un glas cîrîitor :

- Atenţie la picioare, să nu-mi atingi cablul!

Schiorul înalţă capul şi vede între crengi un observator de artilerie. Are faţa aspră şi un nas de vultur. De gît îi atîrnă un binoclu, iar în mină ţine un receptor telefonic.

- Hei, Corbule ! Căpitanul Maksimov e la voi în baterie ? îl întreabă schiorul.

Observatorul întinde scurt braţul, ca pe o aripă, îi arată direcţia, apoi îşi duce binoclul la ochi.

* *

Intr-o cazemată fineză, pe jumătate distrusă, doi ostaşi roşii şi şoferul Başmakov stau la o masă de lemn, lingă o sobă de tablă, şi beau ceai.

Un telefonist recepţionează o telefonogramă, o copiază pe hîrtie şi, la intervale regulate, repetă :

- Zi-i înainte... zi-i înainte...

Kolea scoate din buzunar foiţa, chibriturile, mahorcă şi soldatul de plumb. Aşază soldatul pe masă -şi, răsucindu-şi o ţigară, zice :

- Războiu-i greu, nevasta-i hăt, în ţară. In jurul tău, numai mantale şi şrapnele... Hai, frate, să fu măm cîte o ţigară I

Unul din ostaşi, un başkir, soarbe din ceai şi zîm-beşte :

I - Om mare joaca cu jucăria mica!... Asta mort de rîs...

- N-ai decît să rîzi - îi răspunde Kolea. Soldatul [ăsta e dintr-o armată vrăjită... Nu înţelegi ? Cum se spune pe limba voastră vrăjitor ?

- Asta coţcar, nu ?

- Nu, n-ai nimerit în ţintă I Soldatul ăsta mi 1-a dăruit un general. E deştept nevoie mare : ştie să şi I vorbească! Ia spune, băiete, de ce Abdul Murtazin bea ceai fără zahăr ?

123

Kolea dă drumul unui iotocol gros de fum, care-i învăluie aproape tot obrazul şi-şi răspunde singur, cu glas subţirel :

- Pentru că în post a stat fără rost, 1-a mîncat cînd zorile s-au revărsat.

Celălalt ostaş izbucneşte în hohote de rîs. Telefonistul îi ameninţă pe cîteşitrei cu pumnul.

- Mai ştie şi altele ! zice Kolea cu mîndrie, aplecîndu-se iarăşi peste soldatul de plumb. Un, doi, trei, patru, cinci! Şi slobozind o şuviţă groasă de fum, în văluie jucăria într-un nor cenuşiu. Apoi îi spune baş-kirului : Ia-ţi zahărul.

Fumul se risipeşte. Lîngă cana de aluminiu a baş-kirului e o bucăţică de zahăr.

Başkirul rîde cu voie bună.

Deodată, rogojina care înlocuieşte uşa smulsă se dă la o parte. învăluit în rotocoale de abur, intră căpitanul Maksimov. Ostaşii se ridică în picioare.

Rogojina se dă încă o dată la o parte şi în cazemată intră un schior. îşi ţine halatul pe braţ. Schiorul îi întinde lui Maksimov un plic şi raportează :

- Tovarăşe căpitan, sînt schiorul de legătură Egorov, de la statul-major al batalionului. La ordinele dum neavoastră.

Maksimov citeşte repede hîrtia.

- Unde ţi-e halatul de camuflaj ?

- L-am. agăţat şi s-a rupt. O să-1 cîrpesc numaide-cît. Tovarăşe căpitan, aveţi o telegramă de la soţia dumneavoastră. Din întîmplare, nimerise la bateria a treia. E deschisă, deoarece a fost transmisă prin telefon la bateria a doua, a treia fiind nevoită să-şi schimbe poziţia.

Schiorul îi întinde telegrama, se apropie de soba de fier şi începe să-şi încălzească mîinile.

- Eu... de la soţia mea ? întreabă Maksimov mirat

Apoi citeşte telegrama, zîmbeşte şi i-o arată lui Kolea, şoferul.

Kolea citeşte tare :

- „Saşa merge spre bine, se pregăteşte să dea ia răşi asalt cetăţii. Noi organizăm un pom de iarnă pen tru răniţi. Te sărutăm cu toţii, Jenă * Nina".

Căpitanul arată cu creionul semnătura şi zice, încet: I - Jenia, Nina...

Apoi scrie ceva, repede, pe telegramă. Pe faţa lui trece o expresie de viclenie.

Ostaşul başkir zîmbeşte şi zice, lăudîndu-se oare-: cum :

- Şi la mine acasă, la Ufa, este nevasta... Şi ea -scrie la mine scrisori caraghios.

- Minţi, minţi! strigă celălalt ostaş. Tu n-ai nici o ; nevastă...

- Am logodnica la Strelitamaka, cheamă pe ea Lola - răspunde fără supărare başkirul, pe gînduri. Şi ea scrie la mine scrisori caraghios...

Maksimov vîră telegrama în plic şi i-o întinde lui

- Ia spune, tovarăşe agent - îl întreabă căpitanul Maksimov pe schior - drumul prin marginea pădurii de-a lungul lacului, nu e sub focul inamicului ?

- Cînd am trecut eu era linişte, tovarăşe căpitani Dar ce-s eu ? O umbră... o săgeată... un iepure...

- Un iepure ? rîde telefonistul. Cînd dau de ase* menea iepuri, lupii se urcă în copaci!...

* * *

Prin pădure se furişează doi schiori cercetaşi finezi. Auzind zgomot, îşi ascut auzul şi se îndreaptă spre drumul pe care căpitanul Maksimov şi şoferul Kolea se duc la statul-major. J - ..

Maksimov se uită tăcut înainte. Kolea, cu ochii la drum, vorbeşte fără să se întoarcă :

- Tovarăşe comandant, daţi-mi voie să vă întreb : de ce nu v-a plăcut tabloul Ninei ? Mie mi-a plăcut. Sînt acolo oameni care merg cu flori în mînă. Pe un

drum bătut aleargă copii călărind pe beţe. Peste tcffl e veselie... Kolea suceşte volanul cînd la dreapta, cînd la stînga, maşina saltă mereu. Ce, ăsta-i drum ? E cu-J rată nenorocire 1 zice el, schimbînd tonul şi trăgînd cu coada ochiului la faţa îngrijorată a lui Maksimov. Maja bine aţi povesti ceva, tovarăşe căpitan... Prea-s mohorîte locurile pe-aici!

Şi, într-adevăr, totul în jurul lor e mohorît: şi pădurea duşmănoasă, şi cheresteaua neagră a unei izbe arse, şi stîncile sfărîmate, şi copacul despicat, şi arătările monstruoase şi bizare plăsmuite de zăpadă...

- Ai dreptate, drumul din tabloul Ninei e frumos' - răspunde Maksimov pe gînduri. Numai că prea fi drept şi neted, prea e fără piedici şi fără luptă...

- Cum fără luptă ? strigă Kolea şi, schimbîndu-se deodată la faţă, frînează maşina şi înşfacă mitraliera.

- O explozie, fum...

Kolea s-a trîntit în zăpadă. Puşca-mitralieră stă cu. ţeava sprijinită de un trunchi. înainte de a apăsa p^ trăgaci, Kolea mai strigă o dată :

- Cum fără luptă ? Astăzi nu mai sînt drumuri fără luptă !

Finezii albi gonesc pe schiuri. Căpitanul Maksimov trage. Kolea sloboade o rafală de jumătate de încărcător.

Deodată, pe cer se ivesc două avioane. Pe aripile lor se desluşesc stele roşii. Observatorul se uită cu atenţie în jos, apoi, pe neaşteptate, face un gest scurt: a văzut un detaşament de schiori împresurînd, pe drum, o maşină mică. Cît ai clipi, cele două avioane 'se lasă pe o aripă.

Unul dintre finezi aruncă grenade de mînă. Kolea i cade pe spate. Atunci Maksimov apucă mitraliera şi trage o rafală asupra finezilor. Apoi se uită la încărcătorul gol, îşi scoate naganul şi trage în închizătorul mitralierei.

Vuietul motoarelor creşte ameţitor : zburînd jos de tot deasupra drumului, avioanele trag asupra finezilor. Maksimov îl apucă*pe Kolea de umeri. însă şoferul rămîne nemişcat. Atunci căpitanul se lasă în genunchi, scoate un pansament individual din trusa găurită de glonte şi-1 pansează la cap. După ce termină pansamentul, Maksimov se ridică în picioare, scoate

mantaua de pe un finez mort, apoi de pe altul şi încă de pe unul şi-1 înfăşoară pe Kolea. După aceea îşi pune schiurile şi, cercetîndu-şi busola, se depărtează.

Avioanele şi-au luat zborul. în drum n-au rămas decît maşina sfărîmată, şi cadavrele finezilor. Nu departe de acolo zace Kolea, înfăşurat în mantale.

în vremea asta, căpitanul Maksimov alunecă pe schiuri la vale, prin pădure. Deodată se poticneşte şi , cade, din viteză, în zăpadă. Unul din schiuri i se rupe în două. Maksimov, scufundat în zăpadă pînă la brîu, îl cercetează. îl aruncă cît colo, se sprijină de un copac şi începe să mănînce zăpadă.

\ * * *

Pe drum înaintează, legănîndu-se, o turelă din care iese ţeava unui tun. E o maşină blindată. în urma ei

mai vin încă trei. Pe cîteşipatru se văd stele roşii.< Conducătorul maşinii din faţă vede, prin deschizătura îngustă de tragere, drumul pustiu, cadavrele finezilor ucişi şi, alături, sfărîmăturile acoperite de zăpadă alei maşinii căpitanului Maksimov. Autoblindatul se opreşte şi din el coboară ostaşii roşii.

Kolea aude zgomot. Se ridică într-un cot, deschide ochii şi se uită în jurul lui. Lîngă el, pe zăpadă, zace mănuşa căpitanului.

* *

Clopoţelul începe să sune fără veste. E recreaţia cea mare. Şcoala vuieşte de larma obişnuită. într-un colţ vorbesc în şoaptă două fetiţe : Jenia Aleksandrova şi Katia.

Jenia Maksimovă 1-a prins pe Vovka cel mic de mînă şi-1 zgîlţîie : •

- De ce-ai intrat azi-dimineaţă la Saşa cu paltonul pe tine ? Nu ştii că e bolnav şi nu-i voie ?... Eu ştiu, fiindcă eu îs infirmieră... Şi-i arată insigna de pe piept.

- Ştiu... Dar era o chestie urgentă I O chestie importantă ! Aveam numaidecît nevoie de el.

- „Urgent, numaidecît, important" 1 îl îngînă Jenia repede. O să-i rog pe Iura şi pe Petka să-ţi tragă o bătaie, urgent 1

Deodată, zărind pe cele două fetiţe care şoptesc între ele şi parcă neputînd să-şi creadă ochilor, Jenia. surprinsă, dă

drumul încet mîinii lui Vovka. Băiatul o şi ia la sănătoasa. Dar nu face nici doi paşi, şi Timur îl înşfacă zdravăn de mînă.

- Stai drept I Nu bîţîi din picioare şi uită-te ţintă in ochii mei 1 îi zice cu asprime.

- Iaca, mă uit! îi răspunde Vovka, cam cu' fricâ.

- Şi ce vezi ?

- Nimic... Văd o vînătaie, o zgîrietură...

- Nu te uiţi unde trebuie ! Uită-te mai adînc 1...;

- Văd nişte cercuri... Pupila, o gaură...

- Ba vezi mînia, asta vezi! Cine a vărsat astăzi o căldare cu cenuşă, cine a aruncat ieri un pîslar şi o

pisică îngheţată peste zidurile cetăţii noastre ? Aha, taci ? Timur e gata să-i dea un bobîrnac, dar se răzgîndeşte şi surîde : Piei din ochii mei ! Ai noroc că ne aflăm pe teritoriu neutru. Dar păzeşte-te să nu-mi cazi în mînă pe cîmpul de bătaie !

Timur dă drumul mîinii băiatului şi Vovka se grăbeşte s-o ia la fugă, însă nimereşte imediat în braţele lui Iura.

I - Stai! Ce-ai şuşotit acolo cu Tima Garaev ? îl întreabă Iura. Aha, trădare ! Vrei să-ţi trădezi curtea jta natală şi să treci de partea străinilor ?

- Nu, nici nu-i trece prin gînd să treacă la străini,
da - aşa-i el, lăudăros, şi-1 plictiseşte pe Saşa, care-i
bolnav - zice Jenia Maksimova, cu dispreţ. Iurka !
Prin urmare, hotărît, nu-i aşa ? Facem un pom de iarnă
pentru răniţi!
Iurka se întoarce spre Vovka :
- Bagă de seamă : deocamdată, nici o vorbă nimă
nui !
- Nimănui, fraţilor... Cremene... mormînt!...
Jenia Maksimova se apropie în grabă de Katia şi o
trage de mînecă :
- Cu cine ai stat de vorbă toată recreaţia ?

- Cu Jenia Aleksandrova, o fată dintr-a şasea „B". îmi spunea ce rochiţă îşi face pentru pom...

- O ştiu eu pe Aleksandrova asta! Mereu îţi făceam semne cu ochiul, dar tu... Şi ce fel de rochie îşi face, mă rog ? Din pînză sau din hîrtie ?

- Mi-a spus să nu-ţi spun... Zice că faci pe grozava şi că ţi-ai dat paltonul la garderobă înaintea ei, peste rînd.

I Tenia încremeneşte, apoi îşi plesneşte palmele una de alta şi zice, înecîndu-se de furie :

- Eu fac pe grozava ? Eu mi-am dat paltonul peste rînd ? Asta-i o calomnie cum nu s-a mai pomenit!

în clipa aceea se aude clopoţelul şi Jenia îşi ia tonul ei obişnuit. .

- Să n-o crezi, Katia. Niciodată nu mi-am dat pal tonul peste rînd...

Dar întorcîndu-şi capul, o vede cu mirare pe Jenia Aleksandrova cum se apropie de Timur, îl ia de mînă şi încep să rîdă amîndoi.

- Ia te uită la ea, prinţesa garnizoanei din cetatef strigă Jenia, strîmbîndu-se. Lasă că se face el Saşa sănătos : o să cucerească cetatea, iar lor o să le tragş o bătaie...

- Ce tot spui acolo ? Care prinţesă ? E fata comandantului unui tren blindat...

- Şi eu sînt fata unui căpitan de artilerie. Ş-apoi, eu m-am gîndit întîi să facem un pom de iarnă pentru răniţi, nu ea !

- Ei, vezi că faci pe grozava ? Recunoaşte, Jenlca, cît de puţin, măcar atîtica, că faci pe grozava !...

în camera de odihnă a secţiei de convalescenţă de la un spital de campanie stă la o masă şoferul Kolea' Başmakov. E îmbrăcat în halat şi cu capul bandajat. Are în faţă o foaie de hîrtie mototolită, un plic şi un soldat de plumb. Kolea desenează ceva pe foaia albă de hîrtie şi vorbeşte, dar nu se ştie cu cine : cu ostaşul rănit, care stă cu o carte în mînă de partea cealaltă a mesei, sau cu soldatul de plumb :

■-■ Cînd închid ochii, văd înaintea mea un tablou neasemuit... E cald... e lumină... Iată oameni mergînd, şi printre ei, copii şi fete frumoase. Toţi cîntă... Braţele li-s încărcate cu flori, cu lămîi, şi cu fel de fel de fructe..._Şi e atîta veselie 1 In faţa lor se deschide un drum... Kolea îşi lasă pleoapele peste ochi. Drumule... zboară, învîrtindu-te ca bila rotundă pe faţa biliardului ! Se uită la foaia de hîrtie pe care a reconstituit din memorie, şi destul de exact, tabloul Ninei. Numai că oamenii lui sînt grozav de caraghioşi : gurile care cîntă sînt prea larg

deschise, mănunchiurile de flori pe care le duc în braţe sînt prea mari, iar feţele lor vesele, cu ochi bulbucaţi, sînt prea inexpresive. Dar în clipa cînd văd înaintea ochilor tabloul acesta neasemuit, îmi răsare imediat în minte şi alt drum: o

emka" sfărâmată, fum, încărcătoare goale. Iar pe zăadă, mănuşa căpitanului meu, care m-a învelit în îteva mantale, pentru ca eu, Başmakov, să nu crap, i să trăiesc pentru binele obştesc şi, în parte, şi al leu...

Rănitul îşi ridică ochii de pe carte şi se uită cu mirare i Kolea, care vorbeşte acum numai cu soldatul jucăe :

- Ciudat! Ce am eu cu tabloul ăsta ? Carton... opsele... Ecoul unei muzici depărtate... Exact ca şi ine, soldat caraghios. Nici tu nu eşti decît o bucăţică e plumb şi atîta tot... Atunci de ce, cînd mă uit la oi, mi se strînge inima de mila oamenilor ? ...

- Pentru că stai de dimineaţa cu nasul în hîrtia ceea - îi spune rănitul cu cartea. O să chem sora, ăţi ia condeiul şi călimara cu cerneală.

Kolea se apucă din nou să scrie, grăbit. Doi răniţi joacă dame : altul stă într-un fotoliu şi întă încet, acompaniindu-se cu mandolina :

- Scrisoarea asta cînd o va primi, O lacrimă ea va strivi-n tăcere... Şi ochii ei frumoşi se vor umbri, Şi ochii ei vor plinge, cu durere...

Kolea lăsă o clipă scrisul şi-i spune rănitului :

- N-au trecut decît patru zile, şi mi se pare că au recut patru ani...

Răraîne pe gînduri. Apoi începe iar să vorbească, poate cu rănitul, poate cu el însuşi.

- Cînd am intrat în partid, un tovarăş m-a între bat : „Ce-ţi doreşti de aci înainte ?" I-am răspuns : ‚Ce-şi doresc toţi oamenii: fericire..." „Despre asta au scrie în program, zice. Scopul nostru e socialismul, apoi comunismul în toată amploarea lui. Iar fericirea 3 o noţiune ned.eterminată şi neştiinţifică..." „Nu - i-am răspuns - pentru individul izolat aşa e, într-ade văr. Cine poate să ştie ce doreşte el în viaţă ? Unul vrea să aibă o nevastă, altul o casă, al treilea vrea să

cînte la pian... Dar ceea ce le trebuie tuturor oamenilor la un loc, asta se poate determina şi ştiinţific".

Tocmai atunci trece pe acolo o soră :

- Tovarăşe Başmakov, ce tot mormăi acolo ? Lasl cerneala şi hîrtia şi du-te de te plimbă sau joacă dami

- Jocul ăsta e o distracţie deşartă, nu-i pentr mine... Soră, dar cum aş face să-mi pot lua hainele d la magazie ? Am în bluză o scrisoare a căpitanului, p care n-am apucat s-o trimit.

- Hainele şi actele o să le primeşti poimîine, cîn pleci în concediu.

Sora pleacă şi Kolea i se adresează din nou răni tului :

- Doctorul mi-a spus aşa : „Cazul dumitale e u: caz ciudat. Dacă loveşti în cap pe un om obişnuit înnebuneşte. Grenada aruncată în dumneata te-a făcu să te izbeşti cu capul de un copac. Şi totuşi stai aeuti şi discuţi cu mine ca un adevărat filozof..."

- Doctorul a glumit. Ţi-a spus aşa ca să te îmbăr băteze. Şi rănitul îi arată hîrtia ruptă în bucăţi: Uite e a zecea oară de cînd rupirscrisoarea şi iar o începi.. Asta se cheamă filozofie ? Ba e nebunie curată !

- îi scriu familiei comandantului meu, care a fos ucis... Am început aşa : „Dragă fată, şterge florile dirj tabloul dumitale. Căpitanul avea dreptate, nici astăz nu există drum fără luptă..."

Rănitul ridică din umeri:

- Hotărît lucru că doctorul a glumit. E cazul ce mai banal în medicină...

Sora se apropie din nou şi zice, mai apăsat încă |

- Başmakov, lasă condeiul şi cerneala. Du-te de te plimbă, odihneşte-te sau joacă dame...

Kolea ia în grabă plicul, vîră scrisoarea înăuntru şi scrie adresa : „Leningrad, strada Krasnoarmeiskaia nr. 119. Familiei Maksimov. Pentru Nina, personal". Apoi se duce repede spre cutia de scrisori, care e chiar acolo, în odaie. O clipă stă la îndoială.

Rănitul cu mandolina începe din nou să cînte : - Scrisoarea asta cînd o va primi, O lacrimă ea va strivi-n tăcere...

Cu un gest repezit, Kolea aruncă scrisoarea în cutie. Cei care jucau dame şi-au terminat, cu gălăgie, partidaJ

rănitul care citea şi-a închis cartea. Şi toţi împreună reiau cupletul :

- Şi ochii ei frumoşi se vor umbri, Şi ochii ei vor plînge, cu durere...

Nina stă pe marginea patului lîngă Saşa. îl ia de mînă şi-i spune :

- Ştii, Jenia e la şcoală şi dădaca e în oraş. Trebuie să plec şi eu, dar mă întorc repede. însă te rog să nu te mai duci la fereastră...

- Jenka nu dă demîncare porumbeilor mei. Şi nu ştiu cine încearcă să-i momească la altă fereastră.

- Lasă, de azi înainte o să le dau demîncare chiar jeu. Nu mă crezi ?

- Spune-mi, Nina, de ce n-a răspuns tata la telegrama ta ?

- De ce ? Foarte simplu : fără îndoială că au trecut a ofensivă, iar telegrama mea nu 1-a mai găsit acolo unde era înainte.

■- Dar unde era ?

- Nu ştiu... Cred că pe undeva în pădure - şi Nina zîmbeşte - sub vreun brad. De altfel, şi tu eşti bomandant şi cunoşti mai bine decît mine chestiile astea.

- Da, desigur - răspunde Saşa, cu un zîmbet de recunoştinţă. Au trecut la ofensivă. Şi eu o să trec la afensivă. Bine, Nina, du-te. Te iubesc. I Nina pleacă. Saşa se apropie de fereastră, zgîrie cu unghia gheaţa de pe sticlă pînă face un rotocol. Prin achiul acela zăreşte porumbeii lăsîndu-se din zbor pe arichiciul ferestrei.

Tocmai atunci aude sunînd clopoţelul. Iese în sală şi zăreşte strecurîndu-se prin crăpătura uşii o scrisoare. 3 ridică şi fuge în odaie. Se vede bine că e tulburat, întoarce scrisoarea pe toate feţele, o pune în dreptul [uminii şi se uită. Grozav ar vrea s-o deschidă ! Dar 3f, plic e scris : „Pentru Nina, personal".

Saşa lasă scrisoarea pe pervazul ferestrei şi rămîne acolo, în picioare. Deodată vede că pe prichiciul acoperit cu zăpadă, al uneia din ferestrele casei înalte de pestei drum, se aşază cîţiva porumbei. Omînăse strecoară prin I gemuleţ şi le aruncă firimituri. Porumbeii ciugulesc. Atunci Saşa se înfurie, întoarce minerul şi deschide largi fereastra. Un val de abur năvăleşte în odaie. Saşa scoatel capul afară, pipăie pervazul căutînd o cîrpă, o găseşte şi o trage spre el. Scrisoarea s-a agăţat de cîrpă şi cîrpa| tîrăşte după ea şi soldaţii de plumb.

Saşa strigă :

- Care-i acela care-mi momeşte porumbeii, haT?|

De jos, din curte, Kolea Kolokolcikov îl urmăreşte cu| mirare.

Saşa azvîrle cîrpa. Şi în acelaşi timp zboară jos şi I scrisoarea şi se rostogolesc şi soldaţii de plumb. Saşa sej apleacă peste fereastră şi se uită în curte deznădăjduit însă scrisoarea nu e nicăieri. Băiatul îşi înalţă capul şi] rămîne încremenit: la fereastra de peste drum stă acum o fetiţă de o neasemuită frumuseţe. Buclele blonde îil cad în inele peste umeri de sub cercul care-i încinge I fruntea, împrăştiind raze sclipitoare. E îmbrăcată cu ol rochiţă uşoară ca fumul, presărată toată cu stele. Fetiţa I arată cu degetul undeva, jos. într-adevăr, după o ieşitură | pe care Saşa n-o poate vedea, zace scrisoarea.

Saşa se apleacă şi mai tare peste fereastră. Dar chiar I în clipa aceea intră în odaie Nina, îl apucă de umeri, îlj trage îndărăt şi închide fereastra. Saşa se repede în] sală. Nina îl ajunge la uşă şi-1 prinde.

Băiatul bombăneşte : t <•' <-■

- Lasă-mă ! Dă-mi drumul!... Am scăpat jos o seri-] soare... E de pe front, de la Kolea, trebuie să fi scris| despre tata...

- Saşenka... Saşa !... Lasă, o să găsim noi scrisoarea.] O s-o căutăm...

Simţind deodată o slăbiciune în tot trupul, Saşa îşi] lasă capul pe pieptul Ninei. Ochii i se închid. îngînă:

- Scrisoarea a căzut în zăpadă... acolo, la fereastră,

e o fetiţă, o stea... O să-ţi arate, că ea a văzut unde-a j căzut scrisoarea...

Nina e nedumerită.

Iar fetiţa cea misterioasă se uită încă prin fereastra îngheţată. Deodată, vede jos ceva care o face să-şi împreuneze mîinile.

Saşa zace în pat. Fierbinţeala îl chinuieşte iarăşi.

Temperatura se urcă din nou. Regimentul de soldaţi de plumb stă încremenit într-un colţ al odăii, iar motănaşul cel roşcat s-a lungit pe covorul de dinaintea uşii.

Deodată, cu mişcări măsurate, toţi soldaţii coboară de pe piedestalele lor de plumb, se aşază în formaţie de marş şi cîntă : i

- Comandantul nostru-şi doarme
Somnul lui neliniştit.
Sus, soldaţi de plumb, la arme,
Timpul nostru a sosit!
Făr-a-i tulbura odihna,
O, nici vorbă să-l trezim!
Să pornim în marş cu toţii
Şi scrisoarea să-i găsim!
Trata-ta-ta-ta !
Tra-ta-ta!
Prin păduri şi prin troiene
Grabnic să ne risipim
Şi în cea mai scurtă vreme
Scrisoarea să-i găsim.

La aceste vorbe, întreg regimentul se împarte în detaşamente, care se risipesc în toate părţile.

Cu puştile în poziţie de tragere, înfundaţi în zăpadă pînă la brîu, soldaţii de plumb au încremenit lîngă pîslarul cel rupt.

r Ceva mai la o parte stă Timur, iar lîngă el Kolea Kolokolcikov. Timur ţine în mînă o scrisoare desfăcută.

- Am găsit-o aici... - arată Kolea. In clipa acee vede soldaţii de plumb : Ia te uită unde-au ajuns soldaţi de plumb care au căzut de pe fereastră ! zice el, ri dicîndu-i.

- De ce-ai deschis scrisoarea ? îl întreabă Timur

- Era udă şi mi s-a dezlipit în buzunar. întîi mi-an zis : hai să le duc scrisoarea. Dar după ce am făcu cîţiva paşi, mi-am zis : hai mai bine s-o citesc.

- Scrisoarea asta e cam alarmantă. Şi nici nu-i ta^ mai limpede. Şi-apoi, nu ştiu dacă asemenea scrisori t bine să ajungă la destinaţie.

Timur ascunde repede scrisoarea în buzunar : dădaca se apropie de ei.

- Hei, războinicilor ! N-aţi găsit nimic pe aici ? întreabă ea.

- Ba da 1 Uite, ăştia, care au căzut de pe fereastră - zise Kolea, întinzîndu-i soldaţii de plumb. Sînt ai voştri ?

- Altceva nimic ? N-aţi găsit pe zăpadă o scrisoare ?

Băieţii tac.

- Nu ştiu de ce tot spune : „Steaua albastră a văzi$ scrisoarea" - zice dădaca, pe gînduri. O fi aiurind, o fi de vină fierbinţeala... Despre ce scrisoare vorbeşte ? Despre care stea ? Dar poate că... Şi dădaca se uită ţintă în ochii băieţilor. Băgaţi de seamă, că tot o să aflu eu adevărul, odată şi odată I

Saşa e în pat şi ţine în mîini o carte intitulată : „Cum străpung tancurile o zonă întărită". Vovka stă lîngă el Saşa citeşte :

- „După ce tancurile grele străbat limita dinainte a apărării, comandantul artileriei trebuie să mute toata puterea de foc în spatele apărării, ca să împiedice înaintarea re'zervelor duşmane..." Saşa azvîrle cartea: Nu, asta nu ni se potriveşte...

- Poate găsim în alt loc ceva care să ni se potrivească - zice cu îndoială Vovka, frunzărind cartea.

*

- Nu, nici în alt loc n-o să găsim nimic care să ni se potrivească... Cu toate astea, trebuie să cucerim cetatea fi s-o distrugem. Dă ordin lui Iurka să pregătească băieţii cu schiuri, cu scări, cu scuturi, cîrlige şi frînghii...

- Bine, dar la început nici nu voiai să auzi de toate astea ? Cine ne-a poruncit să luăm la goană compania de geniu ? Cine zicea că doar nu sîntem nici dulgheri, nici tîmplari, ci cazaci ?

- „Cazaci, cazaci 1" Cazacii au unităţi de recunoaştere, pe cînd noi ce avem ?... Stau şi mă întreb : oare nu sîntem în stare să aflăm ce surprize ne-a pregătit comandantul cela al cetăţii ?

- Doar ţi-am spus că-i nebun ! De două zile santinelele se schimbă într-una, iar de după ziduri se aude mereu ciocănind şi bocănind - răspunse Vovka întunecat. Dar imediat se şi luminează la faţă: Stai, am o idee I Nu mă-ntreba nimic 1 O să trimit în cetate agenţii mei.

- Mare bucluc că-s bolnav 1 In orice caz, atacaţi cetatea 1 Chemaţi într-ajutor băieţii de la casa numărul treizeci şi şase şi pe cei de la patruzeci şi patru. Că doar fi noi i-am ajutat astă-toamnă. Să vă faceţi rost de rogojini şi de scînduri I Să daţi asaltul noaptea, pe întuneric... Mai mare ruşinea 1 Ei îs aşa de puţini şi tot ei rîd de noi, făcîndu-ne cînd „Divizia sălbatică", cînd „Hoarda cea Mare". Păcat că nu-i acasă tata 1 Să fi fost el acum, ne-ar fi învăţat şi ne-ar fi spus ce trebuie să facem. Vovka, dovedeşte că-mi eşti prieten... Şi Saşa îi arată fereastra cu pricina : Află cine stă în apartamentul acela. Am descoperit acolo, la fereastră, o fetiţă. Era ca o stea. Părul îi împrăştia scîntei şi purta o rochiţă albastră... Fetiţa asta a văzut cine a ridicat de jos, din zăpadă, scrisoarea în care era vorba de tata.

- Bine, dar intrarea în casa asta e pe strada cealaltă. Ca să ajung acolo, trebuie să trec prin parc şi pe

' lîngă cetate... Şi cum o cheamă pe fetiţă ?

- Ei, dacă aş şti!... Insă tu întreabă de nu cumva

stă aici o fetiţă aşa şi aşa ?

Şi Saşa încearcă să-i arate cum e fetiţa : îşi ia un aer mîndru şi-şi răsuceşte degetele, de la cap spre umeri, închipuind buclele.

- O fetiţă „aşa şi aşa" ? Şi Vovka imită gesturile luil Saşa, apoi zice, cu îndoială : Bine, să__adrmtem că o să găsesc apartamentul şi că o să întreb dacă nu stă acolo o fetiţă aşa şi aşa. N-or să creadă oamenii, şi pe bună dreptate, că nu-s în toate minţile ?

- N-au decît să creadă. Ce-ţi pasă ?

- Nu-i tocmai plăcut. Afară de asta,_ s-ar putea întâmpla să mă înhaţe, pe drum, santinelele care păzesc cetatea.

- Prin urmare, nu te duci ? Nici de dragul unui tovarăş ? Eşti un fricos !

- Cine, eu ? Şi Vovka se uită la peretele împodobit cu tot soiul de arme de lemn : Dă-mi o sabie I Vovka ia o sabie din

perete, o îndoaie şi o aruncă: Nu-i oţel de calitate... Ia s-o văd pe-asta. Dă-mi şi un pistol. Coboară din cui un pistol, apoi strînge cu importanţă mîna lui Saşa : Rămîi cu bine 1

Vovka pleacă, dar se opreşte în prag :

- Prin urmare, aşa şi aşa ? întreabă el, închipuind în jurul capului o stea şi bucle. Cronometrează timpul! O să-ţi aduc steaua ceea a ta... chiar dacă o fi nevoie s-o târăsc de păr !

* *

Peste un sfert de oră, Vovka iese în curte cu surioara' lui, o fetiţă de patru ani. Fetiţa parcă-i un balon. Mîinile i-s vîrîte în mănuşi uriaşe, iar picioarele i-s încălţate cu pîslari grei.

Vovka vîrî mîna în buzunar :

- Vezi, am aici o bomboană... Dar în loc de bomboană scoate o radieră pentru cerneală. Cînd o vede, se zăpăceşte : Hm ! Nu-i bomboană, dar o să fie şi bomboană... Una, două... patru ! Uite ce să faci: să te duci acolo I Şi-i arată spre cetate : Vezi zidurile, porţile ? Du-te. Ia în mînă o nuieluşă, ca şi cum te-ai plimba, şi cîntă un cîntecel: „Tra-la-la, tra-la-la..." Ei n-or să se lege de tine. Dar tu trage cu ochiul înăuntru, pe poartă.. Pe urmă să-mi spui tot ce-ai să vezi. Să ştii că pentru asta o să-ţi dau... ei, lasă că vedem noi ce... după treaba

pe care ai s-o faci. Haide, du-te ! Iar eu - oftează Vovka - eu trebuie să mă duc să caut steaua...

Vovka îşi înălţă privirea la zidul casei cu şapte etaje şi începu să numere ferestrele :

- Una, două, trei... trei cornişe, două balcoane. Prin urmare, a treia fereastră de jos, iar de la marginea zi dului, a şaisprezecea. Un-doi, am plecat! Şi Vovka îşi i înalţă sabia, se întoarce, şi se pomeneşte faţă în faţă cu Kolea Kolokolcikov, înarmat.

- Sînt Kolokolcikov, cercetaşul cetăţii. Cine eşti tu ? îl întreabă Kolea fără prietenie.

- Eu... eu sînt Vovka...

- Ce ai în. mînă ?

- Eu ? Ce să am, un băţ...

- Minţi, asta-i o sabie. Stai pe loc şi apără-te.

- Bine, dar asta-i foarte ciudat 1 Că, după cîte ştiu, Ivoiaţi să încheiem un... un armistiţiu...

- Armistiţiul e pentru războinici, nu pentru diver-t sionişti! Iar tu ai aruncat astă-noapte o pisică îngheţată

| la noi în cetate, şi mai adineauri nu ştiu care dintre voi a turnat peste zid o căldare cu cenuşă. Pentru isprava [asta, se cuvine să te facem praf 1

- N-am turnat eu cenuşa. A turnat-o Iurka.

- Şi pe Iurka o să-1 facem praf. Fiecare la rîn-r dul lui.

Kolea îşi scoate sabia, dar în aceeaşi clipă se uită descumpănit împrejur, se iereşte ia o parte şi o ia la sa-I. nătoasa : văzuse portarul, care se apropia cu un măturoi î în mînă. Omul strigă, gros, în urma lui Kolea :

- Hei, tu... cercetaşule! Fă bine şi şterge-o din curte. N-aveţi decît să vă războiţi cît poftiţi, dar în altă I parte, ca să nu-mi spargeţi mie ferestrele !

Văzînd-o pe Jenia Maksimova, care se apropia, Vovka îşi ia un aer marţial, îşi vîră, grav, sabia pe după cin-| gătoare şi strigă în urma lui Kolea:

- Fricosule ! Crezi că mă sperii eu de tine ? îmi j. pare rău că m-a împiedicat portarul. Jenia, ia-o pe su rioara mea şi duceţi-vă de vă plimbaţi într-ăcolo... E ' foarte interesant. Uite-1 şi pe comandantul Timka! Apropie-te şi intră în vorbă cu el, despre una, despre

alta... Te pricepi tu... în vremea asta, eu o să mă strecor ca un tigru pe lîngă cetate...

Jenia ia fetiţa de mînă şi, măsurîndu-1 pe Vovka din cap pînă-n picioare, zice :

- Tigru, tu ? Nu eşti decît un iepure de casă ure cheat şi caraghios !

în piaţa cea mică de lîngă parc e o înghesuială grozavă : se vînd brazi. Mai la dreapta, printre copaci, se zăreşte cetatea de zăpadă, şi dincolo de ea, gardul de zid al unei case mari. Ceva mai la o parte stau Jenia Aleksandrova şi Katia.

- Şi pe tine te cheamă Jenia, şi pe ea - zice Katia. Vreau să vă împac. Ea e o fată foarte bună. Şi tatăl ei e pe front... Ne-am hotărît să facem un pom de iarnă pentru răniţi... Deodată, Katia

se întoarce şi se răsteşte la Timur, care se apropiase de ele : Ce vrei ?

- Ăsta e Timur, tovarăşul meu - zice Jenia, apoi' îi şopteşte lui Timur : Ştii, „Hoarda cea Mare" îşi pregăteşte schiuri, cîrlige şi prăjini pentru asalt.

- Ştiu.

- Totdeauna le ştii pe toate ! îi răspunde Jenia puţin supărată. Apoi, văzînd-o pe Jenia Maksimova venind spre ei, se întoarce cu spatele.

- Ce-i cu tine ? se miră Timur.

- Nimic vine încoace o fată. Mi se pare că o cunoşti şi tu...

- Da, e Jenia Maksimova. O cunosc.

Şi Timur o ia de braţ pe Jenia Aleksandrova, cu gîn-dul să iasă în întîmpinarea celeilalte. Dar ea se smulge. Atunci, Timur se apropie singur de Jenia Maksimova.-şi-i strînge mîinile cu prietenie.

- Hotărît lucru, Timur şi-a ieşit din minţi - zice Jenia Alexandrova către Katia. Uite, o duce în cetatea noastră, iar ea o să-i spună lui frate-său tot ce-o să vadă acolo 1

Timur însoţeşte pe Jenia Maksimova şi pe sora lui Vovka pînă la cetatea cea minunată de zăpadă, cu for-

turile. turnurile şi zidurile ei crenelate. In urma lor vine şi Katia.

Pe unul din turnuri fflfîie un steag, avînd la mijloc o stea cu raze. Ceva mai jos, în zidul turnului, e un orologiu : un deşteptător înfipt în zăpadă. Deasupra orologiului se văd gratii. In faţa porţilor stă o santinelă, înăuntru trebăluieşte garnizoana cetăţii. Pe ciubucele zidurilor stau înşirate piramide de muniţii de zăpadă. Printre creneluri se zăreşte un periscop improvizat din oglinjoare. într-un colţ se vede un obiect mătăhălos, învelit cu grijă într-o rogojină. Tot acolo arde un foc, deasupra căruia atîrnă o gamelă. Cu o cană în mînă, Ko-lea Eolokolcikov bea în grabă ceai şi mănîncă franzelă. Lîngă foc stă culcat un cîine mare.

Timur le arată fetelor vflittdţdg|pplicat; în loc de culată, are un jgheab obli^^irilttu apă îngheţată, pe care stau înşirate proiectile rotunde de zăpadă. In partea dreaptă se vede o roată

cu un mîner, iar pe obada roţii sînt fixate plăci late de oţel. E un tun automat. In jurul lui se învîrt cîţiva artileriştL Timur îi prezintă fetelor: ăsta-i mînuitorul închizătorului, ăstălalt ochitorul, celălalt servantul cu muniţie şi cel din urmă servantul încărcător.

- Ei, cîte lovituri ? întreabă Timur, arătând spre tun.

- O sută douăzeci pe minut: le-am numărat cu ceasornicul - îi răspunde mînuitorul închizătorului. N-am avut decît o singură întîrziere, din pricina denivelării unui proiectil. Dar nu din vina noastră, dintr-a lor - şi el arată spre băieţii care fac bulgări de zăpadă.

Mînuitorul închizătorului învîrteşte manivela roţii, şi placa de oţel se trage îndărăt Proiectilul lunecă pe jgheab şi se opreşte în faţa aşa-zisei ţevi. Placa scapă cu zgomot şi proiectilul zboară. In locul lui vine altul, apoi al treilea şi tot aşa mai departe.

Un şir întreg de proiectile îi trec lui Vovka pe deasupra capului. Vovka se furişează cu băgare de seamă pe cărarea din parc, apoi se face ghem la pămînt. Mînuitorul închizătorului mai trage cîteva lovituri de tun, spre marea bucurie a Jeniei şi a Katiei. Numai surioara

lui Vovka habar nu are de ce se petrece în jurul ei, ci se uită, înfricoşată, la cîinele cel uriaş.

Deodată, Jenia dă cu ochii de mogîldeaţa acoperită cu rogojină şi încearcă s-o descopere. Dar Timur trage repede rogojina la loc :

- Nu vă supăraţi, însă asta nu se poate : e secretul nostru militar.

Un fluierat ascuţit îl întrerupe : una din santinele 1-a zărit pe Vovka strecurîndu-se printre copaci. Santinela pune mîna pe un bulgăre de zăpadă, dar Vovka a şi apucat a sări gardul.

- Ăsta-i semnalul de alarmă - zice Timur. Acum, aş ruga frumos femeile să părăsească incinta cetăţii...

„Femeile" - Jenia şi Katia - îl salută cu demnitate. Iar fetiţa face o plecăciune sfioasă în faţa dulăului, fără să-şi ia de la el privirea neîncrezătoare.

- Ascultă - îi zice Jenia lui Timur - de ce vorbeşti aşa cu noi ? Ce, noi sîntem femei ? Ce tot îi dai zor cu

incinta ? Şi despre ce secret vorbeşti ? îţi baţi joc de noi, asta-i!

Expresia severă dispare de pe chipul lui Timur. Acum are faţa obişnuită a unui băiat glumeţ. Zîmbeşte.

- Da, rîd, dar nu de voi. Sînt mulţumit. Fratele tău e duşmanul nostru, însă n-o să poată cuceri cetatea noastră pentru nimic în lume ! De ce fluieri ? întreabă el pe santinelă.

- A trecut un spion, Vovka Brîkin.

- Ei, atunci prindeţi-1 şi spînzuraţi-1 în turnul de colo ! dă ordin Timur.

în vremea asta, Vovka urcă scările casei celei străine. După ce se codeşte puţin în faţa unei uşi, sună. Un bărbat zdravăn scoate capul pe uşă şi-1 măsoară în tăcere, aşteptînd să-1 întrebe ce are de întrebat.

- Vă rog, nu stă aici o fetiţă ? întreabă Vovka. Bărbatul cel zdravăn se întoarce şi strigă gros :

- Varvara... te caută cineva.

în uşă se iveşte o fetiţă mică de tot, cu şorţuleţ pe dinainte şi cu mîinile pline de făină. Se scutură, frecîn-du-şi mîinile una de alta, apoi întreabă ;

- Pe mine mă cauţi, băiatule ? Vezi că n-am vreme...

- Nu, nu-i asta. Am greşit uşa - şi Vovka se trage îndărăt ţi o ia la goană pe scări în jos.

Fetiţa cea mică ridică din umeri şi zîmbeşte :

- Mi se pare că sa speriat de mine...

Vovka se opreşte în faţa altei intrări şi sună. Uşa se deschide încet. Prin crăpătură se strecoară o mînă, care-1 înhaţă şi, fără multă vorbă, îl trage în săliţa întunecoasă. O bătrînică slabă ti zgîlţîie :

- Ţi-am dat voie numai pe o jumătate de ceas, iar tu mi-ai lipsit două ceasuri încheiate. Ai să mă bagi în mormînt, tîlharule !

| Da' de unde, mătuşica, eu nu vreau de loc să te în mormînt! îngînă Vovka, bîlbîindu-se.

- Cine eşti ? întreabă atunci bătrîna, mirată, aprin-rînd lumina.

- Voiam să te întreb, mătuşica, dacă n-aveţi aici, în apartament, o fetiţă.

Bătrînică îl împinge pe uşă afară :

- N-avem nici o fetiţă ! N-avem decît un băiat, fi

mi-e de ajuns !

Vovka coboară din nou şi sună iarăşi la o uşă, a treia. In casă se aude muzică. Cineva cîntă la acordeon. Uşa te deschide larg şi în faţa lui Vovka se iveşte Jenia Aleksandrova. E îmbrăcată cu un halat lung, prea larg pentru ea. . - Ce vrei ? întreabă Jenia.

- Am vrut să întreb... nu stă aici vreo fetiţă ?

- Eu stau. Ci doar şi eu sînl fetiţă. ' - Tu ? Şi numai stă şi alta... mai altfel ? zice Vovka. uitîndu-se la Jenia cu o privire cercetătoare.

- Fetiţele nu stnt „mai altfel" - rîde Jenia. Toate fetiţele sint la fel.

- Asta aşa-i. Dar voiam să întreb... dacă nu stă aici alta... mai frumoasă...

- Eşti un prost şi nu te înţeleg ce vrei! se înfurie

Jenia şi, trîntindu-i uşa In nas, intră în casă.

Acolo Olga. sera ei, cîntă din gură acompaniindu-se cu acordeonul :

- Av'uitO'i! Mitraliere, bombe I

Plecai* acum

hi lungul vostru drum...

Olga lasă acordeonul din mînă şi o întreabă :

- Jenia, nu înţeleg : eşti supărată pe Timur ?

- Nici eu nu ştiu... S-a schimbat - îi răspunde Jenia, amărîtă. Oare-i într-adevăr comandant, sau şef ?

- Ştiu eu ce-o fi acum ?... însă mai tîrziu Timur ăsta o să fie, desigur, un mare comandant... Cine era la uşă ?

- Un băieţaş. întreba de o fetiţă...

Jenia îşi scoate halatul şi rămîne într-o rochiţă minunată, toată numai stele. Apoi se apropie de oglindă şi-şi aşază pe cap o perucă blondă, cu bucle prinse de o diademă aurită, care împrăştie raze sclipitoare.

Era „steaua albastră", de care Saşa avea atîta nevoie.

* * *

Pe sala unei instituţii militare, Timur stă în poziţie de drepţi, în faţa unui ofiţer. Lîngă ofiţer e un recrut tînăr şi încă stîngaci.

- Vă rog să-mi spuneţi dacă atunci cînd cineva a fost ucis, sau rănit, sau a dispărut fără urmă... se poate vorbi despre asta într-o scrisoare trimisă de pe front ? întreabă Timur.

- Se poate, dar n-ar trebui ! îi răspunde militarul. Noi îi înştiinţăm pe cei în drept, dar numai după ce cercetăm fiecare caz.

Timur ar vrea să mai întrebe ceva, însă dintr-o dată o vede pe dădacă venind din fundul coridorului. Femeia cercetează tăbliţele de pe uşi.

- Se poate, dar n-ar trebui ? Mulţumesc! zice repede Timur, ducîndir-şi mîna la cozoroc. Atîta voiam să ştiu. Şi, făcînd stînga împrejur, pleacă.

- Tovarăşe, îndreaptă-ţi gulerul şi potriveşte-ţi cingătoarea. Uite ce ţinută au astăzi pionierii noştri !... zice militarul către recrut, arătîndu-i-1 pe Timur, care se depărta.

In vremea asta, găsind biroul de care avea nevoie, dădaca vorbeşte cu un militar despre Maksimov.

- Va să zică, Stepan nu-i mort ? întreabă ea. Militarul ridică din umeri cu amărăciune şi milă.

- Atunci, poate că a căzut prizonier ?

- Mă îndoiesc - zice militarul, dar imediat se îndreaptă: Deocamdată, căpitanul Maksimov e consi-derat ca dispărut... Are copii ?

- Are. Doi.

- Dumitale ţi-am spus, dar deocamdată te sfătuiesc să nu le spui copiilor... Şi nici nevestei lui...

- N-are nevastă... N-are decît logodnică.
- Nici logodnicei eu nu i-aş spune nimic cîteva zile.
- Va să zică, e dat dispărut ?
Dădaca ridică spre ostaş obrazul ei bătrîn şi cinstit şi zice, parcă pentru ea, parcă întrebîndu-1 pe el :
- Război...
Militarul se ridică în picioare, se uită drept în ochii ei şi încuviinţînd cu capul, îi răspunde apăsat:
- Război!
[Jenia Maksimeva stă la masa încărcată cu hîrtii, cu panglici şi cîrpe şi-şi coase o rochie pentru balul mascat.
I într-un fotoliu, îîngă ea, Saşa, cu o pătură peste picioare, în faţa lui stă Vovka, şi pare descumpănit.
- Inchipuieşte-ţi, a fost în cetate şi nu vrea să ne spună nimic ! zice Vovka furios, arătînd spre Jenia. : - Am fost ca oaspete al comandantului şi nicidecum spioana voastră ! Aţi înţeles ? I - Am înţeles, am înţeles ! îi răspunde Saşa cu ne-
I caz, apoi se întoarce spre Vovka : Ei, dar spioana ta ce-a făcut ?
j - Spioana mea e o proastă! O întreb : „Ce-ai văzut ?" „Un cîine", zice. „Şi altceva ?" „Avea nişte gheare la labe". „Bine, dar afară de cîine ce-ai mai văzut ?" „Am văzut nişte băieţi. Cîinele nu se uita de loc la ei, dar de la mine nu-şi mai lua ochii şi mereu

îşi arăta colţii". încearcă, te rog, să faci vreo ispravă | cu asemenea spioană !
- Schiurile, prăjinile, rogojinile şi cîrligele le-aţi pregătit ?
- Toate-s gata. Pînă la căderea nopţii, din cetate n-o să mai rămînă decît scrum.
- Băgaţi de seamă, o să mă uit pe fereastră. Şi | dacă văd că iarăşi vă retrageţi ca nişte laşi, o să ies eu singur în stradă !
- Cine să se retragă ? Noi ? Vovka îi întinde mîna. I Poţi să consideri cetatea fiind ca şi distrusă ! N-au mai rămas din ea decît dărîmături... tăciuni, fum şi cenuşăl j Pe sus îi dau tîrcoale ciorile, iar cîinii şi lupii sfîşie cadavrele...

Şi Vovka plecă, luîndu-şi un aer măreţ.

- Eh, dar mare lăudăros mai e şi Vovka ăsta ! zice Jenia, aproape încîntată.

- Jenia, cînd am primit noi ultima telegramă de la-tata ? o întreabă Saşa.

-- De mult, de două săptămîni - îi răspunde Jenia, scoţînd telegrama din buzunar şi repetînd textul pe care-1 învăţase pe de rost : „Leningrad, Krasnoar-meiskaia 119, Maksimov. Scrieţi-mi mai des cum merge; Saşa cu sănătatea. Sărutări. Tata".

- „Scrieţi-mi mai des", dar el nu scrie de loc... Je

nia, Vovka n-a reuşit... Află tu a cui e fereastra ceea 11

-• Dar cum să aflu ? Ferestre de-astea sînt o sută. Iar intrarea în casă e prin cealaltă stradă... După ce cunoşti care-i fereastra ? Are vreun semn ?

- Pe marginea ei se aşază porumbeii mei. Acolo stă o fetiţă. E ca o stea... Neînchipuit de frumoasă...

- Porumbelul e un semn care zboară : cînd ici, cînd dincolo. Iar fete într-adevăr frumoase nici nu sînt în cvartalul nostru - şi Jenia ridică din umeri. Dar vă-zînd-o pe Nina că intră în odaie, strigă bucuroasă: Nina, fă-mi mai repede rochiţa ! Acuşi o să fie serbarea pomului de iarnă şi toată lumea şi-a făcut pregătirile...

-- Nina, tu îl iubeşti pe tata ? întreabă Saşa.

- Da, mult de tot - îi răspunde Nina, simplu şi

deschis.

146

- Atunci caută-o pe fetiţa ceea. Ea ştie unde-a cănit scrisoarea. Şi în scrisoare era vorba despre tata...

- Saşenka, tu aveai temperatură atunci. Poate că i (-a părut...

- Nu. Numai după aceea mi s-a părut... Dar atunci iu...

- Nu striga aşa ! Ia te uită la el cum s-a înfierbîntat! ;ice dădaca, intrînd în odaie. Bunicul tău a fost soldat, ttăl tău e căpitan. Iar tu... ei, fără îndoială că tu ai să ii general...

i Nina se uită cu atenţie la Saşa :

- Saşa, îţi strălucesc ochii şi-ţi arde obrazul. Iar ai smperatură I

In timpul acesta, Saşa s-a uitat ţintă pe fereastră.

Pe înserat, profitînd de amurg, „Hoarda cea mare" 3 concentrează in grabă în spatele şoproanelor. Pe la orţile caselor se adună simpatizanţi şi curioşi. La o oartă stă Jenia Aleksandrova, la alta - Jenia Maksi-lova.

Băieţii duc In xnîini cîrlige, prăjini şi frînghii. Pe ză-adă se văd urme de schiuri Cea mai mare parte din ăieţi sînt înfofoliţi în halate de camuflaj, făcute din îarşafuri, feţe de pernă sau şorţuri. Unii şi-au croit irbane albe din ştergare. Insă cel mai extraordinar din iţi e Vovka. O pînzătură oarecare îi acoperă pieptul

pîntecele, dar spinarea i-a rămas neagră. într-o mînă ne o trompetă, în cealaltă - un steag cu o emblemă sstul de complicată, înfăţişînd un tigru vărgat, care & pe picioarele dindărăt şi-şi cască larg gura. Alt steag Ifiie deasupra turnului cetăţii. Acesta are la mijloc o mplă stea cu raze - emblema lui Timur şi a băieţi-

r lui.

In turnul de zăpadă de deasupra orologiului, grăta-u de fier e lăsat în jos. Porţile de lemn, acoperite cu

i strat de gheaţă, au fost trase din ziduri şi închid

> nădejde cetatea. Printr-una din metereze se uită

Ilu

atent Timur. Alături de el stă gornistul Kolea Kolokol-I cikov. în spatele tunului automat s-au aliniat servanţii. Toată garnizoana s-a înşirat, gata de luptă, de-a lungul! zidurilor. Băieţii par liniştiţi, dar stau cu ochii în patru. într-un colţ se desluşeşte mogîldeaţa cea mare, acoperită cu rogojină.

în timpul acesta, băieţii „Diviziei Sălbatice" se stre

coară prin tufişurile parcului, spre cetate. Printre co-jl 0

păci înaintează cu băgare de seamă un detaşament de fa

schiori. Alţi băieţi, înotînd prin zăpadă pînă la brîujl ni

tîrăsc după ei cîteva scări. I re

Timur se întoarce şi ridică braţul. Băieţii dau la fi parte rogojina şi de sub ea iese la iveală un proiector I di improvizat dintr-un far de automobil. Băieţii încep săi învîrtească o roată.

Deasupra sticlei se lasă o reţea de I sîrmă. Apoi proiectorul se ridică deasupra zidurilor şi f dă drumul unei raze luminoase. Băieţii care se stre-JI di coară prin parc se aruncă în zăpadă.

- Tu, cercetaşule, cum de n-ai aflat că au un pro-jjj p iector ? îi şopteşte cu necaz Iurka lui Vovka, apoi lai \ porunceşte celorlalţi: Staţi la pămînt şi nu mişcaţii lar tu, Vovka, întoarce-te, dar caută să te tîrăşti ca o I pisică, şi comunică unităţii de asalt şi detaşamentului I de schiori să se regrupeze şi să-i atace din spate.

Băieţii trag săniuţe şi tîrăsc scări peste troiene.

Baza de lumină a proiectorului se apropie. Şi iarăşi I se trîntesc cu toţii în zăpadă. I ti

Dar, pe neaşteptate, în megafonul din parc răsună I glasul crainicului:

- Atenţiune ! începe exerciţiul de alarmă aeriană. Stingeţi imediat luminile şi camuflaţi ferestrele 1

Lumina proiectorului se stinge. în întuneric se aude glasul încîntat al lui Iurka:

- Aha, s-a stins I Vovka, comunică celor care atacă I şi schiorilor să-şi urmeze înaintarea în aceeaşi direcţie | în care au pornit.

- N-or să mai vrea. Le-a pierit cheful...

Sirenele urlă. In sufrageria Maksimovilor, Nina a stins lumina şi tot ea lasă acum în grabă la ferestre sto- I rurile de camuflaj. în odaia de alături, Saşa se repede la fereastră şi se uită la casa de peste drum. Şi acolo

luminile se sting pe rînd. Nu rămîne luminată decît o j singură fereastră - cea care-i trebuie lui.

Băiatul sare pe fereastră şi deschide gemuleţul.

Din curte se aud strigăte :

- Stingeţi lumina !

- Ce apartament o fi acela ?

- Douăzeci şi patru...

în vremea asta, în apartamentul Aleksandrovilor, ;01ga e în baie, cu capul săpunit. Deodată se aude telefonul zbîrnîind şi, aproape în acelaşi timp, soneria su-nînd asurzitor. Olga iese ca o furtună din baie şi se [repede la şalter.

Lumina se stinge. Saşa sare de pe fereastră şi iese din odaie în goană, mormăind :

- Douăzeci şi patru, douăzeci şi patru...

Se aude trîntindu-se uşa de la intrare.

- Cine-i acolo ? întreabă Nina îngrijorată şi aprin de lumina : doar lăsase în jos storurile.

Nu-i răspunde nimeni. în sală e pustiu. Nina se repede în odaia lui Saşa. Saşa însă nu mai e acolo. Atunci, Nina iese în capul scării şi strigă, îngrozită :

■- Saşa ! Saşa !

Crainicul anunţă sfîrşitul exerciţiului de alarmă aeriană. Sirenele sună încetarea.

Dinspre cetate se aude glasul lui Timur :

- Lumină ! Proiectorul!

Prins în raza proiectorului, Vovka se trage îndărăt, în panică. Echipele de asalt care tîrăsc cîrligele şi scă-lile se opresc locului zăpăcite. Fîşia de lumină a proiectorului cercetează pe îndelete parcul şi deodată îl prinde în raza ei pe Saşa, care aleargă pe cărare, printre nămeţi. E fără palton, fără căciulă şi cu părul răvăşit. Mai face cîţiva paşi, dar lumina îl orbeşte : se clatină şi se agaţă de un tufiş.

- De ce-o fi făcînd pe eroul ? întreabă Kolea Kolo- kolcikov, nedumerit. Se vîră drept în bătaia bateriei!

- Nu face pe eroul, e bolnav - îi răspunde Timur.

- Comandantul e~ cu noi 1 strigă Vovka din tufişuri. La atac! Ura ! Şi începe să sune atacul.

O clipă mai tîrziu, Kolea Kolokolcikov dă şi el, în cetate, semnalul de bătălie.

- Nu trebuie ! strigă Timur, smulgînd trompeta din mîna lui Kolea.

Kolea îşi scoate pistolul din cingătoare şi dă drumul unei rachete. Se aud strigăte : „Urr-rra-a-a- UI", din gurile tunurilor iese fum negru. Bulgări de zăpadă zboară din tunul automat. O ploaie de proiectile cade peste detaşamentul care atacă. Orbit de lumina proiectorului şi împroşcat de obuze, detaşamentul se împrăştie în fugă.

Pe cărare se arată Nina, numai într-o rochie subţire. E drept în centrul focului.

- Staţi I Staţi! strigă ea.

In urma ei vine într-un suflet Jenia Maksimova, aproape ciocnindu-se cu Jenia Aleksandrova, oare se iveşte chiar atunci din cealaltă parte a cărării.

- Sună retragerea I înalţă steagul alb 1 strigă Timur.

- Ce retragere ? strigă Kolea cu mînie. Nu-i vezi că dau îndărăt ?

-• înainte ! înainte, laşilor ! le strigă Saşa băieţilor lui, care se retrag.

Şi se aruncă spre cetate. Dar se poticneşte, se clatină I şi cade în troiene.

Timur smulge goarna din mîna lui Kolea :

- Eu stnt comandantul cetăţii. Ordon retragerea!

Proiectorul spre steag ! înalţă steagul alb !... Şi Timur sună retragerea.

Tupilat în tufişuri, Vovka ridică puţin capul şi-i spune lui Iura : jjH

- Ia te uită, mi se pare că am biruit!... Se predau.

Deasupra cetăţii se înalţă steagul alb. Lumina pro iectorului se tîrăşte în sus, după el.

- Ura ! Am biruit! înainte 1 Cu mai mult curaj* urla Vovka.

Băieţii din „Divizia Sălbatică" se reped din toate părţile asupra cetăţii mute. Porţile se deschid încet. Cel

jdintîi iese Timur şi, cu paşi grăbiţi, se îndreaptă spre Saşa.

în vremea asta, Nina îl ridică pe Saşa şi-1 strînge la piept, iar Jenia Maksimova se munceşte să-şi scoată şuba, rupîndu-i copcile. Dar înainte de a reuşi, Jenia Alexandrova aruncă şuba ei pe umerii lui Saşa, spu-nîndu-i Jeniei Maksimova :

! - Lasă ! Tu eşti numai în bluză, pe cînd eu am un pulover... Acum e rîndul meu să-mi dau paltonul... „peste rînd" 1

„Divizia Sălbatică", sub comanda lui Vovka, se aruncă şi distruge cetatea. O lovitură de par face să sară închizătorul tunului automat. Proiectorul se pră-buşeşte la pămînt.

Arătînd spre cetate, Kolea Kolokdlcikov îl întreabă, deznădăjduit, pe Timur :

- Spune-mi de ce, de ce ai făcut asta ?

Şi Kolea îşi aruncă trompeta în zăpadă, apoi se sprijină de trunchiul unui copac. îi tremură umerii: plînge. Saşa deschide ochii:

- Aţi cucerit cetatea ?

- Da, comandante, am cucerit-o ! îi răspunde Vovka, ivindu-se fără veste. N-or să rămînă din ea decît tăciuni... fum... şi scrum...

* * *

E dimineaţă. Pe unul din crenelurile cetăţii distruse s-a aşezat o cioară. Deasupra turnului se vede prăjina ruptă a steagului. înăuntrul cetăţii, totul e răvăşit şi plin de cenuşă. Pe jos zac, aruncate, închizătorul tunului automat, proiectorul sfărîmat şi periscopul spart.

Porţile cetăţii sînt smulse şi rezemate de perete. Pe poartă se vede steaua cu raze a lui Timur. în faţa ei stă Timur, adîncit în gînduri.

Jenia Aleksandrova se apropie pe la spate. Se uită cu milă la Timur şi începe să cînte, încetişor :

Luminează, luminează... steaua mea.~

Timur se întoarce. Jenia fluieră melodia, apoi cîntă din nou, arătînd spre stea :

Numai tu să luminezi, nepreţuito, Niciodată alta n-o mai ji aşa.

- De ce ai cedat cetatea ?

- Să nu-i spui nimic lui Saşa. Asta tot n-o să-mi uşureze inima...

- Pe el nu-1 cunosc, iar cu sora lui sînt certată... Pentru o prostie ! O ceartă fără nici un rost. Ea e fata unui artilerist, eu a unui comandant de tren blindat şi amîndoi părinţii noştri sînt pe front. împacă-ne tu. Ştiu că sînteţi prieteni... Timur, vino astă-seară pe la mine.

Jenia pleacă. Timur mai rămîne. îşi simte sufletul greu. îngînă :

- Numai tu să luminezi, nepreţuito...

în timp ce Timur vorbea cu Jenia, doi ochi îi urmă-] reau prin spărtura metereze*. îndată după plecarea Je-niei Aleksandrova, pe porţile acum sfărîmate vine încet Jenia Maksimova.

- înadins le-ai cedat cetatea, nu-i aşa ? De ce-ai: făcut asta ? îl întreabă ea.

- Fiindcă fratele tău e bolnav. Afară de asta... Mai este o cauză, dar n-o să ţi-o spun. Unde te duci, Jenia ?

- Mă duc în curtea cealaltă. Nu cumva ştii cine stă în apartamentul douăzeci şi patru ?

- Ce nevoie ai tu de apartamentul douăzeci şijl patru ? Şi Timur începe să fie atent.

Ş- Saşa zice că acolo stă o fetiţă care a văzut de la fereastră cine a ridicat scrisoarea tatii de pe front.

- Nu v-a mai scris de mult ?

- De ce întrebi ?

- Aşa 1 Am şi eu un unchi pe front. Şi-mi scrie rar. Ce vrei, e război, n-are timp...

- Şi nouă ne scrie rar... Jenia scoate telegrama din buzunar : Asta-i cea din urma...

- E de acum două săptămîni. Apoi nu-i chiar aşa [mult de atunci... Unchiu-meu nu scrie decît o dată pe lună... - minte Timur.

Jenia vîră telegrama în manşeta şubei. Se simte mai | liniştită.

- Da ? Prin urmare şi ţie îţi scrie rar... Dar tot nu lînţeleg, Timur.: de ce-ai lăsat cetatea în mîinile lui gSaşa ?

Timur se apropie şi mai mult şi o apucă de mînecă: - Aşa trebuia 1 Dar poate că nu trebuia... Ba nu, Itrebuia 1 1...

Şi în timp ce vorbeşte aşa, Timur sustrage încetişor telegrama din manşeta Jeniei Maksimova.

Pe masă, în faţa lui Timur, sînt două telegrame. Pe una scrie: „Leningrad, Krasnoarmeiskaia 119, Maksi-mov. Scrieţi-mi mai des cum merge Saşa cu sănătatea. Sărutări. Tata". Pe cealaltă : „Leningrad, Puşkinskaia 6, Timur Garaev. Sînt bine, sănătos. Felicitări pentru Anul nou. Sărutări. Unchiul tău".

Timur înmoaie o pensulă mică în sticluţa cu clei şi lipeşte pe prima telegramă un rînd luat din a doua. Şi iese aşa: „Leningrad, Krasnoarmeiskaia 119, Mak-simov. Sînt bine sănătos. Felicitări pentru Anul nou. Tata".

Apoi ia din perete o manta de ploaie din pînză aspră de prelată şi o geantă de vînătoare.

Peste zece minute, la uşa Maksimovilor sună un poştaş foarte ciudat. E îmbrăcat cu o manta din pînză de prelată, gluga i-e trasă adine peste cap şi ţine în mînă o geantă de vînătoare. E legat la o falcă, de parcă l-ar aurea măselele. în cealaltă mînă are o condică.

Uşa se deschide puţin, atît cît îngăduie lănţişorul, în crăpătură se iveşte capul dădacei. Stînd pieziş, poş-taşul îi vîră grăbit prin deschizătură telegrama, con-dica şi creionul, şi-i spune, răguşit: t - Aveţi o telegramă. Semnaţi, vă rog. \ Dădaca semnează şi-i dă condica îndărăt. Uşa se închide. Poştaşul e gata să plece, dar tocmai atunci o

vede pe Jenia urcînd scara. Speriat, poştaşul suie în goană încă un etaj şi, suflînd din greu, se sprijină de uşa unui apartament străin.

Jenia se opreşte la intrare şi scoate cheia din buzunar. Deodată, dincolo de uşă aude larmă, bătăi din picioare şi strigăte de bucurie. Jenia rămîne încremenită. Cu mîna tremurătoare, vîră în grabă cheia în broască, apoi dispare înăuntru. Strigătele şi larma sporesc.

In capul scărilor din faţa apartamentului stă un poş-_ taş caraghios şi ascultă larma stîrnită de o mare bucurie. E Timur. în ochi îi strălucesc lacrimi.

Pe uşa din faţa apartamentului Maksimovilor atîrnă o tăbliţă : „Colţul roşu". Alături e o placardă, înfăţişînd j un brad şi un ostaş roşu rănit. în partea de sus a placardei e scris : „Slavă eroilor !", iar în partea de jos: „Bine aţi venit!"

Dinăuntru se aude muzică veselă. Uşa se deschide şi se închide mereu. Trec, alergînd,, băieţi costumaţi. în sală, cîţiva copii atîrnă în grabă pe pereţi tablouri şi ghirlande de verdeaţă. Două fetiţe mătură pe jos. Cu părul căzut, îmbrăcată într-un halat de lucru, Nina le arată băieţilor cum să împodobească bradul. într-un colţ, orchestra de jaz face repetiţie. Orchestra e compusă din cincisprezece băieţi mai mic£ iar dirijorul e j Vovka. Deodată, jazul amuţeşte. Se aude cum scînceşte cineva.

- Dirijor Brîkin, ce înseamnă cearta asta în orchestra dumitale ? întreabă Nina, apropiindu-se în grabă.

- Toba mare s-a certat cu toba mică. Zice că n-am cucerit ieri cetatea. Minte!

Pe scară se aud strigăte :

- Vin, vin 1 Au sosit!

- Hai, pregătiţi-vă! Vovka, dă-i drumul! Cîntaţi I porunceşte Nina. Toată lumea să danseze şi să rîdă 1 Uite, o să dansez şi eu cu voi l

Orchestra începe să cînte un marş săltăreţ.

- O, dar eu nu sînt încă îmbrăcată... nici pieptă
nată ! îşi aduce aminte Nina şi dispare.

Jos, la intrare, mai mulţi băieţi iau de subsouori răniţii sosiţi cu maşinile, şi-i ajută să urce scările. Cîţiva ostaşi se sprijină în cîrje.

Doctorul Kolokolcikov, încercînd să scape de băieţii care-1 trag de mîini, strigă:

- Hei, băieţi, staţi puţin 1 Fie-vă milă de mine ! Eu
nu-s rănit, sînt doctorul...

Scara răsună de strigăte de veselie.

Din odaia lui, Saşa Maksimov aude aceste strigăte şi-şi încalţă în grabă pîslarii. Dădaca îi pune la gît un fular. Saşa îl aruncă cît colo.

- Doctorul a zis să te îmbraci gros, să nu te zben-
guieşti în jurul bradului şi să nu ieşi în capul scărilor

- îi dă în grijă dădaca. Tu trebuie să mă asculţi ca
pe o mamă.

Jenia aleargă la oglindă. E îmbrăcată cu o rochie nemaipomenită.

- Bine, dădacă, dar mai înainte spuneai că el n-o asculta de loc pe mama !

- Apoi pe-atunci era mititel şi nu înţelegea nimic, dar acum e mare şi înţelege tot.

- Nici acum nu înţelege nimic.

- Bine că înţelegi tu, coţofano !

- Da, înţeleg... - îr răspunde Jenka, printre dinţi, frecîndu-se la gît. Uite, am o vînătaie. M-a atins un proiectil aruncat din cetate. Dar lasă c-o să-i arăt eu t acuşi lui Timur.

- - Adică cum, acuşi ? întreabă Saşa, uluit. Poate că vine şi el... după tot ce s-a petrecut ieri ?

- L-am invitat eu.

- Aşa-a !... Dar eu sînt sigur că toată lumea o să rîdă de el.

- „Eu sînt sigur..." Mereu „eu" şi iar „eu" 1 se înfurie Jenia. Ia te uită eroul, parcă-i Ceapaev !... Dar să ştii de la mine că n-aţi cucerit voi cetatea : Timur singur a sunat încetarea luptei şi a deschis porţile, fiindcă i-a fost milă de tine.

Saşa strigă, tulburat:

- Nu-i adevărat!

După o scurtă tăcere, Saşa îşi scoate pîslarii şi rf runceşte scurt:

- Dă-mi cizmele !

Jenia se uită la el nedumerită şi-i aduce cizmei Saşa aruncă fularul de la gît şi zice, tot atît de sctu şi de poruncitor :

- Dă-mi centura tatii...

Spilcuit, bine strîns cu centura şi cu diagonala pe] trecută peste umăr, Saşa intră în Colţul roşu şi-1 caută cu ochii pe Timur. Timur e liniştit, Saşa tulburat.

- Cine te-a rugat să faci asta ? îl întreabă Saşa, Ce-ţi pasă ţie de mine ?

- N-am făcut decît ceea ce ai fi fost dator să faci şi tu pentru mine.

- Eu... pentru tine ?...

- Da, tu pentru mine! Bineînţeles, dacă... - şi Timur stă o clipă la îndoială - dacă aş fi avut un necaz şi aş fi fost bolnav.

- N-nu ştiu... - îi răspunde Saşa, încurcat.

- Nu ştii ? Timur i se uită drept în ochi, de parol vrea să-1 sugestioneze : Ba ştii foarte bine. Doar eşti băiatul unui comandant şi trebuie să-ţi fie milă de ai tăi.

Tulburat, Saşa nu mai zice nimic. Deodată, Timur izbucneşte în rîs. Acum, faţa lui e veselă şi deschisă.

- Trebuie să înţelegi că odată, cîndva, noi doi o să luptăm cot la cot... chiar dacă nu aşa de curînd.

Vovka îi aude. Rămîne o clipă încremenit, cu bagheta lui de dirijor în aer. Dar imediat îi face vînt în sus şi jazul începe să cînte ,Pe un drum de campanie". Şi toată lumea, şi băieţii, şi răniţii, cîntă cu veselie.

Melodia ajunge pînă în apartamentul Maksimovilor, unde Nina, gătită, se pieaptănă în grabă. Aruncă o privire spre portretul lui Maksimov, apoi ia telegrama del pe măsuţa oglinzii şi o duce la buze. O mai citeşte o dată, dar parca o muşcă un şarpe : rîndul de deasupra s-a dezlipit şi sub el se vede textul vechi: „Srieţi-mi mai des cum merge Saşa cu sănătatea. Sărutări. Tata. I

Peste măsură de tulburată, Nina mototoleşte telegrama.

ce-mi ascundeţi adevărul ?

- Cum asta, plăsmuită ? Şi, ca trăsnită, dădaca se lasă să cadă în fotoliu. Prin urmare, Stepan n-a venit ? Nu s-a întors ?

- De unde ? Şi cînd ? Spune-mi drept. Doar nu mai sînt o fetiţă I

- Lasă-mă în pace - zice dădaca şi braţele îi cad, obosite. Nici eu nu ştiu nimic...

Deodată, Jenia intră ca o furtună şi, fără să observe tulburarea de pe feţele lor, începe să turuie din gură :

- Nina, tu ştii că Saşka nu poate să trăiască fără tine. Şi nici eu. La noi, acolo, e mare veselie ! Se uită ftiirată la Nina şi la dădacă : Ce, iar v-aţi certat ? In ajunul Anului nou ? Intr-o seară ca asta ? Nina, hai cu noi, trebuie să dansezi!...

- Du-te, Jenia, că vin şi eu îndată... ceva mai tîrziu...

- Bine - zice Jenia cu nepăsare - atunci Saşa o să iasă pe sală dezbrăcat, să te ia...

- Pe care sală ? întreabă Nina zăpăcită, ţinîndu-şi ochii închişi. Dar venindu-şi în fire, se ridică şi aleargă spre uşă : Nu, nu se poate să iasă dezbrăcat pe sală !...

* *

La pom, veselia e în toi. Timur şi Saşa stau alături, umăr lîngă umăr.

- Da, o să ridicăm cetatea la loc, o s-o dregem pe unde-i stricată, o să v-o lăsăm vouă şi o să-ncepem i lupta de la început - zice "Saşa.

- Ba nu. Luaţi-o pentru voi. E bună, e solidă, şi o să vă folosească încă multă vreme...

- Bine, dar voi ?... Voi cu ce rămîneţi ?

- Noi ?... O să găsim... Şi Timur se întoarce spre Kolea Kolokolcikov şi-1 bate pe umăr: Ei, ce zice vechea gardă ? O să ne mai găsim noi de lucru,

I nu-i aşa ?.

Fără să se uite la nimeni, Nina îşi croieşte dr| spre Saşa. De jur împrejur se aud glasuri: „LinişteJ linişte !" Saşa o ia de mînă pe Nina şi o sileşte să se aşeze lîngă el.

Pe estradă se urcă un ostaş roşu rănit, cu braţul bandajat. Orchestra porneşte din nou, rănitul cîntă ■

- In ropot de arme, în tunet şi-n fum,
Pornesc pe duşman să-l înfrunte.
Iar cînd din zăpezi se ridică - şi-acum
Compania-a patra-i în frunte!
Compania-a patra, brigada de şoc,
Porneşte cu zîmbet pe buze.
l-aşteaptă mitralii, şi săbii, şi foc,
Şi-obuze... obuze.... obuze...
Căciuli brumării poartă roşie stea...
A- dat comandantul poruncă :
Pe loc, cazemata blindată s-o ia.
Compania-a patra s-aruncă.
La luptă, tovarăşi, la luptă, băieţi
Cu inima tare ca piatra,
Cu ghidul la patria scumpă, semeţ
Atacă compania-a patra I

- O, dacă m-ar lăsa... dacă m-ar primi... - şopteşte Saşa, mişcat, către Timur - aş face armata numai la compania a patra... Şi tu tot aşa, nu ?

- Nu. Eu m-aş duce la-a cincea.

- De ce ?

- Pentru că a noastră, a cincea, o să fie şi mai: straşnică decît a voastră, a patra ! îi răspunde Timur cu mîndrie.

Saşa se aprinde şi vjeea să-i răspundă, dar dintr-o dată face ochii mari: în uşă stă Jenia Aleksandrova, îmbrăcată cu o

rochie fumurie, toată numai stele, cu buclele blonde strînse cu o diademă, care împrăştie raze sclipitoare.

Saşa o prinde de mînă pe Nina :

- Asta e 1 Asta e „steaua albastră" ! Hai s-o între
băm despre scrisoare !

Jenia Maksimova iese repede înaintea Jeniei Aleksan-î drova. Se cercetează cu atenţie una pe alta, dar deodată izbucnesc amîndouă în rîs şi se prind de mîini.

--• Spune-mi, cine a ridicat atunci scrisoarea mea] <din zăpadă ? o întreabă Saşa.

- Cine ?... Jenia Aleksandrova zîmbeşte şi se întoarce spre Kolea Kolokolcikov. Dar Kolea e tulburat! iar Timur o priveşte cu asprime şi ochii lui îi poruncesc : „Să nu spui". Şi uitîndu-se drept în faţa lui Kolea, care se zăpăcise de tot, Jenia răspunde : Nu-1 cunosc, nu ştiu cine era...

- He-he-hei! strigă Vovka 'triumfător, zărindu-1 pe Kolea Kolokolcikov. Dar ştii că pisica cea moartă tot eu v-am aruncat-o în cetate ?...

Apoi îşi avîntă bagheta şi jazul începe un dans săltăreţ, într-un tempo îndrăcit.

Descumpănită şi abătută, Nina se trage lingă fereastră. Se sprijină de pervazul lat, încărcat cu jucării, şi se întoarce cu spatele spre sală, ca să nu-i vadă nimeni lacrimile.

Bradul sclipeşte de lumini. Dansatorii lunecă perechii perechi. în vîrtejul dansului măştile strălucesc.

Ceva mai la o parte stau Saşa, Timur, Jenia Aleksandrova şi Jenia Maksimova şi vorbesc prieteneşte. Deodată, vine în goană Katia, gîfîind :

- Staţi I Bucuraţi-vă I strigă ea. O să vedeţi îndată...

Şi în aceeaşi clipă în uşă se arată dădaca. Iar în

urma ei, sprijinindu-se în baston, intră un ostaş : e şoferul Kolea Başmakov. Nina se uită la el cu groază.

- Nu vă speriaţi 1 Căpitanul trăieşte ! strigă Kolea.

Nici măcar nu-i rănit... O patrulă de-a noastră 1-a găsit în pădure. Şi Kolea îi întinde Ninei, care încremenise, o scrisoare, adăugind : Scrisoarea a cam întîrziat, dar o să-ţi facă multă bucurie...

Nina ia plicul, ca pe altă lume. Citeşte întîi adresa: „Leningrad, Krasnoarmeiskaia 119, Maksimov.- Pentru soţia mea Nina". In plic găseşte o telegramă desfăcută:. „Saşa e neliniştit că nu scrii, te sărutăm cu toţii. Jenă Nina".

- Dar e o greşeală ! Trebuia : Jenia şi Nina... -

zice Nina, buimăcită.

160

- Ei, ce zici ? Drumul nu e aşa cum trebuie să fie ?

I "întreabă Nina, tulburată.

- Nu te supăra, dar o să-ţi spun drept: nu. Drumul colo e mult mai cotit, iar oamenii mult mai hotărîţi. Colea pune mina pe umărul rănitului care cîntase întecul companiei a patra şi-i arată pictura : Nu ştiu e-or fi cîntînd oamenii din tablou, dar cîntecul lor, ară îndoială, nu e un cîntec de luptă. Nu-i aşa, to-rarăşe necunoscut ?

- Acum am înţeles şi eu... O să pictez altul...

- Vrei să-ţi dau o idee ? zîmbeşte Jenia Aleksan-trova. Pictează-i pe ei. Şi arată spre Saşa, spre Kolea, pre Iurka şi Timur. Viaţa lor de fiecare zi e un adevărat cîntec de luptă!

în clipa aceea Vovka se apropie şi-şi vîră capul între >aşa şi Kolea.

- Nu, nu, pe şmecherul de Vovka, cel care aruncă Inîţe moarte să nu-1 pictezi, te rog 1 adaugă repede jenia Maksimova.

Timur îşi lasă mîna pe umărul lui Vovka :

- De ce ? Aşteaptă puţin şi ai să vezi că ăsta o să Fie cel mai bun aruncător de grenade !

- Ei, dacă aşa spune fostul comandant al celei mai straşnice cetăţi de zăpadă - şi Jenia Aleksandrova îşi desface braţele - atunci aşa o să fie !

II - Timur şi băieţii lui J61

Bradul străluceşte. Colţul roşu răsună de cîntece! vesele ale orchestrei. în jurul bradului dănţuiesc copiii

Dar printre crengile bradului sclipitor, în larma cari sporeşte, se străvede alt brad, mare şi negru, în mif] locul unei poieni acoperite cu zăpadă. De crengile d[jos sînt atîrnate două gamele, trei puşti, un halat alb şj un steguleţ de semnalizare.

Ceva mai la dreapta bradului e o baterie.

Comandantul ridică mîna : răsună o salvă.

Comandantul se uită cu binoclul şi vede infanterii ridicîndu-se din zăpadă şi pornind cu pas hotărît. Mai ridică o dată mîna, şi iarăşi răsună o salvă, mai puternică încă. Deodată, comandantul întoarce capul. Faţa lui e simplă şi energică, uşor obosită. îşi scoate mănuşi şi cu dosul palmei îşi şterge fruntea asudată.

E căpitanul Maksimov.

Pentru cea din urmă oară apare înaintea spectato-r rului cetatea înaltă de zăpadă. Deasupra ei fîlfîie drapelul noii garnizoane.

Armata lui Saşa, aliniată în faţa zidurilor, îşi ia' rămas bun, cu onorurile cuvenite, de la armata fostului comandant al cetăţii, Timur, care pleacă pe schiuri undeva, aiurea.

Anul 1940

Pe vremuri, băieţii mai trăgeau cîte o raită pe acolo, să se zbenguiască şi să se caţăre prin hambarele pe jumătate năruite, aplecate pe-o coastă. Era plăcut în hambare.

Cîndva, nemţii care ocupaseră Ucraina, depozitaseră acolo fîn şi paie. Dar nemţii fuseseră goniţi de roşii. după roşii veniseră haidamacii2, haidamacii fuseseră goniţi de petliurişti, iar petliuriştii de alţii. Şi finul rămăsese să zacă în grămezi negre, pe jumătate putrede.

Dar de cînd hatmanul Krivolob - cel care purta o panglică galbenă cu albastru petrecută peste toată căciula - împuşcase acolo patru muscali şi un ucrainean, băieţilor le pierise gustul să se mai caţăre şi să se mai ascundă prin cotloanele îmbietoare. Şi bambarele rămaseră în picioare, negre, mute şi pustii.

1 R.V.S. - Sovietul Militar Revoluţionar, (n. t.)

2 Haidamac - soldat din detaşamentele contrarevoluţionare din Ucraina, în timpul războiului civil, (n.t.)

I

Numai Dimka se ducea destul de des la hambare, pentru că soarele încălzea acolo mai bine ca oriunde, pelinul dulce-amărui mirosea frumos, iar bondarii bîzîiaii domol pe deasupra brusturilor cu frunzele larg desfăcute.

Dar morţii ?... Apoi, ei nu mai erau de mult acolo I îi aruncaseră într-o groapă comună şi-i acoperiseră cu pămînt. Iar bătrînul cerşetor Avdei, cel de care se tem aşa de tare băieţii cei mici, înjghebase din două beţe o cruce trainică şi o înfipsese, într-ascuns, la căpătâiul mormîntului. Nimeni nu-1 văzuse, afară de Dimka. Dimka îl văzuse, dar nu spusese nimănui nimic.

...Dimka se opri într-un ungher mai ferit şi se uită cu atenţie în jurul lui. Neobservînd nimic suspect, scotoci prin paie şi scoase de acolo două lame cu cartuşe, o vergea de puşcă şi o baionetă austriacă, ruginită şi fără teacă.

La început, Dimka făcu pe cercetaşul. Cu alte cuvinte, se tîrî în genunchi, iar în momentele critice, atunci cînd avea motive serioase să presupună că duşmanul era pe aproape, se culca la pămînt şi, înaintând cu multă băgare de seamă, cerceta cu de-amănuntul dispozitivul inamicului. Printr-o întâmplare fericită, sau cine ştie din ce altă cauză, toate îi mergeau astăzi în plin. Izbuti să ajungă teafăr pînă în imediata apropiere a închipuitelor posturi inamice şi, urmărit de o grindină de gloanţe de puşcă şi de mitralieră, iar uneori chiar de proiectile de artilerie, se întoarse nevătămat în tabăra lui.

După aceea, luînd în consideraţie rezultatele recunoaşterii, puse în mişcare cavaleria şi se năpusti, chiuind, în tufele de ciulini şi de scaieţi, care muriră vitejeşte, neacceptînd s-o ia la fugă nici chiar sub presiunea unui atac atît de vijelios.

Dimka preţuia eroismul, de aceea îi lua în captivitate pe toţi cei rămaşi în viaţă. Apoi, comandînd prizonierilor : „aliniaţi" şi „drepţi", le adresa o cuvîntare plină de indignare :

- împotriva cui luptaţi ? împotriva fraţilor voştri | muncitori şi ţărani ?

. Sau : .J''

just

I- V-a venit gust să faceţi comună ? V-a venit e libertate? împotriva puterii legale?...

Asta depindea de armata pe care-şi închipuia ca o >mandă în momentul acela, deoarece tot el le co- anda, pe rînd, cînd pe una, cînd pe cealaltă.

Astăzi se cam întrecuse cu joaca şi nu-şi dădu seama |i întârziase decît atunci cînd auzi tălăngile cirezii.

„Ei, drăcia dracului! îşi zise el. Parcă văd ce săpu-laală o să capăt de la mama, ba te pomeneşti că nici Ismîncare n-o să-mi dea!" Şi ascunzîndu-şi armele, luă la goană spre casă, chibzuind ce minciună mai |Dtri\ită să cîrpească.

Dar, spre marea lui- mirare, nu se alese cu nici o I ipuneală şi nici nu mai avu nevoie să spună vreo liinciună.

Maică-sa nici nu se uită la el, cu toate că Dimka proape că dăduse buzna peste ea în cerdac. Zăngă-[indu-şi cheile, bunica scotea din cămară un surtuc behi şi o pereche de pantaloni.

Fratele lui cel mic, Top, săpa de zor o gropiţă cu surcea într-o movilă de lut.

Cineva îl trase încetişor, pe la spate, de pantaloni. I ăiatul se întoarse şi-1 văzu pe Şmel cel lăţos, care-1 [riyea cu tristeţe.

- Ce-i cu tine, măi prostule ? îl întrebă Dimka llînd, şi deodată observă că buza căţelului era plesnită,]iie ştie de ce.

- Mamă, cine a făcut asta ? întrebă Dimka, înfuriat.

- Ei, lasă-mă în pace ! îi răspunse mama necăjită, litorcîndu-se în altă parte. Ce, eu stau să-1 păzesc pe Imel ?

Dar Dimka simţi că mama îi ascundea ceva.

- I-a dat una unchiul cu cizma ! îl lămuri Top.

- Care unchi ?

- Un unchi... unul cenuşiu... stă colo, în casă.

Injurîndu-1 pe „unchiul cenuşiu", Dimka deschise
[?a. Pe pat stătea un flăcău voinic, îmbrăcat cu bluză hldăţească. Alături de el, pe laviţă, era o manta cazonă, bnuşie.
165

- Goloveni!... se miră Dimka. De unde-ai ieşit ? H
- De-acolo - îi răspunse scurt celălalt.
- De ce l-ai bătut pe Şmel ?
- Pe care Şmel ?
- Cîinele meu...
- Ca să nu latre. Că dacă mai latră, îi sucesc gîtul 11
- Mai bine ţi l-ar suci careva ţie ! îi răspunse Dimka I cu năduf şi o zbughi după cuptor, deoarece mîna lui Goloveni se şi întinsese după cizma grea, care zăceai la picioarele lui.

Dimka nu era în stare să înţeleagă de unde ieşise I Goloveni. Nu era mult de cînd îl luaseră roşii în armată,! iar acum era din nou acasă. Nu se poate să fie atît del scurt serviciul la ei!

La masa de seară, Dimka nu mai putu să se stăpî-l nească şi-1 întrebă :

- Ai venit în concediu ?
- In concediu.
- Aha ! Şi pentru multă vreme ?
- Pentru multă...
- Minţi, Goloveni! strigă Dimka cu convingere. I Nici roşii, nici albii şi nici verzii nu te lasă acum multă vreme în concediu, pentru că-i război. Nu mai încape vorbă că ai dezertat!

în aceeaşi clipă, Dimka primi o palmă zdravănă peste I ceafă.

- De ce baţi copilul ? îi luă apărarea mamă-sa.'i
Ţi-ai găsit cu cine să-ţi pui mintea !...

Goloveni se făcu şi mai roşu, îşi" scutură capul cui urechile clăpăuge - din pricina cărora şi primise po-; recla de „Goloveni" - şi răspunse cu grosolănie:

- Mai bine tacă-vă gura... proletari din Piter !... Lasă
că vine ea vremea să vă dau afară din casă I

Atunci mama parcă se închirci, se făcu mai mică şi-11 certă pe băiat, care tăcu, înghiţindu-şi lacrimile.

- Iar tu, diavole, nu te amesteca unde nu-ţi fierbe,
oala ! Că de nu, ai s-o păţeşti şi mai rău decît atîtall
După-masă Dimka se furişă în tindă, se întinse pe uni maldăr de fîn, după nişte lăzi, se înveli cu cojocul 1 maică-si şi rămase multă vreme culcat, fără să poată!
166

adormi. într-un tîrziu, Şmel se strecură încetişer lîngă el şi-şi sprijini capul de umărul lui.
- Mamă, hai să plecăm la Piter, la tata.
- Eh, Dimka ! Aş pleca eu chiar în clipa asta... Dar parcă poţi să călătoreşti acum ? Trebuie fel de fel de permise. Şi pe urmă, vezi şi tu ce se petrece în jurul nostru...
- Mamă, dar la Piter cine-s acum ?
- Cine-i mai ştie ! Se zice că roşii. Dar poate că nu-i adevărat. Parcă poţi să mai înţelegi ceva ?
Dimka era de aceeaşi părere, că-i greu să mai înţelegi ceva. Cît de aproape de ei e satul unde-i reşedinţa plăşii, şi vezi, tot nu poţi să ştii în mîinile cui se află ! ;Se vorbeşte că a fost ocupat, mai zilele trecute, de tuiul Kozolup... Dar cine o fi acest Kozolup şi din care partid face parte ?
Şi Dimka o întrebă pe mamă-sa, care căzuse pe gîn-duri:
- Mamă, Kozolup e verde ?
- Lua-i-ar dracu' pe toţi laolaltă I îi răspunse ea, cu năduf. Toţi erau oameni ca toţi oamenii, şi acum, poftim I...
In tindă e întuneric. Pe uşa dată de perete se vede cerul presărat cu stele dese şi un corn de crai nou. Dimka se cuibăreşte mai adine în fîn, pregătindu-se să-şi reia visul întrerupt, de astă-noapte. Şi adormind, fi simte pe credinciosul Şmel aţipit lîngă dînsul, cum îi încălzeşte plăcut gîtul...
Pe cerul albastru, soarele poleia cu argint marginile norilor. Peste ogoarele întinse, cu holde galbene, se juca vîntul, iar ziua de vară era senină şi liniştită. Numai oamenii nu erau liniştiţi. De dincolo de pădurea întunecată se auzea ţăcănitul puternic al mitralierelor. Undeva, în depărtare, tunurile se strigau unele pe altele,

In vremea asta, Goloveni umbla tot ursuz. De cîte ori trecea prin sat vreun detaşament roşu, se ascundea Şi Dimka se convinse că Goloveni era dezertor.

Odată, bunica îl trimise pe Dimka să-i aducă lui Goloveni, în podul de fîn, o halcă de slănină şi un codru de pîine. Apropiindu-se de ascunzătoarea lui, Dimka observă că Goloveni, care stătea cu spatele la el, robotea nu ştiu ce.

„O puşcă! se miră Dimka în sinea lui. Asta-i bună! La ce i-o fi trebuind ?..."

Goloveni şterse cu grijă închizătorul, astupă ţeava cu o cîrpă şi vîrî puşca în fîn.

Toată seara şi cîteva zile după aceea Dimka se perpeli de nerăbdare să vadă ce fel de puşcă avea Golo-veni : „Rusească sau nemţească ? Ori poate c-o fi chiar un nagan ?..."

Se întîmplă că tocmai atunci lucrurile se potoliră în jurul lor. Roşii îl alungaseră pe Kozolup şi plecaseră mai departe, pe alt front. Acum, sătucul era pustiu şi liniştit, iar Goloveni începu să iasă din podul de fîn şi să dispară nu se ştie unde pentru mai multă vreme. Şi iată că într-o seară, cînd iazul trandafiriu răsuna de orăcăitul broaştelor, cînd rîndunelele iuţi lunecau prin văzduh, iar musculiţele începuseră să bîzîie fără rost, Dimka se hotărî să se furişeze în pod.

Uşa era încuiată cu lacăt, însă Dimka îşi avea trecă-toarea lui, prin poiata găinilor. Scîndura dată la o parte scîrţîi, şi găinile, tulburate, începură să se cotcodă-ceaşcă. Speriat de gălăgia pe care o stîrnise, Dimka o zbughi repede sus. In podul de fîn era zăduf şi linişte. Se strecură prin ungherul unde se vedea o pernă roşie, umplută cu pene, scotoci sub streaşină şi dădu peste ceva tare : „Patul puştii I" Trase cu urechea: în curte nu era nimeni. Apucă, puşca şi o scoase afară. Nu era nagan. Era o puşcă rusească. Dimka o răsuci multă vreme în mîini, pipăind-o şi cercetînd-o cu băgare de seamă. „Ce^ar fi .să-i trag închizătorul?..."

Niciodată nu trăsese un închizător, dar văzuse de multe ori cum făceau soldaţii. Trase încet şi mînerul se ridică, uşor. După aceea îl împinse spre el, pînă la

efuz. „Ehei, mă pricep 1" îşi zicea, plin de mîndrie. Dar în aceeaşi clipă văzu ţîşnind de sub închizător un artuş galben.

Lucrul acesta îl nelinişti puţin şi băiatul e hotărî să tragă închizătorul la loc. Dar acum mergea hai greu şi Dimka văzu cum cartuşul cel galben se)ăga de-a dreptul în ţeava. Se opri nehotărît, cu puşca atinsă.

„Unde dracu' se bagă !..."

Totuşi trebuia să se grăbească. Trase la loc închiză-ârul şi începu să împingă puşca la loc, în fîn, de unde | luase. O vîrî aproape toată, cînd deodată uşa se leschise şi drept în faţa lui se ivi Goloveni, nedumerit $ furios.

- Ce faci acolo, cîine ?

- Nimic 1 îi răspunse Dimka, speriat. Dormeam... Şi, pe nesimţite, mai împinse puţin cu piciorul patul puştii. jn fîn. în aceeaşi clipă răsună o împuşcătură înăbuşită, Iar puternică. Dimka se repezi la uşă, gata să-1 răstoarne pe Goloveni de pe scară, sări de sus de-a dreptul pe pămînt şi o luă la goană prin grădina de zarzavat. Sărind gardul dinspre drum, se împiedică şi căzu în şanţ. Cînd să se ridice în picioare, simţi cum Goloveni, peste măsură de înfuriat, îl înşfacă de cămaşă.

„Mă ucide I îşi zise Dimka. Nu-i pe aproape nici mama, nici nimeni. S-a sfîrşit cu mine 1" Primi un pumn zdravăn în spinare, de i se făcu negru înaintea ochilor Şi căzu la pămînt, aşteptînd pumnii care trebuiau să urmeze.

Dar de pe drum se auzi un zgomot. Mîna lui Goloveni slăbi, cine ştie de ce. Şi un glas mînios şi poruncitor strigă :

- Să nu te-atingi de el 1

Cînd deschise ochii, Dimka zări întîi mai multe picioare de cai - un gard întreg de picioare de cai! ■ Mîini puternice îl apucară de umeri şi-1 ridicară în sus. Abia atunci văzu călăreţii care-1 înconjurau. Unul avea haine negre şi o stea roşie pe piept, iar în faţa lui stătea Goloveni, buimăcit.

- Să nu te-atingi de el I repetă necunoscutul şi, axfxa-

oînd o privire spre obrazul plin de lacrimi al lui Dimka,

adăugă: Nu plînge, băiete, şi nu-ţi fie frică. No să se mai atingă de tine nici acum, nici mai tîrziu! Făcu un semn cu capul către unul dintr-ai lui, apoi plecă înainte cu detaşamentul.

Cel ce rămase îl întrebă pe Goloveni, cu asprime :

- Cine eşti ?

- Localnic - îi răspunse Goloveni, întunecat.

- De ce nu eşti în armată ?

- Nu mi-a venit sorocul.

- Cum te cheamă ?... Cînd ne-om întoarce, o să te cercetăm ! Şi cavaleristul dădu pinteni calului, care porni în galop.

Iar Dimka rămase în drum, nedumerit şi parcă buimac. Se uită în urmă - nimeni. Se uită în dreapta, se uită în stingă - Goloveni nicăieri. Se uită înainte şi văzu cîteva puncte negre : detaşamentul roşu zbura, dispă-rînd dincolo de zare.

2

Lacrimile din ochi i se uscaseră. încetul cu încetul, durerea îi trecu. Dar Dimka se temea să se întoarcă acasă, aşa că se hotărî să aştepte pînă s-o înnopta şi s-o culca toată lumea. O luă spre pîrîu. Lîngă mal, pe sub tufe, apa era întunecată şi liniştită, dar la mijloc răsfrîn-gea o lumină rumenă şi juca uşor, rostogolindu-se peste pietrele de pe fundul fără adîncime.

Pe malul celălalt, în marginea pădurii Nikolskoe, strălucea mocnit luminiţa unui foc. Lui Dimka i se păru că focul acela era foarte departe, tainic şi atrăgător. „Oare cine să fie ? se gîndi el. Ciobani ?... Ori poate bandiţi ? îşi fierb mîncarea, cartofi cu slănină sau altceva în felul ăsta..." îi era grozav de foame.

Pe măsură ce se însera, focul părea tot mai via şi parcă-i făcea cu ochiul de departe, prieteneşte. Dar pă-durea Nikolskoe cea veşnic neliniştită arăta şi mai mo-horîtă, şi mai întunecată în amurg.

170

I

Dimka cobori pe cărare, însă deodată se opri: pe mal, dincolo de cotitură, cineva cînta cu glas tremurător de contralto, despărţind cuvintele în silabe în chip ciudat, dar frumos :

To-va-răşi, to-va-răşi - Le răspunse el - Tră-ias-că

Rusia Tră-ias-că ■•;'v>- Sovietele!

„Măi, lua-l-ar naiba, că straşnic îi mai zice 1" se gîndi Dimka cu admiraţie şi o luă în goană la vale.

Pe mal stătea un băiat mărunţel şi slab, culcat lîngă geanta lui ponosită. Auzind paşi, îşi întrerupse cîntecul şi se uită cu frică la Dimka :

- Ce cauţi aici ?

- Nimic... Aşa !

- Aha-a ! lungi vorba celălalt, mulţumit pesemne de răspuns. Va să zică n-ai venit să te baţi cu mine ?

- Ce ?"**

- N-ai venit să te baţi cu mine, te întreb ?... Bagă de seamă! Nu te uita că-s mic, dar cînd ţi-oi arde una...

Lui Dimka nici nu-i trecuse prin minte să se bată, şi-1 întrebă la rîndul lui :

- Tu cîntai ?

- Eu. ; >:4

- Dar cine eşti tu ?

- Eu sînt Jigan - îi răspunse celălalt cu mîndrie. Jigan, şi am venit din oraş... Aşa-i porecla mea.

Dimka se trînti pe neaşteptate la pămînt şi văzu cum băiatul se trage la o parte, speriat.

- Eşti o cîrpă, nu jigan 1... Parcă jiganii îs aşa, ca tine ?... Dar de cîntat, ce-i drept, cînţi frumos.

- Eu, măi frate, ştiu fel de fel de cîntece. Tot timpul am cîntat prin trenurile militare de prin gări. Şi la roşii, şi la petliurişti, la toţi... Dacă erau, să zicem, tovarăşi, atunci le cîntam „Alioşa-şa", sau cîntece despre burjui. Dar albilor le trebuie altceva : „Altădată erau bani,

1 Jigan - (în limba rusă) matahală, sălbăticiune, (n. t.)

erau şi bumăşti", „S-a dus Roşia" sau „Iablociko". Asta, se înţelege, poţi să-1 cînţi şi unora, şi altora, numai ck. trebuie să-i schimbi cuvintele. Tăcură.

- Şi ce cauţi tu pe aici ?

- Am venit la nănaşa-mea, la bunica Onufriha. Mi gîndeam c-o să stau la ea măcar o lună, să mă îndop şi eu cît s-o putea. Dar ţi-ai găsit! „O săptămînă-două, şi pe urmă, să nu te mai văd pe-aici", mi-a spus nănaşa.

- Şi după asta, unde te duci ?

- Unde s-o nimeri, unde mi-o fi mai bine.

- Unde anume ?

- Unde ? Bine-ar fi dacă aş şti!... Trebuie să mi gîndesc.

- Vino mîine dimineaţă la pîrîu, Jigan, să prindem raci!

- Nu cumva vrei să-mi întinzi o cursă ?... Bine, o să vin negreşit 1 îi răspunse celălalt, cît se poate de mulţumit.

Dimka sări gardul, se strecură în curtea întunecată şi o zări pe maică-sa stînd pe cerdac. Se apropie de ea şi, trăgînd-o de broboadă, îi zise grav :

- Mamă, să nu mă certi... Am întîrziat anume, pen«! tru că mi-a tras Goloveni o bătaie cumplită...

- Nu te-a bătut destul 1 îi răspunse mama, întorcîn-du-se. Ar fi trebuit să te bată şi mai zdravăn...

Insă Dimka simţi în vorbele ei orice : mîhnire, amărăciune, părere' de rău, numai supărare nu.

Odată, Dimka veni la pîrîu grozav de necăjit.

- Hai să fugim, Jigan I îi propuse el băiatului. Să plecăm undeva, cît mai departe, pe cinstea mea I

- Dar o să-ţi dea voie mamă-ta ?

- Prost mai eşti şi tu, Jigan! Cînd vrei s-o ştergi, nu mai ceri voie de la nimeni. Goloveni e rău, mă bate toată ziua. Din pricina mea vrea să-i alunge din casă pe mama şi pe Top.

-"Pe care Top ?

- Pe frate-meu cel mic. Cînd merge, calcă aşa mărun

ţel cu picioruşele : top-top-top, încît i-am zis Top..., 172

Şi pe urmă m-am săturat de toate. Parcă mare scofală e şi.acasă ?

- Să fugim ! încuviinţă Jigan, înviorat. Pentru mine nu-i mare lucru s-o şterg 1 îs gata să plec chiar şi acum. O să strîngem şi noi prin trenurile militare...

- Cum adică, să strîngem ?

- Uite-aşa : eu o să cînt ceva şi pe urmă o să spun: „Respecte şi plecăciuni la tovarăşii cei buni! De zile bune s-aveţi parte şi de front cît mai departe. Vă doresc să căpătaţi numai pîine şi cîrnaţi, şi vă mai doresc acum să n-aveţi parte de drum, nici de puşcă, nici de tun, ci de-un pachet de tutun". Atunci toţi or să înceapă a rîde, iar tu ai să-ţi scoţi căciula şi ai să le spui: „Cetăţeni 1 Fiţi buni şi răsplătiţi truda unor copii 1"

Dimka se minună de uşurinţa şi de siguranţa cu care spunea Jigan aceste vorbe, dar un asemenea mijloc de trai nu-1 prea încînta. Ii răspunse că ar fi mult mai bine să intre ca voluntari în vreun detaşament, sau să-şi organizeze singuri un detaşament al lor, sau să se ducă la partizani. Jigan nu se opuse, dimpotrivă : cînd Dimka începu să vorbească cu îngăduinţă

despre roşii „fiindcă sînt pentru revoluţie", descoperi că Jigan era în ■slujba lor.

Dimka îl privi cu mirare, adăugind că nici la verzi nu-i chiar aşa de rău, „deoarece mănînca gîşte multe". Şi atunci află că Jigan umblase şi cu verzii, de la care îşi primise porţia regulat: cîte o jumătate de gîscă pe zi.

îşi pregătiră planul îndelung şi cu de-amănuntul. Dimka respinse cu hotărîre propunerea lui Jigan de a fugi imediat fără să mai treacă pe acasă.

- Mai întîi de toate trebuie să ne luăm pîine, măcar pentru primele zile - zise el - că de nu, cum plecăm, cum trebuie să începem a umbla cu cerutul prin vecini. Pe urmă, avem nevoie de chibrituri,....

- N-ar strica să avem şi un ceaunel. Scoţi cîţiva cartofi de pe cîmp, şi gata-i masa 1

Dimka îşi aduse aminte că Goloveni adusese cu el un ceaunel bun, de aramă. Bunica îl frecase cu cenuşă, iar cînd începuse să strălucească întocmai ca un samovar într-o zi de sărbătoare, îl vîrîse în cămară.

- Numai că uşa de la cămară e încuiată şi buniol poartă cheia la ea.

- Nu-i nimic 1 zise Jigan. Dacă eşti meşter, îl scoţfl de sub orice încuietoare I

Se hotărîră să înceapă a-şi aduna imediat proviziile. Dimka propuse să le ascundă sub paie, în hambar.

- De ce numaidecît în hambar ? se împotrivi Jigan. Doar se poate şi în altă parte... Chiar aşa, lîngă morţi ? I

- Ce te încurcă morţii ? îl întrebă Dimka în bătaia de joc.

In aceeaşi zi, Dimka aduse o bucată de slănină nu prea mare, iar Jigan trei chibrituri înfăşurate cu grijă într-o hîrtiuţă.

- Nu pot să aduc multe deodată - explică el. Onu-
friha n-are deeît două cutii, aşa că trebuie să le şterpe
lesc fără să bage de seamă.

Din clipa aceea, fuga lor era hotărîtă cu tot dinadinsul.

în vremea asta, în jurul lor viaţa clocotea neliniştită. Pe undeva, nu departe de acolo, trecea linia frontului celui mare, iar şi mai aproape, cîteva fronturi secundare, mai mici.Pretutindeni ostaşii roşii fugăreau bandele, bandele îi fugăreau pe ostaşii roşii, sau se băteau atamanii între ei.

Atamanul Kozolup era puternic. O brazdă în zigzag îi tăia de-a latul fruntea încăpăţînată, iar ochii lui priveau aspru pe sub sprîncenele cărunte. Ursuz ataman I Atamanul Levko era viclean ca un diavol. Pînă şi calul lui rîdea, arătîndu-şi dinţii albi întocmai ca el. Dar de cînd plecase de sub comanda lui Kozolup, o duşmănie la început ascunsă, apoi făţişă, se iscase între ei.

Kozolup le-a dat ţăranilor un ordin : „Să nu i se dea lui Levko nici slănină pentru oameni, nici fîn pentru cai, nici casă de înnoptat".

Levko a făcut haz şi a dat alt ordin.

Roşii le-au citit pe amîndouă şi au dat şi ei unul: „Declarăm în afară de lege şi pe Levko, şi pe Kozolup"/ Atît. N-aveau timp să scrie mai mult, deoarece frontul lor principal se clătina amarnic.

Şi se porni atunci un talmeş-balmeş, de nu-i mai puteai da de oapăt! Cît de umblat prin lume era moş Zahăr II Doar luase parte la trei războaie. Şi totuşi, cînd se aşeza

| pe prispă lîngă căţeluşa lui cea roşcată, căreia un petliurist beat îi tăiase cu sabia o ureche, zicea :

- Ce vremuri!

In ua aceea veniseră verzii, vreo douăzeci. Doi din-tre ei trecuseră pe la Goloveni. Stătuseră de vorbă şi * băuseră cu ceştile rachiu tulbure şi tare, de casă. Dimka se uita la ei plin de curiozitate. După plecarea lui Goloveni, Dimka, care de mult voia să afle gustul rachiului de casă, turnă ce mai rămăsese rprin ceşti într-una singură.

- Dim-ka, şi mie Un pic ! se rugă Top, cu glas plîngător.fflm

O să-ţi las, o să-ţi las !

Dar abia îşi răsturnă ceaşca pe gît, că şi începu să f scuipe cu deznădejde, zbughind-o în curte ca ars. Lîngă hambare dădu peste Jigan.

- Am să-ţi spun ceva, frăţioare.

- Ce anume ?

- Verzii sapă un şanţ de-a curmezişul drumului, în spatele casei noastre. De ce, numai dracu' ştie. Pesemne ca să nu mai treacă nimeni pe-acolo.

- Cum adică, să nu mai treacă ? îi întoarse vorba Dimka cu neîncredere. Altceva trebuie să fie. Desigur că pun ceva la cale.

Apoi plecară amîndoi să-şi cerceteze proviziile. Erau - încă puţine : două bucăţi de slănină, una de carne fiartă şi vreo zece chibrituri.

strîmb. Iar după ce se aşează, se gîndi: „Oare ce sărbătoare o fi mîine ?" Şi moş Zahăr bătu cu băţul în fe-restruie şi o întrebă pe baba lui, care-şi scoase capul pe gemuleţ :

- Gorpina, Gorpina, oare mîine să fie duminică ?

- Ce-i cu tine, moşnege ? îi răspunse Gorpina înciudată, plină toată de făină. Cum o să fie mîine duminică, dacă azi e miercuri ?

- Aşa mă gîndeam şi eu...

Şi moş Zahăr se întrebă dacă nu-şi făcuse cruce degeaba şi dacă nu cumva bătăile de clopot prevesteau ceva rău.

Un vînt uşor se abătu pe-acolo, abia mişcîndu-i barba căruntă. Şi moş Zahăr văzu cum babele îşi scoteau curioase capetele la ferestre şi cum băieţii dădeau buzna pe portiţe, în uliţă. Deodată, dinspre cîmp, veni un vuiet prelung şi ciudat, de parcă mugea un taur sau o vacă din cireada, numai că mugetul era mai aspru şi mai prelung :

- U-i-uu-uuu...

Pe neaşteptate, în văzduh răsunară pocnete şi imediat se auziră, dinspre ocolul vitelor, împuşcături. Cît ai clipi, ferestrele se închiseră şi băieţii se făcură nevăzuţi de pe uliţă. Numai moşneagul, speriat, nu putu să se urnească din loc, pînă nu strigă Gorpina la el :

- Pleacă mai repede, moşneag prost ce eşti! Nu vezi
ce se porneşte ?

în vremea asta, inima lui Dimka bătea tot atît de neregulat ca şi împuşcăturile. Mult ar fi dorit să iasă în uliţă, să vadă ce se petrece ! Dar îi era frică, deoarece mamă-sa se îngălbenise şi-i spusese, cu glas stins şi străin :

- Culcă-te... culcă-te pe podea, Dimuşka ! Doamne,
de n-ar începe să tragă şi cu tunurile !

Ochii lui Top se făcuseră mari, mari de tot, şi băieţelul încremenise pe podea, cu capul lipit de piciorul mesei. Dar nu-i era la îndemînă acolo şi scînci, cu glasul lui plîngător :

- Mamă, nu vreau pe podea ! Mâi bine mă sui p$
cuptor...
176

- Stai acolo, stai culcat ! Lasă că vine haidamacul... şi-ţi arată el ţie !

în clipa aceea se auzi o bubuitură mult mai puternică, geamurile zăngăniră, şi lui Dimka i se păru că se cutre-mură pământul. „Aruncă grenade !" îşi zise el şi ascultă cum alergau oamenii, strigînd şi bocănind, pe sub fe-restrele întunecate.

Dar totul se potoli. Mai trecu aşa o jumătate de oră. Apoi se auzi zgomot în tindă şi cineva se împiedică de Căldarea goală şi înjură. Uşa se deschise larg şi în odaie Intră Coloveni înarmat.

. Se vede că era grozav de furios din cine ştie ce pri-cină, pentru că, după ce goli dintr-o sorbitură urciorul leu apă, îşi trînti cu necaz puşca într-un colţ, şi strigă, cu o mînie pe care nu şi-o mai ascundea :

- Eh, fir-ar al dracului să fie !.:.

i A doua zi, băieţii se întîlniră mai devreme.

- Jigan - întrebă Dimka - nu ştii de la ce s-a
stîrnit tărăboiul cela aseară ? Ce-a fost ?

Ochii neastîmpăraţi ai lui Jigan sclipiră de mulţumire. Răspunse, luîndu-şi un aer grozav de important:

- Ehei, frate, ce-am avut noi de furcă ieri...

- Numai să nu-mi umbli cu minciuni! Că doar te-am văzut cum fugeai de-ţi scăpărau călcîiele prin fundul gră-dinii de zarzavat !

- Dar de unde ştii ? Poate că anume am luat-o primprejur ! se supără Jigan.

Lui Dimka nu-i prea venea a crede, dar nu mai zise bimic.

- Nu... Că cei din maşină au deschis un foc grozav, nici gînd să te poţi apropia de ei 1 Cînd au văzut că se îngroaşă gluma, s-au împrăştiat... Dar i-au împuşcat. Cu toate astea, unul tot a scăpat. A zvîrlit o grenada nu departe de aici. La Onufriha s-au făcut geamurile ţăndări. Au tras după el cu puştile, au alergat după el, însă omul a sărit peste gard, a luat-o prin grădinile de zarzavat, şi pe-aici ţi-e drumul I

- Şi maşina ?

- Maşina e tot acolo... numai că nu mai este bună de nimic, pentru că înainte de a fugi au aruncat în ea cu o grenadă. E stîlcită de tot... Eu am şi fost acolo... Numai că Fedka Marin mi-a luat-o înainte şi a şterpelii claxonul. Strîngi de gumă, şi cînd începe să urle...

Toată ziua nu se mai vorbi în sat decît de întîmplarea aceea. Verzii o şterseseră încă de cu noapte. Şi sătucul rămase din nou fără stăpînire.

în vremea asta, pregătirile de fugă ale băieţilor erau pe sfîrşite.

Nu le rămăsese decît să fure ceaunelul, lucru pe care hotărîseră să-1 facă a doua zi pe seară, vîrînd un băţ lung, cu un cui la capăt, pe ferestruia dinspre grădina de zarzavat.

Jigan se duse să mănînce.

Dimka n-avea astîmpăr şi ieşi să-1 aştepte la hambare.

Cum ajunse acolo, se trînti în paie şi începu să se joace cu Şmel, apărîndu-se de atacurile lui înverşunate. Dar curînd se ridică într-un cot, neliniştit. I se păru că snopii erau împrăştiaţi altfel decît de obicei. „Să fi fost pe-aici vreunui dintre băieţi ? Ia te uită, diavolii 1" Şi se duse să vadă dacă nu descoperise cineva locul unde îşi ascunseseră ei proviziile. Scotoci cu mîna. Da, erau acolo 1 Scoase slănina, chibriturile, pîinea. Mai vîrî o dată mîna după carne, dar carnea - ia-o de unde nu-i.

- Eh, diavolul! se înfurie el. Apoi numai că Jigan,
nu altul, a şterpelit-o ! Că dacă era vreunul dintre bă
ieţi, lua tot 1
178

Curînd sosi şi Jigan. Abia mîncase şi era foarte bine dispus. Se apropia fluierînd cu nepăsare.

- Ai mîncat carne, hai ? îl întrebă Dinika mînios, privindu-1 ţintă.

- Am mîncat - îi răspunse Jigan. Grozav de bună era !...

- „Grozav de bună !" se repezi Dimka la el înfuriat. Cine ţi-a dat voie ? Aşa ne-a fost vorba ? Şi pe drum ce ne facem ?... Cînd ţi-oi trage una peste căpăţînă, ai să vezi tu ce bună o să fie !...

Jigan se uita la el nedumerit.

- Da' eu acasă am mîncat carne, la prinz. A pălit-o dărnicia pe Onufriha şi mi-a dat cogeamite bucată de carne din borş !

- Şi pe asta de aici, cine-a luat-o ?

- Habar n-am 1,..

- Jură-te!

- Zău l Să mor uite aici dacă am luat-o eu !

Şi, fie din pricină că Jigan nu căzu mort pe loc, fie din pricina căldurii neobişnuite cu care se apăra, Dimka îşi zise că de data aceasta, şi în chip cu totul excepţio-nal, Jigan nu minţea.

Uitîndu-se jos, pe paie, Dimka întinse mina după nuieluşă şi-1 strigă pe Şmel:

- Şmel, ia poftim încoace !

Dar lui Şmel nu-i plăcea să i se vorbească pe tonul acesta. Şi lăsînd în pace legătoarea unui snop de care trăgea, îşi vîrî coada între picioare şi se depărta.

- Să ştii că el a halit-o - zise Jigan indignat. Şi ce bucăţică grasă!

îşi ascunseră apoi proviziile mai sus şi le acoperiră cu o scîndură, peste care puseră o cărămidă.

După aceea rămaseră mult timp lungiţi, croindu-şi visuri îmbietoare despre viaţa care-i aştepta în viitor.

- Să te prindă noaptea în pădure, lîngă un foc... minunat lucru !

- Numai că noaptea-i întuneric - observă Jigan cu părere de rău.

- Ei şi, ce dacă-i întuneric ? Doar o să avem puşti. şi pe urmă, nici noi...

- Dar dacă ne omoară ?... începu din nou Jigan şil adăugă cu seriozitate : Mie, frate, nu mi-ar plăcea să mă omoare. _L.

i- Nici mie - recunoscu şi Dimka. Să stau în groapă... ca ăştia... Şi arătă cu capul spre crucea aple-cată, care abia se mai desluşea în umbra înserării.

La gîndul acesta, Jigan se ghemui, ca şi cum aerul s-ar fi răcorit spre seară.

Totuşi, căutînd să facă pe viteazul, răspunse cu nepăsare :

- Da, frate... Ştii, am avut noi aşa, un caz...

Dar se opri, deoarece Şmel, care stătea culcat lîngă Dimka, înălţă capul, ciuli urechile şi mîrîi furios, de parcă voia să le dea de veste ceva.

- Ce este ? Ce-i cu tine Şmel ? întrebă Dimka ne liniştit, mîngîind clinele pe cap.

Şmel tăcu şi-şi lăsă din nou capul pe labe.

- Simte guzganii - zise Jigan în şoaptă şi, căscînd prefăcut, adăugă : Ar fi timpul să mergem acasă, Dimka.

- îndată... Şi ce caz zici că aţi avut ?

Dar lui Jigan nu-i mai ardea de nici un „caz" şi, afară de asta, minciuna pe care. se pregătea s-o spună îi zburase din minte.

- Să mergem - se învoi atunci Dimka, bucuros că Jigan renunţase la poveste.

Se ridicară.

Şmel se ridică şi el, dar nu plecă imediat. Se opri lîngă paie mîrîind iarăşi neliniştit, ca şi cum l-ar fi asmuţit cineva din întuneric.

- Simte guzganii 1 zise de data asta Dimka.

- Guzganii ? întrebă Jigan cu glasul scăzut. Dar înainte de ce nu-i simţea ?

Şi adăugă încet:

- E cam frig. Hai s-o luăm la goană, Dimka!... Bolşevicul cela care-a fugit trebuie să fie pe undeva,] pe-aici, nu departe de sat.

- De unde ştii ?

- Aşa cred eu 1 Mai adineauri m-a trimis Onufriha la Gorpina, să împrumut o jumătate de ceaşcă de sare.j în dimineaţa asta îi dispăruse Gorpinei o cămaşă de pe J gard. Cînd am ajuns eu în tindă, am auzit-o ocărind:

„...şi şi-a aruncat, cine-o fi fost - zicea - cămaşa sub gard. Ne uităm noi la ea, Egoriha şi cu mine : ruptă. Si nu numai aşa, puţin, ci ruptă ferfeniţă 1" Iar moş Zahăr a ascultat, a ascultat, şi la urmă a zis : „Of, Gorpina..."

Ajungînd aici, Jigan făcu o pauză plină de înţeles, trase cu coada ochiului la Dimka, şi numai cînd băiatul întrebă nerăbdător : „Ei, şi ? Ei, şi ?" urmă :

- Da, şi moş Zahăr a zis : „Of, Gorpina, mai bine ţi-ai ţine gura !" Atunci am intrat eu în odaie. Mă uit şi văd pe o laviţă o cămaşă ruptă şi plină toată de $înge. Cum m-a văzut, Gorpina s-a şi aşezat pe cămaşă şi i-a poruncit moşului: „Moşnege, zice, dă-i băiatului o jumătate de ceaşcă de sare". Ea însă nu s-a urnit din loc. Dar mie nu-mi mai păsa, că doar văzusem tot. De aceea zic că bolşevicul trebuie să fi fost atins de vreun glonte.

Tăcură o vreme, cîntărind în minte întîmplarea aceea aflată fără voie. Unul rămăsese cu ochii pe jumătate închişi, nemişcaţi, şi gravi, în timp ce ochii celuilalt sclipeau, jucăuşi.

In cele din urmă, Dimka zise :

- Ascultă, Jigan, mai bine să nu mai spui nici tu la nimeni. Şi aşa au fost ucişi destui roşii lîngă satul nostru, şi tot pe rînd, unul cîte unul.

Fuga fusese hotărîtă pentru dimineaţa următoare. Toată ziua aceea Dimka nu se simţise în apele lui. Spărsese din nebăgare de seamă o ceaşcă, îl călcase pe Şmel pe coadă şi era cît pe ce să răstoarne oala cu lapte acru din mîinile bunică-si, care tocmai intra în odaie, din care pricină primise o palmă zdravănă de la Goloveni.

Iar timpul trecea. Ceas după ceas, se scurse dimineaţa şi după-amiaza, pînă sosi şi seara.

Băieţii se pitiră în grădina de zarzavat, după tufişurile de lîngă gard, şi începură să aştepte.

Dar se ascunseseră cam prea devreme, deoarece încă mult timp după aceea cei ai casei s-au tot foit prin

curte, cînd unul, cînd altul. In sfîrşit, sosi şi Goloveni. Mama îl chemă pe Top. Apoi strigă din cerdac:

- Dirnka! Dirmişka I Unde eşti ?

„Mama 1" îşi zise Dimka, dar bineînţeles că nu crîcni. Mama aşteptă ce aşteptă, apoi intră. în casă.

Au mai stat şi ei puţin aşteptînd. Apoi au ieşit pe furiş şi s-au oprit lîngă peretele cămării. Ferestruia era înaltă. Dimka se aplecă, sprijinindu-şi mîinile pe» genunchi, iar Jigan se urcă pe spatele lui şi-şi vîrî capul cu băgare de seamă pe ferestruie.

- Mai repede, măi! Că doar spinarea mea nu-i de piatră !

- E întuneric beznă! răspunse Jigan în şoaptă. Prinse cu mare greutate ceaunul în cîrlig, îl trase şi sări jos : Gata !

- Jigan - întrebă Dirnka - dar cîrnatul de unde l-ai luat ?

- Era atîrnat acolo, lîngă ceaun... Hai s-o ştergem mai repede !

Se depărtară în grabă, dar dincolo de gard îşi aduseră aminte că uitaseră sub perete băţul cu cîrlig. Dimka' se întoarse îndărăt. Abia înşfăcase băţul, cînd deodată îl văzu pe Top, care-şi scosese capul prin ostreţe şi se uita la el curios.

Cu băţul într-o mînă şi cu cîrnatul în cealaltă, Dimka se zăpăci aşa de tare, încît nu-şi veni în fire decît atunci cînd Top îl întrebă :

- De ce-ai şterpelit cîrnatul ?

- Nu l-am şterpelit, Top - îi răspunse Dimka grăbit, îmi trebuie ca să le dau demîncare la vrăbiuţe. Ţie nu ţi-s dragi vrăbiuţele, Top ? Cirip-cirip!... Cirip-ci* rip !... Numai să nu spui la nimeni. Nu-i aşa că n-ai să spui ? C-apoi mîine am să-ţi dau un cui cum nu s-aj mai pomenit!

- Vrăbiuţele ?... întrebă Top, serios.

- Da, crede-mă !... Ele n-au... că-s sărace !...

- Şi zici că ai să-mi dai un cui ?

- Am să-ţi dau un cui... Dar n-ai să spui, Top, nu-i aşa ? Că de nu, nu-ţi dau nici un cui şi nici cu Şmel nu te mai las să te joci.

După ce Top îi promise că o să tacă - deşi Dimka se îndoia grozav de asta - el alergă la Jigan, care-1 aştepta cu nerăbdare.

Amurgul se lăsa repede. Cînd băieţii ajunseră în goană la hambare să ascundă căzănelul şi cîrnatul cel cu buciuc, se înnoptase de-a binelea.

- Ascunde-le mai repede I

- Dă-le încoace ! Şi Jigan se vîrî printr-o spărtură sub acoperiş : Dimka, da' tare-i întuneric ! şopti el îngrijorat. N-o să găsesc nimic...

- Cel fel de vorbă-i asta, prostule, că n-o să găseşti nimic ? Te-ai speriat, şi atîta tot 1

Şi Dimka se vîrî după el. Ii căută mîna pe întuneric şi văzu că tremura.

- Ce-i cu tine ? îl întrebă, simţind că-1 prinde frica

şi pe el.

- Acolo... Şi Jigan îl strînse şi mai tare de mînă.

Atunci Dimka auzi desluşit un geamăt adînc şi înăbu şit, care venea din fundul întunecat al hambarului.

In clipa următoare se rostogoleau amîndoi la pămînt urlînd, şi, fără să mai ţină seama nici de drum, nici de gropi, nici de cărări, o luară la fugă în neştire, îngroziţi.

cărămizi nearse şi sfărîmate şi se opri speriat: într-un colţ, pe paie, zăcea cu faţa în jos un om. Auzind zgomot, omul ridică puţin capul şi întinse mîna spre naganul de lingă el. Dar, fie că puterile îl părăsiseră, fie din altă pricină, se uită doar la băiat, cu ochii lui tulburi şi înroşiţi, îşi desfăcu degetele de pe pistol şi, ridicîndu-se uşor, şopti răguşit, mişcîndu-şi limba cu greu:

- Apă!

Dimka făcu un pas înainte. O steluţă cu o coroniţă albă sclipi în lumina slabă din hambar şi băiatul era gata să ţipe de mirare, recunoscînd în rănit pe necunoscutul care-1 scăpase nu de mult din mîinile lui Goloveni.

Toată frica, toate îndoielile lui se risipiră şi nu-i rămase decît un sentiment de milă pentru omul care-i luase apărarea cu atîta căldură.

înşfăcînd căzănelul, Dimka alergă cît putu mai repede la pîrîu, după apă. în timp ce se întorcea în goană îndărăt, era cît pe ce să dea peste Fedka Marin, care-i ajuta maică-si să care acasă rufele spălate. Cît ai clipi, Dimka o zbughi într-un tufiş, de unde îl văzu pe Fedka cum încetinea pasul, întorcînd mereu capul, curios, spre partea unde se afla el. Şi dacă maică-sa, care simţise că i se îngreuiase coşul, n-ar fi strigat înciudată: „Dar mişcă-te odată, diavole, ce tot căşti gura ?", fără în-l doială că Fedka n-ar fi putut să se stăpînească şi să nu cerceteze cine se ascunsese aşa de repede în tufiş.

Cînd se întoarse în hambar, Dimka văzu că necunoscutul zăcea cu ochii închişi şi-şi mişca încet buzele, ca şi cum ar fi vorbit prin somn. îl atinse uşor pe umăr. Cînd rănitul deschise ochii şi-1 văzu, un fel de zîmbet şters trecu pe buzele lui uscate. După ce-şi potoli setea, necunoscutul întrebă, de data aceasta mai tare şi mai desluşit :

- Roşii sînt departe ?

- Departe. Nu se mai aude nimic despre ei.
- Dar în oraş cine-i acum ?
- Mi se pare că-s petliuriştii... Rănitul îşi lăsă capul în jos şi zise :
- Ascultă, băiete, n-o să spui nimănui ?
184

Şi în cuvintele lui era atîta îngrijorare, încît Dimka aprinse şi căută să-1 asigure că n-o să spună nimănui mic.
- Numai lui Ţigan I
r~ Băiatul cu care 1e pregăteai să fugi ?
- Da - îi răspunse Dimka, ruşinat. Dar uite, mi
pare că vine şi el.
Se auzi un tril răsunător de privighetoare: era Ţigan, ire-şi căuta tovarăşul, întrebîndu-se unde-a putut să spară.
Cum nu voia să-l strige, Dimka ieşi prin spărtură şi uncă în el cu o pietricică. •- Ce te-a apucat ? îl întrebă Jigan.
- Mai încet I Vino încoace... Am nevoie de tine.
I- Dar puteai să mă strigi, nu să mă baţi cu pietre I a mir că n-ai aruncat cu vreo cărămidă... Se întoarseră amîndoi în hambar. Văzîndu-l pe străin văzîndu-i naganul în paie, Jigan se opri speriat. Necunoscutul deschise ochii şi întrebă simplu:
- Ei, cum e povestea, băieţi ?
- Ăsta-i Jigan I Şi Dimka îşi împinse încetişor prie-
nul de spate.
Necunoscutul nu răspunse nimic, doar îşi aplecă uşor ipul.
Dimka scoase din rezervele lor o bucată de pîine şi rnatul furat cu o seară înainte.
Rănitul era flămînd. Totuşi, la început mîncă puţin; ai mult bău decît mîncă.
Iu vremea asta, Jigan şi Dimka aproape că nu sco-au o vorbă.
Un glonte de-al verzilor îl rănise pe necunoscut în icior. Şi pe deasupra, de trei zile omul nu pusese în ară o picătură de apă, aşa că era peste măsură de tovit.
După ce mîncă puţin, păru a se simţi mai bine şi diii începuseră să-i strălucească.
- Băieţi I zise el, de data aceasta desluşit. Şi auzin-
u-i glasul, Dimka recunoscu încă o dată în el pe strai
ul care strigase atunci la Goloveni: „Să nu te atingi

e el!" Voi sînteţi băieţi buni... De multe ori v-am
185

I
ascultat vorbind... Dar dacă scăpaţi cumva vreo vorbă, să ştiţi c-or să mă ucidă...

- N-ar trebui... - începu Jigan, nesigur.

-' Cum adică, n-ar trebui ? se înfurie Dimka. Spune ■ „nu", şi gata !... Dar nu-1 asculta - se întoarse el către] necunoscut, aproape cu lacrimi în ochi. Zău că n-o să spunem 1 Sa nu mă mişc de-aici, uite, mă jur pe orice... I Lasă că-i arăt eu lui I

Dar Jigan îşi dăduse seama că spusese o prostie şi răspunse, de parcă îşi cerea iertare :

- E adevărat că eu, Dim... da, văd şi singur... că
nu trebuie, adică, în nici un caz...

Şi Dimka văzu că necunoscutul zîmbea din nou.

La masă, Top tăcu cît tăcu, apoi îi dădu drumul:

- Dimka, dă-mi cuiul 1 Că de nu, te spun la mama]
că al cîrnatul pentru vrăbiuţe.

Dimka era cît pe ce să se înece cu un cartof. îşi I hîrşîi scaunul pe podele, ca să facă zgomot. Spre norocul lui, Goloveni nu se afla acolo, mama scotea ciorba din cuptor, iar bunica era cam tare de ureche.

Şi Dimka îi şopti lui Top, făcîndu-i semn cu piciorul! pe sub masă :

- Stai să terminăm masa. Ţi-am şi pregătit cuiul.1
„Lua-te-ar naiba ! îl certă el în gînd, ridicîndu-se d«jj
la masă. Te mănâncă limba, hai ?"

După ce căută puţin, Dimka scoase din peretele şojj pronului un cui mare de fier şi i-1 aduse lui Top.

- E prea mare, Dimka ! zise Top, uitîndu-se nedu-j merit la cuiul lung şi gros.

- Cum mare ? Apoi tocmai asta-i, că-i mare ! Cil să faci cu unul mic ? îl baţi dintr-o dată, şi gata. Pe I cînd cu ăsta ai de lucru : toc, toc !... Straşnic cui! grai

în aceeaşi seară, Jigan găsi la Onufriha o fîşie dej pînză curată, bună de legat rana. Iar Dimka, în timp ce lua din rezervele lor o bucată bună de slănină, se hotărî să facă rost de tinctură de iod.

Părintele Perlamutri, în anteriu, dar desculţ, stătea J lungit pe divan şi se gîndea cu amărăciune că tare mult îi scăzuseră veniturile de cînd arsese biserica, aW

recut, incendiată de un proiectil. Dar după ce mai tatu puţin culcat, îşi aduse aminte că se apropia hramul :u nelipsitele pomeniri. Şi imaginea purceilor fripţi, a)oţurilor de unt şi a oalelor pline cu smîntînă, îi în-oarse, pesemne, gîndurile în altă parte, deoarece tuşi :u putere şi zîmbi, amintindu-şi de ceva.

Dimka intră în odaie şi, ţinînd bucata de slănină la pate, zise încet:

- Bună ziua, părinte.

{Părintele Perlamutri oftă, se uită la Dimka şi-1 în-rebă, fără să se ridice :

- Ai venit la mine, fiule, sau la preoteasă ?

- La dumneaei, părinte.

- Hm... Dar fiindcă ea nu-i acasă, deocamdată, îi in eu locul.

- M-a trimis mama, că s-a zdrelit puţin, şi mi-a (pus : „Du-te şi vezi dacă nu ţi-o da preoteasa un pic le tinctură de iod". Uite, mi-a dat şi un şipuşor.

- Hm... Şipuşor... şi părintele Perlamutri tuşi a în-loială. Şipuşor, zici ?... Da' de ce ţii mîinile la spate ?

- Am o bucată de slănină. Mi-a dat-o mama şi ai-a spus aşa: „Dacă-ţi toarnă iod, dă-i-o drept nulţumire".

- Dacă-ţi toarnă iod, zici ?

- Zău că aşa mi-a spus I

- Obo-ho! făcu părintele Perlamutri, ridicîndu-se. tn loc să mi-o trimită aşa, dumneaei nu: „Dacă-ţi :oarnă !..." Şi părintele dădu din cap: Ei, haide, dă încoace slănina... Hm, e veche!

- N-am tăiat porc anul ăsta încă, părinte.

- Asta ştiu eu, dar chiar dacă-i veche, trebuia să Eie mai grasă. Unde ţi-e şipul ?. De ce nu ţi-a dat încalţe unul de un sfert ? Apoi se poate să-ţi umplu un şip ca ăsta ?

- Dar nu încap în el nici două degetare, părinte I

Cum putea să fie mai mic ?

Părintele rămase cîtva timp pe gînduri.

- Du-te la maică-ta şi spune-i să vină mai bine singură. Am s-o ung eu. Ce rost are să mai torn în

Şip?
187

I

J'P
se p
|Tot cS căti
bn rări
tna pe aş;
Istr
Insă Dimka scutură din cap cu desperare.
Pei
DU !
IN
iDiir
la îi Iţim} Imti Irali
ca N
|e, lei ai sii i
- Hm... De ce dai din cap ?
- Dar toarnă odată, părinte 1 strigă băiatul grăbit] Că mama mi-a spus aşa : „Dacă nu-ţi dă, ia slănini Dimka, şi ad-o înapoi acasă".
- Uite ce să-i spui mamă-ti : „Cel ce dăruieşte sj nu mai poarte de grijă darului său, că el va fi de-pururi în faţa Celui de sus"... Ai să ţii minte ?
-■ Am să ţin !... Cu toate astea, toarnă, părinte ! 1 Părintele Perlamutri îşi vîrî picioarele goale în papuci, cu care prilej Dimka se minună de mărimea lor neobişnuită, şi, luînd slănina şi şipul, trecu în alta odaie.
- Ţine - zise el întorcîndu-se. Asta numai fiindcă-J
eu om bun... Şi după ce se mai gîndi puţin, întrebă]
Dar găinile voastre nu ouă, băiete ?
„Asta înseamnă bunătate ? se înfurie Dimka. Nici măcar jumătate de sticluţă..." Iar la a doua întrebare! îi răspunse cu seriozitate, în timp ce ieşea pe uşă :
- Apoi noi, părinte, n-avem găini, avem numi
cocoşi!

In vremea asta nu se mai auzea nimic despre roşu. aşa că băieţii trebuiau să fie cu ochii în patru.

Şi totuşi se duceau destul de des la hambare şi petreceau mult timp în tovărăşia necunoscutului.

Omul stătea bucuros de vorbă cu ei, le povestea felu| rite întîmplări, ba cîteodată mai şi glumea. Numai rareori, mai ales atunci cînd venea vorba despre fronturi, o brazdă adîncă i se aşeza între sprîncene şi el tăcea, gîndindu-se îndelung la nu ştiu ce.

- Ei, băieţi, n-aţi mai auzit nimic de pe-acolo ?

„Pe-acolo" însemna frontul. Dar zvonurile care um
blau prin sat erau nelămurite şi se băteau cap în cap.

Atunci necunoscutul se încrunta şi se mînia. Se vede că inactivitatea şi nesiguranţa îl apăsau mai mult decît primejdia clipei de faţă, decît teama pentru soarta lui.

Cei doi băieţi se împrieteniseră cu el. Mai ales Dimka. Odată, după ce o lăsase pe mamă-sa acasă plîngînd, Dimka veni la hambare trist şi întunecat.

- Goloveni mă bate... - îi explică el străinului.
In pricina mea vrea să-i dea afară din casă pe mama
i pe Top... Ne-am duce la tata, la Piter... Dar nu
e poate.
*- De ce nu se poate ?
- Nu se poate trece : trebuie tot soiul de permise.
?e urmă bilete de la cine să faci rost ? Şi fără bilete
iu se poate.
Necunoscutul se gîndi puţin, apoi zise :
- Dacă ar fi roşii aici, ţi-aş face eu rost de permis,
)imka.
I- Tu ? se minună băiatul. Şi după ce stătu puţin a îndoială, îi puse întrebarea care-1 urmărea de atîta imp : Cine eşti tu ? Lasă că ştiu eu: eşti comandant nitralior. Te-am văzut odată cu un soldat şi cu o mi-ralieră „Louis".

ţNecunoscutul începu să rîdă şi să dea din cap aşa el, încît putea să însemne şi „da" şi „nu".

Şi de atunci Dimka dori şi mai fierbinte să vină roşii, ă vină cît mai curînd.

î Necazurile se ţineau lanţ de capul lui. Fără milă, Şop îi cerea pentru a cincea oară un cui. Şi cu toate :ă îl căpătase de fiecare dată, tot scăpase o vorbă ătre mama. Apoi, mama şi găsise în buzunarul panta-onului firimituri din mahorcă pe care Dimka i-o ducea (nitului. Dar abia astăzi îl lovise nenorocirea cea mai nare. Cu prilejul sărbătorii, Perlamutri se abătuse şi >e la masa lor, ca să adune daruri benevole. Vorbind .şa, de una şi de alta, îi spusese la un moment dat namei:

- Cu toate astea, slănina a fost veche, aşa că n-ar trica să mai dai vreo zece ouşoare pe deasupra pentru loctoria ceea...

- Pentru care doctorie ?

î Dimka se răsucea pe scaun cu nelinişte, făcîndu-se nic sub privirile aţintite asupra lui.

- Eu, mamă... pentru căţel, pentru Şmelik... -

ngăimă el în doi peri. Avea o zgîrietură grozavă...

■ Tăcură cu toţii, iar Goloveni, răsucindu-se pe laviţă, :ise :

I

- Chiar astăzi am să-ţi împuşc javra I Adăugă apoi, . privindu-1 cam ciudat: De altfel, eu cred că minţi. Şi nu mai zise nimic, nici măcar nu-1 cîrpi.

- Cum se poate ?! Pentru o javră ca asta o doctorie aşa de scumpă ? făcu părintele Perlamutri indignau Iar pentru că ai minţit, eşti de două ori vinovat: o j dată pe pămînt şi o dată în ceruri! Zicînd acestea, fl înălţă cu un aer plin de înţeles degetul cel mare, îşi j mută privirea de la podeaua de lut în tavan, şi după ce se încredinţa că vorbele lui făcuseră efectul cuvenit,] adăugă întorcîndu-se către mama lui Dimka : Atunci, pot să contez pe zece ouşoare...

In aceeaşi seară, ieşind din casă, Dimka întoarse capul şi-1 văzu pe Goloveni stînd lîngă gard şi petre-;,' cîndu-1 cu o privire ascuţită.

Băiatul o luă înadins spre pîrîu.

- Dimka, ştii că se vorbeşte în sat despre rănitul;

nostru ? îl sperie Jigan, de cum se întîlniră. Se zicaj

că ar fi pe undeva, pe aici, prin apropiere. Asta din

pricina cămăşii celeia... Şi pe deasupra, Şemka al sta-(rostelui a găsit lîngă gardul Gorpinei un carnet, plinŞ de sînge tot. Am văzut şi eu o foaie. Era albă, iar;;, într-un colţ avea trei litere : „R.V.S." şi două beţişoarej ca minutarele de la ceas.

Lui Dimka i se păru că-1 pocneşte cineva în moalele capului :

- Jigan - îi răspunse el în şoaptă, cu toate că nu j era nimeni în jurul lor - ştii... nu trebuie să te mai duci acolo de-a dreptul... Mai bine s-o iei cu ocol, să nu te vadă careva.

îi dădură de veste şi necunoscutului.

- Ei, băieţi - zise el - trebuie să fiţi mai cu; băgare de seamă. Dar dacă nu s-o putea altfel, ce să-i faci ?... E drept că n-aş vrea să mă curăţ aşa, prosteşte.

- Dar neprosteşte ?...

- Asemenea cuvînt nu există, Dimka. în zadar, da, s-ar putea spune...

- Este şi un cîntec în felul ăsta - se amestecă în vorbă Jigan. Dacă n-am fi aşa cum sîntem, ţi l-aş cînta.

Şumos cîntec ! Un comunist e pus la zid, dar înainte le a fi împuşcat, el îi lămureşte pe ceilalţi: „Noi ştim, fie el, pentru ce luptăm, ştim pentru ce murim"... ■imai că, vezi, spus aşa, cu vorbele mele, cîntecul îu-i frumos. Insă cînd plecau soldaţii pe front, straş-uc ii mai cîntau !... Pînă şi feroviarii rămîneau cu gu-ile căscate, aşa-ţi răscoleşte sufletul cîntecul ăsta... | Ieşiră pe rînd. Dimka plecă cel dintîi; conştiincios im era, o apucă spre pîrîu şi de acolo spre casă, n timp ce Jigan, nepăsător ca de obicei, luă bidonul îecunoscutului ca să-i aducă apă şi, uitând de învoiala or, pomi pe drumul cel mai scurt, prin grădinile de :arzavat. Fluiera, cu gîndul aiurea. Dar se opri în-lată, auzind cum trosnesc tufişurile. ~|- Stai, diavole ! strigă cineva. Stai tu, cîine !

Se trase înapoi speriat şi o luă la goană, apoi se caţără pe un gard, însă se simţi înşfăcat zdravăn de

oantaloni. Făcînd un efort peste puterile lui, Jigan iădu cu piciorul, nimerindu-şi pesemne urmăritorul I drept în obraz. Sări apoi gardul în straturile cu varză, [scăpă bidonul din mînă şi dispăru în întuneric...

Dimka se întoarse acasă şi, fără să bănuiască nimic, |>e culcă imediat. Nu trecură nici douăzeci de minute Işi Goloveni intră în odaie înjurînd şi se repezi cu gura |_la mama :

- Ar face mai bine diavolul tău de băiat să nu se Imai întoarcă acasă... M-a izbit cu piciorul drept în lobraz... Am să-1 ucid !

- Cînd te-a izbit ? îl întrebă mama speriată.

- Cînd ? Chiar adineauri.

- Dar el doarme de cine ştie cînd!

- Aha, diavolul! Va să zică a venit acasă într-un | suflet! El mă izbeşte cu calcîiul cizmei în obraz, iar i dumneaei îmi cîntă că „doarme" ! Şi Goloveni deschise [uşa, îndreptîndu-se spre Dimka.

- Ce tot spui! Ce tot spui! se repezi mama în-
| grozită. Cu care toc ? Doar ştii că din primăvară băia tul nu mai are nici un fel de încălţăminte. Umblă des culţ ! Cine era să-i cumpere ? ...Ce, ţi-ai pierdut i minţile ?

lin.
y
Din
hd
rior
fot

Se vede că Goloveni îşi aduse şi el aminte că Dimka n-avea ghete. Se opri, înjură şi se întoarse în odaie.

- Hm... - mîrîi el, aşezîndu-se pe laviţă şi aruncînd bidonul pe masă. Mi s-a părut... Cu toate astea, cine-1 ascunde, şi unde ? Intîi cămaşa, apoi carnetul, acum bidonul... După ce tăcu un timp, adăugă: Dar clinele tot l-am ucis I

- Cum l-ai ucis ? întrebă mama.

fjibi

- Uite-aşa ! I-am dat una în cap, şi gata.

Cu obrazul înfundat în blană, ghemuit adine în loaia tind jornj

şuba mamei, Dimka tremura din tot trupul şi plîngea fără zgomot, dar cu adîncă amărăciune. Cînd toată j casa se linişti şi Goloveni plecă în podul de fîn, mama veni lingă el şi, văzîndu-1 cum plînge în hohote, îil zise ca să-1 liniştească :

- Ei, lasă, Dimuşka ! Pentru un cîine...

Dar auzind-o, lui Dimka i se păru că vede şi mai idesluşit, ca aievea, ochii blînzi ai lui Şmel, îşi aduse | aminte cum dădea el mereu din coadă şi, înfundîndu-şi j ^ şi mai adînc obrazul în blana de oaie udă de lacrimi, I începu să suspine cu obidă...

mir

- Eh, tu I făcu Dimka şi nu mai adăugă nimic.

Dar Jigan simţi în vorbele lui atîta dojana şi atîtal durere, încît îşi pierdu cu desăvîrşire cumpătul.

- Parcă eu am ştiut, Dimka ?

- „Parcă am ştiut" ! Dar eu ce ţi-am spus ?... Ce, "I era greu s-o iei mai cu ocol ? Şi acum, poftim ! Golo veni pune şaua pe cal, să plece încotrova. Dar unde ? Desigur că la Levko, sau la altul ca el, să ceară oa- I meni pentru percheziţie 1

Necunoscutul îi aruncă şi el lui Jigan o privire, în care nu se vedea decît o uşoară dojana, apoi zise cu I blîndeţe :

- Sînteţi băieţi buni... Şi nu se supără de loc, de parcă nici nu era vorba de dînsul. | tr<

P

Jigan stătea ca mut. Nu-i mai umblau ochii în toate părţile, ca de obicei. Nu putea să spună nimic ca lf se apere, si, de altfel, nici nu voia s-o facă. Răspunse întunecat, dar nu la întrebarea lui Dimka :

192

I- Ştiţi că roşii sînt în oraş ? A venit Avdei, cerşe-irul. Zice că-s mulţi şi că cea mai mare parte sînt ilari. Apoi ridică ochii şi adăugă încet, cu acelaşi las de om vinovat: Eu aş încerca... Poate că o să mă ot strecura... cred că o să izbutesc s-o fac la timp. Dirnka rămase mirat. Se miră şi necunoscutul vă-nd ochii mari şi întunecaţi ai băiatului aţintiţi cu îriozitate asupra lui. Dar mai mult decît ei se miră însuşi Jigan de gîndul care-i venise, aşa, pe neaşteptate, într-adevăr, aşa şi hotărîră. Necunoscutul rupse

în rabă o foaie dintr-un carnet şi, în timp ce scria,)imka văzu în colţul stîng al hîrtiei literele misterioase R.V.S." şi cele două beţişoare ca minutarele de la ceas.

- Uite - zise necunoscutul, întihzîndu-i lui Jigan oaia - ia-o. Stai să însemn şi viteza: două cruci. Jlînd o vedea semnul ăsta, oricare soldat o s-o ducă omandantului, ziua sau noaptea. Numai bagă de seamă ă nu te prindă.

- Vezi să n-o buclariseşti! adăugă şi Dimka. Alt-ninteri, mai bine nu te prinde... Lasă-mă pe mine.

Dar ochii lui Jigan străluceau din nou. Răspunse cu ngîmf area lui obişnuită :

ţ- Ştiu eu cum să mă descurc!... Ce, parcă asta mi se întâmplă întîia oară ?

Jigan ieşi prin spărtură, se uită în jur şi, nevăzînd nimic suspect, trecu drumul şi o luă drept înainte.

Soarele era încă sus, deasupra pădurii Nikolskoe,
cînd Jigan, care ajunsese în şosea, îl văzu pe Goioveni
trecîrid pe lîngă el în trap şi îndreptîndu-se nu se ştie
încotro. ,

I Nu departe de marginea pădurii, Jigan ajunse din urmă cîteva căruţe, încărcate cu făină şi cu slănină, însoţite de cinci oameni înarmaţi. Căruţele se urneau cu greu, iar Jigan trebuia să se grăbească. De aceea trecu prin hăţiş şi o luă înainte, dar nu pe drum, ci prin marginea pădurii.

întâlni poieni pline de flori înalte şi galbene. în umbră începeau să bîzîie musculiţele. Ici şi colo se

zăreau bobite de zmeură sălbatică. Culese cîteva d mers, fără să se oprească o clipă.

„Oi fi făcut vreo cinci verste I îşi zise el. Bine ar fi să merg şi de aci înainte tot aşa, fără să mă împiedice nimic." Cioatele îi îngreuiau mersul şi băiatul ieşi din nou la drum.

După ce trecu de cotitură, îşi închise pe jumătate! ochii : razele ascuţite şi roşii ale soarelui în apus îi băteau drept în faţă. în vîrful unui arţar înalt şuiera ca pe înserat, o păsărică, iar în desiş foşni nu ştiu ce.

- Hei! auzi el un strigăt înăbuşit. Jigan se întoarse, dar nu văzu pe nimeni.

- Hei, băiete, ia fă-te încoace!

în dosul unui stoguleţ de fîn de la marginea dro»' mului, Jigan zări doi bărbaţi cu puşti, care aşteptau, se vede, pe cineva. Mai la o parte, lîngă copaci, stă-teau caii lor.

Jigan se apropie.

- De unde vii ?... Şi încotro te duci ?

- De-acolo... - se încurcă Jigan arătînd cu mîna şi socotindu-se ce să mai spună după aceea. Sînt din cătun. Ne-a fugit vaca... Poate că aţi întîlnit-o pe undeva? Una roşcată, cu cornul rupt... Parcă a intrat în pămînt, pe cinstea mea 1 Iar fără ea, nici nu mă mai întors acasă !

- N-am văzut-o... Rătăcea pe aici o juncană, dai au mîncat-o ai noştri încă de dimineaţă... Dar ia spune, n-ai întîlnit pe drum nişte căruţe ?

- Ba da, vin cîteva... trebuie să fie pe-aproape.

Această veste păru a-i interesa grozav pe cei care-1 iscodeau, deoarece se şi repeziră la cai.

- Urcă-te ! îi strigă unul lui Jigan, aducînd caii. Urcă-te la spatele meu 1

- Dar eu trebuie să mă duc acasă, trebuie să caut vaca... - se tîngui jalnic băiatul. Unde vreţi să BPfti duceţi ?...

- Haide, urcă-te cînd îţi spun! Mai încolo o să-ţi dăm drumul. Altfel eşti în stare să ne dai de gol faţă de căruţaşi.

în zadar încercă Jigan să-i convingă că trebuie să-şi caute vaca, că trebuie să se întoarcă acasă şi că n-a

ia le sufle nici o vorbă căruţaşilor. Totul rămase în adar. Fără să-şi dea seama cînd, se pomeni călare la patele unuia dintre verzi. Porniră în trap. Altădată, lucrul acesta i-ar fi plăcut grozav, acum însă nu-1 în-iînta de loc, mai ales cînd înţelese din vorbele lor :ă se îndreptau spre detaşamentul lui Levko, care iştepta nu ştiu ce în pădure.

„Dar dacă Goloveni e acolo şi mă recunoaşte - I trecu deodată prin minte - ce mă fac ?" Şi fără |ă mai stea la gînduri, cuprins de groază, se rostogoli le pe cal şi părăsi drumul în goana mare.

- încotro, afurisitule ? strigă unul dintre oameni,

nrindu-şi calul şi luînd puşca la ochi.

Şi poate că Jigan n-ar fi ajuns nici pînă-n marginea nourii, dacă celălalt călăreţ nu l-ar fi apucat pe cel lintîi de braţ, răcnind înciudat:

- Stai!... Nu trage, că ne strici toate socotelile !

' Jigan intră în pădure ca o furtună. Alerga de-a dreptul prin tufişuri, adîncindu-se tot mai mult. Şi numai cînd se trezi în mijlocul unui desiş de plopi tineri şi-şi dădu seama că în nici un caz călăreţii n-ar putea să pătrundă pînă acolo, se opri şi-şi trase răsufletul.

I „La Levko ! îşi zise el. Nu mai încape vorbă că tot la el s-a dus şi Goloveni. Şi deodată i se strînse inima : Măcar de n-ar ajunge înainte de a se întuneca 1 Noaptea tot n-or să-1 găsească, iar dimineaţa poate că vin roşii..."

I Dinspre drum se auzi întîi o împuşcătură, pe urmă alta... Apoi împuşcăturile nu mai conteniră.

„S-au încăierat cu căruţaşii - îşi zise Jigan. Trebuie să mă grăbesc. însă cum să mă grăbesc, dacă nu ştiu pe unde-i drumul ?"

Dar pădurea se rări curînd şi în faţa lui se ivi un drumuşor. Jigan răsuflă uşurat şi o luă la fugă tot înainte. Nu trecură nici douăzeci de minute şi deodată tu calea lui apăru un detaşament călare, gonind în trap întins. înainte de a-şi veni în fire, Jigan se pomeni înconjurat de călăreţi. Speriat, se uită de jur împrejurul lui şi cît pe ce să cadă din picioare de spaimă, cînd îl văzu în mijlocul lor pe Goloveni. Dar, fie că I Goloveni nu-1 recunoscu, deoarece nu-1 văzuse decît o

dată sau de două ori, fie că nu se aştepta să dea peste el acolo, fie că era ocupat să strîngă chinga şeii uzate puse la repezeală - ceea ce e sigur, e că nu-i dădu nici o atenţie.

- Măi băiete - îl întrebă un călăreţ greoi, cu mustăţi mari şi cărunte - încotro te împinge păcatul*

- Sînt din cătun... - începu Jigan. Vaca noastră.» o vacă neagră, bălţată...

- Minţi 1 Nu-i nici un cătun pe-aici.

Jigan se sperie şi mai amarnic şi răspunse bîl-bîindu-se :

- Nu-i pe-aici... Dar cînd au început împuşcăturile m-am speriat şi am luat-o la goană.

- Aţi auzit ? îl întrerupse cel dintîi. V-am spus eu oă se aud pe undeva împuşcături ?

- Zău că au tras ! stărui Jigan, începînd să bănuiască cîte ceva. Pe drumul Nikolskoe... Nişte ţărani îi duceau provizii lui Kozolup şi oamenii lui Levki i-au atacat.

- Cum i-au atacat ? strigă furios unul din călăreţi. Cum au îndrăznit ?

[- Să mor dacă nu i-au atacat!... I-am auzit eu, cu urechile mele, cum spuneau: „N-are decît să crape de foame Kozolup, diavolul cel bătrîn 1 Că destul s-şj îndopat pînă acum !..."

- Aţi auzit ? urlă cel verde. Cică m-am îndopat !

- Aşa ziceau, că s-a îndopat - întări Jigan, căruia începuse să-i umble gura ca o meliţă. „Dacă o să se dea la noi, ziceau, o să-i arătăm noi lui !"... Astea-8 vorbele lor, că eu n-am nici un interes...

Jigan era gata să arunce încă multe duzini de vorbe care să atingă demnitatea lui Kozolup. Dar Kozolup, şi aşa peste măsură de înfuriat, strigă cu glas înspăi-mîntător :

- încălecaţi!

- Şi cu ăsta ce facem ? întrebă unul dintre călăreţi, arătîndu-1 pe Jigan.

- Arde-i una cu nuiaua, să nu mai audă de acij înainte asemenea vorbe !

Detaşamentul o luă în galop într-o parte, în timp ce Jigan, după ce căpătă pe negîndite o nuia peste spi-

pare, o luă la goană în cealaltă parte, bucuros că scanase numai cu atîta.

I „Acuşi or să-şi dea seama - se gîndea el, alergînd. Dar pînă s-or dezmetici, poate că se înnoptează". ; Soarele asfinţise. Se iviră stelele şi se lăsă noaptea. ■ar Jigan aci alerga, aci mergea la pas, respirînd din greu, aci se oprea să-şi mai tragă răsuflarea. Odată, auzind un clipocit neîntrerupt, căută prin întuneric pîrîiaşul şi, înfierbîntat, sorbi cîteva înghiţituri de apă rece. Altă dată se izbi de o cruce singuratică, aplecată la marginea drumului, şi se trase îndărăt speriat. Încetul cu încetul începu să-1 prindă deznădejdea. Alerga, alerga şi nu mai ajungea nicăieri. Poate că de mult :rătăcise drumul. Dacă ar putea să întrebe pe cineva-!...

Dar n-avea pe cine întreba. Nu întîlnea pe drum nici ţărani cu boi leneşi, nici cosaşi stând în preajma Ifocului, nici băieţi cu caii la.păscut, nici drumeţi întîr-ziaţi venind"" de la oraş. Drumul negru era pustiu şi mut. Numai privighetoarea cînta mereu, numai ei nu-i era frică şi rîdea cu glasul ei răsunător, sus, deasupra [vedeniilor nopţii, deasupra pămîntului liniştit acum.

Şi iată că tocmai cînd Jigan pierduse orice nădejde de a ieşi la vreun liman, ajunse la o răscruce de drumuri. „Alta acum ! Pe care să apuc ?" Şi se opri în loc.

„Ga-ga-ga"... auzi atunci un gîgîit domol. „Gîşte !" era gata să strige Jigan. Şi abia atunci văzu chiar în faţa lui, dincolo de tufişuri, o casă.

Un cîine urlă deznădăjduit, de parcă se apropia un urs, nu un biet băieţel. Treziţi din somn, porcii începură să grohăie. Jigan bătu în .uşă :

- Hei! Deschideţi!

La început nu-i răspunse nimeni. Apoi se auzi o tuse, cineva se mişcă şi un glas de femeie bătrînă l zise încet:

- Doamne, dar cine-o mai fi ?...

- Deschideţi! repetă Jigan.

Insă vremurile nu îngăduiau nimănui să deschidă : uşa la miezul nopţii. Un glas adînc şi răguşit întrebă î somnoros :

- Care-i acolo ?

-: Deschideţi 1 Sînt Jigan !

- La dracu', ce fel de jigan mai eşti şi tu ? Cînd

ţi-oi trimite acuşi un glonte prin uşă l

Jigan se trase repede la o parte şi, înţelegînd că greşise, strigă:

- Nu, nu-s chiar jigan I Nu-s jigan de loc... Asta-i numai o poreclă. Mă cheamă Vaska... şi-s încă mic... Vreau numai să ştiu care-i drumul spre oraş.

- Cel din margine duce spre oraş, celălalt spre Podubovka.

- Apoi amîndouă sînt la margine !... Parcă ce, poţi să înţelegi prin uşă l

în casă se făcu tăcere. Pesemne că cei dinăuntru se. sfătuiau.

- Vino la ferestruie şi-ţi arăt. Dar înăuntru nu te

las... asta nu 1 Ce-i dacă eşti mic ? Poate că la spatele

tău e cine ştie ce vlăjgan.

Ferestruîa se deschise şi cineva îi arătă drumul.

- Nu-i departe, să tot fie o verstă. îndată ce ieşi în marginea pădurii.

- Numai atît ? Şi Jigan o luă din nou la goană, ca şi cum nădejdea i-ar fi dat aripi.

Pe uliţele întortocheate îl opri imediat o patrulă, care-i arătă unde era comandamentul. Acolo, un ostaş roşu somnoros îi răspunse în silă :

- Ce bilet 1 Vino mîine dimineaţă... Dar văzînd cruciuliţele care arătau că era grabă, luă biletul şi strigă : Hei, care-i acolo ?... Unde-i cel de serviciu ?

Ostaşul de serviciu se uită la Jigări, despături biletul şi văzînd în colţul din stînga cele trei litere misterioase „R.V.S., îl apropie numaidecît de lampă. îndată ce-1 citi, chemă la telefon pe comandant şi pe comisar, apoi începu să se plimbe grăbit prin odaie.

Nu trecu mult şi intrară doi bărbaţi.

- Nu se poate! strigă mirat unul din ei.

- El e !... Fără îndoială că-i el 1 îl întrerupse celălalt, cu veselie. E iscălitura lui, e parafa lui... Cine-a adus biletul ?

Şi abia atunci privirile tuturor se îndreptară spre ungherul unde stătea, liniştit, Jigan.

- Cum e cel care te-a trimis ?

I - Cu haine negre... poartă cizme... şi are şi o stea, cu un steguleţ roşu. I - Da, da, aceea e decoraţia!

I - Numai grăbiţi-vă 1 se rugă Jigan. Acuşi se luminează... Dacă-1 găsesc bandiţii, îl ucid 1 [Şi se porni o zarvă I... Alergau toţi care încotro, telefoanele zbîrnîiau, caii băteau din copite. Şi în mijlocul acelei învălmăşeli, Jigan, obosit, prinse cîteva cuvinte răzleţe care se repetau mereu: „Fără îndoială... armata !... El trebuie să fie... Sovietul militar revoluţionar I"

Goarna sună grăbită şi geamurile. se cutremurară de tropot de cai-.

i - Unde-i ? Şi izbind uşa de perete, un comandant cu pistol şi sabie intră în casă. Tu eşti băiatul cu pri-cina ? Vasilcenko, ia-1 pe calul tău... : Nici nu se dezmetici bine Jigan, cînd braţele vîn-joase îl ridicară şi-1 aşezară în şa. Şi iarăşi se auzi goarna.

- Mai repede! strigă poruncitor cineva din cerdac.

Trebuie să ajungeţi la timp!

- Sîntem gata! răspunseră laolaltă -zeci de glasuri. Apoi: '

- A-arrş !

Şi detaşamentul de călăreţi, luînd-o la galop, se cufundă în întuneric.

In vremea asta, necunoscutul şi Dimka aşteptau nelinişţiţi şi trăgeau cu urechea, atenţi, la tot ce se pe-trecea în jurul lor.

- Mai bine te-ai duce acasă - îl sfătui de cîteva

ori necunoscutul pe Dimka.

Dar un fel de încăpăţînare pusese stăpînire pe băiat.

- Nu 1 şi dădea din cap. Nu mă duc!

Ieşi prin spărtură, răscoli paiele, astupă cu ele intrarea şi se strecură îndărăt.

Stăteau tăcuţi. Nu le ardea de vorbă. Numai o dată, Dimka zise, şi atunci cu oarecare sfială :

199

- I-am spus deunăzi mamei: „Poate c-o să plecaS] curind la tata". Era cit pe ce să se înăbuşe de bucu? rie, dar după aceea a început să mă certe: „Ca. tot baţi cîmpii l"

- O să plecaţi, o să plecaţi, Dimka 1 Numai...

Dimka îşi dădea şi el seama cît de necuprins şi da

înspăirnîntător era acest „numai". De aceea rămase tăcut în paie, gîndindu-se nu ştiu la ce.

Se însera. In hambar, umbrele întunecate de prin ungherele năruite se înăspreau tot mai mult. Şi dungile de lumină care mai răzbăteau încă prin crăpături se topeau pe nesimţite în umbră.

- Auzi ?

Dimka se cutremură :

- Audi

Necunoscutul îl prinse de umăr şi-1 strînse cu putere.

- Cine să fie ?

Pe cîmpie, dincolo de- sat, se auzeau împuşcături grăbite şi neregulate. Vîntul le aducea pînă la ei în| chip de pocnete înăbuşite, ca din tunurile cu care se joacă copiii.

- Poate că-s roşii ?...

- Nu, Dimka, nu ! Roşii n-au avut timp să ajungă... Totul se linişti. Mai trecu o oră. Apoi tropotul cailor

şi strigătele care umplură satul aduseră pînă la harrw bare vestea înspăimîntătoare că străinii erau chiar acolo lîngă ei.

Glasurile cînd păreau că se apropie, cînd se depărtau. Şi iată că se auziră aproape de tot.

- Şi prin beciuri ? Şi prin hambare ? întreba l» glas aspru.

- Peste tot - răspundea altul. Dar eu tot crea că trebuie să fie pe undeva, pe-aici.

„Goloveni I" îl recunoscu Dimka după glas. Necunoscutul întinse mîna, şi naganul, rece şi liniştit, sclipi uşor în întuneric.

- Ce beznă, lua-i-ar dracu'! Am întîrziat din pri-cina lui Levko.

- Da, beznă - repetă altul. Poţi să-ţi frîngi gîtul pe-aici. Am intrat într-un hambar, dar au început să[

200

cadă de sus grinzile peste mine... Cît pe ce să-mi spargă capul!

- Cred că ăsta e locul cu pricina... N-ar fi bun să punem în jurul hambarelor vreo cinci băieţi, pin s-o lumina de zi ?

- Ba să punem !

Cei doi se simţiră mai uşuraţi. Prinseră curaj. Prinl tr-o crăpătură se vedea, nu departe de ei, un foc. Un. cal se apropie de uşa dărîmată şi apucă în silă o gură de paie.

Dimineaţa întîrzia. în sfîrşit, zorile începură să pîl-< pîie şi stelele să pălească.

Curînd or să înceapă a căuta... Pesemne că Jigan nu ajunsese la timp.

- Dimka - zise necunoscutul în şoaptă. Curînd or să înceapă a căuta. In partea unde s-au năruit porţile; este o spărtură îngustă, chiar lîngă pămînt. Tu eşti mic şi o să poţi trece... Strecoară-te pe-acolo şi du-te.

- Şi tu?

- Eu rămîn aici... Am ascuns porthartul, ştampild şi un bilet în care e vorba de tine, sub cărămizi, ştii tu unde. Să le dai roşilor oricînd vor veni. Haide, şterge-o mai repede ! Şi necunoscutul îi strînse mîna] ca unui om în toată firea şi-d împinse încetişor de lîngă el.

Dimka simţea că-1 înecă lacrimile. îi era şi fricJtjjj dar îi era şi.milă de celălalt să-1 lase singur. Muşcîn-' du-şi buzele şi înghiţindu-şi lacrimile, se tîrî afară, împiedicîndu-se de cărămizile sfărîmate şi împrăştiate.

Tara-ta-ta ! şi sunetul goarnei străpunse fără veste văzduhul. Tara-ta-ta ! Bum-bum !... Tiu-u, tiu-u... şuieră pe deasupra hambarelor.

Strigătele oamenilor, tropotul cailor şi ecoul sonor al rafalelor de mitralieră se înfipseră în liniştea pre*i mergătoare a zorilor sfîşiind-o şi sfîşiind o dată cu ea şi aşteptarea nesfîrşită a celor doi. Totul se petrecu atît de pe neaşteptate, încît Dimka nici nu-şi dădu seama cînd se pomeni din nou lîngă necunoscut. Şi nemaiputînd să se stăpînească, izbucni într-un plîns neistovit.

- Minţi, Jigan... Fără îndoială că minţi! Nici măcar n-ai sabie - îi răspunse Dimka, rîzînd cu ochii fncă plini de lacrimi.

Toată ziua a fost numai veselie.

Dimka era peste tot. Băieţii se uitau la el cu gura căscată şi se duceau droaie să vadă locul unde stătuse ascuns fugarul, aşa încît, spre seară, paiele de lîngă culcuşul lui erau atît de frămîntate şi de bătătorite, de parcă trecuse pe acolo o întreagă cireada de vaci.

Pesemne că prizonierul de pînă atunci era o căpe-tenie de seamă, deoarece îl ascultau şi comandanţii, nu numai ostaşii roşii.

Scrise pentru Dimka fel de fel de hîrtii, iar pe fie-,care din ele i se puse cîte o ştampilă, ca să nu le fetea în cale nici o piedică, nici lui Dimka, nici mamei şi nici lui Top, pînă vor ajunge la Petrograd.

Iar Jigan umbla ca un titirez printre ostaşi şi le cînta atîtea cîntece, de nu se mai saturau ascultîndu-1.

Ostaşii rîdeau, şi în acelaşi timp se minunau de glasul lui. , - Ce ai de gînd să faci acum, Jigan ?

Jigan se opri o clipă, o umbră uşoară păru că lunecă peste obrazul lui mic, apoi scuturâ din cap cu semeţie:

- Eu, frate, mă întorc de unde am venit. îmi iau

din nou în primire gările şi eşaloanele... Am prins -de la ăştia un cîntec nou :

„în spital, noaptea grea-i pe sjlrşite. Zi de vară senină-ncepea Şi în zorile cald însorite Comandantul cel iînar murea..."

Frumos cîntec ! îl cînt eu aşa, şi cînd mă uit, Gorpinei îi curgeau lacrimile I „De ce plîngi, bunicuţă ?" o în-treb. „Apoi, cum să nu plîng dacă moare !" „Ei, buni-cuţo, moare numai aşa, în cîntec". „Dac-ar fi numai în cîntec, zice. Dar cîţi nu mor cu adevărat!..." Uneori însă - adăugă el bîlbîindu-se puţin - unii tovarăşi din eşaloane n-au „încredere în mine. „Şterge-o, îmi spun. Poate că eşti o haimana, ori un pungaş... Cine ştie pe ce pui mîna !" Eh, straşnic ar fi dacă mi s-ar. da şi mie o hîrtie !

- Bine zici, hai să-i scriem şi lui una - propuse nu ştiu cine.

-

- Să-i scriem, să-i scriem !

Şi au scris aşa : că „Jigan nu e nici haimana şi nici pungaş, ci un element care şi-a dovedit prin fapte spi-ritul revoluţionar", prin urmare, să i se dea tot eon* cursul ca să cînte cîntece sovietice prin toate gările, trenurile şi eşaloanele.

Şi mulţi ostaşi au iscălit hîrtia aceea : o jumătate de coală de iscălituri, ba au trecut şi pe partea cealaltă., Pînă şi Pantiuşkin cel ciupit de vărsat, care învăţase să scrie abia cu o săptămînă înainte, îşi mîzgăli acolo numele de familie, literă cu literă, pînă la cea din urmă.

Duseră apoi hîrtia la comisar, ca să-i pună parafa. | Comisarul o citi.

- Nu se poate - zise el - să punem parafa regimentului pe o hîrtie ca asta.

- Cum nu se poate ? Parcă o să se- tocească ştampila ? Pune-o, te rugăm noi. Ce, degeaba s-a căznit prichindelul ?

Comisarul zîmbi:

- Care, acela datorită căruia l-am găsit pe Sergheev?

- El, mînca-1-ar purecii de şmecher 1

- în sfîrşit, în mod excepţional... Şi apăsă ştampila pe hîrtie.

Iar pe hîrtie apărură imediat: R.S.F.S.R., secera şi ciocanul. Şi hîrtia se prefăcu în act.

A fost o seară cum nu-şi aduceau aminte oamenii din sat să mai fi fost vreodată. Ce să mai vorbim de stelele care

străluceau de parcă erau frecate cu praf de cărămidă, sau de vîntul care îmbălsăma văzduhul cu parfumul pătrunzător al lanurilor de hrişcă în plină floare. Şi ce era pe uliţe ! Toţi oamenii, pînă la unul, ieşiseră din case. Ostaşii roşii rîdeau din toată inima, îetele chicoteau de răsuna tot satul. la'r Pridorojnîi, ajutorul sanitarului, aşezat pe unul din buştenii care ţineau loc de estradă la mitinguri, cînta din armonică friulţimii care-1 înconjura.

Noaptea se lăsa încetul cu încetul. Prin căsuţele împrăştiate începură să se aprindă luminile. Bătrînii şi copiii plecaseră acasă. Dar rîsetele tineretului răsunară încă mult timp pe uliţele scăldate în lumina lunii. Şi încă multă vreme cîntă cu măiestrie armonica lui Pridorojnîi, luîndu-se la întrecere cu trilurile în cascadă ale privighetorilor din dumbrava răcoroasă din apropiere.

A doua zi, necunoscutul plecă. Jigan şi Dimka îl petrecură pînă la ocolul vitelor. Lîngă gardul aplecat, el se opri. în urma lui se opri întreg detaşamentul.

Şi, în faţa tuturor ostaşilor, necunoscutul strînse cu putere mîinile băieţilor.

- Poate că o să te mai văd cîndva la Petrograd -

zise el către Dimka. Iar pe tine... Şi se opri puţin.

205

- Poate, undeva - îi răspunse Jigan cu îndoială.

Vîntul îi flutura uşor părul de pe capul mic şi zbîrlit. Mîinile subţirele se ţineau cu putere de leaturi, iar ochii lui mari şi adînci se uitau ţintă în depărtare...

Detaşamentul se mai vedea încă pe drum, ca unj punct negru. Iată-1 făcîndu-şi vînt pe cea din urmă colină, lingă rîpa din Nikolskoe... Apoi dispăru. Nou-raşul de praf, ridicat de copitele cailor deasupra colaj nei, se risipi. Prin el se zări ogorul de hrişcă, dar pe ogor nu mai era nimeni.

Anul 1926

ŢINUTURI ÎNDEPĂRTATE I

Iernile noastre erau plictisitoare. Halta era mică. De jur împrejur, numai pădure. îndată ce începea să ningă şi să viscolească, s-a isprăvit, nu mai puteai scoate nasul din casă.

Singura distracţie era să te dai cu săniuţa din vîrful dealului. Dar nici să te dai cu săniuţa toată ziua nu era o afacere! Să zicem că te dai o dată, de două ori - hai, să zicem, de douăzeci de ori. Dar pînă la urmă tot te saturi. Şi pe urmă te şi oboseşti 1 Ei, dacă săniuţa ar merge şi la deal tot singură ! Dar aşa, la vale merge cum merge, însă la deal, de loc.

Băieţi erau puţini în haltă ; Vaska al cantonierului, Petka al mecanicului şi Seriojka al telegrafistului. Ceilalţi erau prea mici: unul avea trei ani, altul patru. Ce fel de tovarăşi puteau să-ţi fie ăştia ?

Petka şi Vaska erau prieteni. Seriojka însă era arţăgos. Grozav îi plăcea să se bată.

Cînd ii trăsnea lui, îl striga pe Petka. De pildă, acum :

- Petka, vino încoace să-ţi arăt o boscărie. Oboseă-rie americană 1

207

Petka nu se lăsă amăgit. Şi nu se duse^

- Şi rîndul trecut mi-ai spus că ai să-mi arăţi o boscărie. Şi cînd colo, mi-ai tras doi dupaci după ceafă 1

-. Ei, aceea a fost o boscărie simplă, dar asta e una americană, fără dupaci după ceafă! Vino repede să vezi ce sare în palmă la mine.

Petka se uită şi văzu că, într-adevăr, ceva sărea în palma lui Seriojka. Cum era să nu se ducă ?

Seriojka al nostru era mare meşter în boscării. Legase de un beţişor un fir subţire de gumilastic, de care prinsese o jucărie - ceva ce aducea parcă a purceluş* parcă a peşte - şi o făcea să sară în palma lui.

- Ei, ce zici, e bună boscăria mea ?

- Bună.

- Acum am să-ţi arăt alta şi mai straşnică ! în-toarce-te cu spatele.

Dar abia se întoarse Petka, şi Seriojka îi şi dădu un genunchi în spate, de-1 făcu să intre cu capul în nămeţi.

- Şi asta se cheamă că-i boscărie americană !...

Incasa şi Vaska destule de la Seriojka. Dar cînd

Vaska şi Petka se jucau împreună, Seriojka nu se lega de ei. Oho! Numai să fi încercat! Amîndoi la un loc aveau şi ei curaj !...

Intr-o zi, Vaska se îmbolnăvi - îl durea gîtul - şi nul mai lăsară să iasă din casă.

In vremea asta, maică-sa se duse la o vecină, iar tată-său la canton, să primească trenul accelerat. In casă era linişte.

Stătea Vaska şi se gîndea : „Ce-ar fi să născocesc şi eu ceva ? Vreo boscărie, sau vreo şmecherie ca Seriojka ?" Se gîndi el ce se gîndi - degeaba, nu-i venea nimic în minte.

Arunci luă un scaun şi-1 apropie de dulap. Deschise uşiţa. îşi aruncă ochii pe poliţa de sus, unde era un borcan cu miere legat la gură. îl ciocăni cu degetul.

N-ar fi rău, desigur, să dezlege borcanul şi să ia o lingură bună de miere...

Totuşi, nu luă. Se mulţumi să ofteze şi coborî de pe scaun, deoarece ştia dinainte că o „şmecherie" ca asta n-ar fi fost pe placul mamei. Se aşeză la fereastră şi începu să aştepte trenul accelerat. I Păcat însă că niciodată n-ai timp să vezi ca lumea ce-i în trenul acela accelerat!

I împrăştiind scîntei, pufăind, urlînd şi făcînd un zgomot de se cutremurau pereţii şi începeau să zăngănească farfuriile pe poliţe, acceleratul trecea ca o nălucă, sclipind din luminile lui orbitoare. Şi abia dacă apucai să desluşeşti umbrele cîtorva feţe omeneşti de la ferestre, florile de pe mesele albe din vagonul-restaurant, mînerele grele şi galbene ale uşilor, cu luciul lor de aur, geamurile de felurite culori, boneta albă a bucătarului - şi gata, s-a sfîrşit... Nu mai vedeai decît lumina de semnalizare din coada trenului, licărind din ce în ce mai pierdut.

Iar în halta lor cea mică, acceleratul nu se oprise niciodată, nici măcar o singură dată!

Totdeauna era grăbit, alergînd spre o ţară grozav de depărtată, spre Siberia.

Alerga ca o nălucă, şi cînd se ducea în Siberia, şi cînd se întorcea de acolo. Zbuciumată viaţă mai avea şi trenul ăsta accelerat!

Cum şedea aşa Vaska la fereastră, îl văzu deodată pe drum pe Petka. Avea un aer grozav de important şi ţinea la

subsuoară un pachet. Puteai să juri că era un tehnician în toată puterea cuvîntului sau un lăcătuş de revizie, cu geantă!

Vaska rămase nedumerit. încercă să-i strige pe fereastră : „încotro, Petka ? Şi ce ai în pachetul acela învelit în jurnal ?"

Dar abia deschise fereastra, că mama şi intră în odaie şi începu să-1 certe că-şi scoate capul afară, în ger, cînd îl doare gîtul.

Chiar în clipa aceea trecu, urlînd şi zguduind pă-mîntul, trenul accelerat. Se aşezară apoi la masă, aşa că Vaska uită de misterioasa plimbare a lui Petka prin faţa cantonului.

Dar a doua zi îl văzu iarăşi trecînd pe drum şiJ ţinînd la subsuoară nu ştiu ce învelit într-un ziar. Ca şi ieri, avea acelaşi aer plin de importanţă, de-ai fi zis că era un impiegat de serviciu dintr-o gară principală.

Vaska începu să bată cu pumnul în cerceveaua ferestrei, dar mama strigă la el să se astîmpere.

Şi Petka trecu, căutându-şi de drum.

Vaska nu mai putea de curiozitate : ce se întîmplase cu Petka ? înainte, toată ziua nu făcea altceva decît să fugărească cîinii, să facă pe comandantul cu cei mici, sau să se ferească din calea lui Seriojka... Pe cînd acum, călca aşezat, iar chipul lui era foarte mîndru.

După ce tuşi ca să-şi dreagă glasul, Vaska îi spusei mamei, liniştit:

- Ştii ceva, mamă ? Nu mă mai doare gîtul.

- Ei bravo, bine că nu te mai doare.

- Mi-a trecut de tot. Nu mă mai doare nici un pic. Curînd, curînd, o să pot şi eu ieşi afară, să mă plimb.

- Desigur că ai să poţi - îi răspunse mama. Astăzi, însă, stai în casă, că doar nu mai departe decît azi-dimineaţă vorbeai răguşit.

- Ei, asta a fost azi-dimineaţă, iar acum e seară - îi întoarse vorba Vaska, chibzuind cum să facă să poată ieşi în uliţă.

începu să se plimbe în tăcere, apoi bău apă şi se porni să cînte încetişor. Cînta un cîntec pe care-1 auzise în vara aceea de la comsomoliştii veniţi în tabără, un cîntec în care era vorba de lupta eroică dusă de un detaşament de comunarzi sub focul

ucigător al grenadelor. La drept vorbind, n-avea chef de cîntat, totuşi cînta, nădăjduind că mama, auzindu-1, să creadă că nu-1 mai doare gîtul şi o să-1 lase să iasă afară. Dar cum maică-sa, ocupată cu treburile bucătăriei, nu-i dădea nici un pic de atenţie, Vaska începu să cînte şi mai tare despre comunarzii lui : cum căzuseră ei prizonieri în mîinile unui general crud, care se pregătea să-i supună la torturi.

Cînd văzu că nici asta nu-i ajută la nimic, se porni să cînte cît îl ţinea gura : cum comunarzii, fără să se

sperie de ameninţările generalului, începuseră să-şi sape mormîntul...

Nu s-ar putea spune că Vaska avea voce. în schimb, cînta grozav de tare şi, deoarece mamă-sa tăcea, îşi închipuia că-i plăcea cum cîntă şi că, fără îndoială, o să-i dea voie imediat să iasă din casă.

Dar abia ajunsese la partea cea mai dramatică a cîntecului, acolo unde se povestea cum comunarzii, după ce-şi săpaseră mormîntul, se porniră într-un glas să-1 huiduiască pe blestematul cela de general - că mamă-sa încetă să mai umble cu blidele în bucătărie şi-şi vîrî pe uşă faţa mînioasă şi nedumerită.

- Ce te-a apucat, diavole, de urli aşa ? strigă ea. Stau eu, stau şi ascult şi mă gîndesc : nu cumva şi-o fi ieşit din minţi ? Behăi ca ţapul Măriei cînd se rătăceşte I

Vaska tăcu, jignit. Şi nu pentru că îl asemuise mamă-sa cu ţapul Măriei, ci pentru că toate încercările lui fuseseră zadarnice şi că, oricum, tot n-o să-1 lase să iasă astăzi din casă.

Bosumflat, se urcă pe cuptorul cald. îşi puse cojocul de oaie sub cap şi, întovărăşit de torsul monoton al cotoiului roşcat, zis şi Ivan Ivanovici, se cufundă în gînduri amare asupra soartei lui nenorocite.

„Ce plictiseală 1 Şcoală n-avem! Pionieri în tabără nu sînt I Trenul accelerat nu se opreşte în haltă la noi. Iarna nu se mai sfîrşeşte 1 Mare plictiseală ! De-ar veni odată vara 1 Vara este peşte, este zmeură, sînt alune, ciuperci..."

Şi Vaska îşi aduse aminte cum prinsese vara trecută un biban mare, aşa de mare că se minunase toată lumea.

Cînd se întorsese acasă, se înnopta. îşi lăsase bibanul în tindă, cu gîndul să-1 dăruiască mamei a doua zi. Dar peste noapte, ticălosul de Ivan Ivanovici, cotoiul, se strecurase în tindă şi mîncase tot bibanul, lăsînd doar capul şi coada.

Aducîndu-şi aminte de această întîmplare, înciudat, Vaska îi dădu un ghiont lui Ivan Ivanovici şi-i zise, furios :

- Altă data, pentru o chestie ca asta, o să-ţi sucesc gîtul!

Cotoiul cel roşcat tresări cu spaimă, miorlăi mînios şi sări alene de pe cuptor. Iar Vaska mai rămase cîtva timp culcat, apoi adormi.

A doua zi nu-1 mai durea gitul şi mama îi dădu voie să iasă din casă.

Peste noapte începuse dezgheţul. Ţurţuri groşi şi ascuţiţi atîrnau de streşini. Sufla un vînt domol şi umed. Se apropia primăvara...

Vaska tocmai voia să dea o fugă ca să-1 caute pe Petica, cînd iată-1 pe Petka venind înaintea lui.

- Pe unde-mi umbli, Petka ? îl întrebă el. Şi de ce n-ai trecut niciodată pe la mine ? Cînd te-a durut pe tine burta, eu am fost şi te-am văzut, dar cînd m-a durut pe mine gîtul, tu n-ai venit.

- Ba am fost - îi răspunse Petka. Am ajuns chiar pînă la casa voastră, dar mi-arrTadus aminte de căldarea ceea pe care am scăpat-o amîndoi nu de mult în fîpq tînă... Ei, mi-am zis, cînd o ieşi acuşi mama lui Vaska şi mi-o trage o batjocură... Am mai stat ce-am mai stat, pe urmă m-am răzgîndit şi n-am mai intrat.

- Ei, şi tu 1 Mama şi-a vărsat de-atunci năduful pe' mine şi a şi uitat de asta. Iar căldarea a scos-o tata? alaltăieri. De aci înainte, vino pe la mine negreşit... Dar ce comedie ai acolo, învelită în ziar ?

- Nu-i nici o comedie. Sînt cărţi. Una e o carte de citire, cealaltă o aritmetică. Asta-i a treia zi de cînd mă duc cu ele la Ivan Mihailovici. De citit mai ştiu eu, dar de scris, nici pomeneală, şi nici de aritmetică n-am habar. Iar el, vezi, îmi dă lecţii. Vrei să-ţi pun o problemă de aritmetică ? Să zicem că ne-am dus amîndoi la pescuit şi că eu am prins zece peşti, iar tu trei. Cţi peşti am prins împreună ?

- Dar de ce să prind aşa de puţini ? se supără Vaska. Tu zece, şi eu numai trei 1 îţi mai aduci aminte ce mai biban am prins eu vara trecută ? Tu nu eşti în stare să prinzi unul ca acela !

- Bine, Vaska, dar acum e vorba de aritmetică 1

- Ei şi ce dacă-i vorba de aritmetică ? Oricum, e prea puţin. Auzi dumneata: eu trei şi el zece! |

212

Undiţa mea are plută adevărată, pe cînd a ta n-are decît un dop. Unde mai pui că prăjina undiţei tale e strîmbă...

- Strîmbă ? Na-ţi-o bună ! De unde ai scornit şi asta, că-i strîmbă ? E drept că se îndoise puţin, dar de cînd am îndreptat-o... Ei bine, să zicem că eu am prins zece peşti, iar tu şapte.

- Şi de ce şapte ?

- Cum de ce ? Nu mai trage peştele la undiţă, şi gata !

- La mine nu mai trage, iar la tine trage ! Ce fel de aritmetică tîmpită mai e şi asta ?

- Măi, dar sucit mai eşti 1 oftă Petka. Hai să zicem că eu am prins zece peşti şi tu tot zece. Cîţi fac la un foc?

- Cred că mulţi - îi răspunse Vaska, după ce se gîndi puţin.

- „Mulţi" ! Apoi aşa se face socoteala ? La un loc fac douăzeci de peşti, asta-i. De azi înainte o să mă duc în fiecare zi la Ivan Mihailovici. O să mă înveţe

I

şi să socotesc, şi să scriu. Altfel, ce să fac ? Să rămîn un prost, fără carte, fiindcă n-avem şcoală ?...

tu mecanicul, şi copiii călătorii. Iar mîine mergem amîndoi la Ivan Mihailovici, să-1 rugăm să-ţi dea lecţii şi ţie. E om de treabă şi o să se învoiască... Vrei, Vaska ?

- Cum nu !

Şi băieţii nu numai că nu se certară, dar se împrieteniră şi mai mult. Toată seara se jucară, dîndu-se de-a săniuţa cu cei mici. Iar a doua zi dimineaţă se duseră împreună la Ivan Mihailovici, omul cel de treabă.

2

Vaska şi Petka se duceau la lecţie. Deodată, Seribjka cel arţăgos ieşi pe portiţă şi strigă în gura mare :

- Hei, Vaska, ia fă socoteala : întîia oară ţi-am dat' trei dupaci după ceafă, pe urmă ţi-am mai dat încă cinci. Cîţi fac cu totul ?

- Ia hai, Petka, să-1 scărmănăm puţin - zise Vaska supărat. Dă-i un pumn şi-i dau şi eu unul. Amîndoi îi facem noi de petrecanie ! îi tragem fiecare cîte un pumn şi ne căutăm de drum.

- Da, şi pe urmă ne prinde pe cîte unul şi ne snopeşte ! îi răspunse Petka, mai prevăzător.

- Bine, dar noi n-o să umblăm decît împreună, totdeauna împreună ! Tu cu mine şi eu cu tine. HaiJ Petka, să-i tragem cîte una! Pe urmă ne căutăm de drum.

- Nu - i-o tăie Petka scurt - pentru că s-ar putea ca în timp ce ne batem, să ne rupem cărţile. Cînd o veni vara, i-om arăta noi lui să ne mai aţîţe şi să ne mai ia peştele din leasă 1

- N-ai ce-i face, că tot o să ni-1 ia! oftă Vaska.

- Nu cred. O să aşezăm leasă într-un loc unde să n-o găsească măcar să crape 1

- O s-o găsească - îi răspunse Vaska mîhnit. El e viclean ş-apoi mai are şi o cange buna şi ascuţită.

- Ei şi ce dacă-i viclean ? Acum şi noi sîntem vicleni. Tu ai opt ani şi eu tot opt. Cîţi fac la un loc r

214

- Şaisprezece - socoti Vaska.

- Ei, vezi ? Noi avem şaisprezece, iar el n-are decît nouă. Prin urmare, noi sîntem mai vicleni!

- Dar de ce unul de şaisprezece e mai viclean decît nouă ?

- Totdeauna e mai viclean. Cu cît omul e mai bătrîn, cu atît e mai viclean. Iată, de pildă, Pavlik Priprîghin. Are patru ani. Cum ar putea el să fie viclean ? Poţi să-i ceri orice, poţi să-i şterpeleşti orice. Dar ia să-1 luăm acum pe Danila Egorovici, cel cu casa cea mare şi cu acareturi multe. Are cincizeci de ani şi om mai viclean decît el nu se mai află. L-au impus cu o cotă de două sute de puduri de grîne, dar el a făcut ce-a făcut, a dat ţăranilor de băut şi, după ce i-a îmbătat cu votcă, i-a pus să iscălească nu ştiu ce birtie. După aceea s-a dus cu hîrtia la raion şi i-au scăzut o sută cincizeci de puduri !...

- Oamenii spun altfel - îl întrerupse Vaska. Oamenii spun că nu-i viclean pentru că-i bătrîn, ci pentru că-i chiabur. Dar ce-o fi asta, chiabur, Petka ? De ce unii oameni sînt ca toţi oamenii, iar alţii sînt chiaburi ?

- Dacă eşti bogat, gata : eşti chiabur, vezi, tu, care eşti sărac, nu eşti chiabur, iar Danila Egorovici e chiabur.

- Dar de ce sînt sărac ? se miră Vaska. Tatăl meu are o sută treizeci şi şapte de ruble pe lună, iar acasă avem un purcel, o capră şi patru găini. De unde ai scos-o că sîntem săraci ? Tata e om muncitor, nu ca păcătosul cela de Epifan, care cere de pomană în numele Domnului !

- Bine, aşa-i, nu eşti sărac. însă tată-tău munceşte singur pentru el, al meu tot aşa, şi ceilalţi tot aşa. Pe cînd la grădina de zarzavat a lui Danila Egorovici au muncit astă-vară patru fete şi încă nu ştiu ce nepot şi parcă şi un cumnat, iar pe beţivanul de Ermolai 1-a tocmit să-i păzească livada. Ţi-aduci aminte cum te-a bătut Ermolai cu urzici cînd ne-am furişat în livadă după mere ? Grozav ai mai urlat atunci! Eu stăteam ascuns în tufe şi mă gîndeam : „I-auzi ce t mai urlă Vaska! Nu mai încape vorbă că-1 bate Ermolai cu urzici !"

- N-am ce zice, că bun mai eşti! se încruntă Vaska. . Ai şters-o şi m-ai lăsat.

- Cum adică, trebuia să te aştept ? îi răspunse Petka liniştit. Eu, frate, am sărit gardul ca un tigru 1 E drept că tot mi-a ars Ermolai două nuiele peste spinare. Pe cînd tu te-ai învîrtit ca un curcan, de aceea te-a şi găbjit...

Pe vremuri, de mult, Ivan Mihailovici fusese mecanic, înainte de revoluţie fusese mecanic pe o locomotivă obişnuită. Dar cînd se pornise revoluţia şi începuse războiul civil, trecuse de pe o locomotivă obişnuită pe una blindată.

Petka şi Vaska văzuseră tot felul de locomotive. Cunoşteau locomotiva de tip „S", înaltă, uşoară şi rapidă, care gonea în capul trenului accelerat spre ţara cea depărtată, spre Siberia. Văzuseră şi locomotivele cele uriaşe, cu trei cilindri, tip „M", care urcă pante repezi, remorcînd garnituri lungi şi grele şi văzuseră şi locomotivele de manevră „O", greoaie, care nu bat

altă cale decît aceea dintre semaforul de la intrare şi cel de la ieşire, văzuseră fel de fel de locomotive. Dar o locomotivă ca aceea din fotografia lui Ivan Mihailovici nu mai văzuseră niciodată. Nici locomotivă ca aceea şi nici vagoane ca acelea nu mai văzuseră.

Coş nu avea. Roţile nu se vedeau. Ferestrele ei grele, de oţel, erau astupate de tot. în locul ferestrelor se vedeau nişte crăpături lungăreţe şi înguste, din care ieşeau la iveală ţevile mitralierelor. N-aveau nici | acoperişuri. în locul acoperişurilor se vedeau cupole turtite, din care parcă ţîşneau ţevile grele ale pieselor de artilerie.

Trenul blindat n-avea nimic care să sclipească ! nici minere galbene şi lustruite, nici vopsele de lac viu colorate, nici geamuri luminoase. Tot trenul blindat - masiv, greoi, turtit parcă - era vopsit într-o culoare verde-cenuşie.

Şi nu vedeai pe nimeni : nici mecanic, nici conductori cu felinare, nici şef de tren cu ţignal.

Undeva, înăuntrul trenului, la adăpostul blindajului şi al armăturii de oţel, stăteau cu urechea aţintită, ghemuiţi în jurul pîrghiilor uriaşe, în jurul mitralierelor şi al tunurilor, ostaşii roşii. Dar toate acestea erau ascunse şi zăvorite, totul stătea cufundat într-o tăcere adîncă.

Stătea însă cufundat în tăcere numai cîtva timp. Iată-1 furişîndu-se noaptea, fără să dea vreun semnal, fără să fluiere, în apropierea duşmanului, sau făcîn-du-şi vînt pe o cîmpie unde se dădea o luptă grea între roşii şi albi. Şi unde începeau atunci să pîrîie mitralierele ucigătoare prin crăpăturile întunecate ! Şi unde .începeau să bubuie tunurile uriaşe, trezite din somn, scuipînd foc din turele!

Dar iată că odată un obuz din cele grele nimeri drept în trenul blindat. îi sparse blindajul, iar schijele îi retezară un braţ mecanicului militar Ivan Mihai-Bovici.

De atunci, Ivan Mihailovici nu mai era mecanic. Primea pensie şi stătea în oraş, la fecioru-său mai mare, lăcătuş, la atelierele de locomotive. Aici, în haltă, venea din cînd în cînd să-şi vadă o soră. Unii pretindeau că obuzul nu-i retezase numai braţul, dar că-1 atinsese şi la cap, din care pricină rămăsese puţin cam... cum să spunem ? Nu bolnav, dar cam ciudat.

Dar nici Petka şi nici Vaska nu dădeau crezare acestor oameni răi, deoarece Ivan Mihailovici era neînchipuit de bun la suflet. Un singur cusur avea : fuma din cale afară de mult. Şi mai era ceva : totdeauna cînd povestea lucruri interesante despre anii care trecuseră, despre războaiele cele grele pe care le începuseră alţii şi le sfîrşiseră roşii, sprîncenele-i dese tresăreau puţin.

Primăvara veni pe neaşteptate. Aproape în fiecare noapte cădea cîte o ploiţă caldă, iar soarele strălucea aproape în fiecare zi. Zăpada se topea repede, ca bucăţile de unt în cratiţă.

Se porniră puhoaiele, se sparse gheaţa de pe pîrîul Tihi, sălciile scoaseră la iveală mîţişori, se întoarseră

graurii şi stăncuţele. Şi toate acestea aşa, dintr-o dată. Cu toate că nu trecuseră decît zece zile de cînd venise primăvara, zăpada nu mai era pe nicăieri, iar noroiul de pe drum se zvîntase.

într-o zi, după lecţie, în timp ce băieţii se pregăteau să dea o raită pînă la pîrîu, ca să vadă cu cît a scăzut apa, Ivan Mihailovioi îi rugă:

- N-aţi vrea, copii, să vă repeziţi pînă la Aleşino ?'' Aş avea nevoie să-i trimit un bileţel lui Egor Mihai-lov. V-aş ruga să-i duceţi bileţelul şi o procură, ca: să-mi încaseze el pensia din oraş şi să mi-o aducă aici.

- Ne repezim, cum nu ! îi răspunse Vaska grăbit.' O să alergăm repede, repede de tot, ca şi cum am merge călare.

- Noi îl cunoaştem pe Egor - adăugă Petka. Egor, cel care-i preşedinte, nu-i aşa ? Are doi copii, pe Paşka şi pe Maşka. Anul trecut am fost cu ei în pădure, la zmeură. Noi am cules cîte un coş încărcat, pe cînd ei, te miri ce, pe fund ! Asta pentru că ei erau mici şi n-aveau cum să ne-o ia înainte...

- întocmai. La el să vă duceţi - urmă Ivan Mi-f hailovici. Sîntem prieteni vechi. în timp ce eram mecanic la trenul blindat, Egor, pe atunci băiat tînăr, era fochistul meu. Era cu mine cînd obuzul a spart blindajul şi schijele mi-au retezat braţul. După explozie, mi-am mai păstrat cîtva timp cunoştinţa. „Eh, îmi ziceam, slută treabă I Flăcăul ăsta nici nu se prea pricepe şi nici maşina n-o cunoaşte. Acum, că rămîne singur pe locomotivă, o să dea de rîpă tot trenul blindat 1" Am dat să mă ridic să mut

manivela ca s-o luăm îndărăt şi să scot trenul din cîmpul de bătaie, în clipa aceea, comandantul ne semnaliza : „înainte, cu toată viteza 1" Atunci, Egor mă împinse într-un colţ, pe o grămadă de cîlţi de şters piesele şi se repezi la manivelă: „S-a executat: înainte, cu toată viteza !" Am închis ochii şi mi-am zis : „Gata, s-a dus dracului trenul nostru 1"

Cînd m-am trezit, era linişte. Bătălia se sfîrşise. Mă uit şi-mi văd braţul legat cu o cămaşă, iar Egorka era

pe jumătate gol, năduşit, cu buzele uscate şi cu arsuri pe trup. Se clătina, gata-gata să cadă. [Două ceasuri încheiate condusese singur trenul in luptă. Făcuse şi pe fochistul, şi pe mecanicul, ba chiar şi pe sanitarul 1

Sprîncenele lui Ivan Mihailovici tresăriră, omul tăcu şi clătină din cap, parcă adîncindu-se în gînduri, parcă încercînd să-şi aducă aminte nu ştiu ce. Iar băieţii stăteau tăcuţi şi aşteptau să le mai povestească ceva, minunîndu-se că tatăl lui Paşka şi al Maşkăi era un erou ca nimeni altul, deoarece nu semăna de loc cu eroii pe care îi văzuseră pe pozele atîrnate în colţul roşu din haltă. Eroii aceia erau înalţi, cu înfăţişare mîndră şi ţineau în mîini drapele roşii sau săbii sclipitoare. Pe cînd tatăl lui Paşka şi al Maşkăi era scund, avea faţa pistruiată şi ochii înguşti, totdeauna pe ju-gnătate închişi. Purta o cămaşă simplă, neagră, şi o şapcă cenuşie, cadrilată. Atîta doar că era încăpăţînat şi dacă îşi punea ceva în minte, nu se lăsa pînă n-o scotea la capăt.

Băieţii ştiau acest lucru şi de la ţăranii din Aleşino, şi de la cei din haltă.

Ivan Mihailovici scrise bileţelul, apoi dădu băieţilor cîte o plăcintă, ca să le ţină de foame pe drum. Şi, după ce îşi rupseră cîte o nuieluşă din răchitişul plin de sevă, Vaska şi Petka o luară în galop la deal, ples-nindu-se din cînd în cînd cu nuiele peste picioare.

Pînă la Aleşino, pe drumul de care erau nouă kilometri, iar de-a dreptul, pe cărare, numai cinci.

De la pîrîul Tihi începea o pădure deasă. Codrul acela fără sfîrşit se întindea pînă hăt-departe. In pădure erau iazuri în care se găseau caraşi mari şi strălucitori ca arama bine lustruită. Dar băieţii nu se încumetară să se ducă pînă acolo : mai întîi pentru

că era departe, apoi pentru că ar fi fost uşor să se rătăcească prin mlaştină. Pădurea era plină de ciuperci, de alune şi de zmeură. în rîpile adînci, pe fundul cărora

alerga pîrîul Tihi, care izvora dintr-o mlaştină, ca şi pe povîrnişurile drepte de lut roşu-aprins, se găseau, ascunse în crăpături, cuiburi de rîndunele. Prin tufişuri se adăposteau arici, iepuri şi alte sălbăticiuni ne-vătămătoare. Dar mai departe, dincolo de iazuri, în ţinutul cursului de sus al rîului Sineavka, acolo unde se duc ţăranii iarna să taie lemne de construcţie, care se transportă apoi pe apă, tăietorii întîlniseră de multe ori lupi, iar odată dăduseră chiar peste un urs bătrîn şi năpîrlit.

Iată ce pădure neasemuită se întindea pe meleagurile pe unde trăiau Petka şi Vaska!

Prin pădurea aceea, cînd veselă, cînd mohorîtă, băieţii alergau plini de voie bună, din colină în colină, prin vîlcele, peste punţile aruncate de-a curmezişul izvoarelor, pe cărarea care ducea de-a dreptul la Aleşino.

La un kilometru de Aleşino, acolo unde cărarea]; ieşea în drumul de care, era gospodăria lui Danila Egorovici, ţăranul cel bogat.

Gîfîind, băieţii se opriră să bea apă.

Danila Egorovici, care tocmai îşi adăpa cei doi cai bine hrăniţi, îi întrebă de unde erau şi pentru ce alergau la Aleşino. Băieţii îi răspunseră îndată cine erau şi cu ce treabă se duceau la Aleşino, la preşedin-tele Egor Mihailov.

Ar fi stat ei şi mai mult de vorbă cu Danila Egorovici, deoarece erau tare curioşi să cunoască un om despre care lumea spunea că e chiabur, dar tocmai atunci văzură ieşind din curte şi îndreptîndu-se spre Danila Egorovici trei ţărani din Aleşino, iar în urma lor pe Ermolai, întunecat şi mînios, fără îndoială ame-ţit de băutură. Văzîndu-1 şi aducîndu-şi aminte că Ermolai îl bătuse odată cu urzicile pe Vaska, băieţii o luară la trap şi în curînd ajunseră la Aleşino, înn piaţă, unde tocmai se adunau oamenii pentru nu ştiu ce miting.

Fără să se oprească, băieţii îşi urmară drumul spre Aleşino, cu gîndul că, atunci cînd se vor întoarce de la Egor Mihailov, să afle de ce se adunaseră oamenii şi ce se punea la cale.

Dar, ajungînd acasă la Egor, nu-i găsiră decît pe Paşka şi pe Maşka. Copiii erau gemeni, aveau şase ani, se împăcau minunat amîndoi şi semănau leit unul cu altul.

Ca totdeauna, Paşka şi Maşka se jucau împreună. Paşka cioplea nişte surcele şi nişte scîndurele, iar Maşka, aşa cum li se păru băieţilor, clădea din ele, pe nisip, ceva care semăna a casă sau a fîntînă.

De altfel, Maşka îi lămuri că nu era nici casă, nici fîntînă, ci un tractor şi că în curînd o să fie un aeroplan.

- Măi, măi! se miră Vaska, înfigîndu-şi nuiaua de răchită în aeroplan. Măi, da' proşti mai sînteţi I Unde aţi mai văzut voi aeroplan făcut din surcele ? Aeroplanul se face cu totul din altceva I Unde-i tatăl vostru ?

- Tata s-a dus la miting - îi răspunse zîmbind blînd Paşka, fără să se supere cîtuşi de puţin de vorbele lui Vaska.

- S-a dus la miting - repetă şi Maşka, ridicînd spre băieţi ochii ei albaştri, miraţi parcă.

- El a plecat, dar bunica a rămas acasă. Stă pe cuptor şi bodogăneşte mereu - adăugă Paşka.

- Bunica stă culcată pe cuptor şi bodogăneşte - repetă şi Maşka. Şi cînd a plecat tătuca la miting a bodogănit : „Inghiţi-te-ar pămîntul, zicea, cu colhozul tău cu tot I"

Şi fetiţa arunca o privire plină de îngrijorare înspre casă, unde stătea culcată pe cuptor bunica cea rea, care voia să-1 înghită pămîntul pe tata.

- N-o să-1 înghită - o linişti Vaska. Cum o să-1 înghită şi pe unde ? Ia încearcă' şi bate cu piciorul în pămînt... Bate şi tu, Paşka I Mai tare, nu aşa I Ei, a crăpat pămîntul, v-a înghiţit ? Ia mai încercaţi o dată, şi mai tare !

Şi după ce-i făcură pe Paşka şi pe Maşka, încă neştiutori, să bată din picioare cu tot dinadinsul, de le ieşi sufletul - încîntaţi de isprava lor ştrengărească, băieţii o luară spre piaţă, unde de mult începuse o adunare furtunoasă.

- Asta zic şi eu că-i treabă ! zise Petka, după ce se băgară şi ei, împingîndu-se printre oamenii adunaţi acolo.

- Da, straşnică treabă! încuviinţă Vaska, aşezîn-du-se pe marginea unui buştean gros, care mirosea a răşină şi scoţînd din sîn o bucată de plăcintă.

- Dar unde-ai fost, Vaska ?

- Am băut apă. Ce-o fi cu ţăranii, de fac atîta zarvă ? N-auzi decît „colhoz" 1 Colhoz în sus, colhoz în jos ! Unii înjură colhozul, alţii spun că fără colhoz nu se poate. Pînă şi băieţii s-âu încăierat. îl ştii pe Fedka Galkin ? Unul ciupit de vărsat...

- Il ştiu.

- Să vezi. Cînd m-am dus să beau apă, l-am văzut cum s-a luat la bătaie cu un băiat roşcovan. Roş-covanul îi ieşise în cale şi începuse să strige : „Fedka, colhozarul - porcul şi măgarul 1"... Fedka s-a su-părat, şi aşa s-au luat la bătaie. Eram gata să te strig, să-1 vezi şi tu. Dar chiar atunci a venit o băbuţă gheboasă, care imîna un cîrd de gîşte, şi cînd le-a ars la amîndoi cîte o nuia peste spinare, au luat-o la fugă băieţii care încotro I

Vaska se uită la soare, îngrijorat.

- Hai, Petka, să dăm bileţelul. Că pînă ajungem

acasă, se face seară. Să nu ne-alegem cu vreo bătaie...

Făcîndu-şi loc cu îndemânare prin mulţime, băieţii izbutiră să ajungă pînă la grămada de butuci, lîngă care şedea, la o masă, Egor Mihailov.

Un străin, venit pesemne de aiurea, stătea cocoţat pe butuci şi le explica ţăranilor foloasele intrării în colhoz. Egor căuta să-i convingă nu ştiu ce pe doi membri ai sovietului sătesc, care stăteau aplecaţi asupra lui, vorbindu-le încet, dar cu hotărîre. Oamenii clătinau din cap, însă Egor, supărat se vede de şovăiala lor, îi dădea înainte şi mai îndîrjit, căutînd să-i facă să înţeleagă şi dojenindu-i în şoaptă.

Cînd cei doi membri ai sovietului sătesc se depărtară, îngrijoraţi, de lîngă masă, Petka îi strecură lui Egor, în tăcere, procura şi bileţelul. Egor desfăcu bileţelul, dar n-apucă să-1 citească, pentru că pe grămada de butuci se urcă alt vorbitor, în care băieţii

I recunoscură pe unul dintre ţăranii cu care se întîl-| niseră la fîntîna lui Danila Egorovici.

Ţăranul acela începu să spună că colhozul era doar o încercare şi că nu făcea să intre toată lumea chiar aşa, de la

început. S-au înscris zece gospodării ? Foarte bine, n-au decît să se pună pe muncă. Dacă cumva lucrurile vor merge cum trebuie, nu-i prea » tîrziu să intre şi ceilalţi; dar dacă n-or merge, înseamnă că n-are nici un rost să intre oamenii în colhoz şi că trebuie să-şi muncească fiecare pămîntul ca şi pînă atunci.

Omul vorbi mult, şi tot timpul cît vorbi, Egor Mi-l hailov ţinu bileţelul în mînă, fără să-1 citească. Cu I ochii pe jumătate închişi, mînios, se uita cu luare-a-1 minte la feţele oamenilor care ascultau.

- E în slujba chiaburilor I zise el cu ură, bătînd cu degetele în bileţeL

Atunci Vaska, temîndu-se ca nu cumva Egor să mototolească din nebăgare de seamă procura lui Ivan j Mihailovici, îl trase încetişor de mînecă:

- Unchiu' Egor, citeşte, te rog! Trebuie să ne întoarcem repede acasă...

Egor citi în grabă bileţelul şi le spuse băieţilor că o să facă tot ce trebuie, că o să se ducă în oraş peste o săptămînă, dar că pînă atunci o să vină negreşit la Ivan Mihailovici. Ar fi vrut să le mai spună ceva, dar chiar în clipa aceea ţăranul îşi termină cuvîntarea şi Egor, frămîntîndu-şi în mînă şapca lui cadrilată, se urcă pe grămada de butuci şi începu să vorbească repede şi aspru.

Iar băieţii, ieşind din mijlocul mulţimii, o luară la goană îndărăt, spre haltă.

Trecînd pe lingă gospodăria lui Danila Egorovici, nu văzură nici pe cumnatu-său, nici pe nepotu-său, nici pe Ermolai şi nici pe gospodina casei. Se vede că erau duşi cu toţii la adunare. Insă Danila Egorovici era acasă. Stătea pe cerdac şi-şi fuma luleaua lui veche şi curbată, pe care era săpat un chip rînjit şi părea că e singurul om din Aleşino pe care nu-1 tulbura, nu-1 bucura şi nu-1 interesa cuvîntul cel nou : colhoz.

în timp ce alergau prin tufişuri de-a lungul pîrîului Tihi, băieţii auziră un plescăit, ca şi cum ar fi aruncat cineva în apă o piatră grea.

Furişîndu-se cu multă băgare de seamă, îl văzură pe Seriojka stînd pe mal şi uitîndu-se în rîu, acolo unde apa făcea cercuri din ce în ce mai largi.

- Să ştii că a aruncat leasă! bănuiră băieţii şi, uitîndu-se cu înţeles unul la altul, se traseră încetişor îndărăt, căutînd să-şi întipărească bine locul în minte.

Ieşiră în cărare şi, bucuroşi de norocul lor neaşteptat, o luară şi imai repede la picior, cu atît mai mult, cu cît auziseră rostogolindu-se prin pădure ecoul stîrnit de trecerea acceleratului. Asta însemna că era cinci, ora cînd tatăl lui Vaska îşi răsucea mai întîi steguleţul verde, apoi intra în casă, iar mama scotea din cuptor oala cu mîncare fierbinte.

Şi acasă începuse să se vorbească despre colhoz. Iar vorba o stîrnise mama, care de un an punea banii la o parte ca să-şi cumpre o vacă. Ochise încă de cu iarnă o juncă de la Danila Egorovici, şi trăgea nădejde s-o poată plăti pînă la vară, ca să-i dea drumul în cireada. Acum însă, auzind că nu vor fi primiţi în colhoz decît acei care n-or să-şi taie sau să-şi înstrăineze vitele, mama lui Vaska se îngrijoră, închi-puindu-şi că dacă Danila Egorovici intră în colhoz, o să-şi ducă acolo şi junca. Şi atunci ea o să fie nevoită să-şi caute alta. Dar unde mai găseşte alta la fel ?...*

Tata însă era om cu scaun la cap. El citea în fiecare zi ziarul feroviar „Sirena" şi-şi dădea seama încotro merg lucrurile.

Rîse de mama, explicîndu-i că unul ca Danila Egorovici nu merita să se apropie de colhoz, cu juncă sau fără juncă, nici măcar la o sută de paşi, deoarece era chiabur. Iar colhozurile tocmai pentru asta se făceau, ca să poată trăi oamenii fără chiaburi, şi că] atunci cînd tot satul o să intre în colhoz, o să se sfîr-şească cu cei de teapa lui Danila Egorovici, a mora-, rului Petunin şi a lui Semion Zagrebin, pentru că gospodăriile chiabureşti or să se ducă de rîpă.

însă mamă îi aminti că anul trecut lui Danila Egorovici i se scăzuse cota de grîne cu o sută cincizeci;

[de puduri, că ţăranii se cam temeau de el şi că nu ştiu cum se făcea, dar toate ieşeau aşa cum îi venea lui la socotealâ. De aceea se îndoia că gospodăria lui Danila Egorovici o să se ducă de rîpă, ba dimpotrivă, [zise că se teme ca nu cumva să se ducă de rîpă colhozul, deoarece Aleşino era un sat uitat de Dumnezeu, de jur împrejur nu erau decît păduri şi mlaştini, aşa

că n-aveai de la cine să înveţi cum trebuie să munceşti în colhoz şi nici nu te puteai aştepta la vreun ajutor de la vecini.

Tata se înroşi şi-i răspunse ca povestea cu cota era o afacere suspectă şi că el era aproape sigur că Danila Egorovici umblase cu înşelăciuni, dar că urciorul nu merge de multe ori la apă şi că, pentru asemenea treburi, nu era lucru mare să nimerească acolo unde i se cuvenea. In acelaşi timp îi certă şi-i făcu dobitoci pe cei din sovietul sătesc, care se lăsaseră prostiţi de jlbanila Egorovici, adăugind că acum, cînd preşedinte era Egor Mihailov, nu s-ar mai putea întîmpla asemenea matrapazlîcuri.

în timp ce părinţii lui discutau, Vaska înghiţi două bucăţi de carne, o farfurie de ciorbă şi băgă în gură, ca din greşeală, o bucată mare de zahăr, pe care o luă din zaharniţă. Zaharniţa era pe masă, pentru că tatii îi plăcea să bea îndată după-masă două-trei pahare de ceai. Cu toate astea, mama nu-1 crezu că luase bucata de zahăr din greşeală şi-1 alungă. Vaska scînci, dar nu atît de supărare, cît mai curînd din obişnuinţă, apoi se urcă pe cuptorul cald, alături de Ivan Ivano-vici, cotoiul cel roşcat şi, ca de obicei, aţipi îndată.

Şi, ori că visase, ori că auzise cu adevărat, i se păru, în amorţeala în care căzuse, că tata povestea despre nu ştiu ce uzină nouă, despre nu ştiu ce construcţii, despre oameni care umblă şi caută nu ştiu ce prin rîpi şi prin păduri. I se păru că mama se mira, că nu-i venea a crede şi nu mai contenea mi-nunîndu-se.

Apoi, după ce mama îl dădu jos de pe cuptor, îl dezbrăcă şi-1 culcă pe laviţă, Vaska visă un vis adevărat : se făcea că în pădure ardeau nenumărate focuri, că pe pîrîul Tibi plutea un vapor uriaş, ca

acelea de pe mările albastre, şi că el şi cu Petka mergeau cu vaporul, călătorind spre ţări neasemuite, depărtate, foarte depărtate...

4

într-o după-amiază, cam la vreo cinci zile după ce fuseseră la Aleşino, Petka şi Vaska o luară pe furiş spre pîrîul Tihi, să vadă dacă nu cumva se prinsese niscaiva peşte în leasă.

Ajungînd la locul acela ferit, cotrobăiră mult timp pe fundul apei cu cangea - o ancoră mică, făcută din două cuie îndoite. Erau cît pe ce să rupă sfoara, agăţînd cangea de un ciot greu. Scoaseră la mal o grămadă mare de alge vîscoase, care miroseau a nămol, dar leasă nu era nicăieri.

- Să ştii că ne-a şterpelit-o Seriojka ! scînci Vaska. Ţi-am spus eu c-o să ne urmărească. Şi vezi, ne-a urmărit. Ţi-am spus s-o aşezăm în alt loc, şi tu n-ai vrut.

- Apoi ăsta-i „alt loc" - se înfurie Petka. Doar tu singur l-ai ales, iar acuma dai vina pe mine. Te poftesc să nu mai scînceşti atîta ! Şi mie mi-e ciudă, dar eu nu scîncesc!

Vaska se potoli, dar nu pentru multă vreme. Atunci Petka îi propuse:

- Ai uitat, se vede, că l-am surprins pe Seriojka pe malul pîrîului, lîngă stejarul cel ars, în timp ce ne întorceam de la Aleşino ? Hai acolo, să căutăm. Poate că dăm de leasă lui. El pe a noastră, noi pe a lui! Haide, Vaska. Şi nu mai scînci atîta i Ia te uită la el: mare şi voinic, şi scînceşte 1 Eu de ce nu scîncesc niciodată ? Ţi-aduci aminte cum m-au înţepat trei albine deodată în piciorul gol ? Nici atunci n-am scîncit.

- Cum n-ai scîncit ? îi răspunse Vaska, bosumflat. Ba ai început să plîngi aşa de grozav, încît, de spaimă, am scăpat din mîini coşul cu fragi I

- Ce plîns, că n-am plîns de loc ! Numai cînd îţi curg lacrimile se cheamă că plîngi, iar eu doar am

ţipat, pentru ca m-am speriat. Şi pe urmă, mă şi durea. Am ţipat trei secunde şi m-am oprit. Nici n-am plîns şi nici n-am scîncit. Ei, ia hai s-o luăm la fugă, Vaska 1

| Ajungînd la stejarul cel ars, scotociră multă vreme fundul apei.

[Se căzniră, osteniră, se udară, dar «nu găsiră nici leasă lui Seriojka, nici pe a lor.

' Atunci se aşezară, abătuţi, pe un tăpşan, lingă o tufă de răchită plină de muguri şi, după ce se sfă-tuiră, hotărîră să înceapă, chiar de a doua zi, să-1 urmărească pas cu pas pe Seriojka, ca să găsească locul unde aruncase cele două lese.

Paşii cuiva - e drept că încă depărtaţi - îi făcură să asculte cu atenţie, apoi să se ghemuiască în grabă sub tufa de răchită.

Dar nu era Seriojka. Pe cărarea dinspre Aleşino veneau agale doi ţărani. Unul, necunoscut, nu părea a fi de prin partea locului. Celălalt era moş Serafim, un ţăran sărac din Aleşino, pe capul căruia se abătuseră de la o vreme încoace tot felul de necazuri : ba îi murise calul, ba îi călcaseră vitele lanul de griu, ba i se năruise acoperişul şopronului şi-i strivise purcelul şi gînsacuL Şi aşa, nu trecea an să nu cadă cîte o năpastă pe capul lui moş Serafim.

Era un om muncitor, dar fără noroc, speriat el însuşi de atâtea cumpene.

Moş Serafim mergea la canton, să ducă o pereche de cizme roşii de vînătoare, cărora le pusese petice, pentru care lucru tatăl lui Vaska îi făgăduise două ruble.

Cei doi ţărani îl vorbeau de rău pe Danila Egoro-vici. îl vorbea de rău mai ales celălalt, necunoscutul care nu era din Aleşino, iar moş Serafim îl asculta, dînd din cap din cînd în cînd, posomorit, în chip de încuviinţare.

Pentru ce îl vorbea de rău
;. Egorovici băieţii nu prea înţt
f rea. Danila Egorovici cumpă
1 acela pe un preţ 'e nimic,
că o să-i împrumute trei saci

ranul se dusese să-şi ridice ovăzul, Danila Egorovici îi ceruse un preţ atât de mare, cum nu se cerea nici j pe piaţă, în oraş, spunîndu-i că-i face hatîr, deoarece acum, în ajunul însămînţărilor, preţul ovăzului o să se urce cu încă cincizeci la sută.

După ce trecură cei doi ţărani amărîţi, băieţii ieşiră de sub tufă şi se aşezară din nou pe tăpşanul cald şi verde. Se însera. Dinspre pîrîu venea o adiere umedă şi miros de răchită. Undeva, se auzea cucul cîntînd, iar în razele roşietice ale soarelui se vedeau învîrtin-du-se în tăcere roiuri de musculiţe de primăvară, mici, mici, cît firul de praf.

Dar iată că în mijlocul acestei linişti se auzi, răzbind de după norii trandafirii, un zgomot ciudat, la început depărtat şi uşor ca zumzetul unui roi de albine.

Apoi, desprinzîndu-se din marginea unui nor rotund şi gros, în înaltul cerului sclipi un punct luminos, ca de argint. Punctul creştea mereu. întîi se desluşiră două perechi de aripi întinse, iar peste cîteva clipe, pe aripi se aprinseră două steluţe în cîte cinci' colţuri...

Şi aeroplanul, mare şi frumos, trecu lin şi repede, în vuietul motoarelor puternice, pe deasupra pădurii întunecate, pe deasupra haltei singuratice, pe deasupra pîrîului Tihi, pe malul căruia şedeau băieţii - trecu mai repede decît cea mai iute locomotivă, dar mai uşor decît cel mai sprinten vultur de stepă.

- Se duce departe - zise Petka încet, fără să-şi ia ochii de la avionul care se pierdea în zare.

- Spre ţinuturi îndepărtate ! adăugă Vaska, adu-cîndu-şi aminte de visul lui frumos pe care-1 avusese de curînd. Aeroplanele zboară numai spre ţinuturi îndepărtate. Ce să caute ele în cele mai apropiate ? în cele mai apropiate poţi să ajungi şi călare. Pe cînd aeroplanele se duc numai spre ţinuturi îndepărtatei Şi noi, Petka, cînd o să fim mari, o să plecăm în ţinuturi îndepărtate. Acolo sînt şi oraşe, şi uzine uriaşei şi gări mari, mari. Pe cînd noi n-avem nimic.

- Da, noi n-avem nimic ! încuviinţă şi Petka. Noi n-avem decît halta asta şi Aleşino, şi altceva nimicit

Deodată băieţii tăcură şi-şi înălţară din nou capetele,^ miraţi şi îngrijoraţi. Vuietul se auzi iarăşi, din ce în ce mai tare. Pasărea puternică de oţel se întorcea şi se lăsa tot mai jos. I se vedeau acum şi roţile mici, şi cercul luminos şi sclipitor al elicei care strălucea în bătaia soarelui.

Ca şi cum s-ar fi jucat, avionul se lăsă, lunecînd, pe aripa stingă, ocoli şi descrise cîteva cercuri largi deasupra pădurii, deasupra cîmpiilor din Aleşino şi deasupra pîrîului Tihi, pe malul căruia stăteau băieţii, cuprinşi de mirare şi, în acelaşi timp, de bucurie.

- Şi tu... tu care spuneai că nu zboară decît spre ţări depărtate! zise Petka, bîlbîindu-se de emoţie. Parcă la noi, aici,, sînt ţinuturi îndepărtate ?

Avionul luă din nou înălţime şi curînd se mistui, mai licărind doar din cînd în cînd prin golurile dintre norii trandafirii şi groşi.

„De ce s-o fi învîrtit oare pe deasupra noastră ?" se întrebau băieţii, în timp ce mergeau, iuţind pasul, spre haltă, ca să povestească cît mai repede ceea ce văzuseră.

Erau atît de preocupaţi, încercînd să ghicească de ce venise aeroplanul şi ce căuta el să vadă, încît aproape că nu dădură nici o atenţie unei împuşcături care răsună înfundat undeva, departe, în spatele lor.

Cînd ajunse acasă, Vaska îl mai găsi încă pe moş Serafim, căruia părinţii lui îi dăduseră să bea ceai.

Moş Serafim povestea despre felul cum mergeau treburile la Aleşino. Jumătate din sat intrase în colhoz. Intrase şi el, cu gospodăria lui. Cealaltă jumătate aştepta să vadă ce-o să se întîmple. Strînseseră cotele cuvenite şi adunaseră trei mii de ruble, fond de bază, pentru înjghebarea unui centru de tractoare. însă de semănat, în primăvara asta va semăna fiecare pe parcela lui, deoarece încă nu se hotărnicise pămîntul necesar colhozului.

Se hotărîse doar locul de fîneaţă: terenul de pe malul stîng al pîrîului Tihi.

Dar şi cu fîneaţa se întîmplase o poznă: se rupsese stăvilarul de la moara lui Petunin, şi toată.apa din

iaz se scursese, fără să se reverse pe partea din stînga pîrîului.

Din pricina asta iarba o să fie de proastă calitate, deoarece fîneaţa era aşezată pe loc inundabil şi nu dădea recolte bune decît în urma revărsărilor mari de ape.

- Cum, s-a rupt stăvilarul de la moara lui Petu-nin ? întrebă tata cu neîncredere. De ce nu s-a rupt pînă acum ?

- Cine poate să ştie - răspunse moş Serafim cam în doi peri. Poate că 1-a rupt apa, dar poate că s-a rupt şi din altă pricină.

- Petunin ăsta e un ticălos - zise tata. Ce mi-e el, ce mi-e Danila Egorovici, ce mi-e Semion Zagre-bin ! Toţi îs la fel. Şi ei ce zic, sînt furioşi ?

- Cum să-ţi spun ? răspunse întunecat moş Serafim. Danila are aerul că toate astea nu-1 interesează. „E treaba voastră, zice. Vreţi să intraţi în colhoz, intraţi în colhoz : vreţi să intraţi în sovhoz, intraţi în sovhoz. Pe mine nu mă priveşte !" Petunin, morarul, nu mai încape vorbă că-i furios. Ascunde el, dar tot se vede că plesneşte de necaz. In lotul de păşune al colhozului a intrat şi partea lui de imaş. Şi ce imaş I Care nu se mai află 1 în ce-1 priveşte pe Zagrebin, doar îl ştii cum e. Toate le ia în zeflemea. Mai zilele trecute ne-au- sosit prin poştă un teanc de afişe şi lozinci. Şi a pornit paznicul Bociarov prin sat, să le lipească ori pe garduri, ori pe pereţi. Trecînd pe lîngă casa lui Zagrebin, se opreşte şi stă la îndoială : să li-pească, să nu lipească ? Să nu cumva să se supere gospodarul. Deodată iese Zagrebin în stradă şi începe a rîde: „De ce stai şi nu lipeşti ? Eh, tu, cap de colhoznic ! Adică, cum vine asta : pentru unii să fie sărbătoare, iar pentru mine zi ca toate zilele ?" Şi a luat două afişe dintre cele mai mari şi le-a lipit chiar el!

- Dar Egor Mihailov ? întrebă tata.

- Egor Mihailov ? răspunse moş Serafim, împin-gînd la o parte paharul gol. Egor e un om şi jumătate ! Numai că se cam vorbesc despre el fel de fel de lucruri...

- Ce anume ?

- Apoi se spune, de pildă, că atunci cînd a lipsit doi ani din sat, ar fi fost dat afară de nu ştiu unde

* pentru matrapazlîcuri şi că era cît pe ce să fie dat şi I în judecată. Poate din pricina unor încurcături bă-I neşti, ori poate din altă pricină...

- Degeaba flecăreşte lumea - îi tăie vorba hotărît tatăl lui Vaska.

- Aşa gîndesc şi eu, că degeaba. Şi se mai spune - şi moş Serafim se uită cu coada ochiului la mama

I lui Vaska şi la Vaska - că ar avea în tîrg o... cum îi I zice... o logodnică parcă - adăugă el după oarecare tăcere.

- Ei, şi ce-i dacă are omul o logodnică ? N-are decît să se însoare, că doar e văduv. Să aibă Paşka şi Maşka o mamă.

- Vezi dumneata că-i tîrgoveaţă - stărui moş Se-

[rafim cu ironie. Domnişoară... ori cum se mai spune.

Una ca asta are nevoie de unul bogat, iar el ce leafă poate să aibă ?... Ei, eu am plecat, zise moşul, ridi-cîndu-se. Mulţămesc că m-aţi ospătat.

- Nu vrei să rămîi pe noapte la noi ? îl opriră părinţii lui Vaska. Uite ce întuneric s-a făcut. Tre buie s-o iei pe drumul mare. Că pe cărarea din pă dure te poţi rătăci.

- Nu mă rătăcesc eu - le răspunse moş Serafim. In nouă sute douăzeci am bătut cu partizanii de nu mai ştiu cîte ori cărarea asta !

îşi îndesă pe cap pălăria veche de pai, cu boruri mari şi pleoştite şi, aruncînd o privire pe fereastră, adăugă :

- î-ha, ia uite ce puzderie de stele ! Acuşi trebuie să răsară şi luna. O să am lumină la drum.

5

Nopţile erau încă Răcoroase, dar Vaska, 1 '■■ plapuma cea veche şi ce mai rămăsese din cojocul de oaie, se mută să-doarmă în podul de fin.

231

Se învoise încă de cu seară cu Petka să-1 trezească cît mai devreme, ca să se ducă amîndoi la pescuit ochianăcu undiţa.

Dar cînd se trezi, era tîrziu, aproape nouă, şi Petka nu venise. Se vede că se luase şi el cu somnul.

Vaska mîncă la repezeală cartofi prăjiţi cu ceapă, îşi îndesă în buzunar o bucată de pîine presărată cu zahăr pisat şi dădu fuga la Petka, cu gîndul să:i tragă o ocară bună şi să-1 facă somnoros şi leneş.

Dar Petka nu era acasă. Atunci Vaska intră în magazia de lemne. Uneltele de pescuit erau acolo. Un lucru însă îl miră grozav pe Vaska : undiţele nu erau în colţ, la locul lor obişnuit, ci în mijlocul magaziei, la întîmplare, ca şi cum fuseseră aruncate acolo în graba. Văzînd aceasta, Vaska ieşi în uliţă, să întrebe pe băieţii cei mici dacă nu-1 văzuseră pe Petka. In uliţă însă îl întîlni pe Pavlik Priprîghin* un băieţel de vreo patru ani, care se căznea să se urce călare pe o căţea mare, roşcată. Dar abia izbutea să ridice piciorul, gîfîind şi icnind, că Kudlaha se şi trîntea la pămînt cu burta în sus şi, dînd alene din coadă, îl dădea la o parte cu labele ei mari şi stîngace.

Pavlik Priprîghin îi spuse că nu-1 văzuse pe Petka' şi-1 rugă să-1 ajute să se urce călare pe Kudlaha.

Dar lui Vaska nu-i ardea de aşa ceva. Tot chibzuind în fel şi chip unde ar putea să fie Petka, plecă mai departe şi curînd după aceea îl văzu pe Ivan Mihailovici, care stătea pe prispă şi citea un ziar.

Nici Ivan Mihailovici nu-1 văzuse pe Petka. Vaska se întrista şi se aşează alături de el.

- Ce citeşti dumneata acolo, Ivan Mihailovici ? întrebă el uitîndu-se peste umărul lui. Citeşti şi parcă rîzi. E vorba de vreo întîmplare,, ceva ?

- E vorba de locurile noastre, frăţioare. Scrie colea, în ziar, că vor să construiască o uzină lîngă halta noastră. O uzină uriaşă. Vor să scoată din lut aluminiu, este un metal care se cheamă aşa. Şi mai scrie că locu-' iile noastre sînt foarte bogate în aluminiu de ăsta. Şi noi, cei de pe-aici, credeam că-i lut ca tot lutul... Halal lut, n-am ce zice !

îndată ce Vaska auzi despre asta, sări numaidecît de pe prispă, să alerge la Petka, ca să-i spună el cel dinţii noutatea aceea de necrezut. Dar aducîndu-şi aminte că Petka dispăruse nu se ştia unde, se aşează din nou, întrebîndu-1 mereu pe Ivan Mihailovici cum o să fie construită uzina, în ce loc anume şi dacă coşurile ei or să fie înalte.

Undeva aveau s-o construiască, nici Ivan Mihailovici nu ştia, dar în ce priveşte coşurile, îi spuse că uzina n-o să aibă coşuri de loc, deoarece o să lucreze cu electricitate. Pentru asta, or să construiască un stă-vilar de-a curmezişul pîrîului Tihi, unde or să se aşeze turbine puse în mişcare de presiunea apei, iar turbinele, la rîndul lor, or să învîrtească nişte dina-muri, de la care o să pornească, pe cabluri, curentul electric.

Auzind că pînă şi pîrîul Tihi o să aibă zăgaz, Vaska, uimit, sări din nou de pe prispă, dar aducîndu-şi din nou aminte că Petka nu putea ff găsit, se înfurie de-a binelea pe el:

- Mare dobitoc ! Aici se pun la cale lucruri aşa de grozave, iar el bate drumurile!...

Deodată, Vaska o zări la capătul străzii pe Valka Şarapova, o fetiţă mică, dar foarte isteaţă, care de vreo cîteva minute sărea într-un picior în jurul colacului fintînii. Era gata să se

îndrepte spre ea, ca s-o întrebe dacă nu-1 văzuse pe Petka, dar Ivan Mihailovici îl opri :

- In ce zi aţi fost la Aleşino, tu şi cu Petka ? Vineri sau sîmbătă ?

- Sîmbătă - îşi aduse aminte Vaska. Sîmbătă, că era ziua de baie.

- Sîmbătă, zici... Va să zică a trecut o săptămînă. De ce n-o fi venit la mine Egor Mihailov ?

- Egor ? Mi se pare că a plecat la oraş de ieri. Aseară a fost la noi moş Serafim din Aleşino, a stat de-a băut un ceai şi spunea că Egor a plecat.

- Dar de ce n-o fi venit pe la mine ? repetă cu necaz Ivan Mihailovici. Mi-a promis că o să treacă, şi n-a trecut. Voiam să-1 rog să-mi cumpere din oraş o lulea.

Ivan Mihailovici împături ziarul şi intră în casă, iar Vaska se îndreptă spre Valka, s-o întrebe de Petka.

Uitase însă că nu mai departe decît ieri îi dăduse cîteva dinapoi, aşa că rămase foarte mirat cînd în timp ce se apropia de ea, Valka cea isteaţă scoase limba la el, apoi îşi luă tălpăşiţa spre casă.

Şi totuşi Petka nu era departe.

In vreme ce .Vaska rătăcea gîndindu-se unde i-o fi dispărut tovarăşul, Petka şedea pitit în tufe, dincolo de grădinile de zarzavat, aşteptînd cu nerăbdare să-1 vadă pe Vaska întorcîndu-se acasă.

Nu voia să se întîlnească cu el, şi asta din pricină că în dimineaţa aceea i se întîmplase un lucru ciudat, un lucru foarte neplăcut.

Trezindu-se dis-de-dimineaţă, aşa cum hotărîseră, Petka îşi luase undiţele cu gîndul să se ducă la Vaska şi să-1 scoale. Dar nici n-apucă să iasă în uliţă, că-1 şi zări pe Seriojka.

Nu mai încăpea nici o îndoială că Seriojka se ducea la pîrîu să-şi cerceteze lesele. Fără să bănuiască măcar că era urmărit, Seriojka o luă pe lîngă grădinile de zarzavat, spre cărare, pregătindu-şi cangea din mers.

Petka se întoarse acasă, aruncă undiţele în mijlocul magaziei şi alergă din nou după Seriojka, care în vremea asta dispăruse în tufişuri.

Fluierînd un'cîntec vesel dintr-un fluier pe care şi-1 făcuse singur, Seriojka îşi căuta de drum, ceea ce-i convenea lui Petka, deoarece putea să meargă la oarecare depărtare în urma lui, fără primejdie de a fi descoperit şi de a mînca bătaie.

Era o dimineaţă plină de soare şi de freamăt. Pretutindeni plesneau mugurii. Din pămînt iarba cea tînără îşi scotea colţii. Mirosea dulce a rouă şi a sevă de mesteacăn, iar pe ciorchinii galbeni ai sălciilor înflo-" rite bîzîiau voios albinele pornite după hrană.

Petka se simţea fericit: şi pentru că dimineaţa era frumoasă, şi pentru că izbutise să dea de urma lui Seriojka. De aceea, se furişa, sprinten şi cu băgare de seamă, pe cărarea îngustă şi şerpuită.

Trecu aşa cam o jumătate de oră. Se apropiau de locul unde pîrîul Tihi făcea o cotitură bruscă, luînd-o prin rîpi.

„Se duce cam departe... e şiret" - îşi zise Petka, închipuindu-şi de mai înainte cum se vor petrece lucrurile şi bucurîndu-se : Vaska şi cu el vor lua can-gea, vor veni în fugă la pîrîu, vor scoate şi leasă lor. şi pe-a lui Seriojka, aşezîndu-le apoi într-un loc atît de bine ales, încît Seriojka n-o să le mai găsească, măcar să crape !

Deodată, trilurile fluierului de soc încetară.

Petka mări pasul. Trecură cîteva minute... Nimic, tot linişte.

Atunci, îngrijorat, Petka o luă la goană înainte, si-lindu-se să nu tropăie. Cînd ajunse la cotitură, scoase capul dintre tufe: nici urmă de Seriojka.

Deodată îşi aduse aminte că puţin mai în urmă dăduse peste o cărăruie care ducea spre locul unde pîrîiaşul Filkin se varsă în Tihi. Se întoarse la gura pîrîiaşului, dar Seriojka nu era nicsŞ acolo.

înciudat şi necăjit de neatenţia lui şi întrebîndu-se nedumerit unde putuse să dispară Seriojka, îşi aminti că ceva mai sus de gura pîrîiaşului Filkin era un iaz mic. Şi, cu toate că nu auzise niciodată că în iazul acela ar fi peşti, se hotărî să tragă o fugă-şi pînă acolo. Că, mai ştii ? Seriojka ăsta era aşa de şiret! Te pomeneşti că descoperise şi acolo vreun loc de pescuit...

Insă, în ciuda presupunerilor lui, iazul nu era chiar atît de aproape.

Era mic de tot, plin de mîl şi, afară de broaşte, n-avea aerul că ar adăposti ceva de seamă în el.

Seriojka nu se afla nici acolo.

Descurajat, Petka se duse pînă la pîrîiaşul Filkin şi-şi potoli setea cu apa lui, atît de rece încît după fiecare înghiţitură simţea cum i se taie răsuflarea. Era gata să se întoarcă îndărăt.

„Fără îndoială că-n vremea asta Vaska s-a trezit. Dacă n-o să-i spun de ce n-am venit să-1 scol, o să se supere. Iar dacă o să-i spun, o să rîdă de mine : «Ei, tu, gură-cască, l-ai scăpat! Să fi fost eu în lo-

235

cui tău... De mine nu scăpa...» şi aşa mai departe" - se gîndea Petica.

Dar deodată văzu ceva care-1 făcu să uite şi de Seriojka, şi de lese, şi de Vâslea.

La dreapta, cam la o sută de metri de el, se înălţa printre tufişuri vîrful ascuţit al unui cort. Iar deasupra cortului se ridica spre cer o şuviţă subţire şi străvezie de fum.

6

La început, Petka se sperie. Se aplecă repede şi, lăsîndu-se într-un genunchi, se uită cu luare-aminte de jur împrejur.

Era o linişte adîncă. Atît de adîncă, încît se auzea murmurul vesel al Filkinului cel cu apă rece şi zumzetul albinelor, care roiau în jurul scorburii unui mesteacăn bătrîn, acoperit cu muşchi.

Şi, pentru că era atîta linişte, iar pădurea luminată de razele blînde ale soarelui era atît de îmbietoare, Petica se linişti. Luînd-o tiptil pe după tufe - dar nu pentru că-i era frică, ci mai curînd pentru că aşa era obiceiul lui - începu să se apropie de cort.

„Să fie vînători ? încerca el să ghicească. Nu, nu-s vînători... Dacă ar fi vînători, n-ar umbla cu cortul după ei! Să fie pescari ? Nu, nu-s nici pescari, pentru că prea s-au aşezat departe de rîu. Şi dacă nu-s nici vînători şi nici pescari, atunci ce pot să fie ?... Dar dacă of fi tîlhari ?" se gîndi Petka, adueîndu-şi aminte de o poză pe care o văzuse de mult, într-o carte veche, şi care înfăţişa o pădure, iar în pădure un cort in jurul căruia

stăteau şi benchetuiau cîţiva bărbaţi înspăimîntători la chip. Şi lingă ei stătea o fata frumoasă, dar nespus de slabă şi de tristă, şi le cînta, purtîndu-şi degetele pe coardele lungi ale unui instrument ciudat.

La gîndul acesta, Petka nu se mai simţi în apele lui. Ochii începură să-i sclipească, buzele să-i tremure şi era gata să se tragă îndărăt. Dar chiar în clipa aceea zări în luminişul dintre tufe p frînghie întinsă,

iar pe frînghie o pereche de izmene ca toate izmenele şi două perechi de ciorapi albaştri, încă uzi.

Şi nu ştiu prin ce minune izmenele acelea ude şi ciorapii care fluturau în vînt îl liniştiră imediat, iar ideea cu tîlharii i se păru caraghioasă şi idioată. Se apropie de cort. Acum se vedea bine că nu era nimeni nici în jurul, nici înăuntrul cortului.

Desluşi apoi două saltele umplute cu frunze uscate şi o pătură mare -şi cenuşie, iar în mijlocul cortului, pe o prelată întinsă, hîrtii albastre şi albe, cîteva bucăţi de lut şi pietre, din acelea ce se găsesc la fiecare pas pe malul pîrîului Tihi. Tot acolo, pe prelată, mai erau cîteva lucruri de care Petica nu mai văzuse niciodată, cu un lustru fără strălucire.

Focul abia mai scotea fum. Lîngă el se vedea un ceainic pîntecos de tinichea afumat tot, iar ceva mai departe, pe iarba călcată, un os mare şi alb, pe ca-re-1 rosese pesemne un cîine.

Prinzînd curaj, Petka înainta pînă la cort. Mai mult decît orice, îl interesau obiectele acelea de metal, necunoscute. Unul avea trei picioare, întocmai ca aparatul cu care venise fotograful, anul trecut. Altul era rotund, mare, cu cifre pe el şi cu un fir întins de-a curmezişul cadranului. Al treilea, tot rotund, dar ceva mai mic, semăna cu un ceas de buzunar şi avea înă-untru un ac ascuţit.

Petka îl luă în mînă. Acul tremură, oscilă şi se întoarse la loc.

„E o busolă" - ghici Petka, aducîndu-şi aminte că citise despre aşa ceva într-o carte.

Şi, ca să se încredinţeze, se învîrti de jur împrejur.

Acul acuţit se învîrti şi el şi, după ce se legănă de cîteva ori, se opri cu vîrful lui negru în direcţia unui pin bătrîn şi stufos, care se înălţa la marginea pădurii. Asta îi plăcu lui Petka. Atunci făcu înconjurul cortului, o luă pe după o tufă, apoi pe după alta şi se învîrti aşa pe loc de vreo zece ori, încercînd să înşele şi să încurce acul. Dar îndată ce Petka se oprea, acul oscila întîi domol într-o parte şi în alta, apoi îi arăta băiatului, cu vîrful lui negru, cu aceeaşi încăpăţînare şi stăruinţă că el nu putea fi înşelat oricît s-ar învîrti

băiatul. „Parcă-i viu" - îşi zise Petka fericit, dar în acelaşi timp cu părere de rău că n-avea şi el o drăcie ca aceea. Oftă, şi tocmai se pregătea să pună busola la loc, cînd deodată un ciine mare şi lăţos ieşi din marginea pădurii şi se repezi la el, lătrînd înfiorător.

Speriat, Petka începu să ţipe şi o luă la goană de-a dreptul prin tufe. Cîinele după el, lătrînd furios. Şi fără îndoială că l-ar fi ajuns, dacă nu le-ar fi ieşit în cale pîrîiaşul Filkin, pe care Petka îl trecu intrînd în apă pînă la genunchi.

Ajungînd la pîrîiaşul care acolo era destul de lat, cîinele începu să alerge încoace şi încolo pe mal, căutând un loc pe unde să treacă pe malul celălalt.

Dar Petka, fără să aştepte una ca asta, alerga mereu, sărind peste cioturi, peste buturugi şi muşuroaie, ca un iepure urmărit de copoi.

Se opri să-şi tragă răsufletul numai atunci cînd ajunse pe malul pîrîului Tihi.

Umezindu-şi buzele uscate, Petka se apropie de pî-rîu, bău cu sete şi, gîfîind, o luă domol spre casă. Nu se prea simţea la largul lui.

Fără îndoială că dacă n-ar fi fost cîinele, n-ar fi luat busola.

Totuşi, cu cîine sau fără ciine.. era ca şi cum ar fi furat-o.

Iar Petka ştia că pentru o asemenea ispravă tata o să-1 ia la răfuială, Ivan Mihailovici bineînţeles că n-o să-1 laude, ba te pomeneşti că nici Vaska n-o să-1 aprobe !

Dar cum fapta era gata săvîrşită, iar să se întoarcă îndărăt cu busola îi era şi frică, şi cam ruşine, Petka se mîngîia cu gîndul: în primul rînd că nu era vinovat, în al doilea rînd că nu-1 văzuse nimeni afară de cîine şi al treilea, că la urma urmei ar

putea să ascundă bine busola, iar mai tîrziu, la toamnă, sau la iarnă, cînd cortul va dispărea din pădure, să spună că a gă-sit-o şi, în felul acesta, să-i rămînă lui

Iată gîndurile .care-1 frămîntau pe Petka şi iată de ce stătea şi aştepta în tufe, dincolo de grădinile de zarzavat, şi nu se ducea la Vaska, care îl căuta de dimineaţă, înciudat.

7

Nici după ce ascunse busola în podul magaziei de lemne, Petka nu se repezi să-1 caute pe Vaska, ci se duse în grădină şi acolo începu să-şi frămînte mintea ce minciună mai potrivită să ticluiască.

De obicei se pricepea grozav să născocească minciuni, cînd era nevoie. Dar astăzi, parcă era un făcut, nu-i venea în minte nimic vrednic de crezare. Fără îndoială că ar fi putut să povestească cum 1-a urmărit zadarnic pe Seriojka, fără să pomenească nimic de cort şi de busolă.

îşi dădea seama însă că n-o să-1 rabde inima să nu vorbească despre cort. Nu de alta, dar dacă n-o să-i spun, te pomeneşti că Vaska află el singur, cine ştie cum, şi atunci să vezi ce se mai laudă şi ce se mai umflă în pene : „Eh, tu nu ştii nimic ! Totdeauna le aflu eu toate înaintea ta..."

Şi Petka se gîndi că, dacă n-ar fi busola şi afurisitul cela de cîine, toate ar fi mai interesante şi mai bune... Atunci îi veni în minte un lucru cît se poate de simplu şi de împăciuitor; adică, ce-ar fi să se ducă la Vaska şi să-i povestească tot, şi despre cort, şi despre busolă ? Că doar, la drept vorbind, el nu furase busola ! Numai cîinele era vinovat de toate. Şi or să ia amîndoi busola, or să tragă o fugă pînă la cort şi or s-o pună la loc. Dar ce te faci cu cîinele ? Ei şi ce dacă este un cîine ? Mai întîi, ar putea să ia cu ei o bucată de pîine sau un os, pe care să i-1 arunce ca să nu latre. Ar putea, apoi, să-şi ia fiecare cîte un băţ. Şi pe urmă, fiind împreună, poate că nu le-ar fi chiar atît de frică...

Aşa se şi hotărî să facă. Şi era gata să fugă la Vaska, dar tocmai atunci îl chemară să mănînce. Şi cum flă-mînzise grozav în timpul peripeţiilor lui, se duse cu mare plăcere la masă.

Nici după-masă nu izbuti să-1 vadă pe Vaska. Ma-mă-sa plecă să spele rufele şi-1 lăsă să păzească pe surioara lui cea mică, Elenka.

De obicei, de cîte ori pleca mama de acasă şi-1 lăsa cu Elenka, Petka îi punea dinainte fel de fel de cîrpe

240

şi de nimicuri, şi în timp ce fetiţa se juca aşa, el o ştergea frumuşel în uliţă. Iar cînd o zărea pe mama, se întorcea la Elenka, de parcă nu s-ar fi depărtat un pas de lîngă ea.

Dar tocmai în ziua aceea Elenka nu era în apele ei şi făcea mofturi. După ce-i vîrî în mînă o pană de gîscă şi un cartof rotund ca o minge, Petka se îndreptă spre uşă şi era gata să iasă, cînd deodată Elenka începu să urle atit de cumplit, încît o vecină care trecea pe acolo aruncă o privire pe fereastră şi-1 ameninţă pe băiat cu degetul, bănuindu-1 că-i făcuse cine ştie ce.

Petka oftă, se aşeză lîngă Elenka pe plapuma groasă, aşternută pe podea, şi începu să-i cînte, cu glas trist, cîntece vesele.

Se însera cînd mama se întoarse acasă şi, în sfîrşit liber, Petka o zbughi afară şi începu imediat să fluiere, chemîndu-1 pe Vaska.

- Ei, tu 1 îi strigă Vaska de departe, cu dojana în glas. Tu, Petka! Pe unde ai hoinărit toată ziua ? Cum de nu te-am găsit, că doar te caut de dimineaţă ?

Şi, fără să-1 lase pe celălalt să scoată o vorbă, Vaska îi trînti toate noutăţile adunate peste zi. Şi adunase destule noutăţi.

Mai întîi, chiar lîngă haltă o să se construiască o uzină. Al doilea, în pădure este un cort, în care stau nişte oameni foarte de treabă, cu care Vaska a şi făcut cunoştinţă. Iar al treilea, tatăl lui Seriojka i-a tras lui fecioru-său o bătaie atit de cumplită, încît Seriojka a urlat de-a răsunat uliţa 1

Dar nici vestea despre uzină şi despre stăvilar, nici faptul că Seriojka mîncase bătaie de la tată-său, nimic din toate acestea nu-1 tulbură şi nu-1 surprinse atit cît 11 surprinse faptul că şi Vaska aflase nu se ştie cum de existenţa cortului şi că i-o spusese el întîi.

- De unde ştii despre cort ? îl întrebă Petka su

părat. Eu le-am aflat pe toate înaintea ta, pentru că, . să vezi, astăzi am avut o adevărată aventură!
- Ce aventură ? îl întrerupse Vaska. De unde aven tură ? Aventura ta nu-i de loc interesantă, pe cînd a mea e grozavă! Cînd am văzut că ai dispărut, am în ceput să te caut. Te-am căutat eu, şi ici, şi colo, şi peste

tot. Mă săturasem căutîndu-te. După ce am mîncat, m-am dus în tufăriş, să-mi tai o nuieluşă. Deodată văd că vine spre mine un bărbat înalt, cu o geantă de piele la şold, ca a comandanţilor din armata roşie. Purta] cizme de vînătoare, dar nu era nici militar, nici vînător. Cum m-a văzut, m-a strigat: „Ia vino încoace, băieţaş 1" Crezi, cumva că m-am speriat ? Aş, de unde ! Cind m-am apropiat, omul s-a uitat la mine şi m-a întrebat: „Ascultă, băieţaş, n-ai fost azi la pescuit ?" „Nu, zic, n-am fost. Trebuia să vină să mă ia dobitocul cela de Petka, dar n-a venit. Făgăduise că vine, dar nu ştiu unde s-a mistuit". „Da, zice, acum văd şi eu că nu eşti tu acela. Dar ia să-mi spui, nu este pe-aici un băiat, ceva mai înalt ca tine, care are părul cam roşcat ?" „Ba este, zic, numai că nu-s eu acela, ci unul Seriojka, care a furat leasă noastră". „Aşa-i, zice, l-am văzut aruncînd o leasă în iaz, nu departe de cortul nostru. Şi unde stă ?" „Hai cu mine, nene, zic, să-ţi arăt unde stă".

...Şi cum mergeam amîndoi pe drum. mă gîndeam: „Ce nevoie o fi avînd ăsta de Seriojka ? Mai bine ar avea de mine şi de Petka".

Dar în timp ce-1 însoţeam, mi-a spus tot. In cort, acolo, stau doi oameni, iar cortul e aşezat ceva mai sus de pîrîiaşul Filkin. Şi amîndoi oamenii aceia sînt geologi, adică cercetează pămîntul, caută lut şi pietre şi înseamnă pe hartă tot ce găsesc : unde sînt pietre, unde-i nisip, unde-i lut. Deodată i-am spus : „Ce-ar fi să venim şi noi acolo, Petka şi cu mine ? Să căutăm şi noi. Că doar cunoaştem toate locurile de pe aici. Anul trecui am găsit o piatră aşa de roşie, că te prindea mirarea de roşie ce era I Iar la Seriojka, i-am spus, e mai bine să nu te duci, nene. Seriojka ăsta e un zăpăcit. Nu face decît să se bată şi să fure

lesele altora". Vorbind aşa, am ajuns. Străinul a intrat în casă, iar eu am rămas în uliţă. Deodată văd că iese mama lui Seriojka şi începe să strige : „Seriojka ! Seriojka ! Vaska, nu l-ai văzut cumva pe Seriojka ?" Iar eu îi răspund: „Nu, nu l-am văzut. Adică l-am văzut eu, dar nu acum. Acum nu l-am văzut". Apoi omul acela, tehnicianul, a ieşit din casă, iar eu m-am dus cu el pînă la pădure, şi el mi-a spus că ne dă voie, mie şi ţie, să ne ducem la ei. In vremea

asta, s-a întors şi Seriojka. Tatăl său 1-a şi luat din scurt; „N-ai şterpelit tu ceva din cort ?" Seriojka, nu şi nu. Se înţelege că tată-său nu 1-a crezut şi a început să-1 bată. Şi unde s-a pornit Seriojka să urle 1 Dar aşa-i [trebuie 1 N-am dreptate, Petka ?

Lui Petka, însă, povestea asta părea că nu-i face nici 0 plăcere. Faţa lui era posomorită şi tristă. Aflînd că Seriojka aruncase bătaie pentru busola furată de el, se simţea cît se poate de stingherit. Acum era însă prea tîrziu să-i mai povestească celuilalt cum se petrecu seră lucrurile. De aceea, luat prin surprindere, stătea descumpănit şi amărît şi nu ştia ce să-i spună lui Vaska şi cum să-i explice lipsa lui.

Tot Vaska îl scoase din încurcătură. Mîndru de descoperirea pe care o făcuse, ţinea să se arate mărinimos.

- De ce eşti supărat ? Iţi pare rău că n-ai fost şi tu cu mine ? Nu trebuia să-o ştergi singur. O dată ce ne-am înţeles, înseamnă că ne-am înţeles. Dar lasă, nu-i nimic, mergem mîine împreună, că doar le-am spus : „O să vin, şi o să vină şi tovarăşul meu Petka". Fără îndoială că ai fost la pichet, la mătuşă-ta, nu-i aşa ? Mă uit: tu lipseşti, dar undiţele sînt la locul lor, în magazie. „Ei, îmi zic, s-a dus, desigur, la mătuşă-sa". Aşa-i că acolo ai fost ?

însă Petka nu-i răspunse.

Tăcu cîtva timp, apoi oftă şi, uitîndu-se undeva, în zare, îl întrebă pe celălalt:

- Şi zici că 1-a bătut zdravăn pe Seriojka ?

- Cred şi eu că zdravăn, dacă urla aşa de tare de se auzea pînă în uliţă 1

- Dar ce, parcă mai este voie să baţi copiii ? zise Petka întunecat. Doar nu mai sîntem sub Vechiul regim... Iar tu o ţii înainte cu „zdravăn 1-a mai bătut, zdravăn !" Te mai şi bucuri încă! Dacă ţi-ar fi ars taică-tău o bătaie ca asta, ţi-ar fi părut bine ?

- Apoi nu m-a bătut pe mine, ci pe Seriojka ! îi răspunse Vaska, tulburat de vorbele lui Petka. Şi pe

1 urmă, nu 1-a bătut degeaba, că merita : de ce s-a bă

gat într-un cort străin ? Oamenii s-au dus la treburile lor, iar el, în vremea asta, le-a furat busola ! Dar ce-i

243

cu tine, Petka, de eşti aşa de nu ştiu cum ? Toată ziua hoinăreşti, şi pe urmă stai bosumflat l

- Nu-s bosumflat - îi răspunse Petka încet. Ca să-ţi spun drept, im-a durut o măsea, dar acum a început să-mi treacă.

- Şi o să-ţi treacă repede ? îl întrebă Vaska, compătimitor.

- Repede. Ştii ceva, Vaska ? Mai bine mă duc acasă şi mă culc. O să stau ce-o să stau culcat, şi o să-mi treacă.

8

Băieţii se împrieteniră curînd cu stăpînii cortului.

Erau doi. Aveau cu ei un cîine mare şi lăţos, -pe care-1 chema Vernîi. Cu Vaska, Vernîi a făcut cunoştinţă cu plăcere, dar la Petka a rnîrîit. Şi Petka, înţe-legînd pentru ce era supărat dulăul pe el, se ascunse repede după spinarea lată a geologului, bucuros că Vernîi putea doar să mîrîie, nu să şi spună ce ştia.

Acum, băieţii petreceau zile întregi în pădure.

Cercetau împreună cu geologii malurile pîrîului Tihi.

Se duceau şi la mlaştină, iar odată ajunseră tocmai la Lacurile Albastre, acolo unde Petka şi Vaska nu se încumetaseră să se ducă pînă atunci.

Cînd cei de acasă îi întrebau pe unde umblă toată ziua şi ce tot caută, băieţii răspundeau cu mîndrie :

- Căutăm argilă.

Ştiau acum că sînt fel de fel de argile : argile uscate şi argile grase, atît de grase încît, în stare naturală, se pot tăia cu cuţitul în felii, ca untul presat. De-a lungul cursului inferior al pîrîului Tihi, se găseau straturi masive de lut afinat şi amestecat cu nisip, adică argilă nisipoasă. Pe cursul superior al pîrîului, în

regiunea lacurilor, se găsea ici şi colo argilă amestecată cu var, sau, cum i se mai zice, marnă, iar în apropiere de haltă se aflau zăcăminte uriaşe de humă, de un roşu-întunecat.

Toate acestea îi interesau nespus de mult pe băieţi, deoarece, înainte, tot lutul li se părea la fel: pe timp uscat nu erau decît bulgări, iar pe timp ploios, noroi ca tot noroiul, gros şi lipicios, pe cînd acum- ştiau că lutul nu era numai noroi, ci materie primă din care se va extrage aluminiul. De aceea şi ajutau cu tragere de inimă pe geologi în căutarea speciilor de lut de care aveau nevoie, arătîndu-le cărările întortocheate, cît şi afluenţii pîrîului Tihi.

' Curînd sosiră în haltă trei vagoane de marfă, iar lucrători necunoscuţi descărcară pe terasament lăzi, buşteni şi scînduri.

In noaptea aceea, băieţii n-au putut închide ochii multă vreme, tulburaţi şi fericiţi că halta lor începea să trăiască o viaţă nouă, o viaţă care nu va semăna de loc cu cea de pînă atunci.

Totuşi, viaţa cea nouă nu se prea grăbea să vină. Lucrătorii construira un şopron de scînduri, îşi vîrîră înăuntru uneltele, tocmiră un paznic şi, spre marea supărare a băieţilor, plecară toţi, pînă la cel din urmă.

Intr-o după-amiază, Petica şedea lîngă cort. Vasili ivanovici, geologul-şef, îşi cîrpea cămaşa ruptă în coate, iar celălalt, cel înalt, care semăna a comandant din armata roşie, măsura ceva cu compasul pe un plan.

Vaska lipsea. Rămăsese acasă să răsădească castraveţi, dar promisese că o să vină mai tîrziu.

- Mare belea! zise deodată cel înalt, împingînd planul cît colo. Fără busolă sînt ca şi fără mîini. Nu pot face nici o ridicare de plan şi nu pot nici să mă orientez pe hartă. Trebuie să stau şi să aştept pînă ne-or trimite din oraş altă busolă.

Apoi îşi aprinse o ţigară şi-1 întrebă pe Petka :

- Seriojka ăsta al vostru a fost totdeauna aşa de pungaş ?

- Totdeauna - îi răspunse Petka.

Se înroşi şi, ca să-şi ascundă zăpăceala, se aplecă asupra focului stins şi începu să sufle în cărbunii acoperiţi cu spuză.

- Ce faci, Petka ? îl repezi Vasili Ivanovici. M-aii umplut tot de cenuşă! De ce sufli ?

- Am crezut că... poate... ceainicul... - îngăimă Petka.

-- E aşa de cald, iar el o ţine înainte cu ceainicul I se miră cel înalt, apoi începu din nou să-1 descoasă : Şi la ce i-o fi trebuind lui busola ? Ce e mai curios, e că nu vrea să recunoască. Zice că n-a luat-o. Ce-ar fi, | Petica, să te duci la el şi să-i spui aşa, tovărăşeşte: „Du-te, Seriojka, şi dă-le-o înapoi. Dacă ţi-e frică, dă-mi-o mie, să le-o duc eu". Noi n-o să ne supărăm şi nici n-o să-1 reclamăm. Vrei, Petka ?

-- O să-i spun - îi răspunse Petka, întorcîndu-şi faţa. Dar cînd şi-o întoarse, dădu cu ochii de Vernîi.

Cu labele întinse şi cu limba scoasă, Vernîi stătea culcat şi răsufla repede, uitîndu-se ţintă la Petka, de parcă ar fi vrut să-i spună : „Minţi, frăţioare ! N-o să-i spui nimic lui Seriojka".

- Dar parcă ştim sigur că Seriojka ne-a furat bu
sola ? întrebă Vasili Ivanovici, după ce termină de cusut, înfigînd acul" în căptuşeala şepcii. Poate că noi - singuri am pus-o pe undeva şi bănuim băiatul pe de geaba !...

- Ar trebui să mai căutaţi - se grăbi să încuviinţeze
. Petka. Să căutaţi şi dumneavoastră, şi să căutăm şi noi, Vaska şi cu mine. Să căutăm prin iarbă, peste tot...

- De ce să mai căutaţi ? se miră cel înalt. Doar cînd ţi-am cerut busola, dumneata singur, Vasili Ivanovici, mi-ai spus că ai uitat s-o iei din cort. Aşa că, de ce să mai căutăm ?

- Da, dar acum parcă încep să cred că totuşi am luat-o. Chiar aşa de bine nu-mi mai aduc aminte, dar parcă am luat-o... - zise Vasili Ivanovici, zîmbind cu şiretenie. îţi mai aduci aminte că am stat pe malul Lacului Albastru, pe un copac căzut ? Un copac uriaş. Mă întreb dacă nu cumva oi fi scăpat-o acolo...

- Ciudată poveste, Vasili Ivanovici! zise cel înalt. înainte susţineai că n-ai luat-o din cort, acum spui că...

F - Nu-i de loc ciudată - îi luă apărarea Petka, cu căldură. Se întîmplă uneori... Se întîmplă chiar foarte fles : crezi că n-ai luat un lucrii, şi cînd colo, l-ai luat. Ni s-a întîmplat şi nouă, lui Vaska şi mie. Odată ne ducem noi la pescuit. Pe drum îl întreb :

„Ascultă, Vaska, nu cumva ai uitat să iei cîrligele cele mici ?" „Vai. zice el, chiar am uitat!" Am luat-o la goană înapoi. Căutăm, căutăm, degeaba, nu dăm de ele. Deodată, mă uit la hăinuţa lui şi le văd înfipte în mînecă ! Iar dumneata zici că-i ciudat ! Nu, nu-i ciudat de loc ! I Petka mai povesti o întâmplare cu Ghenadi cel saşiu, care căutase toporul o zi întreagă, iar toporul stătea re-zemat după uşă, lîngă măturâ ! Vorbea cu convingere, iar geologul cel înalt schimba mereu priviri cu Vasili Iva-novici.

[- Hm... ai dreptate, ar trebui să mergem şi să căutăm... Dar mai bine trageţi voi o fugă, băieţi, pînă acolo fi căutaţi.

- O să căutăm - se învoi Petka bucuros. Numai să fie acolo, c-o găsim noi negreşit! Nu scapă ea de noi! Dacă ne punem noi pe-atîta, apoi o găsim în doi timpi şi trei mişcări, hotărît !

După aceea, Petka se ridică, zicînd că-şi adusese aminte că avea nu ştiu ce de făcut, îşi luă rămas bun şi, cuprins de o veselie neînţeleasă, o luă la goană spre cărare, fără să-1 mai aştepte pe Vaska, sărind sprinten peste movilitele verzi, acoperite cu muşchi, peste pîrîiaşe şi peste muşuroaiele de furnici.

Cînd ajunse pe cărare, văzu un grup de ţărani din Aleşino, care veneau de la haltă.

[Păreau foarte tulburaţi, erau furioşi şi se certau în tura mare, dînd din mîini şi întrerupîndu-se unul pe altul. în urma lor venea moş Serafim. Se vedea după faţă că era amărît, mai amărît decît în ziua cînd i se prăbuşise acoperişul şop nului şi-i ucise \ elul şi

capul lui moş '.

Satul Aleşino clocotea. Aproape nu era zi să nu se ţină i cîte o întrunire. Venise de la oraş şi judecătorul de i instrucţie. Şi cu toate că satul întreg vorbea, cu mult i înainte de această întîmplare, că Egor ar fi avînd în ş tîrg o logodnică, cu toate că oamenii cunoşteau tot felul t de amănunte : cine era, cum arăta şi ce caracter avea - se dovedi acum că nimeni nu ştia nimic. Şi nu se putea descoperi cu nici un chip cine o văzuse pe aceasta logodnică şi, îndeobşte, de unde se aflase despre existenţa ei. Şi, deoarece treburile

colhozului se încurcaseră, nici unul dintre membrii sovietului sătesc nu se învoia să ţină locul preşedintelui.

Se trimisese un om de la raion, dar ţăranii din Ale-şino îl primiseră cu răceală. începu să umble zvonul că şi Egor tot de raion fusese, trimis, şi acum, vedeţi: se duseseră pe apa sîmbetei trei mii de ruble, bănişorii ţăranilor !

în mijlocul acestor întîmplări - rămînînd fără con-ducător, dar mai cu seamă neavînd rădăcini adînci, de-oarece fusese înjghebat în grabă - colhozul începu să se destrame.

Mai întîi, făcu unul cerere să iasă din colhoz, apoi altul. După aceea începură să iasă cu zecile, fără nici un fel de cerere, cu atît mai mult cu cît se apropia timpul însămînţărilor, şi fiecare se repezea la ogorul lui. Numai cincisprezece gospodării se ţineau tare, cu toată pacostea

care se abătuse asupra colhozului, şi nu voiau să-1 pă-, răsească.

Printre acestea era şi gospodăria lui moş Serafim.

Ţăranul acela înspăimîntat de necazuri şi doborît de

[nevoi umbla din casă în casă mai întunecat ca oricînd

• şi, cu o încăpăţînare dîrză, pe care vecinii n-o înţelegeau,

I le spunea tuturor acelaşi şi acelaşi lucru : că trebuie să reziste, că dacă ar ieşi acum din colhoz n-ar mai avea ; unde să se ducă şi că nu le-ar rămînea altceva de făcut decît să lase totul şi să-şi ia lumea în cap, deoarece viaţa cea veche numai viaţă nu fusese.

Bătrînul era sprijinit de fraţii Şmakov, ţărani cu familii numeroase, tovarăşi de-ai lui de pe vremuri din detaşamentul de partizani, care fuseseră bătuţi cu biciul în aceeaşi zi cu el de către oamenii din batalionul colonelului Martinovski. Mai era sprijinit şi de Igoşkin, membru în sovietul sătesc, un tînăr care se despărţise de curînd de taică-său. Pe neaşteptate, Pavel Matveevici luă şi el partea colhozului şi, parcă în ciuda tuturor, făcu cerere să fie primit tocmai acum, cînd atîţia alţii părăseau colhozul.

Aşa se închegă colhozul; numai din cincisprezece gospodării. Colhoznicii ieşiră la cîmp să semene, nu prea veseli,

dar dîrji în hotărîrea lor neclintită de a nu părăsi drumul pe care apucaseră.

Din pricina luturor acestor întîmplări, Petka şi Vaska uitară cîteva zile de cort. Alergară şi ei la Aleşino. Şi, împreună cu toţi ceilalţi, se indignară şi ei de purtarea lui Egor şi se mirară de dîrzenia blîndului moş Serafim, compătimindu-1 din toată inima pe Ivan Mihailovici.

- Se întîmplă şi asta, copii. Se mai schimbă omul - zicea Ivan Mihailovici, trăgînd adînc în piept fumul din ţigara puturoasă, răsucită în hîrtie de ziar. Se întîmplă să se schimbe omul... Dar cine ar fi crezut că Egor o să se schimbe ? Era cremene.

Ţin minte că odată... se însera. Intrasem într-o haltă. Macazurile stricate, ramificaţiile deşurubate şi date la o parte, linia din urma noastră demontată şi podeţul ars... In gară nu era ţipenie de om, iar de jur împrejur numai pădure. înaintea noastră era frontul, de o parte şi de alta

tot front şi peste tot numai bande. Ai fi zis că n-o să se mai sfîrşească niciodată cu bandele şi cu fronturile !...

Ivan Mihailovici tăcu şi se uită cu gîndul aiurea, pe fereastră, la cerul roşietic al asfinţitului, acolo unde se ridicau încet, dar ameninţător, nori grei de furtună.

Ţigara scotea fum şi rotocoalele, risipindu-se unul cîte unul, se înălţau de-a lungul peretelui pe care atîrna fb4 tografia decolorată a vechiului tren blindat de luptă:

- Unchiu' Ivan ! îl strigă Petka.

- Ce este ?

- Va să zică aşa : „Şi peste tot numai bande. Ai fi zis că n-o să se mai sfîrşească niciodată cu bandele şi cu fronturile..." - repetă Petka, cuvînt cu cuvînt.

- Aşa... Şi halta aceea era într-o pădure. Linişte. Primăvară. Nu se auzea decît ciripitul păsărelelor. Ie^ şim noi din locomotivă, Egor şi cu mine, murdari, asudaţi şi plini de ulei din cap pînă-n picioare, şi n© aşezăm pe iarbă. Ce-i de făcut ? ne întrebăm.

Şi iată că Egor îmi spune : „Moş Ivan, ramificaţiile^ şi macazurile din faţa noastră sînt deşurubate şi stricatei podeţul din urma noastră ars. Şi-s trei zile de cînd urni blam înainte şi

înapoi prin pădurile astea pline de ban-r diţi. în faţa noastră e frontul, de o parte şi de alta toS front. Cu toate astea, noi o să învingem, nu alţii 1* „Fără îndoială că noi, i-am răspuns. Nici nu mai începe vorbă. Atîtadoar că nu prea cred că detaşamentul nostru-şi trenul nostru blindat or să scape din capcană". Iar el zice : „Dacă n-or să scape, n-or să scape, şi gata 1 Şi ce-i cu asta ? O să se prăpădească trenul nostru, nu-mărul 16, dar o să rămînă trenurile blindate 28 şi 29. Or să sfîrşească ele ce-am început noi".

Apoi rupse o crenguţă de măcieş roşu, o mirosi şi o înfipse în petliţa bluzei lui de fochist. Şi,. zîmbind ca şi cum n-ar fi fost pe lume om mai fericit decît el, luă cheia de piuliţe şi gresorul şi se vîrî sub locomotivă...

Ivan Mihailovici tăcu din nou, iar Petka şi Vaska nu | mai aflară cum scăpase trenul blindat din capcană, deoarece Ivan Mihailovici trecu repede în odaia de alături.

- Dar cu copiii lui Egor ce s-a făcut ? întrebă bă-
trînul din cealaltă odaie, -după cîtva timp. Avea doi,
parcă.
250

- Da, doi: Paşka şi Maşka. Au rămas cu bunica
lor, iar bunica lor e bătrînă. Bodogăneşte tot timpul şi
cînd stă pe cuptor, şi cînd se dă jos. De dimineaţă şi
pînă seara atîta face : se închină şi bodogăneşte.

j - Ar trebui să mă reped pînă acolo să văd ce s-ar butea face. Oricum, mi-e milă de copii - zise Ivan Mihailovici. Şi băieţii îl auziră pufăind din ţigara lui de mahorcă.

I A doua zi, Vaska şi Ivan Mihailovici plecară de dimineaţă la Aleşino. îl chemaseră şi pe Petka, dar el nu primise, zicînd că nu avea timp.

\ Vaska rămase surprins : cum se făcea că, aşa deodată, Petka n-avea timp ?... Dar Petica nu mai aşteptase să i se ceară explicaţii şi o ştersese.

F Cînd ajunseră la Aleşino, se duseră întîi la noul preşedinte, dar nu-1 găsiră. Plecase pe imaş, peste rîu. [Din pricina imaşului se dădea acum o luptă apriga între ţărani. înainte vreme, imaşul fusese proprietatea cîtorva gospodari, însă partea cea mai mare o stăpînise morarul Petunin. Cînd luase fiinţă colhozul, Egor Mihai-lov izbutise să treacă imaşul în

întregime pe seama colhozului. Acum însă, desfăcîndu-se colhozul, foştii stăpîni cereau să li se înapoieze vechile lor parcele, zicînd că, în urma furtului de bani, raionul n-o să mai dea colhozului secerătoarea făgăduită, iar fără ea nu s-ar putea face faţă cositului.

Dar cele cincisprezece gospodării rămase în colhoz nu voiau în ruptul capului să parceleze imaşul şi să înapoieze mai ales lui Petunin vechea lui parcelă. Preşedintele era de partea colhozului, dar mulţi dintre ţărani, întărîtaţi de ultimele întîmplări, luau apărarea lui Petunin.

Iar Petunin umbla liniştit, spunînd că dreptatea era de partea lui şi că, dacă o să fie nevoie, o să plece şi la Moscova, dar n-o să se lase pînă n-o izbuti.

Moş Serafim şi tînărul Igoşkin stăteau la administraţie şi se căzneau să scrie o hîrtie.

- Iaca, scriem ! zise înciudat moş Serafim, răspun-

zînd la bună ziua lui Ivan Mihailovici. Ei au trimis hîrtia

Llor la raion, dar şi noi o s-o trimitem pe-a noastră. Citeşte-o, Igoşkin, să vedem dacă am ticluit-o cum se

cuvine. Dumnealui e străin şi o să-şi dea seama mai bine.

Pînă să citească Igoşkin hîrtia şi pînă să se mai sfătuiască, Vaska alergă în stradă, unde se întîlni cu Fedka Galkin, băiatul cel ciupit de vărsat, care mai zilele trecute se luase la bătaie cu roşcovanul, pentru că-1 stîrnise, zicîndu-i: „Fedka colhozarul, porcul şi măgarul".

Fedka îi povesti lui Vaska multe lucruri interesante. Mai întîi că zilele trecute arsese baia lui Semion Za-grebin şi că Semion se jura pe toţi sfinţii că i-ar fi pus cineva foc. Şi-i mai povesti că focul fusese cît pe ce să se întindă la magazia colhozului, unde era griul gata curăţat pentru semănat.

Ii mai spuse apoi că, de atunci, colhoznicii stau de pază în fiecare noapte, cu rîndul. Iar cînd tatăl lui, care venea la rînd, întîrziase la haltă, se dusese chiar el, Fedka, să facă inspecţia de noapte, iar mai tîrziu îl înlocuise mama, care-şi luase toaca şi venise să stea de pază.

- Şi toate astea îs din pricina lui Egor - încliei| Fedka. El e vinovatul, iar lumea ne ţine de rău pe noi. „Toţi sînteţi meşteri, zice, cînd e vorba să puneţi mina pe lucru străin !"

- Bine, dar pînă mai ieri Egor era un erou - zise Vaska.

- Nu numai pînă mai ieri, totdeauna a fost un erou I şi este şi acum. Ţăranii noştri nici pînă azi nu se pot ~ dumeri ce i-a venit aşa, deodată. E drept că n-are o înfăţişare prea grozavă, dar cînd se apucă de o treabă, . ochii i se închid pe jumătate şi încep a străluci. Iar cînd ^ spune o vorbă, e vorbă ! Ai văzut ce repede a întors-op cu imaşul ? „împreună o să cosim, zicea, şi tot îmi preună o să semănăm şi griul de toamnă".

- Atunci de ce a făcut un lucru aşa de urît ? h>l trebă Vaska. Oamenii spun că din dragoste.

- Din dragoste oamenii fac nuntă, nu se apucă de furat - se indignă Fedka. închipuieşte-ţi ce-ar fi dacă toată lumea ar fura din dragoste ? Nu, nu-i dragostea de vină, dar ce-i, nici eu nu ştiu... Şi nimeni nu ştie. Este la noi unul Sidor, un moşneag şchiop. Daci începi să-i vorbeşti de Egor, el nici măcar nu te ascultă : „Nu-i nimic adevărat din tot ce spui". Şi nu mai stă,

se întoarce şi pleacă repede, şchiopătînd şi bombănind ceva nelămurit, şi-n vremea asta îi curg lacrimi pe obraz... E un bătrîn aşa de cumsecade I într-o vreme se tocmise la prisaca lui Danila Egorovici, care la un moment dat îl dăduse afară nu ştiu pentru ce, iar Egor îi luase apărarea.

- Fedka - îl întrebă Vaska - dar ce-o fi cu Ermo-lai, de nu-1 mai vede nimeni pe nicăieri ? Ori poate că anul ăsta nu mai păzeşte livada lui Danila Egorovici ?...

- Ba o păzeşte. Chiar ieri l-am văzut venind din pădure. Era beat. Totdeauna e beat. Pînă s-or coace merele, o să tot bea. Dar cum s-o apropia vremea merelor, Danila Egorovici n-o să-i mai dea bani de votcă, şi-atunci Ermolai o să stea de pază, treaz. Al dracului om I Ţi-aduci aminte cum te-a urzicat ?

- Mi-aduc, rrii-aduc - îi răspunse Vaska grăbit, căutînd să treacă repede peste această amintire neplăcută. Ascultă, Fedka, de ce nu vrea Ermolai să treacă în rîndul celor care muncesc, de ce nu se duce la arat ? Că doar e aşa de voinic I

- Nu ştiu - îi răspunse Fedka. Am auzit că Ermolai ar fi dezertat pe vremuri din armata roşie. Pe urmă, cică a stat nu ştiu cît la puşcărie. Şi de-atunci a rămas aşa, fără nici un rost.

De multe ori pleacă din Aleşino şi hoinăreşte cine ştie pe unde, dar vara se întoarce. Mie, Vaska, ce să-ţi spun, nu-mi place de loc Ermolai ăsta. Numai cu cîinii e bun, şi nici cu ei totdeauna, doar cînd e beat.

Multă vreme au stat băieţii de vorbă. La rîndul lui, Vaska îi povesti lui Fedka ce se întîmplase pe la ei, în jurul haltei. îi povesti şi despre cort, şi despre uzină, şi despre Seriojka, şi despre busolă.

- Ce-ar fi să veniţi şi voi acolo ? îl îndemnă Vaska. Noi venim aici, dar să veniţi şi voi acolo. Să vii tu, şi Kolka Zipunov, şi încă vreunul sau doi... Fedka, tu ştii să citeşti ?

- Puţin.

- Şi eu, şi Petka tot puţin ştim.

- Dacă n-avem şcoală... Cînd era Egor, tare se mai zbătea să ne facă şcoală I Dar acum, nu ştiu ce-o să mai fie. Prea-s furioşi oamenii, nu le arde lor de şcoală I

- Cînd or să înceapă a construi uzina, or să facă şi şcoală - îl încuraja Vaska. Poate că le-or rămîne ceva scînduri, buşteni, cuie... Parcă mult trebuie pentru b şcoală ? O să ne rugăm de lucrători şi ei or să ne-o facă. O să le dăm şi noi o mînă de ajutor. Veniţi la noi, Fedka, şi tu, şi Kolka şi Alioşka. Să ne adunăm cu toţii şi să inventăm ceva.

- Bine - se învoi Fedka. îndată ce terminăm cu cartofii, venim.

. Cînd Vaska se întoarse la administraţia colhozului, nu-1 mai găsi pe Ivan Mihailovici. Dădu de el lîngă casa lui Egor, unde stătea de vorbă cu Paşka şi cu Maşka. Paşka şi Maşka ronţăiau turtă dulce adusă de bătrîn şi, întrerupîndu-se şi ajutîndu-se unul pe altul, îi povesteau, încrezători, despre viaţa lor şi despre bunica cea veşnic mînioasă.

io

- Haida-hai! Hop-hop ! Frumoasă-i viaţa ! Soa
rele străluceşte, hop, tare-i frumos ! Ţac-ţac, ţac-ţac I
Pîrîiaşele clipocesc! Păsărelele cîntă!~ Haida, cava
leria 1

Aşa alerga în galop, prin pădure, chipurile călare, îndrăzneţul şi veselul cavalerist Petka, ţinînd drumul spre ţărmurile depărtate ale Lacului Albastru. în mîna dreaptă ţinea o

nuieluşă, care înlocuia, pe rînd, cînd cravaşa, cînd sabia ascuţită, iar în cea stingă, şapca, în care-şi ascunsese busola. Trebuia s-o dosească astăzi pe undeva, iar mîine s-o caute împreună cu Vaska, şi s-o găsească* negreşit lîngă copacul cel căzut, pe care se odihnise acum cîteva zile uitucul de Vasili Ivanovici.

- Haida-hai! Hop-hop ! Frumoasă-i viaţa ! Gro
zav om Vasili Ivanovici! Şi cortul e grozav ! Şi uzina
e grozavă ! Toate-s grozave ! Stop !

Şi Petka» în acelaşi timp şi cal, şi călăreţ, se împiedică de o rădăcină de copac şi, din plină viteză, se lăţi pe! iarbă.

- Ho, diavole, te poticneşti 1 îl certă Petka-călăre-
ţul pe Petka-bidiviul. Cînd ţi-oi arde una cu cravaşa,
n-ai să te mai poticneşti tu!

Se ridică, îşi şterse mîna cu care dăduse într-o băltoacă, şi se uită în jur.

Pădurea era deasă şi înaltă. Mesteceni bătrîni, uriaşi şi liniştiţi, îşi răsfrîngeau sus sclipirile frunzişului lor proaspăt şi viu colorat. Jos era umbră şi răcoare. Albine sălbatice roiau cu zumzet monoton în jurul scorburii unui plop de munte, pe jumătate putrezit şi acoperit cu muşchi. Mirosea a ciuperci, a frunziş putred şi a umezeală de la mlaştina care se întindea prin apropiere.

- Haida-hai! strigă cu necaz Petka-călăreţul către
Petka-bidiviul. Nu vezi că ai greşit drumul ?

Şi, smucind de frîul stîng, o luă la galop spre urcuş.

„Frumoasă-i viaţa ! se gîndea viteazul călăreţ Petka, în timp ce galopa. Şi acum e frumos, dar cînd o să fiu mare, o să fie şi mai frumos. Cînd o să fiu mare, o să mă urc pe un cal adevărat, care-o să fugă iute ca vîntul! Cînd o să fiu mare, o să mă urc în aeroplan, să zbor ca gîndul! Cînd o să fiu mare, o să .conduc un motor, să urle cît zece ! Toate,, ţările depărtate o să le cutreier, şi călare, şi în zbor. în război o să fiu cel dintîi dintre comandanţi. în aer o să fiu cel dintîi dintre aviatori. în conducerea motoarelor o să fiu cel dintîi dintre mecanici... Haida-hai! Hop-hop ! Stop !"

Se opri, văzînd la picioarele lui o poieniţă îngustă şi mlăştinoasă sclipind de nuferi galbeni. Mirat, Petka îşi aduse

aminte că poiana aceea n-avea ce căuta în drumul lui şi că, fără îndoială, afurisitul de cal îl dusese unde n-avea nevoie!

Ocoli mlaştina şi, turburat, o luă la pas, uitîndu-se cu luare-aminte în jurul lui şi căutînd să ghicească unde se afla.

Dar cu cît înainta, cu atît îşi dădea seama mai bine că se rătăcise. Şi cu fiecare pas pe care-1 făcea, viaţa începea să-i pară tot mai tristă şi mai mohorîtă.

După ce se învîrti încoace şi încolo, Petka se opri, fără să ştie încotro s-o apuce, cînd deodată îşi aduse

aminte că navigatorii şi exploratorii îşi găseau totdeauna drumul cu ajutorul busolei. Scoase busola din şapcă, apăsă pe butonul de pe margine şi acul, slobod acum, îi arăta cu vîrful lui negru o direcţie în care nici nu i-ar fi trecut prin minte să apuce. Scutură busola, dar acul arăta cu încăpăţînare tot într-acolo.

Atunci Petka o luă spre partea unde-i arăta acul. zicîndu-şi că ştia ea, busola, ce face. Dar curînd dădu peste un desiş de plopi tineri, prin care nu s-ar fi putut strecura fără să-şi rupă cămaşa.

Ocoli desişul şi se uită din nou la busolă. Dar acul. cu o încăpăţînare neroadă, îl trimitea cînd spre baltă, cînd spre desiş, sau spre alt loc cu neputinţă de trecut.

înfuriat şi în acelaşi timp înspăimîntat, Petka vîrî busola în şapcă şi plecă înainte, la întîmplare, gîndin-du-se că toţi navigatorii şi exploratorii ar fi pierit de mult dacă ar fi urmat totdeauna calea pe care le-o arăta vîrful înnegrit al acului.

Mersese mult şi era gata să se folosească de cel din urmă mijloc, adică să izbucnească în lacrimi, cînd zări, prin luminişurile .dintre copaci, soarele care cobora în asfinţit.

Şi în aceeaşi clipă, pădurea parcă-şi întoarse spre el o faţă cunoscută. Ce se întâmplase ? îşi aduse aminte, pesemne, că pe cerul purpuriu al asfinţitului se vedeau totdeauna crucea şi cupola bisericii din Aleşino.

Şi îşi dădu seama imediat că Aleşino nu era la stînga lui, cum credea, ci la dreapta, şi că Lacul Albastru era în urma lui, nu înainte.

îndată ce înţelese acest lucru, se simţi în pădure ca la el acasă, deoarece toate poienile, mlaştinile şi rîpele, care se

încurcaseră în mintea lui, îşi reluaseră acum, ascultătoare, locurile trainice în succesiunea lor firească.

Curînd îşi dădu seama unde se afla. Era destul de departe de haltă, dar nu chiar atît de departe de cărarea care ducea de la Aleşino spre haltă. Petka prinse; curaj, sări pe calul lui închipuit, dar deodată încremeni şi ascultă.

Undeva, foarte aproape, cînta cineva. Era un cîntec ciudat, lipsit de înţeles, apăsător, înăbuşit parcă.

256

Lui Petka nu-i plăcu cîntecul. Şi, uitîndu-se în jurul lui, se trase în umbră, aşteptînd momentul potrivit să dea pinteni calului şi să fugă cît mai repede de noaptea care cobora, de pădurea neprietenoasă, de cîntecul acela ciudat, ca să ajungă cît mai repede pe cărarea cunoscută, la haltă, acasă.

11

în timp ce se întorceau din Aleşino, Ivan Mihailovici şi Vaska auziră, nu departe de haltă, larmă şi zgomot.

După ce ieşiră din vale, văzură că linia de garaj era ocupată pe toată lungimea ei de vagoane şi ceva mai în fund răsărise o colonie întreagă de corturi cenuşii. O şuviţă de fum se înălţa deasupra unei bucătării de campanie şi peste tot ardeau focuri, deasupra cărora clocoteau cazane. Se auzea nechezat de cai. Pe lîngă vagoane se îngrămădeau muncitori, descărcînd de pe platforme buşteni, scînduri, lăzi, căruţe, hamuri şi saci.

După ce se învîrti printre muncitori, după ce căscă gura la cai şi-şi vîrî nasul prin vagoane şi prin corturi, ba chiar şi în plita bucătăriei de campanie, Vaska se repezi să-1 caute pe Petica, să-1 întrebe cînd veniseră muncitorii, cum se întîmplase totul şi de ce Seriojka îşi făcea de lucru pe lîngă corturi şi căra vreascuri pentru focuri, fără ca nimeni să-1 certe şi să-1 alunge.

Dar pe drum o întîlni pe mama lui Petka, care-i răspunse furioasă că „diavolul" intrase în pămînt încă de la amiază şi nu venise nici la masă.

Vestea aceasta nu numai că-1 miră pe Vaska, dar îl şi scoase din sărite.

.„Ce-o fi cu Petica ăsta ? îşi zise el. Şi rîndul trecut a dispărut nu ştiu unde, şi astăzi la fel. Mare şmecher ! Face pe băiatul cel cuminte, dar Dumnezeu ştie ce pune la cale într-ascuns !"

Tot gîndindu-se la purtarea ciudată a lui Petka, purtare care nu-i era de loc pe plac, se simţi deodată cutremurat de un gînd : dar dacă însuşi Petka, şi nu Seriojka, era acela care, ca să nu împartă peştele cu el,

aşezase leasă cine ştie unde şi acum îşi lua prada pe furiş ?....

Bănuiala aceasta prinse rădăcini şi mai adinei, atunci cînd Vaska îşi aduse aminte că Petka îl minţise deunăzi, spunîndu-i că fusese la pichet, la mătuşă-sa ; de fapt, nici nu călcase pe acolo.

Şi, aproape încredinţat de adevărul bănuielii lui, Vaska se hotărî să-i ia lui Petka un aspru interogatoriu şi, în cazul cînd îl va prinde cu ceva, să-i tragă o sfîntă de bătaie, pentru ca în viitor să-i piară gustul de asemenea isprăvi.

O luă spre casă. încă din tindă îi auzi, pe tata şi pe mama, vorbind cu aprindere.

Temîndu-se ca în toiul fierbinţelii să nu încaseze vreuna, aşa, pentru te miri ce, Vaska se opri şi trase cu urechea.

- Dar cum vine asta ? zicea mama, şi Vaska înţelese după glasul ei că era tulburată. Cel puţin dacă ne-ar fi dat timp să vedem ce şi cum ! Am pus în pămînt două baniţe de cartofi şi am trei straturi cu castraveţi ! Şi acum, aşa, deodată, să prăpădim totul ?

- Eh, ce femeie mai eşti şi tu ! îşi ieşi din fire tata. Adică cum, ai vrea să te aştepte oamenii pe tine ? „Să mai stăm, fraţilor, pînă şi-o culege Katerina castraveţii !" N-au unde să-şi descarce vagoanele, iar ea îi dă zor cu castraveţii ei 1 Şi pe urmă, de ce eşti aşa de sucită, Ka-tia ? Pînă mai ieri erai veşnic nemulţumită : ba că soba cantonului e proastă, ba că odaia e mică şi joasă... Şi dintr-o dată nu mai poţi după canton ! Lasă să-1 dărîme, lua-l-ar naiba 1

„De ce să se prăpădească castraveţii ? Despre ce fel de vagoane e vorba ? Cine o să dărîme cantonul ?" se întrebă Vaska, buimăcit şi, bănuind că se întîmpla ceva rău, intră în odaie.

Şi ceea ce află îl miră încă şi mai mult decît vestea despre construirea uzinei. Cantonul trebuia să fie dărîmat. Pe locul unde era el, or să se întindă linii de garaj pentru vagoanele încărcate

cu materiale de construcţie. Iari halta o să fie mutată în altă parte, unde o să se clădească pentru el o casă nouă.

258

- Tu crezi, Katerina - căuta tata s-o lămurească - că or să ne facă un canton ca ăsta ? Acum nu mai sînt vremurile de altădată, cînd li se făceau cantonierilor nişte cuşti, ca pentru cîini 1 Or să ne ridice un canton mare şi luminos. Iar tu, în loc să te bucuri, îi dai înainte cu castraveţii tăi!...

Mama tăcu şi-şi întoarse capul în altă parte.

Dacă toate s-ar fi pus la cale încetul cu încetul, dacă n-ar fi venit aşa, dintr-o dată, pe neaşteptate, ar fi fost şi ea mulţumită să plece din cămăruţa aceea veche, dărăpănată şi strimtă. O speria însă gîndul că toate acestea se hotărau, se porneau şi se făceau din cale-afară de repede. O speria şi faptul că evenimentele veneau unul după altul, cu o grabă ameţitoare, nemaipomenită. Halta trăia o viaţă tihnită. Aleşino trăia şi el o viaţă tot atît de tihnită. Şi deodată, ai fi zis că un val, venind de cine ştie unde, ajunsese acolo, acoperind şi halta, şi Aleşino. Colhoz, uzină, stăvilar, o casă nouă... Toate acestea o tulburau, ba chiar o speriau ca orice lucru nou, neobişnuit şi o speriau, mai ales, prin repeziciunea cu care se apropiau.

- De unde poţi să ştii, Grigori, că o să fie mai bine ? întrebă ea, îngrijorată şi descumpănită. De bine, de rău, tot am trăit cum am trăit. Dar dacă pe urmă o să fie mai rău ?

- Ei, destul ! îi tăie vorba tata. Destul cu prostiile, Katia... Cum de nu ţi-e ruşine ? Vorbeşti aşa, fără să ştii ce spui. Cum poţi să crezi că tot ce se face la noi se face ca să ne fie mai rău ? Mai bine te-ai uita la mutra lui Vaska : stă şmecherul cu gura căscată şi ascultă. Aşa mic cum e, şi tot îşi dă seama că o să fie mai bine. Nu-i aşa, Vaska ?

Dar Vaska nu găsi nici un răspuns şi doar dădu din cap, în tăcere.

Multe gînduri şi multe probleme noi îi frămîntau mintea neastîmpărată. Ca şi pe mamă-sa, îl surprindea viteza cu care veneau, unul după altul, evenimentele. Atîta doar că această viteză nu-1 speria, ci dimpotrivă, îl atrăgea, aşa cum îl atrăgea viteza ameţitoare a trenului accelerat, care zbura spre ţinuturi îndepărtate.

Se urcă în podul cu fîn şi se cuibări sub cojocul cald, de oaie. Dar nu putea să adoarmă.

De departe ajungea pînă la el zgomotul neîntrerupt al scîndurilor descărcate. O locomotivă de manevră pufăia. Se auzea cum se izbeau tampoanele şi cum răsuna, neliniştitoare, trompeta de semnalizare a acarului.

Prin scîndura spartă a acoperişului, Vaska vedea o bucată de cer, de un albastru întunecat, şi trei stele sclipitoare.

Uitîndu-se cît de prietenos licăresc stelele, Vaska îşi aduse aminte de vorbele pline de încredere ale tatii, că vine o viaţă mai bună... Se înveli şi mai bine în cojoc, închise ochii şi se gîndi: „Oare cît de bună o să fie viaţa aceea ?" Şi deodată văzu în minte placarda atîr-nată la colţul roşu : un ostaş sovietic, voinic şi îndrăzneţ, stă lîngă un stîlp şi se uită ager în zare, strîngîn-du-şi puşca la piept. La spatele lui se întind ogoare verzi, lanuri de secară înaltă şi deasă, care, dau în pîrg, livezi nesfîrşite şi neîmprejmuite, albe de floare şi sate întinse, bogate şi mîndre, care nu seamănă de loc cu sărăcăciosul Aleşino...

Iar mai în fund, dincolo de ogoare, se înalţă falnic coşurile uzinelor uriaşe, luminate din plin de razele orbitoare ale soarelui. Prin ferestrele lor care sclipesc se văd roţi, focuri, maşini...

Şi, peste tot, oameni veseli şi plini de voie bună. Fie-1 care îşi vede de treburile lui, pe ogoare, în sate sau în uzine, la maşini. Unii dintre ei muncesc, alţii şi-au ter-| minat lucrul şi se odihnesc.

Un băieţaş, aducînd puţin cu Pavlik Friprîghin, numai că nu-i atît de murdar, stă cu capul dat pe spate şi se uită cu interes la cerul pe care lunecă lin un diri-1 jabil lung.

De cîte ori se uita Vaska la placard, îi era puţin necaz că băieţaşul acela care rîdea semăna cu Pavlik Pri-prîghin şi nu cu el.

Dar în alt colţ al placardului, departe, tocmai în fund de tot, acolo unde se uita ţintă ostaşul care păzea ţara aceea

depărtată, era zugrăvit ceva care trezea totdeauna în Vaska un sentiment de vagă şi tulbure îngrijorare.

Din colţul acela ieşeau la iveală umbre negre şi nelămurite. Acolo se desluşeau feţele unor oameni răi şi plini de ură. Şi aveai impresia că cineva priveşte ţintă din-tr-acolo, cu ochi crunţi, aşteptînd ca ostaşul să plece sau măcar să-şi întoarcă spatele.

Şi Vaska era nespus de fericit că ostaşul cel ager şi calm nu pleca nicăieri şi nici nu se întorcea cu spatele, ci se uita exact acolo unde trebuia, că le vedea şi le înţelegea pe toate.

Aproape adormise, cînd deodată auzi trîntindu-se portiţa : venea cineva la ei, la canton.

Peste cîteva clipe, îl strigă mama :

- Vaska... Vaska ! Nu cumva dormi ?

- Nu, mamă, nu dorm.

- Nu l-ai văzut astăzi pe Petka ?

- L-am văzut de dimineaţă, dar de atunci nu l-am mai văzut. Dar ce-i cu el ?

- A fost maică-sa, zice că lipseşte de-acasă dinainte de prînz şi nu s-a întors nici pînă acum.

După ce plecă mama, Vaska rămase pe gînduri. Ştia că Petka nu era destul de curajos ca să umble nopţile, aşa că nu putea cu nici un preţ să înţeleagă unde dispăruse tovarăşul lui cel zănatic.

Petka se întoarse acasă tîrziu de tot. Se întoarse fără şapcă. Avea ochii roşii de plîns, dar uscaţi. Se vede că era grozav de obosit, de aceea ascultă cu nepăsare dojenile mamei, nu voi să mănînce şi se vîrî în tăcere sub plapumă.

Adormi repede, dar dormi nelinişţit: se răsuci, gemu şi vorbi prin somn.

Maică-si îi spusese că se rătăcise, atîta tot, şi ea îl crezuse. Acelaşi lucru i-1 spuse şi lui Vaska, însă Vaska nu-1 prea crezu. Ca să te rătăceşti, trebuie să te duci undeva anume, sau să cauţi ceva. Dar Petka nu spunea pe unde umblase şi pentru ce, mulţumindu-se să îngăime explicaţii încurcate şi fără rost. Aşa că Vaska îşi dădu seama de la început că minţea.

însă cînd încercă să-1 dea de gol, dovedindu-i că minţea, Petka, de obicei descurcăreţ, nici măcar nu-şi dădu

osteneala să se apere. Clipi doar din ochi, des, şi-şi întoarse capul în altă parte.

încredinţat că toate încercările de a scoate ceva de la el erau zadarnice, Vaska îl lăsă în pace şi nu-1 mal întrebă nimic, rămînînd cu bănuiala că Petka era un tovarăş ciudat, ascuns şi viclean.

în acelaşi timp cortul geologilor fusese ridicat de la locul lui, ca să fie mutat mai departe, spre cursul superior al rîului Sineavka.

Vaska şi Petka ajutaseră la încărcatul lucrurilor pe samarele puse pe cai. Cînd erau gata de plecare, Vasili Ivanovici şi celălalt geolog, cel înalt, îşi luară rămas bun cu căldură de la băieţii cu care colindaseră de atî-tea ori pădurile. Străinii aveau să se întoarcă la haltă abia spre sfîrşitul verii.

- Ei, ce ziceţi, copii ? întrebă Vasili Ivanovici, tocmai la despărţire. Nu v-aţi mai dus să căutaţi busola ?

- Nu ne-am mai dus din pricina lui Petka - răsT punse Vaska. La început, chiar el îmi bătea capul: „Hai să mergem, hai să mergem !..." Dar cînd m-am învoit, s-a încăpăţînat şi n-a mai vrut să meargă. L-am rugat o dată, de două ori: degeaba, n-a vrut cu nici un preţ. Şi de aceea nu m-am mai dus.

- Cum aşa ? se minună Vasili Ivanovici, care nu putea să uite cu cît entuziasm se oferise Petka să se ducă după busolă.

Nu se ştie ce ar fi răspuns şi cum s-ar fi descurcat Petka, care se zăpăcise şi se făcuse mititel, dacă unul din caii încărcaţi cu samare nu s-ar fi dezlegat de copac, luînd-o la trap pe cărare.

Toţi se repeziră să-1 prindă, ca nu cumva s-o ia la fugă spre Aleşino.

Ca lovit cu biciul, Petka se luă după cal de-a dreptul prin tufe, peste pajiştea udă. Se stropi cu noroi, îşi rupse poalele cămăşii, dar reuşi să iasă înaintea calului, să-i taie drumul şi să-1 prindă de căpăstru, exact în clipa cînd era gata s-o apuce pe poteca spre Aleşino.

Iar cînd, gîfîind, cu ochii strălucitori, aduse în tăcere calul nărăvaş spre Vasili Ivanovici, care rămăsese în.

urmă, răsuflînd din greu, pe faţa lui Petka se putea citi cît era de mîndru şi de fericit că avusese prilejul să facă un serviciu acestor oameni de treabă, care plecau la drum lung.

12

Nici n-apucaseră să termine casa cea nouă - abia puseseră duşumelele şi începuseră să aşeze tocurile la ferestre - că şinele de oţel ale liniilor de garaj trecuseră deja peste straturile bătrînului canton, răsturnînd gărduţul cel vechi, dărîmînd şopronul de lemne şi ajun-gînd pînă la pereţi.

- Ei, Katia - zise tata - azi ne mutăm. Uşile şi ferestrele pot să le aşeze şi cu noi. Pentru că, după cum vezi, nu mai putem întîrzia aici.

Atunci se puseră cu toţii să înnoade boccele, să scoată afară lăzile, saltelele, oalele şi celelalte lucruri. Le încăr-cară toate în căruţă, o legară de loitrea din spate pe Manta, capra lor, şi plecară spre casa cea nouă.

Tata apucă hăţurile. Vaska ducea lampa de gaz şi abajurul subţire de sticlă, iar mama strîngea cu grijă la piept două ghivece cu muşcate îmbobocite.

înainte de a o lua din loc, îşi întorseseră tustrei capul, fără să vrea.

Cantonul lor cel vechi, cu pereţii lui de un galben murdar, era deja înconjurat de lucrători. Se auziră izbiturile topoarelor în acoperiş, scîrţîitul cuielor ruginite care erau scoase, iar cele dintîi scînduri smulse de la locul lor căzură cu zgomot la pămînt.

- Ca la foc ! zise mama, mutîndu-şi privirea în altă parte şi lăsînd capul în jos. Nu se văd flăcări, dar e drept ca la foc...

Curînd sosi din Aleşino o gloată întreagă de băieţi : Fedka, Kolka, Alioşa şi încă doi necunoscuţi, Iaşka şi Şurka.

Plecară cu toţii pe şantierul de construcţii, să vadă excavatorul, apoi dădură o fugă pînă la stăvilar, unde se băteau în pămînt stîlpii de consolidare şi, în sfîrşit, se duseră să se scalde.

Apa era călduţă. înotară, se zbenguiră împroşcîrir du-se, şi rîseră de Şurka cel fricos, care începu să urle cu deznădejde cînd Fedka se apropie de el pe sub apă şi-1 apucă, fără veste, de un picior.

Rămaseră apoi tolăniţi pe mal, vorbind despre ceea ce fusese acolo şi despre ceea ce se făcea acum.

- Vaska, ce-s aceia pionieri ? întrebă Fedka, stînd culcat pe spate şi apărîndu-şi de soare, cu mîna, faţa pistruiată şi rotundă. De pildă, de ce merg totdeauna grămadă, bat toba şi cîntă din trompetă ? Mi-a citit tata odată că pionierii nu fură, nu înjură, nu se bat şi nu fac cîte şi mai cîte... Sînt sfinţi, ori ce-s ?

- Nu... nu-s sfinţi - îi răspunse Vaska nesigur. Anul trecut am fost la un unchi de-al meu. Băiatul lui, Borka, e pionier. Ei, şi mi-a tras de vreo două ori nişte bătăi, de-am văzut stele verzi! Şi tu ce zici că nu se bat ? îs băieţi ca toţi băieţii şi fete ca toate fetele... Cînd or să crească mari, or să intre în Comsomol şi pe urmă M Armata Roşie. Şi eu o să intru în Armata Roşie cînd o să fiu mare. O să iau puşca şi o să păzesc.

ip^Jl Pe cine ai să păzeşti ? întrebă Fedka, nedumerit.

- Cum pe cine ? Pe toţi! Pentru că dacă nu păzeşti, năvăleşte hoarda aibă şi cucereşte toate ţările noastre. Eu ştiu, măi Fedka, ce-i aceea armata albă : mi-a povestit Ivan Mihailovici. Armata albă înseamnă tot felul de ţari, de negustori şi de chiaburi...

- Dar Danila Egorovici ce-i ? întrebă Alioşka după ce ascultă în tăcere. El e chiabur. Va să zică face şi el parte din armata albă ?

- El n-are puşcă - îi răspunse Vaska, după ce se gîndi puţin. N-are puşcă, are numai o vergea verde de puşcă.

- Dar dacă ar avea ? se încăpăţînă Alioşka.

- Dar dacă, dar dacă !... Cine o să-i vîndă lui puşcă ? Parcă puştile şi mitralierele se vînd cui pofteşte ?

- Nouă nu ne-ar vinde - zise Alioşka.

- Nouă nu ne-ar vinde, pentru că sîntem încă mici, dar lui Danila Egorovici din altă pricină nu i-ar vinde... Mai aşteptaţi puţin, cînd o să avem şi noi şcoală, o să le aflaţi toate.

- Oare chiar cj
îndoială.
-- O să avem, i lamina viitoare, %i să-1 rugim să ne f
-. Nu-i frumos mic.
- Cum adică, nu-i
desigur ci n-ar fi fnn

vorbească t Dar cfnd
treaba. Vreţi mă duc
Doar no să mi bată I
Băieţii din Aleşino i hotărî si-i petreaci.
Cind ajunseri la cir el stătea de mult acolo pie, ori să nu se apn
- Hai cu noi, Petl
n-ax fi vrut să se tnto
tine de eşti aşa de ploi
eşti plouat I
Petka se uită la soi zîmbind vinovat, se în
In timp ce se întorc cel înalt, care era deps pe Paşka şi pe Maşîd
Mititeii stăteau pe u de p<- j.ts. firi tndoial
- Hai la ei - - m
nim ţi si mai ridem ui
Făcut aşa de cuminte j
acasă.
Se apropiari de cop patru labe şi tncepuri
«-» Mint... in...
Paşka şi Kiaşka sarir toarci măcar capul, se mul!
Dar băieţii Ic ieşiri
- Vai, cum ne-aţi i
cruntîndu-şi serios spri

;ur ! Il asiguri Vatka. Venii
•rgem cu toţii la r .'-rul
şcoală.
rugim - zise Aii' I
Frumos ? Daci te ;■ ■ |nos. Ia te uită cine sa gi ne ducem cu toţii, te ac eu să-l rog. De i m-aţ t
eau si pk
1 văzură pe 1 • ' ■ r*v iind ce ai faci i aă *■*•> le băieţi.
dar
ti strigă Vaska, penti singur. Hai, Petka. O Toţi stntem veseli i

au aminei \ te de casa lui Danila I
diinb înverzit şt c ,,di de anul trec*

\ ,, , -■ - g£ - . ,1, &&
pic. Haide, Pntfc
Laşi oi aveoa
Hptfl. r-si uiiriie fior*
şipe-nci
uunte, tiiitflu-
. -. Ps
eenele - bţki ;r.„ CU d

365

-- Grozav ne-aţi speriat! întări şi Maşka, ştefgîndu-şi ochii plini de lacrimi.

- Dar ce credeaţi că este ? întrebă Vaska, încîntat de gluma lui.

- Credeam că-i un lup - răspunse Paşka.

- Ori un urs, aşa credeam ! adăugă Maşka şi întinse băieţilor, zîmbind, un pumn de ghindă.

- Ce să facem cu ghinda ? refuză Vaska. Jucaţi-yă voi. Noi sîntem acum mari, nu ne mai jucăm cu ghindă.

- E un joc aşa de frumos! stărui Maşka. Şi neîn-ţelegînd, pesemne, de ce nu se mai juca Vaska cu ghindă, rîse veselă.

- la spuneţi-mi, tot aşa vă ceartă bunica ? îi întrebă Vaska. Apoi, cu o cruzime neaşteptată, adăugă: Aşa vă trebuie dacă tatăl vostru e hoţ !

- Vaska, nu-i frumos ! zise Petka, luînd apărarea copiilor. Nu vezi că-s mici ?

- Ei şi ce-i dacă-s mici ? urmă Vaska, cu o veselie răutăcioasă. Dacă-i hoţ, e hoţ! Nu-i aşa, Paşka, că tatăl vostru e hoţ ?

- Vaska, nu-i frumos ! repetă Petka, aproape ru-gîndu-1.

Speriaţi oarecum de tonul aspru al lui Vaska, Paşka şi Maşka se uitau unul la altul în tăcere.

- E hoţ - răspunse Paşka încet, cu resemnare.

- E hoţ - repetă şi Maşka, zîmbind dulce. Dar e un hoţ aşa de bun !... Bunica nu-i bună, e rea, dar el e bun... Numai că... - aci glasul îi tremură uşurel, fetiţa tresări, ochii ei mari şi albaştri se umeziră şi se întristară, iar mînuţele mici i se desfăcură şi două boabe mari de ghindă căzură fără zgomot în iarba moale - numai că tătuca a plecat şi s-a dus departe, departe...

Un zgomot ciudat şi înăbuşit se auzi la spatele lui Vaska.

Băiatul se întoarse şi-1 văzu pe Petka, cu faţa înfundată în iarba proaspătă şi parfumată. Umerii slabi şi ascuţiţi îi tresăreau... Plîngea încet, fără să se poată stăpîni...

13

Ţările depărtate, la care visau atît de des băieţii, se apropiau strîngîndu-şi tot mai mult cercul în jurul haltei fără nume nr. 216.

Ţările depărtate, cu gările cele mari, cu uzinele uriaşe, cu clădirile înalte, erau acum foarte aproape de ei.

Ca şi înainte, prin haltă trecea zburînd ca vîntul trenul accelerat. Dar trenul personal patruzeci şi doi şi trenul-poştă douăzeci şi patru începură să se oprească.

Terenul uzinei, cu săpăturile lui adînci, era încă pustiu şi gol. Totuşi, pe întinderea lui furnicau de pe acum sute de muncitori şi se vedea cum se tîrăşte, înfundîn-du-se în pămînt şi zăngănind din gura ei uriaşă de fier, maşina aceea ciudată, care semăna cu o dihanie domesticită : excavatorul.

Aeroplanul veni iarăşi să ia fotografii. In fiecare zi ieşeau ca din pămînt tot alte barăci, depozite şi ateliere ajutătoare. Sosi şi cinematograful ambulant, apoi vagonul-baie şi vagonul-bibliotecă.

Megafoanele staţiunii de radio începură să dea glas. In sfîrşit, veniră şi santinelele Armatei Roşii şi, cu arma la umăr, îşi luară în primire, în tăcere, posturile de pază.

în drum spre Ivan Mihailovici, Vaska se opri cam pe locul unde, încă mai zilele trecute, fusese vechiul lor canton.

Ghicindu-1 doar după stîlpii barierei rămaşi în picioare, băiatul se apropie şi, uitîndu-se la şine, se gîndi că una din şinele acelea sclipitoare trecea acum exact pe locul unde era cuptorul lor, pe care de atîtea ori se încălzise în tovărăşia lui Ivan Ivanovici, motanul cel roşcat, şi că, dacă ar fi să-şi aşeze patul acolo unde fusese înainte, ar veni exact peste ramificaţie, de-a curmezişul terasamentului.

Se uită apoi în jur. Prin grădina lor de zarzavat se tîra, pufăind, o locomotivă veche de manevră, împin-gînd cîteva vagoane de marfă.

Din straturile cu castraveţi firavi nu mai rămăsese nici urmă, dar cartofii, mai rezistenţi, îşi făcuseră loc ici şi colo prin nisipul terasamentului, ba chiar şi prin

pietrişul colţuros, înălţîndu-şi cu încăpăţînare tufele mici, de un verde proaspăt, pline de praf.

Vaska trecu mai departe, aducîndu-şi aminte de vara trecută, cînd la ceasurile acestea timpurii era pustiu şi linişte. Numai din cînd în cînd se auzeau gîştele gîgîind, bălăngănitul tălăngii de tinichea de la gîtul caprei legate de un par, sau zăngănitul căldării din mîna vreunei babe, plecată să ia apă de la fîntîna a cărei cumpănă scîrţia. In timp ce acum...

Acum, baroasele grele răbufneau înăbuşit, înfundând în malurile pîrîului Tihi buşteni uriaşi.

Acum, şinele care se descărcau zguduiau pămîntul, ciocanele răsunau în atelierul de lăcătuşerie, iar conca-soarele de piatră ţăcăneau neîntrerupt, ca rafalele de mitralieră.

Vaska trecu pe sub vagoane şi se pomeni faţă în faţă cu Seriojka.

Seriojka ţinea în mîinile pline de clei o coarbă şi, aplecat, căuta ceva în iarba presărată cu nisip roşcat, îmbibat de ulei.

Căuta pesemne de mult, deoarece faţa lui arăta nelinişte şi îngrijorare.

Vaska se uită în iarbă şi văzu, din întîmplare, ceea ce pierduse Seriojka : un burghiu de metal, din cele care se introduc în coarbă ca să facă găuri.

Serioja nu putea să-1 vadă, deoarece burghiul era ascuns după o traversă, în partea unde stătea Vaska.

Băiatul se uită la Vaska, apoi se aplecă iarăşi, căutînd înainte.

Dacă Vaska ar fi prins în privirea lui Seriojka o umbră de provocare şi de duşmănie, sau măcar de batjocură, şi-ar fi căutat de drum, lăsîndu-1 să caute pînă ce s-o înnopta. Dar pe faţa lui Seriojka nu se vedea nimic din toate acestea. Băiatul avea expresia obişnuită a omului îngrijorat de pierderea uneltei care-i trebuia la lucru şi amărît de zădărnicia căutărilor lui.

-■ Nu-1 cauţi unde trebuie - zise Vaska fără să vrea. îl cauţi în nisip, iar el s-a vîrît după traversă.

Şi Vaska ridică burghiul şi i-1 întinse lui Seriojka.

- Cum de-a ajuns tocmai acolo ? se miră acesta.

Veneam în fugă, se vede că a sărit... şi uite unde s-a vîrît !

Erau gata să-şi zîmbească şi să înceapă a vorbi. Dar, aducîndu-şi aminte de ura lor veche şi neîmpăcată, se încruntară, cercetându-se mult timp din ochi.

Seriojka era mai mare de ani, mai înalt şi mai subţire. Avea părul roşcat, ochi cenuşii de ştrengar, trup mlădios şi, de obicei, era descurcăreţ şi rău.

Vaska era mai lat în spate, mai bine legat şi poate chiar mai puternic. Stătea cu capul uşor aplecat pe o parte, gata în acelaşi timp şi să se despartă în linişte, şi să se încaiere, cu toate că ştia că, în cazul din urmă, el o să fie acela care-o să încaseze mai din plin.

- Hei, băieţi! îi strigă de pe platformă un om, în care îl recunoscură pe maistrul-şef al atelierului mecanic. Ia veniţi încoace să-mi daţi o mînă de ajutor !

Cum nu mai avea cînd să aleagă între pace şi război, căci a sări la bătaie însemna să-1 lase fără ajutor pe maistrul care-i chemase, băieţii îşi desfăcură pumnii încleştaţi şi se urcară în grabă pe platforma deschisă.

Acolo erau două lăzi, sfărîmate de un drug de fier care căzuse din întîmplare peste ele.

Din lăzi scăpaseră şi se împrăştiaseră pe toată platforma, ca mazărea dintr-un sac, tot soiul de piuliţe de fier : şi mici şi mari, şi scurte şi lungi, şi subţiri şi groase.

Băieţilor li se dădură şase saci, cîte trei de fiecare, cu rugămintea să le aleagă după filet: într-un sac să pună piuliţele mecanice, în altul pe cele cu filet gaz şi în al treilea pe cele cu filet metric.

Şi băieţii se apucară de treabă, cu o grabă care dovedea că, deşi nu se luaseră la bătaie, spiritul de întrecere, ca şi dorinţa fiecăruia de a fi întîiul în toate, nu se stinsese în ei, ci doar luase altă formă.

Tot timpul cît îşi căutară de lucru, platforma era cînd împinsă, cînd trecută de pe o linie pe alta, cînd decuplată, cînd cuplată din nou.

Toate acestea le făcea o deosebită plăcere, mai ales întîmplarea cu manevrantul Semion, care, închipuindu-şi

că băieţii se urcaseră de joacă in garnitura în plină manevră, încercase să-i croiască cu o nuia, dar văzîndu-i că aveau treabă, sărise de pe scara platformei înjurînd şi drăcuind.

După ce terminaseră de ales piuliţele, se duseră să-i dea de veste maistrului, care-şi închipui că băieţii tre-buie că le-au adunat toate la un loc fără să le mai aleagă, deoarece prea terminaseră repede.

El nu ştia că ei îşi dăduseră silinţa şi pentru că erau mîndri de treaba care li se încredinţase, şi pentru că nici unul nu voia să rămînă în urma celuilalt.

Aşa că maistrul rămase foarte mirat cînd desfăcu sacii aduşi de hamal şi văzu că piuliţele erau alese cu grijă, întocmai aşa cum trebuia.

El îi lăudă şi le îngădui să vină prin ateliere ca să dea ajutor la ce s-or pricepe, sau la ce vor mai învăţa.

Fericiţi, băieţii se întorceau acasă ca doi vechi şi buni prieteni, care învăţaseră acum să se preţuiască. Numai o singură dată se mai aprinse între ei scînteia urii, gata-gata să izbucnească. Asta se întâmplă atunci cînd Vaska îl întrebă pe Seriojka dacă nu cumva luase el busola.

Ochii lui Seriojka se înrăiră, degetele i se strînseră pumn, dar gura continuă să zîmbească.

- Busola ? întrebă el cu o îndîrjire rău ascunsă, rămasă de pe urma bătăii celei de pomină. Voi trebuie să ştiţi mai bine unde-i busola ! N-ar strica s-o căutaţi pe la voi, pe acasă !...

Ar fi vrut să mai spună ceva, dar se stăpîni, tăcu şi-şi încruntă sprîncenele. Făcură aşa cîţiva paşi.

- Poate vrei să spui că nici leasă nu ne-ai luat-o ? întrebă Vaska bănuitor, uitîndu-se la el cu coada ochiului.

- N-am luat-o - îi răspunse Seriojka, însă acum faţa lui luase expresia ei obişnuită, vicleană şi batjocoritoare în acelaşi timp.

- Cum n-ai luat-o ? se indignă Vaska. Noi am căutat-o pînă n-am mai putut, dar degeaba : nu-i şi nu-i. Unde ar fi putut să dispară ?

- înseamnă că n-aţi căutat-o cum se cuvine. Ia căutaţi-o mai bine. Şi Seriojka izbucni în rîs. Apoi,

270

uitîndu-se la Vaska cu o bunăvoinţă ciudată, care-1 încurcă şi mai mult, adăugă : In leasă trebuie să se fi adunat puzderie de peşte, iar voi staţi şi oftaţi!

Chiar a doua zi dimineaţa, Vaska îşi luă cangea şi se îndreptă spre pîrîu, fără să-şi pună, totuşi, prea mare nădejde în vorbele lui Seriojka.

Aruncă de trei ori cangea, dar fără folos. A patra oară, însă, frînghia se întinse.

„Oare să fie adevărat că n-a luat-o ? se gîndea Vaska, trăgîndu-şi repede prada la mal. Ei, desigur că n-a luat-o... Uite-o, uite-o... Şi noi care... Eh, proşti mai sîntem!"

Leasă împletită se ivi, grea, deasupra apei. înăuntru parcă se zbătea şi plescăia ceva, stîrnind în imaginaţia lui Vaska cele mai dulci nădejdi. Dar iat-o, în sfîrşit, pe mal, acoperită toată cu ierburi încîlcite şi cu nisip. Şi Vaska se repezi să-şi cerceteze prada bogată.

Deschise portiţa împletită, dar nu mica îi fu surprinderea şi dezamăgirea cînd răsturnă pe mal vreo douăzeci de broaşte moarte.

„De unde naiba au năvălit atitea, afurisitele ? se miră Vaska. Da, mi s-a mai întîmplat să intre cîte una, rareori două. Pe cînd acum, poftim : nici un ghigorţ, nici o ocheană cît de mică ! In schimb, în bătaie de joc parcă, o herghelie întreagă de' broaşte !"...

Aşează leasă în apă şi se întoarse acasă, gîndindu-se că busola poate că n-o luase Seriojka, dar că leasă plină cu broaşte nu se afla din nou la locul ei decît de aseară.

Vaska venea grăbit de la depozit, ducînd la atelier o bobină de sîrmă. Cînd ajunse în dreptul casei lor, mama scoase capul pe fereastră şi-1 strigă, dar băiatul era zorit: dădu din cap şi iuţi pasul.

Mama îl strigă şi mai tare, înşirîndu-i toate nenorocirile care urmau să cadă pe capul lui dacă nu venea acasă chiar în clipa aceea. Şi cu toate că, dacă ar fi fost s-o creadă pe cuvînt, urmările neascultării lui

271

trebuia să fie grozav de neplăcute, deoarece îi ajunseră la ureche vorbe ca : „am să-ţi rup urechile" şi aşa mai departe, Vaska ştia că supărarea mamei nu ţinea mult. Şi, afară de asta într-adevăr că nu avea timp. Era gata să-şi caute de drum, cînd deodată mama începu să-1 cheme cu vorbe dulci, fluturînd în acelaşi timp o hîrtie albă.

Vaska avea ochi buni şi văzu imediat că hîrtia aceea nu era altceva decît o scrisoare, care desigur că sosise chiar atunci. Iar scrisoarea aceea nu putea fi decît de la fratele lui, Pavel, care era lăcătuş, undeva foarte departe. Iar Vaska îl iubea mult de tot pe Pavel şi-1 aştepta cu nerăbdare să vină în concediu. Asta îi schimbă toate socotelile. Curios, atîrnă bobina de sîrmă în gard şi se îndreptă spre casă, luîndu-şi o mutră amărîtă, care trebuia să-i dea a înţelege mamei că-i făcuse o mare concesie.

- Citeşte, Vaska - îl rugă mama, cu glas cît se poate de blînd şi de împăciuitor, cu toate că era în-furiată : ştia că dacă băiatul se încăpăţînează, nu mai faci nimic cu el, oricît l-ai ameninţa.

- Omul are treabă pînă peste cap, şi ea îi dă înainte cu „citeşte, citeşte" ! îi răspunse Vaska cu nemulţumire, în timp ce lua scrisoarea şi desfăcea plicul fără grabă. Citeşte şi singură-! Ai uitat, pesemne, că atunci cînd mă duceam la lecţii la Ivan Mihailovici, mă ţineai de rău : „Unde te tot duci, unde tot baţi drumurile ?" Şi acum, citeşte, citeşte 1

- Parcă eu, Vasenka, te certam pentru că te duceai la lecţii ? se dezvinovăţi mama, încurcată. Te certam pentru că plecai curat şi te întorceai murdar şi împroşcat de noroi ca un drac !... Haide, citeşte odată, diavole ! strigă ea în cele din urmă cu nerăbdare, văzînd t:ă Vaska deschisese scrisoarea, o pusese pe masă, apoi luase cana şi se dusese să bea apă şi abia după aceea se aşezase cu temei la masă, ca şi cum ar fi avut de gînd să stea aşa pînă deseară.

- O s-o citesc acuşi. Dă-te puţin mai la o parte, că stai în dreptul luminii...

Pavel, fratele lui, aflase că la haltă se construia o uzină şi că era nevoie de lăcătuşi.

Construcţia la care lucrase el se terminase şi acum era hotărît să se întoarcă acasă. De aceea, o ruga pe mama să se ducă la vecina lor, Daria Egorovna, şi s-o întrebe dacă n-ar vrea să le închirieze o odaie pentru el şi pentru nevasta lui, pe timpul verii, deoarece, pînă la iarnă, uzina o să construiască, fără îndoială, locuinţe pentru muncitori. Scrisoarea aceasta le făcu multă plăcere la amîndoi, şi mamei, şi lui Vaska.

Totdeauna visase mama să stea cu toţii la un loc. Dar înainte, cînd în haltă nu se găsea nimic de lucru, ■ici nu s-ar fi putut gîndi la aşa ceva.

Afară de asta, Pavel se însurase de curînd şi toţi erau curioşi să vadă cum arata nevasta lui. - Insă mama nici nu voia să audă de Daria Egorovna.

- Auzi dumneata ? zise ea, smulgînd scrisoarea din mîinile lui Vaska şi uitîndu-se tulburată la semnele misterioase, dar scumpe inimii ei. Ce, noi sîntem mai prejos decît Daria Egorovna ?... Doar nu mai stăm în cocioaba de altădată, acum avem două odăi, o sală şi o bucătărie. Intr-una o să stăm noi, iar pe cealaltă o să i-o dăm lui Pavluşka. Nouă ne ajunge o singură odaie, ce să facem cu încă una ?

în vremea din urmă, prietenia cu Petka se stricase. Petka se sălbăticise parcă, nu mai era ca înainte.

Cîteodată părea acelaşi: se juca, vorbea, dar pe neaşteptate se încrunta, nu mai scotea un cuvînt şi nu se mai arăta cu zilele. Stătea acasă, în curte, cu Elenka.

Intr-o zi, înainte de masă, în timp ce Vaska şi Seriojka se întorceau de la atelierul de tîmplărie, unde puneau cozi la ciocane, lui Vaska îi veni gust să se scalde.

Mîndră de fecioru-său şi fericită că o să-1 vadă curînd, mama uitase cu "desăvîrşire că pînă mai deunăzi îi păruse rău după cantonul cel vechi, că blestemase casa cea nouă şi, o dată cu ea, pe toţi cei cărora le abătuse să dărîme, să refacă şi să construiască totul din nou.

O luă pe cărare spre pîrîu, şi deodată îl zări pe Petka. Mergea înaintea lui şi mereu se oprea şi se uita îndărăt, ca şi cum i-ar fi fost frică să nu-1 vadă cineva.

Atunci lui Vaska îi veni în minte să-1 urmărească, să vadă încotro se furişează băiatul ăsta sucit şi zănatic.

Bătea un vînt puternic şi fierbinte. Pădurea vuia. Totuşi, de frică să nu facă zgomot călcînd pe vreascuri, Vaska lăsă cărarea şi o luă de-a dreptul prin tufe, ţinîndu-se mai în urma celuilalt.

Petka mergea anapoda : cînd o rupea de fugă, de parcă prindea curaj, şi o bucată bună de drum alerga atît de repede, încît Vaska, nevoit să ocolească tufele şi copacii, abia se putea ţine după el, cînd se oprea şi se uita de jur împrejur cu îngrijorare, pentru ca pe urmă să meargă încet, în silă parcă, ca şi cum l-ar fi mînat cineva de la spate, iar el n-ar fi putut, sau n-ar fi vrut să meargă.

„Oare încotro s-o fi ducînd ?" se gîndea Vaska. Şi tulburarea lui Petka începea să se răsfrîngă şi asupra lui.

Deodată, Petka se opri şi rămase aşa multă vreme. Avea lacrimi în ochi. Apoi îşi plecă fruntea abătut şi o luă încet îndărăt. Dar după cîţiva paşi, se opri din nou, scuturâ din cap şi, luînd-o brusc spre pădure, plecă în goană drept spre Vaska.

Vaska nu se aştepta la asta. Speriat, se trase repede după tufe, dar era prea tîrziu. Deşi nu-1 văzuse, Petka auzise foşnetul crengilor date la o parte. Scoase un strigăt şi se năpusti spre cărare.

Dar cînd Vaska ajunse acolo, cărarea era pustie.

Cu toate că se însera şi bătea un vînt puternic, era zăpuşeală. Pe cer treceau nori grei, dar nu se adunaseră într-un nor de ploaie : treceau unul după altul, fără să acopere sau măcar să atingă soarele.

O îngrijorare nelămurită şi tulbure punea din ce în ce mai mult stăpînire pe Vaska. Pădurea zbuciumată şi plină de zgomot, de care Petka se temea aşa de tare, cine ştie din ce pricină, i se păru şi lui Vaska, deodată, străină şi duşmănoasă.

Băiatul mări pasul şi în curînd se trezi pe malul pîrîu-lui Tihi.

Aşchii proaspete de lemn, surcele de scînduri şi beţe pluteau în neorînduială, cînd cioenindu-se între ele, cînd depărtîndu-se şi învîrtindu-se fără zgomot în jurul vîrtejurilor adînci şi repezi care se iveau şi dispăreau unul după altul pe faţa înspumată a apei.

Se vede că mai jos, la şantierul stăvilarului, începuse construcţia digului.

Vaska se dezbrăcă, dar nu se aruncă în valuri, cum făcea de obicei, nici nu se bălăci, speriind cu stropi jucăuşi de apă stolurile de pescăruşi argintii şi sprinteni.

Intră în apă chiar lîngă mal, cu băgare de seamă, pipăi cu piciorul fundul, necunoscut acum, al pîrîului şi, ţinîndu-se cu o mînă de crengile de răchită, se cufundă de cîteva ori, apoi ieşi, luînd-o încet spre haltă.

Ajuns acasă, Vaska nu se simţi în apele lui. Mîncă fără chef, vărsă din nebăgare de seamă cana cu apă şi se ridică de la masă tăcut şi ursuz.

Plecă apoi la Seriojka, dar Seriojka era supărat, pert tru că se tăiase cu dalta la un deget şi tocmai atunci îi pusese mamă-sa tinctură de iod.

Atunci Vaska se duse la Ivan Mihailovici. Negăsindu-I, se întoarse acasă, hotărît să se culce mai devreme.

Se culcă, dar nu adormi. îşi aduse aminte de vara trecută. Şi, poate din pricină că ziua aceea fusese pentru el atît de grea şi plină de ghinioane, i se păru că vara trecută fusese caldă şi frumoasă.

Pe neaşteptate, începu să-i pară rău şi de poiana pe care. o frămînta şi o răscolea excavatorul, şi de pîrîul Tihi, a cărui apă era aşa de curată şi de limpede atunci, şi de Petka, cu care îşi petrecea cu atîta voie bună şi înţelegere zilele lor vesele şi nebunatice - ba chiar şi de Ivan Ivanovici, cotoiul cel mustăcios şi roşcat, care, de cînd se dărîmase cantonul cel vechi, tînjise şi plecase cine ştie unde, după cum cine ştie unde zburase şi cucul cel de totdeauna, speriat de bocănitul greu al

baroaselor, cucul, în al cărui cîntec sonor şi trist adormea Vaska în podul de fîn, visîndu-şi mereu aceleaşi visuri dragi.

Vaska oftă, închise ochii şi, încetul cu încetul, aţipi.

Şi visă un vis nou, pe care nu-1 visase încă. Văzu, plutind printre norii cenuşii, un caras auriu şi greoi, cu dinţii ascuţiţi, care semăna şi el cu un nor. Venea de-a dreptul spre leasă lui Vaska, însă leasă era mică, iar carasul atît de mare, încît Vaska, speriat, începu să strige:' „Băieţi!... Băieţi!... Aduceţi repede năvodul cel mare, altfel carasul o să rupă leasă şi-o s-o şteargă

l" „Bine - îi răspunseră băieţii - îl aducem numaidecît, numai că, mai întîi, trebuie să tragem clopotele cele mari",

Şi începură să tragă clopotele : bang!... bang!.. bang !... bang !...

Iar în timp ce le trăgeau, dincolo de pădure, deasupra satului Aleşino, se ridica un stîlp de flăcări şi de fum. Şi toţi oamenii începură să strige în gura mare : „Foc ! Ăsta-i foc !... E un foc grozav !"

In clipa aceea, mama îl strigă :

- Scoală-te, Vaska !

Şi cum glasul mamei era destul de puternic, ba chiar

furios, Vaska îşi zise că strigătul ăsta nu mai este vis, ci aievea.

Deschise ochii. Era întuneric. Undeva, departe, se auzea sunînd clopotul de alarmă.

- Scoală-te, Vaska ! îi strigă iarăşi mama. Urcă-te

în pod şi vezi ce este. Mi se pare că arde Aleşino.

Vaska îşi trase repede pantalonii şi se urcă pe scăriţă, în pod.

Lovindu-se prin întuneric de capetele grinzilor, ajunse la lucarnă şi-şi scoase afară trupul pînă la brîu.

Era o noapte neagră şi înstelată. în jurul terenului uzinei şi de-a lungul depozitelor felinarele abia clipeau, •la dreapta şi la stingă se vedeau luminile de un roşu-aprins ale semafoarelor de intrare şi de ieşire, iar în faţă se zărea licărind apa pîrîului Tihi.

însă acolo, în întuneric, peste pîrîu, peste pădurea nevăzută care fremăta, acolo unde era satul Aleşino, nu se vedeau nici vîlvătăi de foc, nici scîntei purtate de vînt, nici răsfrîngerea roşiatică fumurie a unui pojar

care se stinge. Acolo atîrna un întuneric des, greu şi nepătruns, din care se desprindeau bătăile de alarmă, înăbuşite, ale clopotului bisericii.

15

Un stog de fîn proaspăt, bine mirositor. La umbra lui, în partea unde nu putea fi văzut de pe cărare, stătea culcat Petka.

Era grozav de obosit şi stătea atît de nemişcat, încît o cioară mare şi sperioasă se aşează greoi, fără să-1 bage de seamă, pe prăjina înfiptă în vîrful stogului.

Stătea în văzul lui, potrivindu-şi liniştită, cu ciocul, penele tari- şi sclipitoare. Fără să vrea, Petka se gîndi cît de uşor i-ar veni, de acolo de unde se afla, să vîre în ea o încărcătură întreagă de alice. Dar gîndul acesta fugar îi stîrni altul pe care nu-1 dorea şi de care-i era frică. Şi Petka îşi îngropa obrazul în mîini.

Cioara cea neagră îşi întoarse capul îngrijorată şi se uită în jos. Apoi, desfăcîndu-şi fără grabă aripile, trecu de pe prăjină pe un mesteacăn înalt, unde rămase cu privirea aţintită lacom asupra băiatului singuratic, care plîngea.

Petka înălţă capul. Pe drumul dinspre Aleşino venea moş Serafim. Ducea ae frîu un cal, la potcovit pesemne. Apoi îl văzu pe Vaska întorcîndu-se acasă pe cărare.

Şi deodată Petka se făcu mic, tulburat de un gînd : peste Vaska dăduse atunci, în tufe, cînd voia să treacă de pe cărare în pădure. Asta însemna că Vaska ştia ceva, sau, în orice caz, bănuia : altminteri, de ce l-ar fi urmărit ?... Prin urmare, oricît ar încerca el să ascundă, tot o să se afle ! Dar în loc să-1 strige pe Vaska şi să-i mărturisească totul, Petka îşi şterse lacrimile şi se hotărî să nu sufle o vorbă nimănui. N-aveau decît să descopere singuri, n-aveau decît să afle şi să facă orice-or vrea cu el!

Gîndindu-se aşa, Petka se ridică în picioare şi se simţi mai liniştit şi mai uşurat. Apoi, cu o mînie stă-pînită, se uită spre partea unde vuia pădurea de lîngă Aleşino, scuipă furios şi scăpă o înjurătură.

- Petka l auzi că-1 strigă cineva de la spate.

Petka se făcu mic, se întoarse şi dădu cu ochii de Ivan Mihailovici.

- Ce-i cu tine, băiete, te-a bătut cineva ? îl întrebă bătrînul. Nu ? Ori poate că te-a supărat cineva ? Nici asta ? Bine, dar atunci de ce ţi-s ochii plini de ură şi de lacrimi ?

- Mi-e urît - îi răspunse Petka cu asprime, întor-cîndu-se.

- Cum vine asta, „mi-e urît" ? Doar erai aşa ăS; vesel şi dintr-o dată : „Mi-e urît I" Uită-te la Vaska, la Seriojka şi la alţi băieţi. Totdeauna au cîte ceva de făcut, totdeauna sînt împreună. Numai tu eşti veşnic singur. Vrînd-nevrînd, ţi se urăşte. Cel puţin dacă ai mai veni pe la mine. Uite, miercurea

care vine plec cu cineva la vînătoare de prepeliţe. Dacă vrei, te luăm cu noi.

Ivan Mihailovici îl bătu pe umăr şi, cercetîndu-i de sus în jos, pe furiş, faţa slăbită şi trasă, îl întrebă :

- Poate că eşti bolnav ? Poate că te doare ceva ? Băieţii nu ştiu asta şi mi se plîng : „Ştiţi, Petka e mereu încruntat şi supărat!..."

- Mă doare o măsea - zise Petka repede. Ce, parcă ei înţeleg ce înseamnă asta ? Nu înţeleg nimic, Ivan Mihailovici. Mie îmi vine să înnebunesc de durere, iar ei mă întreabă : „Şi de ce te doare, mă rog, de ce ?"

- Trebuie s-o scoţi - îl sfătui Ivan Mihailovici Cînd ne-om întoarce, să trecem pe la sanitar, să-1 rog eu pe felcer şi o să ţi-o scoată imediat.

- Ivan Mihailovici!... zise Petka, după ce tăcu pu-; ţin. Ştiţi... nu mă mai doare. Ieri m-a durut grozav, dar astăzi mi-a trecut. Astăzi mă doare capul, nu măr' şeaua.

- Ei, vezi ? Fără să vrei ţi se urăşte. Să trecem pe la sanitar, să-ţi dea vreo doctorie sau niscai prafuri...

- Tare m-a durut capul astăzi - urmă Petka, căi** tîndu-şi cu grijă cuvintele : n-avea nici un chef să i se scoată vreo măsea ori să-1 îndoape cu doctorii acre şi cu prafuri amare. Straşnic m-a durut!... Grozav m-a durut!... Noroc că mi-a trecut.

- Ei, vezi ? Măselele nu te mai dor, capul ţi-a trecut... Nici că se poate mai bine !...- răspunse Ivan Mihailovici, zîmbind domol pe sub mustăţile lui că runte şi îngălbenite.

„Hm, bine ! îşi zise Petka, oftînd. Bine şi nu prea..."

Făcură cîţiva paşi pe cărare, apoi se aşezară pe un buştean gros şi negru, să se odihnească.

Ivan Mihailovici îşi scoase punga cu tutun, iar Petka stătea lîngă el şi tăcea.

Deodată, Petka se lipi de bătrîn, apucîndu-1 cu putere de mîneca goală.

- Ce-i cu tine ? îl întrebă Ivan Mihailovici, văzîn-du-1 că se făcuse alb ca varul şi că-i tremurau buzele.

Petka tăcea. Se auzeau paşii greoi şi nesiguri ai cuiva care venea spre ei, îngînînd un cîntec.

Era un cîntec ciudat, apăsător şi fără înţeles, iar glasul era răguşit de băutură :

- I-ha 1 Şi mergea, i-ha-ha-ha-ha... D-apoi ştiu eu că mergea, oha-ha-ha-ha... Şi-a ajuns, a ajuns, i-ha-ha-ha-ha... I-ha-Iw! Hai-i-ha-ha...

Era acelaşi cîntec sinistru, pe care Petka îl auzise în seara cînd rătăcise drumul spre Lacul Albastru. Şi, ţinîndu-se strîns de mîneca bătrînului, băiatul îşi îndreptă privirea înspăimîntată spre tufe. De după cotitură se ivi Ermolai, clătinîndu-se atît de tare, încît atingea crengile. Se opri, dădu din capul zbîrlit, ameninţă fără nici un rost cu degetul şi plecă în tăcere mai departe.

- Ei, dar bine s-a mai îmbătat! zise Ivan Mihai lovici, necăjit că Ermolai îl speriase pe băiat. De ce ţi-e frică, Petka ? E un beţivan ca toţi beţivanii. Parcă nu mai sînt şi alţii ca el ?

Petka tăcea. Sprîncenele-i erau încruntate, ochii îi sclipeau, iar buzele strînse cu putere îi tremurau. Deodată, un zîmbet rău şi necruţător i se aşternu pe faţă. Şi, ca şi cum abia atunci şi-ar fi dat seama de importanţa şi de nevoia de a rupe tăcerea, Petka se hotărî deodată :

- Ivan Mihailovici! strigă el, uitîndu-se drept în ochii bătrînului. Ştii că Ermolai 1-a ucis pe Egor Mi-hailov ?...

în aceeaşi seară, tîrziu, călare pe un cal fără şa, moş Serafim mîna în goană pe drumul mare de la haltă spre Aleşino, ducînd vestea înspăimîntătoare.

Ajuns în sat, bătu cu coada biciului la ferestruia celei dintîi case din margine şi-1 strigă pe Igoşkin cel tînăr, spunîndu-i să vină imediat la preşedinte. Apoi mînă mai departe, oprindu-şi de mai multe ori calul în faţa ferestrelor întunecate, ca să-şi adune tovarăşii.,

în sfîrşit, bătu cu putere la poarta preşedintelui. Dar nu mai aşteptă să i se deschidă, ci sări gardul, trase zăvorul, îşi vîrî calul în curte şi se repezi în casă, unde oamenii, treziţi din somn, se sculaseră şi aprindeau lampa.

- Ce-i cu tine ? îl întrebă preşedintele surprins de intrarea furtunoasă a lui moş Serafim, de obicei atît de potolit.

- Ce să fie ? strigă moş Serafim, aruncînd pe masă o şapcă cadrilată şi mototolită, găurită de alice şi plină de pete

întunecate de sînge închegat. Ce să fie, lua-v-ar dracu' pe - toţi! ..JEste că Egor n-a fugit, că l-au găsit ucis în pădurea noastră l

Casa se umplu de lume. Vestea că Egor fusese ucis în timp ce se ducea de la Aleşino la haltă, pe cărarea din pădure, ca să-şi vadă prietenul, pe Ivan Mihailovici, înainte de a pleca la oraş, se răspîndise din om în om cu iuţeala fulgerului.

- L-a ucis Ermolai şi i-a pierdut şapca prin tufe.

A umblat pe urmă s-o caute prin pădure, dar n-a mai găsit-o. Din întâmplare, a dat peste ea băiatul Petka, care se rătăcise şi se nimerise pe acolo.

în mintea ţăranilor adunaţi se făcu dintr-o dată lumină, şi multe li se păreau acum limpezi şi lămurite. Un singur lucru nu-1 înţelegeau : cum şi de unde putuse să se iste bănuiala că Egor Mihailov, cel mai bun "şi mai încercat dintre tovarăşi, fugise cu banii statului?

Dar în timp ce căutau să dezlege această nedumerire, se auzi din mulţime, de lîngă uşă, glasul prăpădit şi tremurat al lui Sidor cel şchiop, care întorcea spatele şi pleca de cîte ori aducea cineva vorba despre fuga lui Egor :

- Ce tot vorbiţi de Ermolai! strigă el. Vorba-i, a cui e puşca ? Apoi să vă spun eu : toate au fost puse la cale. Ei nu puteau să se mulţumească numai cu moartea lui Egor... Aveau nevoie să ne mai şi ruşi neze... Ce şi-au zis ? Se duce cu banii... ia să-i facem felul 1 Şi pe urmă, spunem că a fugit... că-i un hoţ 1 Atunci ţăranii au să se înfurie : unde-s banii ?... Ehei, a fost el colhoz, dar n-o să mai fie... O să ne luăm înapoi imaşul... Aşa că, ce tot îi daţi cu Ermolai ?... Toate... toate au fost puse la cale 1

Oamenii începură să vorbească şi mai aspru, ridi-cînd glasul. Casa nu mai încăpea de lume. Prin ferestrele şi uşile larg deschise, mînia şi ura răbufneau pînă în uliţă.

- Aici e mîna lui Danila ! strigă cineva.

- Asta-i urzeala lor I se ridicară de peste tot glasuri înfuriate.

Deodată, clopotul bisericii începu să bată alarma şi glasul lui plin şi tremurător răsună greu de ură şi de durere.

Era Sidor şchiopul care, înnebunit de mînie, dar în acelaşi timp fericit că Egor al lui nu fugise, ci fusese ucis, se urcase în clopotniţă şi, îmbătat de ură, suna alarma.

- Lăsaţi-1 să tragă clopotul. Daţi-i pace I strigă moş Serafim. Lăsaţi-1 să ridice în picioare tot satul. De mult ar fi trebuit s-o facem !

In tot satul se aprindeau lumini, se deschideau ferestre, se trînteau porţi şi toţi oamenii alergau spre piaţă, să afle ce nenorocire se întîmplase, de ce era atîta zgomot şi atîtea strigăte şi de ce se trăgea clopotul.

Iar în vremea asta, Petka dormea adînc şi liniştit întîiul lui somn din ultimele zile. Totul trecuse. Toată pacostea care căzuse pe capul lui atît de pe neaşteptate şi-1 apăsase atît de greu fusese înlăturată cit colo.

Indurase multe. Un băiat ca atîţia alţii, şi curajos, dar şi sfios, uneori sincer, alteori ascuns şi destul de şmecher, tăinuise atîta timp de frica unei isprăvi neînsemnate, un lucru atît de grav. în clipa cînd voia să fugă acasă speriat de cîntecul beţivului, văzuse, aruncată jos, o şapcă. Atunci lăsase în iarbă şapca lui cu busola, o ridicase pe cealaltă şi o recunoscuse: era şapca în carouri a lui Egor, găurită de alice şi plină de pete de sînge închegat. începuse să tremure, scăpase şapca din mînă şi o luase la goană, uitîndu-şi în pădure şi şapca lui, cu busolă cu tot.

De multe ori încercase, după aceea, să se ducă în pădure, să-şi caute şapca şi să arunce în pîrîu sau în mlaştină afurisita ceea de busolă, apoi să spună ce descoperise. însă totdeauna îl cuprindea o frică pe care nu şi-o putea lămuri şi se întorcea acasă cu mîna goală.

Dar n-avea curaj să dea totul la iveală atîta timp cit şapca lui, în care era şi busola furată, stătea alături de şapca aceea ciuruită de alice. Din pricina blestematei de busole mîncase bătaie Seriojka, din pricina ei îl minţise pe Vaska. Şi apoi, de cîte ori, chiar el, Petka, nu-1 înjurase faţă de băieţi pe hoţul acela care nu fusese încă prins ! Şi dintr-o dată să afle că hoţul era chiar el ? Ce ruşine ! Te-apucă groaza numai cît te gîndeşti ! Fără să mai pui la socoteală că-1 va scărmăna Seriojka şi că tata îi va trage o bătaie soră cu moartea! Şi băiatul începuse să

slăbească, se făcuse tăcut şi închis, ascun-zînd taina şi păstrînd-o numai pentru el. Abia aseară, cînd recunoscuse cîntecul lui Ermolai şi înţelese ce căuta beţivul în pădure, Petka îi mărturisise lui Ivan Mihailovici tot adevărul, de la început şi pînă la sfîrşit, fără să-i ascundă nimic.

16

După două zile, pe şantierul uzinei avea loc o serbare, încă de dimineaţă sosise orchestra, iar pe mai tîrziu era aşteptată o delegaţie din partea uzinelor din oraş, apoi detaşamentul de pionieri şi cîţiva referenţi.

în ziua aceea trebuia să se pună piatra fundamentală a clădirii principale.

Toate acestea promiteau să fie foarte interesante, dar în aceeaşi zi, la Aleşino, se făcea înmormîntarea preşedintelui Egor Mihailov, al cărui trup fusese găsit în pădure, într-o rîpă adîncă şi neagră, ascuns sub un maldăr de crengi.

Şi băieţii stăteau la îndoială : unde să se ducă ?

- Mai bine să mergem la Aleşino - le propuse Vaska. Uzina abia s-a început. Ea o să fie totdeauna aici, pe cînd pe Egor n-o să-1 mai vedem niciodată.

- Tu şi cu Petka duceţi-vă la Aleşino - zise Se-riojka - iar eu rămîn aici. Pe urmă, voi o să-mi povestiţi cum a fost acolo, iar eu o să povestesc cum a fost aici.

- Bine - se învoi Vaska. Poate că o să apucăm şi noi măcar sfîrşitul... Hai, Petka, să ne luăm biciuş-teîe, şi pe urmă sus pe cai, şi la galop !

După zile lungi de vînturi uscate şi fierbinţi, căzuse peste noapte o ploicică. Dimineaţa se arăta senină şi răcoroasă.

Şi, fie din pricina că soarele era neobişnuit de strălucitor şi în lumina lui fluturau vesel steagurile noi şi fîlfîitoare, fie din pricină că orchestra de pe pajişte îşi încerca instrumentele şi că, de pretutindeni, oamenii se îndreptau spre terenul uzinei, totul părea neînchipuit de vesel. Nu atît de vesel ca atunci cînd îţi vine să te joci, să zburzi şi să rîzi, ci aşa cum se întîmplă înainte de a pleca departe, la drum lung, cînd parcă îţi pare rău după ce laşi în urmă, dar simţi că te tulbură şi te bucură acel nou şi necunoscut pe care trebuie să-1 găseşti la capătul drumului ales. > în ziua aceea era înmormîntarea lui Egor. Tot în ziua

aceea se punea piatra fundamentală la clădirea principală a uzinei de aluminiu. Şi tot în ziua aceea, halta nr. 216 primea numele de .gara „Aripile avionului".

Băieţii alergau în trap întins pe cărare. Lîngă podeţ se opriră. în locul acela cărarea se îngusta, de o parte şi de alta era mlaştina, iar din faţă venea un grup de oameni. Patru miliţieni - cu naganele în mînă - doi

înainte şi doi în urmă - escortau trei arestaţi : Ermo-lai, Danila Egorovici şi Petunin. Lipsea numai Zagre-bin, chiaburul cel totdeauna vesel, care, aflînd înaintea celorlalţi, în noaptea cînd bătuse clopotul, despre ce era vorba, îşi părăsise gospodăria, dispărînd fără urmă. Văzînd convoiul, băieţii se traseră chiar în marginea cărării, unde se opriră, lăsîndu-1 să treacă.

- Nu te teme, Petka ! şopti Vaska, observînd cum se îngălbenise tovarăşul lui.

- Nu mă tem - îi răspunse Petka. Crezi că am tăcut fiindcă mi-a fost frică de ei ? adăugă el, după ce trecuseră arestaţii. De voi mi-a fost frică, dobitocilor 1

Şi cu toate că Petka scăpase vorba aceea de ocară, pentru care ar fi meritat cîţiva dupaci, se uitase în ochii lui Vaska atît de deschis şi cu atîta bunătate, încît Vaska zîmbi şi porunci:

- La galop !

Egor Mihailov n-a fost înmormîntat la cimitir, ci dincolo de sat, pe malul înalt şi povîrnit al pîrîului Tihi. De acolo se vedeau lanurile nesfîrşite de secară în pîrg, şi imaşul Zabelin, cu pîrîiaşul lui - imaşul întins de la care pornise lupta cea înverşunată.

Tot satul îl petrecu pînă la mormînt. De la şantier venise o delegaţie de muncitori, iar din oraş un referent.

încă de cu seară femeile săpaseră din pămînt, în livada popii, cea mai mare şi mai bogată tufă de măcieş bătut, din acela care străluceşte în fiecare primăvară cu nenumăratele lui flori de un roşu aprins şi i-o răsădiră la căpătîi, lîngă groapa adîncă şi proaspătă.

- Să înflorească !

Băieţii adunaseră flori de cîmp şi aşezaseră pe capacul sicriului de pin tînăr cununi simple şi grele. Bă-trînul Ivan Mihailovici, fostul mecanic al trenului blindat, care venise la

înmormîntare încă de cu seară, îl petrecu pe tînărul fochist în drumul cel de pe urmă.

Pasul bătrînului era greoi, ochii umezi şi privirea
aspră.

Urcaţi pe un dîrrib, Petka şi Vaska stăteau în apro* pierea mormîntului şi ascultau cuvîntarea unui necunoscut venit din oraş.

Şi cu toate că dincolo, pe şantier, era sărbătoare, celălalt orator, pe care Seriojka, rămas în haltă, îl asculta de pe acoperişul unei barăci, spunea : „Deşi sîntem în plină sărbătoare, lupta continuă pretutindeni, fără răgaz, fie că e zi de lucru, fie că e zi de odihnă".

Iar cînd pomeni de preşedintele colhozului vecin, care fusese ucis, toţi se ridicară în picioare, îşi scoaseră şepcile, iar orchestra cînta marşul funebru.

Aşa vorbeau oratorii, şi cei de dincolo, şi cei de aici, deoarece uzinele şi colhozurile făceau parte din acelaşi tot.

Şi pentru că referentul acela străin, venit de la oraş, vorbea aşa fel de parcă ar fi cunoscut de mult şi cu de-amănuntul gîndurile oamenilor de acolo, îndoielile lor şi ce trebuiau ei să facă, Vaska, stînd sus pe dîmb şi privind în jos cum se învolbura apa trecînd

prin stăvilar, îşi dădu seama deodată, foarte limpede, că într-adevăr toate făceau parte dintr-un singur tot.

Şi halta nr. 216, care cu începere de astăzi nu mai era haltă, ci gara „Aripile avionului", şi satul Aleşino, şi uzina cea nouă, şi oamenii aceia care stăteau în jurul sicriului, şi împreună cu ei şi el, şi Petka - toate erau părticelele aceluiaşi tot; uriaş şi puternic, care se cheamă Ţara Sovietică.

Iar gîndul acela, simplu şi limpede, se aşează temeinic în mintea tulburată a băiatului.

- Petka - zise el, cuprins pentru întîia oară de o emoţie ciudată şi neînţeleasă - Petka, nu-i aşa că dacă ne-ar fi ucis şi pe

noi aşa cum l-au ucis pe Egor, sau dacă am fi căzut în război, asta n-ar avea nici o importanţă ?... Nu-i aşa că nu ne-ar părea rău ?

- Nu ne-ar părea rău ! repetă Petka, ca un ecou, ghicind gîndurile şi starea sufletească a lui Vaska. Numai că, ştii, tot e mai bine să trăim mult, mult de tot...

In timp ce se întorceau acasă, băieţii auziră încă de departe orchestra şi cîntecele de veselie, cîntate în cor. Serbarea era în toi.

Cu vuietul şi larma obişnuită se ivi de după cotitură trenul accelerat.

Trecu pe lîngă ei ca vîntul, zburînd spre depărtata Siberie Sovietică.-Şi băieţii îl întîmpinară cu voie bună, fluturîndu-şi mîinile şi strigînd „drum bun" călătorilor necunoscuţi.

Anul 1932

CITRINS

Timur şi băieţii lui * i . 5
. 79
Comandantul cetăţii de zăpadă 110
R. V. S. . • . % . 163
Ţinuturi îndepărtate . 207

Uooo

Redactor responsabil : E ŞI3MANIAN Tehnoredactor : GH. CHIRU

Dai la culea 07.01.1964. Ban de lloat 28.02.W64. Apăml 1964 Comanda nr 6499. Tiraj 30140. Brosale 281004- legale 2040. Hîrfie tipar de 50 g/m» 540X840/16. Coli editoriale 15,80. Coli de i/par 18. A.T. 13408. C.Z pentru bibliotecile mici 8S-34=R.

Tiparul executat sub comanda nr. 40010 la Combinatul Poligrafic „Casa Scinteii" - Piaţa Scinteii nr. 1. - Bucureşti R.P.R.